

LLYFR Y *K* ^{Bible - O.T.}
Salmo
S A L M A U,
Wedi eu Cyfieithu, ^{3050. c. 13}
3
A'U CYFANSODDI
Ar Fesur Cerdd, yn
G Y M R A E G.

Drwy Waith
EDMUND PRYS,
Arch-diacon *Meirionnydd.*

A oes neb yn eich plith mewn adfyd? gweddied. A oes neb yn esmwyth arno? caned salmau. Iago 5. 13.

Prefwylied gair Crist ynoch yn heliath, ym mhob doethineb: gan ddysgu, a rhybuddio bawb eich gilydd, mewn salmau, a bymnau, ac odlau ysprydol, gan ganu trwy râs yn eich calonnau i'r Arglwydd.
Colof. 3. 16.

CAER-GRAWNT:

Printiedig gan JOSEPH BENTHAM, Printiwr i'r Brif-Ysgol.
M.DCC.XLVI.

LLYTHYR YR
Arch-dïacon PRYS,

At y darllenyydd ystyriol.

TRI pheth a wnaeth na chyfeithwyd y Salmasu bendigaidd ar yr un o'r Pedwar mesur ar hugain.

Un yw, am na allwn ryfylgu clymmu. Ysgrythys sanctaidd ar fesur cyn gaethed, rhag imi wrth geisio cadw'r mesurau, golls deall yr yspryd, ac felly pechu'n erbyn Duw er mwyn boddoni Dŷn.

Yn ail, y mae gair Duw i'w ganu mewn cynnulleidfa sanctaidd o lawer yng Nghymru, i foliannu Duw yn un llais, un feddwl, un galon; yr hyn a allant ei wneuthur ar y mesur gwael hwn, ac ni allai ond un ganu Cywydd neu Awdl.

Yn drydydd, pob plant, gweinidogion, a phobl annysgedig a ddysgant bennill o Garol, lle ni allai ond ysgolhaig ddysgu Cywydd neu Gerdd gyfarwydd arall. Ac o achos bod yn berthynol i bob Cristian owybod erwyllys Duw, a'i foliannu ef; mi a ymadaevas â'r Gelfyddyd, er mwyn bod pawb yn rhwymedig i wario ei dalent at y goreu. Hefyd, nid wylfi'n cadw mo'r mesur esmrwyth hwn yn gywir ym mhob mân, am nad oes dim yn ein Iaith ni meawn swnwyr i seinio uac i odli â Duw. Am hynny i roi iddo ef ei ragor a pioedd y gerdd, mi a rois amryw ddiplhongan eraill i gyfatteb â'r gair hwnnw, yn nesaf ac y mœdrwnn.

LLYFR Y SALMAU.

SALM I.

Y Sawl ni rodia, dedwydd yw,
 yn ôl drwg y ffryw gyngor,
 Ni saif ar ffordd troeddwyd ffôl,
 nid eiste 'n ffôl y gwatwor.

2 Ond ei holl serch ef sydd yn rhwydd,
 ar ddeddf yr Arglywydd uchod:
 Ac ar ei ddeddf, rhŷd ddŷd a nôs,
 yn diddos ei fyfyrdd.

3 Ef fydd fel pren plan ar lân dôl,
 dŵg ffrwyth amferol arno,
 Ni chrina i ddalen, a'i holl waith,
 a lwyddia n.berffaith iddo.

4 Nid felly bydd y drwg di-rûs,
 ond fel yr ūs ar gorwynt:
 Yr hwn o'r tir a'i chwŷth a'i chwâl,
 anwadal fydd ei helynt.

5 Am hyn y drwg ni saif mewn barn,
 o flaen y cadarn uniawn:
 Na'r pechaduriaid mawr eu bâr,
 yngwynnuleidfa'r cyflawn.

6 Canys yr Arglywydd Dduw, fel hyn,
 a edwyn ffyrdd gwirioniaid:
 Ac es ni âd byth i barhâu,
 mo lwybrau pechaduriaid.

SALM II.

P Aham y terfysg gwŷr y byd,
 a phâm y cyfyd rhodres?
 Pa'm y mae'r bobloedd yn cîd-wau,
 yn eu bwriadau diles?

2 Codi y mae brenhinoedd byd,
 a'u brŷd yn gîd-gynghorol:
 Yn erbyn Duw a'i Grist (ein plaid)
 y mae pennaethiaid bydol.

3 Drylliwn eu rhwymau, meddant hwy,
 ni wnâwn ni mwys ufudd-dod:
 Ac ymaith taflwn eu trom iau,
 Ni chânt yn frau mo'n gorfod.

4 Ond Duw'r hwn sydd uwch wybrol lân
 a chwârdd am ben eu geiriau:
 Yr Arglywydd nêf a wêl eu bâr,
 efe a'u gwatwar hwythau.

5 Yna y dywaid yn ei lîl,
 a hyn fydd rhŷ brid iddyn:

O'i eiriau ef y cyfyd braw,
 a'i ddig a ddaw yn ddychrya.

6 Gofodais innau (meddai ef)
 â law grêf yn dragwydd,
 Fy mrenhin, yn llywydd llion,
 ar fanctaid Seion fynydd.

7 Dyma 'r ddeddf a dd'wedai yn rhwydd,
 hon gan yr Arglywydd clywais:
 Ti yw fy Mâb (o'm perffaith ryw).
 a heddyw y'th genhediad:

8 Gofyn im' a mi it' a'i rhŷd,
 holl wleddydd i'w 'tisefud:
 Y cenhedaethau dros y byd,
 i gîd a gai' meddiau.

9 Ti a'u briwi hwynt yn dy farn,
 â gwiâlenn haiarn hayach:
 Ti a'u maluri, hwythau an',
 môr fân a lleftri priddach.

10 Am hyn yn awr frenhinoedd coeth,
 byddwch ddoeth a synhwyrol:
 A chwîthau farnwyr cym'r wch ddŷig,
 i ofiawng terfysg fyddol,

11 Gwa'naethwch chwi yr Arglywydd naf,
 ac ofnwyd ef drwy oglud:
 A byddwch lawen yn Nuw cu,
 etto trwy grynu hefyd.

12 Cufenwch y Mâb rhag ei ddig,
 a ch bwrw yn ffyrnig hefibio:
 A gwîn eu byd pob calon lân,
 a ymddiriedan' ynddo.

SALM III.

O Arglywydd, amled ydyw'r gwŷr,
 y sydd drallodwyr imi:
 A llawer iawn i'm herbyn sydd,
 o ddŷdd i ddŷdd yn codi.

2 D'wedai lawer o'r gwrtghyrch blaidd,
 yn drwm am f' enaid eisoes:
 Nid oes iddo yn ei Dduw Iôr,
 chwaith mawr ystôr o'i einioes.

3 Tithau, O Arglywydd, ym mhob mân,
 ydywyd yn darian ymy:
 Fy nhogoniant wyt: tu a'r nân,
 y codi 'mhen i fyny.

4 Ar Dduw yr Arglywydd a'm holl lais
 y gelwais yn doftuaid,
 Ac es a'm clybu i ar frîs,
 o'i uchel freinlys sanctaidd.

5 Mi orweddais, ac a gyfais,
 ac mi a godais gwedi:
 Canys yr Arglywydd oedd i'm dâl,
 i'm cynnal, ac i'm codi.

6 Nid oesn fi, o'r achos hwn,
 mo fyddiwn sydd yn bared,
 O bobloedd, o'm hamgylch yn dŷn,
 i'm herbyn wedi dyfod.

7 Cyfod ti, Arglywydd, achub fi,
 drwy gospî fy ngelynion:
 T'rewaist yr ên, torraist eu daint,
 er maint yr annuviolion.

8 I'r Arglywydd byth (o achos hyn)
 y perthyn iechydwriaeth:
 Ac ar ei bobl y disgyn gwîlith,
 ei fendith yn dra helaeth.

SALM IV.

D Uw fy nghyflawnder, clywaith fi,
 i'm cyni pan y'th elwais:
 Rhyydheistiaid fi, dod im'un wêdd
 drugareidd, clyw fy oerlais.

2 O feibion dynion hyd ba hyd
 y trwch trwy gîd ymgabedd,
 Fy m March yn warth? a hynny fydd
 drwy gelwydd a thrwy wagedd.

3 Gwybyddwch ethol o Dduw cûn,
 iddo 'i hun y duwiolaf:
 A phan alwyf arno yn hŷ,
 efe a wrendy arnaf.

4 Ofiwnch a thewch, ac na phechwch,
 meddylwch ar eich gwely:

5 Aberthwch, gobeitwch Dduw nêr,
 rhôd cyflawnder yw hynny,

6 Pwy (medd llaweroedd) y pryd hyn,
 a ddengys yn' ddaieni?
 O Arglywydd, dyrcha d'wynebpryd,
 daw digon iechyd i ni.

7 Rhoi i'n calon lawen yd mwy:
 (a hynny trwy dy fendith:
 Nag a fyddai gan rai yn trin,
 amlder o'u gwîn a'u gwenith).

SALM V, VI, VII.

3 Mi orweddaf ac a hunaf,
a hunny fydd mewn heddwch :
Can's ti, Arglwydd, o'th unig air,
a bair im' ddiogelwch.

SALM V.

A Rglwydd, clyw 'ngwedi yn ddiball,
1 Duw, deali fy mysfyrdod;
2 Erglyw fy llais a'm gwedi fin,
fy Nuw, a'm brenhin hyglod.
3 Yn fore gwrandi fi fy Naf,
yn fore galwaf arnad :
4 Can's nid wyd Dduw i garu drwg,
ni thrig i'th olwg anfad;

5 Ni saif ynfydion yn dy flaen,
na'r rhai a wnaen anwired :
Y rhai hyn sydd gennyt yn gâs,
sef difias it' bob gwagedd.
6 Y rhai a dd'wedant ffug a hûd,
a phob gwyr gwaedlyd creulon,
Ti a'u tynni hwynt-hwy o'r gwraidd.
fel ffiadd annuviolion.

7 Dôf finnau tu a'th dŷ mewn hedd,
am dy drugaredd gaiwaf :
Trwy ofn, a pharch, a gogul dwys,
i'th sanctaidd eglwys treiglaf,
8 I'th gyflawnder arwain fi, Nêr,
rhag blinder a chafineb.
Duw, gwnâd fyffordd rhag ofn eu brâd,
yn waftad rhag fy wneb.
9 Can's i'w genau nid oes dim iawn,
mae llygredd llawn i'w ceudod :
Eu gyddfa fel 'ceulannau bêdd,
a gwagedd ar eu tasod.

10 Distyria hwynt i'w camwedd, Iôn,
o'u holl gynghor cwympant,
Hwnt â hwy, a'u holl derygion,
i'th erbyn di rhyfelant.

11 A'r rhai a'mdiried ynot ti,
am it' gylgodi drostynt,
Llawenhant, a phob rhai a'th gâr,
cei fawl yn llafar ganhynt.
12 Can's ti (Arglwydd) anfoni wth,
dy fendifth ar y cyfion :
A'th gywir serch fel tarjan grêf,
rhoi drosto ef yn goron.

SALM VI.

O Arglwydd, na cheryddfa,
ym mhoethni dy gynddaredd :
Ac na chospa fi yn dy lid,
o bleidd fy anwired.
2 O Arglwydd, dy drugaredd dôd,
wyf leïg mewn nychdod rhŷbrudd :
O Arglwydd, ty'r, iachâ fi'n chwyrn,
mae f' esgyrn i mewn cyfudd.

3 A'm henaid i'or llefsgedd hyn,
y sydd mewn dychrynn 'sgeler :
Tithau, O Arglwydd, pa ryw hyd,
rhoi arnaf ddybryd brudd-der.
4 Duw gwared C' enaid, dychwel di,
iachâ fi a'th drugaredd :
5 Nid oes yn angau gôf na hawl,
a phwy a'th fawl o'r pridd-edd ?

6 Diffygiai gan ochain bob nôs,
mewn gwâl anniddos foddia.
Rwy'n gwlychu drwy y cyfludd maw,
a'm dagrâu fy ngorweddia.
7 O ddig i'm cas a goddef drwg,
fy ngolwg fy'n tywyliau.
A chan y dwir a red yn that,
ynt anghraff ac yn pylu.
8 Pos un a wnelo, aed ym mhell,
na dichell nac anwired,

Can's clybu yr Arglwydd fy llais,
pan lefas am drugaredd.

9 Yr Arglwydd clybu ef fy arch,
rhof finnau barch a moliant :
Fe dderbyn fy ngwedi, a'm gwaedd,
am hyn yr haedd ogoniant.

10 Fe w'r adwyddir, fe drallodir,
yn ddir fy holl elynion :
Ac fu dychwelir drwy sefi glwth,
hwynt yn ddifymwth ddigon.

SALM VII.

O Achub fi, fy Nuw, fy Nêr,
can's mae fy hyder ynod :

Rhag fy erlidwyr i gwaredd fi,
can's mae o'r rheini ormod.

2 Rhag llarpo f' enaid fel y llêw,
heb un dyn glêw a'm gweryd :
A'm rhwyo i yn cdryllau mân,
fal dyna aincam gwaedlyd.

3 O Arglwydd Dduw, o's gwnaethum hyn,
o's drwg y'f y'n fy nwylaw.

4 Na thrwy ymddiried, dwyll i neb,
pe bawn withwyneb iddaw ;

5 I erlid f' oes y gelyn doed,
dalied, arhoed fin ifaf :
A fathred f' urddas yn y llwch,
drwy 'r diystyrwch eithaf.

6 Cyfod, O Dduw, cyfod i'th ddig,
a goftwng big pob gelyn :

A defiro drosof yn y farn,
sef cadarn yw d' orchymwyn.

7 Pan dêringych, yr holl bobl yn llu,
a ddaw o'r hûd deuteu attad :
Duw, dychwel i'th farn er eu mwym,
a gwrando 'n cwyfn yn waftad.

8 Duw dyro i'r bobl y farn dau,
a barn di finnau, Arglwydd :

Ac fel yr haeddais dôd far'n iawn,
yn ôl fy llawn berfffeithrwydd.

9 Derfod anwired y rhai drwg,
gwnâ 'n amlwg ffôr d y cyfion :
Can's union wyd, a chraff, Duw ou
yn chwilio deutu 'r galon.

10 Ac am fod Duw yn canfod hyn,
Duw yw f' amddiffyn innau.

Duw sydd iachawdwri i bob rhai,
sydd lân ddifai i calonau.

11 Felly mae Duw byth ar yr iawn,
a Duw yw'r cyflawn farmydd,
Wrth yr anuwiol ar bob tro
mae Duw yn digio beunydd.

12 Ac oni thrŷ 'r anuwiol cas,
fo lisa i'loywlâs gleddau.

Ar annel y mae bwa'r Iôn,
a'i barod lymion saethau.

13 Sef arfau angau at y nod,
y maent yn barod deigone.

Ac ni faetha ef ergyd byr,
at yr erlidwyr poethion.

14 Wele hanes y gelyn drwg,
efe a'mddwg ar draha.

O chwydd ar gamwedd, beicioig sydd,
ar gelwydd yr elgora.

15 Cloddiodd ef bwll hyd eigion llawr,
o fwriad mawr i'r truân :

Ac ef a syrthiodd yr orion bawdd,
i'r dysn i'w glawdd ei hunan.

16 Ei holl anwired ar ei ben,
o uchderi nien a ddifgyn :

A Duw a ddymchwel yr un'wedd,
ei gamwedd ar ei goryn.

SALM VIII, IX, X.

17 I'm Harglwydd Dduw rhôf finnau glôd,
câs ganfod ei gyflawnder:
A chanmolaf ei enw yn rhwydd,
yr Arglwydd o'r uchelder.

SALM VIII.

O Arglwydd, ein lôr ni a'n nerth,
môr brydferth wŷd drwy'r holl syd!
Dy enw, a'th barch, a roist uwch ben,
daear ac wybren hefyd.
2 Peraist it' nerth o enau plant,
a rhai a fugnant beunydd,
Rhag d' elynion: tawed am hyn,
y gelyn a'r dialydd.
3 Wrth edrych ar y nefoedd faith,
a gweled gwaith fyfesid,
Y lloer, y fêr, a threfn y rhôd,
a'u gofod môr gysfannedd.
4 Pa beth yw dŷn it' i w goffhâu,
o ddoniau ac anwyl-fraint?
A pheth yw mât dŷn yr un wêd
lle rhoi ymgeledd cymaint?
5 Ti wnaethoedd ddŷn o faint a phrîs,
ychydig i's Angylion:
Mewn mawr ogoniant, parch, a nerth,
rhoi arno brydferth goron.
6 Ar waith dy ddwylaw is y nêf,
y gwnaethoedd ef yn bennae:
Gan osod pob peth dan ei draed,
iddo y gwnaed llywodraeth:
7 Defaid, gwartheg, a holl ddâ maes,
a'r adar llaes eu hefgyll,
8 Ehediad nêf, a'r pŷl g'r dôn,
fy'n tramwy'r eigion erchyll.
• 9 O Arglwydd ein lôr ni a'n nerth,
môr brydferth wŷd drwy'r holl syd!
Dy enw a'th barch a roist uwch ben
daear ac wybren hefyd.

SALM IX.

Clodforaf fi fy Arglwydd lôn,
C o'm calon, ac yn hollawl:
Ei ryfoddodau rhôt ar lêd,
ac mae'n ddyled eu canmawl.
2 Byddaf fi lawen yn dy glôd,
ae ynod gorfoleddaf:
Ith enw (O Dduw) y canaf glôd,
wŷd hynod, y Goruchaf.
3 Tra y dychweler draw'n eu hôl
fy holl elynol luoedd,
Llithrant o'th flaen, difethir hwy,
ni dôn' hwy mwy i'w lleoedd.
4 Can's rhoiost fy marn yn fatter da,
gwnaethoedd eisteddolia union:
Eisteddaif ar y gwîr, yn siŵr,
tydi yw'r barnwr cyfion.
5 Ceryddaiost, a diistrywiaist di,
y cenhedlaethi cyndyn:
Diwreiddiaist ynfyd yn y bôn,
ni bydd byth sôn am dany'n.
6 Diistrywiaist dithau (elyn glâs)
do lawer dinas hysyfryd:
Darfu dy nerth byth, darfu hyn,
a'r côf o honyn' hefyd.
7 Ond yr Arglwydd i'w nerth a fydd,
ac yn dragwydd pery:
A pharod fydd ei faingc i farm,
a shadarn ydyw hynny.
8 Can's efe a farna y byd,
a'r bobl i gŷd sydd ynddo,
Trwy gynawnder, heb ofni neb,
a thrwy uniondeb rhagddo.
9 Gwnâ'r Arglwydd hefyd hyn wrth raid,
trueiniaid fô'u hymddifffyn:

Noddfa a fydd i'r rhai 'n mewn pryd,
pan fo caledfyd arnyn'!
10 A phawb a'th edwyn rhôn eu crêd,
a'u holl ymddiried arnaf:
Can's ni adewaist (Arglwydd) neb,
a geifio i'w ymneb attad.
11 Molwch chwi'r Arglwydd, yr hwn sydd
yn fanetaidd fwyndd Seion:
A d'wedwch i'r bobl fal yr oedd
ei holl weithredoedd mawrion.
12 Pan chwilio ef am waed neu drais,
fe gofia lais y truain:
Pan eisteddo ar faingc y frawd,
fe glyw y tlawd yn germain.
13 Dy nawdd, Arglwydd, dydi im' sydd
ddyrchafydd o byrth angau:
A gwêl fy mlinder gan fy nghâs,
y sydd o'm cwmpas innau.
14 Fel y mynegwyd dy holl wîrth,
a hyn ym mynyrth merch Seion:
Ac fel y bwyt lawen a ffaeth,
i'th iechydwriaeth dirion.
15 Y cenhedloedd cloddiafent ffôs,
lle i'suddent, agos boddi:
I arall lle cuddiafans rwyd,
eu traed a faglwyd ynddi.
16 Yr Arglwydd nêf fal hyn yn wîr,
adwaenir wrth ei farnau:
A'r annuwiol a wnaetha'r rhwyd,
yn hon y daliwyd yntau.
17 Yr annuwiol i'uffern aed,
ac yno gwnaed ei wely:
A'r rhai 'olylgant Dduw dros gôf,
bydd yno fwy eu letty.
18 Can's byth y gwirion a'r dŷn tlawd,
hŷd ddŷdd brawd ni's anghofir:
Y gweiniaid a'r trueiniaid, hwy,
eu gobaith mwy ni chollir.
19 O cyfod, Arglwydd, yn dy wîn,
na âd i ddŷn mo'th orfod:
Barna'r cenhedloedd gar dy fron,
a'th farn yn union gosod.
20 Gyrr arnynt, Arglwydd, osn dy rym,
yn awchlym i'th elynion;
Fel y gwybyddont, pe baent mwy,
nad ydynt hwy ond dynion.

SALM X.

O Arglwydd, pa'm y sefi di,
oddwrthym ni cyn bellied?
Pa'm yr ymguddi di a'th rym,
pan ydym mewn caethiwd?
2 Y drygrai sydd yn blino'r tlawd,
gan drallawd, a chan falchder:
Yn y dichellion a wna'i rhai'n,
hwynt hwy eu hunain dalier.
3 Hôff gan ddŷn drwg ei chwant ei hun,
pawb yn gyttûn â'i bechod:
Benthio mael ydyw eu fwydd,
a'r Arglwydd maent i'w wrthod.
4 Yr annuwiol ni chais Dduw nêr,
(mae ef i'w falchder cyfuvch)
Ni chred ef, ac ni feddwl fod,
un fath awdurdod goruwech.
5 Am fod ei ffyrrd mewn llwyddiant hîr,
ni wêl mo'th wîr gyfannod:
Bydd dordyn wrth elynion mân,
fel chwythu tân mewn forod.
6 Fe dd'wedodd hyn â'i feddwl fîl,
ni ddigwydd byth im' adfyd:
Ni'm symudir o oes i oes,
ni châi na gloses, na drygylid.

SALM XI, XII, XIII, XIV.

7 Yn ddichellgar, yn dwyllgar iawn,
a'i safn yn llawn melldithion;
Tan ei daofod y mae camwedd,
a thraws anwedd creulon.
8 Mewn cilfeychyd y disgwyl fan,
i ladd y truan gwirion:
Ac ar y tlawd a llygad llŷm
yn dangos grym ei galon.
9 Fe orwedd fel y llêw i'w ffau,
i fwrr ei flagau trawson:
Y gwân a'r tlawd a dyn i'w rwyd,
ac yno daliwyd gwirion.
10 Fe duchan, fe a'mgrymma 'i hun,
fel un ar farw o wendid,
Ac ef yn grŷf, a fel yn wael,
ar wân i gael ei ergyd.
11 Yn ei galon, d'wedodd am Dduw,
nad ydyw yn gofiadur:
Cuddiod ei wynеб, ac ni wêl
pa beth a'n creadur.
12 Cyfod, Arglwydd, dyrcha dy law,
dy tod i'n cofiaw dangos:
Ac nac anghofia, pan fo rhaid,
dy weiniad a'th werinos.
13 Paham y cablant hwy wîr Dduw,
yr anwir annwll lledffrom?
Pa'm y meddyliant arnat ti,
nâd ymofynnî am danom?
14 Gwelaif hyn: can's canfyddi drais,
a chospi falais anfad:
Tydi yw gobaith tlawd, a'i borth,
a chymorth yr ymddifad.
15 Tôr ymaith yr annuwiol rym
yn gyflyn, a'r maleisus,
Cais allan eu hanwired hwy,
ni chai di mwy'n ddrygionus.
16 Yr Arglwydd sydd yn frenhin byth,
ef yw'r gwelethly lwydd:
Distrwywyd pob cenhedaeth grêf
o'i dir ef, yn dragwydd.
17 Duw, gweddi'r gwân a glywaif di,
ac a gyfuri'r galon:
Tro eilwaith attom y glûst dau,
a chlyw' weddïau ffyddlon.
18 Tros yr ymddifad y rhoi farn,
a'r gwan fydd cadarn bellach:
Megis na's gall daearol ddŷn
mo'r pwyso arny'n mwyach.

SALM XI.

1 Redaf i'r Arglwydd yn ddi-nâm:
C paham y d'wedwch weithian
Wrth f' enaid, hwnt, a hêd i'th frŷn,
fel wrth aderyn bychan?
2 Wele'r annuwiol a'u bwâu,
a'u cawell saethau'n barod.
Am wirioniaid yn llechu'n fain,
i saethu'r rhoi'n o gyfod.
3 Y feilfain oll i lygred aeth:
ond beth a wnaeth y gwirion?
4 Mae'r Arglwydd yn ei ddinas grêf,
fe weryd ef y cyfion.
Yr Arglwydd o'i orseddfa frŷ
at y tlawd trŷ ei olwg,
Gweithredoedd holl hiliogaeth dŷn,
i'w lygaid yd yn amlwg.
5 Mae'r Arglwydd o'r naturiaeth hon,
prawf gyfion er ymgeledd:
Ond cás yw gan ei enaid fo
ddyn drwg a hoffo wagedd.
6 Ar bechaduriaid marwor tân,
a brwmstan a ddaw'n gawod,

A gwînt tymheflog uchel iawn,
fal dyna lawn wialegend.
7 Can's cyfion ydyw'r Arglwydd nôr,
cyflawnder mae'n ei garu,
A'i wynеб at yr union trŷ,
a hynny i'w ymg'leddu.

SALM XII.

8 Achub bellach, Arglwydd cu,
fe ddarfu'r trugarigion:
A'r holl wirionedd ar ball aeth,
o blith hiliogaeth dynion.
2 A gwefus gweniaith d'wedant ffûg:
er twyll a hûg i'r eiddyn:
A châlon ddybiyg yr un wêdd
y cair oferedd ganddynt.
3 Yr Arglwydd torred o'i farn faith
wefusau'r gweniaith diles:
A'r holl dafodau ffrofust iawn
a fyddo llawn o rodres.
4 Gâlwn orfod o nerth tafod,
dwy wefus y sydd eiddom:
Fal hyn y d'wedant hwy yn rhwydd,
a phwy sydd Arglwydd arnom?
5 Yntau ein Duw a dd'wedodd hyn,
rhag llethu'r gwaeldâd yn codaf:
Y dŷn gofidus, tlawd, a'r caeth,
mewn iechydriath dodaf.
6 Pur iawn yw geiriau'r Arglwydd nêf,
a'i ddewid ef fydd berffath,
Fel arian o ffwrn, drwy aml dro
wed'i goeth buro seithwaith.
7 Ti Arglwydd, yn ôl dy air di,
a'i cedwi mewn hyfrydwch
Byth rhag y ddrwg genhedlaeth hon,
dy weision i gael heddwch.
8 Pan ddyrchafer y trawfion blin,
da ganddyn' drin anwired:
Felly daw dynion o bob parth
i swyfwy gwarth o'r diwedd.

SALM XIII.

PA hŷd fy Arglwydd, Dduw dilŷth?
P a'i bŷth yr yw mewn anghof?
Pa guddio'r wyd, (O Dduw) pa hŷd,
dy lân wyneb-pryd rhagof?
2 Pa hŷd y rhêd meddyliau tro
bob awr i flino'nghalon?
Pa hŷd y goddefaf y dir?
dra codir fy nghafeion.
3 O Arglwydd, edrych arnaf fi,
a chlyw' fy ngwedi ffyddlon,
Agor fy llygaid, rhag eu cau
ynglysgita angau ddiglon.
4 Pe llithrwn ddim, (rhag maint yw'r llied,)
fo dd'wedid fy ngorchfygu:
A llawen fyddai fy holl gâs:
dâl fi o'th râs i synu.
5 Minnau'n dy nawdd a rois fy ffydd,
a'm holl lawenydd eithaf:
Canaf i'm Duw a'm helpiodd i,
gwnâf gerddi i'r Goruchaf.

SALM XIV.

FE dd'wedai'r ynfyd nâd oes Duw,
ac felly byw drwy goegni;
Ymlygru'n ffiaidd, ni chais gâl:
nid oes a wñel ddaieni.
2 O'r nêf yr edrychodd yr Iôn
ar holl drigolion daear,
A reddai neb ei goel ar Dduw,
a cheisio byw'n ddeallgar.

SALM XV, XVI, XVII.

3 Fe giliodd pawb at lygredd bŷd,
ymdrôent i gŷd mewn brynti :
Nid oes un a wñel well nã hyn,
nac un a syn ddaioni.

4 Eu gwddf sy fêdd agored cau,
maent â thaftodau 'ftrywgar :
A gwenwyn lindys sy'n parhau
dan eu gwefafau twyllgar.

5 A'u genua llawn (sel gwenwyn hîth)
o felldith, ac o fufledd :
Ac anian elgud yw eu traed,
i dywallt gwaed a dialedd.

6 Diftryw ac anhap sy'n eu ffyrdd
ni dwaenant bri'ffyrrd hedwch,
Nid oes ofn Duw'n eu golwg hwy
ni cheifant mwyn 'diseirwch.

7 Pa'm? oni wŷddant hwy eu bod
drwy bechod, y modd yma,
Yn yfù fy mholb a'u cildroi,
un wêdd a chnoi y bara ;

8 Gweddio 'r Arglywydd hwy ni wnânt,
yn hyn dychrynant luoedd,
Am fod Duw 'n dala gyd â'r iawn,
yn un â'r cyflawn bobloedd.

9 Gwradwyddech gynt gygong y tlawd
fal y gwnêwch drallawd etto :
Am i'r tlawd gredu y doe llwydd
oddiwrth yr Arglywydd iddo.

10 Pwy a all roi i Israël,
o Seion uchel iechyd ?
Pwy ond ein Duw? yr hyn pan wñel,
bydd Iago ac H'r el hyfryd.

SALM XV.

D Ywaid i mi pa ddŷn a drig,
i'th lŷs barchedig, Arglywydd,
A phwy a erts ac a fydd
ym mynydd dy fansteiddrwydd?

2 Yr hwn a rodia 'n berfaith dda,
yr hwn a wñla gyflawnder :
A' hwn a draetha o'i galon wîr,
a drig ar dir uchelder.

3 Yr hwn ni ddywaid, ac ni wñâ
ddim ond o'r da bwygiliydd :
Ac ni chynnwys y rhai a rôn'
i'w cymddydogon g'wilydd.

4 Yr hwn sydd isel yn ei frŷd,
yn caru i' gŷd grifft'nogion,
Yr hwn sy'n orni 'r Arglywydd Dduw,
ac sydd yn ym fyddlon.

Yr hwn ni thyngh ddim ond y gwîr,
er dir neu niweid iddo :

5 Ac ni ro ei arian yn llôg,
er dwyn cymddydog dano.
Na gwobr, na rhodd, yr hwn ni s yn,
er dâl yn erbyn gwirion.

A wneilo hyn ni lithra fŷth,
fe gaiff y ddilith goron.

SALM XVI.

C Adw fi, Dduw, can's rhois fy mhwys
ei a'm coel yn dradwys arnad :
2 Fy Arglywydd wŷd ; mae dan fy mron,
y gyffes hon yn waftad :
Nad lles it' yw, na'm dâ, na'm rhîn :
3 Ond i drin faint daearol ;
I lesu 'r rhai'n fy 'wyllys yw,
y rhai sy'n byw'n rhinweddol.

4 I'r rhai a redant at Dduw gau,
y daw gofidiaw amlter :
Eu diod offrwm o waed, ni
offryw mat fi un amser

5 Ni henwaf chwaith. Yr Arglywydd yw
fy modd i fyw, a'm phiol :
A thydi Iôr, sy'n rhoi mi rân,
a chyfran yn ddigonol.

6 A thrwy Dduw syrthiodd i mi rân,
o fewn y fân hyfrydaf :
Digwyddodd i mi, er fy maeth,
yr etifeddiaeth lanaf,

7 Bendithiaf finnau Dduw fy Iôr,
hwn a roes gyngor ymy :
Farennau hefyd ddydd a nôs,
sydd im' yn dangos hynny.

8 Rhois fy Nêr (bob awr) gar fy mron :
O'r achos hon ni lithraf,
Carn's mae ef ar fy nebau law,
yma na thraw ni syflaf.

9 O herwydd hyn, llawn a llo,
yw fy nghâlon : ac eilwaith
Hyfryd yw fy mharch a di-ddig,
a'm cnaud a drig mewn gobaith.

10 Can's yn usfern ni edi di
mo'm henaid i, i aros :
Na'th anwyl Sanct (drwy naws y bêdd)
i weled llygredd ceuffos.

11 Dangof i m' lwybr i fyw'n iawn,
dy fro'n yw'r llawn llawenydd :
Can's yn dy nerth, nid yn y llîch,
mae digrifwch tragicwydd.

SALM XVII.

O Clyw gyflawnder, Arglywydd mâu,
yfyr fy nad i'th grybwylly ;
Clust ymrando â'r weddi fau
sydd o wefusau didwyll.

2 Disgwilia 'marn oddiwrthyt ti,
can's da y gweli 'r union :
Profaist a gwyddost ganol nôs
môr ddiddos ydyw 'nghâlon.

3 Pan chwiliaist fi (da yw dy gôf)
ni chefaist ynof gamwedd,
Fy myfyr mâu na'm meddwl llaes,
na ddoed i faes o'm dannedd.

4 I ochel cydwaith dynion drwg,
drwy d'air a'th amlwg gygong,
Ffordd y dŷn trawsgryf haerlyd llîm,
fe ddysgwyd ym' ei hepgor.

5 Ond yn dy union lwybrau di,
Dduw, cynnal fi yn waftad,
Rhag llithro allan o'th iawn hwy,
Dduw, disgwyl fy ngherddediad.

6 Galw yr wyf arnad, am dy fod
yn Dduw parod i wrando,
Goftwng dy glûst, a chlyw yn rhodd
ty holl ymadrodd etto.

7 Cyfranna dy ddaionus râd,
(ti 'r hwn wyt geadwad fyddlon)
Tr rhai sy'n ymroi dan dy law,
rhag brôch, a braw y trawfion.

8 Cadw fi'n anwyl rhag eu twyll,
fel anwyl ganwyll llygad :
Ynghyfod dy adenyyd dâ,
O cadw fi yn waftad :

9 Rhag yr annuwiol a'u mawr bwys,
a rhag fy nghysfrwys elyn,
Y rhai a gais fy enaid i,
gan godi yn fy erbyn.

10 Maent hwy, môr dordyn ac môr frâs,
ac yn rhî gás eu geiriau :
Ac yn rhoi allan firost ar lêd,
gan falched eu parablau.

11 Maent hwy yn amgylchu yn fân
He yr ym ni'n cynniwr,

SALM XVIII.

Ac a'u golygon tu a'r llawr,
mewn gwg a thramawr hyder.
22 Maent hwy fel llêw, dan godi gwrych,
a fai'n chwennych ysglyfaeth :
Neu fel llêw isfanc (er ei les)
a geisiai loches hyaeth.
23 Cyfod, Arglwydd, o'i flaen ef saf,
dy help a gaf i'm henaid,
A tharo i lawr a'th gleddyf noeth
yr enwir ffamboeth tanbadi.
24 Rhag gwyr dy law, rhag gwyr y byd,
s' a'u rhan i gyd oddiyma,
Gan lenwi boliau, a rhoi i'w plant
yn fawr eu chwant a'u traha.
25 Minnau mewn mysyr, fel mewn hun,
a welaf lûn d'wynebryd,
A phan ddihunwyd o'r hun hon,
y byddaf ddiigon hyfryd.

SALM XVIII.

O Iôr fy ngrym, caraf di'n fawr,
fy nghreiglawn, twr f'ymwared:
2 Fy Nâf, fy nerth, fy nawdd, fy Nuw,
hwn yw fy holl ymddiried.
3 Pan alwyf ar fy Iôr hynod,
i'r hwn mae clod yn gyfion,
Yna y'm cedwir yn ddiâu,
rhag drygau fy nghafseion.
4 Gofidion angau, o bob tu,
oedd ym cynrhu 'm herbyn,
A llifodd afonydd y fall,
yn ddiball, er fy nychrym,
5 Pan ydoedd fwyaf osn y bêdd,
a gwaedlyd ddiwedd, arnaf,
Ag arfau angau o bob tu,
a'm cas yn nesu attaf:
6 Yna y gelwais ar fy Nêr,
ef o'r uchelder clywodd,
A'm gwaedd a ddaeth hyd gâr ei fron,
a thirion y croesawodd.
7 Pan ddigiodd Duw, daeth daear-grym,
a sail pob brym a figlodd:
A chyffro drwy'r wlad ar ei hŷd,
2'r holl fyd a gynhyfodd.
8 O'i enau tân, o'i ffroenau tarth,
yn 'nnynt pob part wylben:
9 A chan gymmylau dan ei draed,
du y gwnaed y ffurfaen.
10 Ac fal yr oedd ein Iôr fel hyn,
uwch Cerubyn yn hedeg:
Ac uwch law adenyyd gwynt,
mewn nefol helynt hoywdeg.
11 Mewn dyfroedd, a chymmylau frŷ,
mae i wely heb ei weled:
12 Ac yn eu gyrru'n genllyg mân,
a marwor tân i wared.
13 Gyrrodd daranau, dyna i lêf,
gyrrodd o'r nêf genhadon.
14 Cenlyg, marwor tân, mîllyt yn gwa
fal dyna i saethau poethion.
15 Distriwyd dy gâs: felly gynt
gan chwŷthiad gwynt o'r enau,
Gwasgeraist di y moroedd mawr,
gweilyd y llawr yn olau.
16 Felly gwnaeth Duw â mi'r un modd,
ansonodd o'r uchelder,
Ac a'm tynnodd o'r lle yr oedd.
i'm hamgylch ddyfroedd lawer.
17 Fe a'm gwaredodd Duw, fal hyn,
oddiwrth fy ngelyn cadarn,
Yn rhodrwm imi, am ei fod,
rhoi ffinnau glod hŷd ddydd-farn.

18 Safent o'm blaen, ni chawn ffordd rhudd,
tra fûm yn nydd fy ngofid :
Ond yr Arglwydd ef oedd i'm dâl,
a'm cynnal yn fy ngwendid.
19 Fy nâu ei hun a'm rhoes yn rhudd,
fe fu wa'reddydd ymy:
Ac o dra serch i mi y gwnaeth,
na bawn i gaeth ond hynny.
20 Yr Arglwydd a'm gobrwyd a'n ôl
fy ngwaftadol gyflawnder :
Ac yn ôl glendid fy nwy law,
tâl im' a ddaw mewn amser.
21 Can's ceisiais ffyrrdd fy Arglwydd nêr,
ni wneuthun hyder ormod,
Na dim'geler erbyn fy Nuw,
gochelais gyfryw bechod.
22 Can's ei ddeddfau, maent ger fy mron,
a'i hollawl gyfion farnau :
Ac ni rois heibio 'r un or rhai'n,
hwy ynt fy nghoelfain innau.
23 Bûm berffaith hefyd o'i flaen, ag
ymgedwais rhag byw'n rhuddwrwg.
24 A'r Arglwydd gobrwydd fi'n llawn,
yr hyn tu'n lawn i'w olwg.
25 I'r trugarog, trugaredd rhoi,
i'r perffaith, troi berfffeithrwydd:
26 A'r gân gwnei lendifid, ac i'r tyn,
y byddi gyndyn, Arglwydd.
27 Can's mawr yw dy drugaredd dî,
gwaredi'r truan tawel :
Ac a ostyngi gar dy frôn,
rai a golygon uchel.
28 Ti a oleu 'nghanwyll i,
am hynny ti a garaf,
Tydi a droi fy nôs yn ddydd,
a'm tywyll fydd goleuaf.
29 Oblegid ynot ti, fy Nâf,
y torras trwy y fyddin :
Ie'n fy Nuw y neidid a llwyd,
be tros y fagwyr feinin.
30 Ys perffaith ydyw ffordd Duw nêf,
a'i ari ef fydd buredig:
Ac i bob dîn ynddo a grêd
mae 'n swcled bendigedig.
31 Can's pwy fydd Dduw? d'wedwch yn rhwydd,
pwy ond yr Arglwydd nefol?
A phwy fydd grag onid ein Duw?
fef, disigl yw'n drag wyddol.
32 Duw a'in gwreysyddi a'nerth,
a rhoes im' brydferth lwybrau.
33 Fe roes fy nrhaed ar hŷ-lwybr da,
gorseffdfa 'r uchel fannau.
34 Efe sy'n dyfgu rhyfel ym',
gan roi grym i'm pawennau:
Fel y torri bŵa o ddûr,
yn bryfur rhwng fy mreichiau.
35 Daeth o'th ddaioni hyn i gyd,
rhoi darian iechyd ymy:
A'th law ddeau yr wyd i'm dwyn,
o'th fwynder yr wy'n tyf.
36 Ehengaist imi lwybrau têg,
i redeg buan gamrau :
Nid oes ynof un cymmal gwân,
ni weggian fy mynyglau.
37 Erlidias i fy nghâs yn ilym,
a daethym i'w goddiwedd:
Ac ni throis un cam i'm hól rawy,
nes eu bod hwy'n gelanedd:
38 Gwnaethum arnynt archollion hyll,
fel sefyl na's gallafant :
Ond trwy ammarch i'w cig a'u gwaed,
i lawr dan draed sythiasant.

SALM XIX, XX, XXI.

39 Gwregysaift fi a gwregys nerth,
     at wrës ac an-gerth rhyfel:
 A'r rhai a ddaeth i'm herbyn i,
     a gwympaist di'n ddiogel.
 40 Fal hyn y gwnaethoif imi gau
     ar warrau fy ngelynion,
 A'm holl gás a ddifethais i,
     rhois hwynt i weiddi digon.
 41 Ac er gweiddi drwy gydol dýdd,
     ni ddoe achubyyd attyn,
 Er galw'r Arglwydd, ni ddoe neb
     a roddai ateb iddynt.
 42 Maluriais hwy fel llwch mewn gwýnt,
     fel dyna helynlyt efrwyd:
 Ac mi a'u fethrais hwynt yn ffom,
     fel pridd neu dóm heolydd.
 43 Gwaredaift fi o law fy nghás,
     rhoist bawb o'm cwmpas danaf.
 Doe rhai ni welent fi erioed
     â llaw, a throed, hýd attaf.
 44 Addaw ufudd-dod, ond fo gaid,
     gan blant estroniaid gelwydd:
 45 A phlant estroniaid twyll a wnânt,
     ond crynant i'w itafellydd.
 46 Eithr byw yw'r Arglwydd ar fy mhlaid,
     fy nghraig fendigaid hefyd,
 Dyrchafer Duw: ynddo ef trig
     fy nerth, a'm hunig Iechyd.
 47 Fy Nuw tra fo a'i nerth i'm dál,
     rhoi dial hawdd y gallaf:
 A rh'oli pobloedd: can's efô
     fydd yn eu t'wyfo attaf.
 48 Fy ngwaredydd, a'm dyrchafydd,
     o'rychyd rhai i'm herbyn,
 Wyt ti, O Dduw: a'm dûg ar gais
     rhag drwg a thrais y gelyn.
 49 Am hyn canmolaf di yn rhwydd,
     O Arglwydd, Dduw yr lluoedd:
 Canaf dy glôd: a hyn fydd dýgys,
     ym myfyr yr holl genhedaedd.
 50 Duw fydd yn gwneuthur (o'i sawr râd)
     fawrhâd i frenhin Dafydd,
 Ac i'w enneiniog ei wellâd
     ac i'w hâd yn dragwydd.

SALM XIX.

D Atgan y nefoedd fawredd Duw,
     yr unrhyw gwñâ'r ffurfaen:
 2 Y dydd i ddydd, a'r nôs i nôs,
     fy'n dangos cwrs yr wyben.
 3 Er nad oes ganddynt air nac iaih,
     da' dywaid gwaith Duw lywydd,
 Diau nad oes na mór, na thûr,
     na chlywir eu lleferydd.
 4 Aeth eu fain hwy drwy yr holl fýd,
     a'u geiriau hýd eithafoedd.
 Yr haul têg a'i gwmpas fydd bell,
     a'i babell yn y nefoedd.
 5 O'r hon y cyfyd ef yn rhôd,
     fel priod o'r orweddwa,
 I'w gwrs cyrch drwy lawenydd mawr,
     fel cawr yn rhedeg gyrra.
 6 O eithaf hýd eithafoedd nêf
     y mae ef a'i amgylchiad:
 Ac ni all dim (lle rhýdd ei dro)
     ymguddio o'i oleuad.
 7 Dýsg yr Arglwydd fydd berfffaith ddawn,
     a dry i'r iawn yr enaid,
 Feily rhýdd ei wir dysfiolaeth
     wybodaeth i'r ffyddloniaid.
 8 Deddfau Duw Iôn ydynt union,
     llawenant galon diddârwg,

A'i orchymmyn sydd bur ddiau,
     a rýdd olau i'r golwg.
 9 Ofn yr Arglwydd fydd lân, a byth
     y perý'n ddilys hysyrd,
 Barnau'r Arglwydd ynt yn wîr llawn
     i gyd, a chyflawn hefyd.
 10 Mwy deisifedig ynt nag aur,
     ie na choeth-aur lawer,
 Mclyfach hefyd ynt na'r mél,
     sef dagrâu têr-fel tyner.
 11 Can's ynddynt dysgir fi, dy wâs,
     ar addas, a'r unionader:
 A'r holl gam fy o'u cadw nhwy,
     felly ceir gobrwy lawer.
 12 Er hynny i gýd, pwy a all
     iawn ddeall ei gamweddau?
 O gwñâ fi'n lân, (a bydd ddiddig)
     o'm holl guddiedig feiau.
 13 Duw attal feiau rhyfyg, chwant,
     na thyfant ar fy ngwarthaf:
 Yno byddaf wedi 'nglanhâu
     o'm holl bechodau mwyaf.
 14 O Arglwydd, fy mhrynnwr a'm nerth,
     bydded yn brydferth gennyd
 Fy'madrodd, pan dêl gar dy fron,
     a'm myfyr calon hefyd.

SALM XX.

G Wrandawed di yr Arglwydd Nêr,
     pan ddêl cyfngoder arnad,
 Enw Duw Jacob, ein Duw ni,
     a'th gadwo di yn waftad.
 2 O'i gysfegr rhoed it' help a nerth,
     a braich o brydferth Seion:
 3 Cofid dy offrwm poeth a'th rodd,
     bo'rhai'n wrth fodd ei galon.
 4 Rhoed iti wrth dy fodd dy hun,
     dy ddymun a'th adduned:
 Dy fwrriad iach a'th arfaeth tau,
     a'th weddieu gwrandawed.
 5 Yn enw ein Duw gorfoleddwn
     yn hŷ, a chodwn faner:
 A'th ddeisifiau gwnaed yn rhwydd,
     yr Arglwydd o'r uchelder.
 6 Yr Arglwydd gweryd (felly gwn)
     o'i gysfegr drwn ei 'neiniog:
 Gwrendy ei arch, gyr iddo rym,
     yn gyfym ac yn gefnog.
 7 Rhai ar gerbydau rhônt eu pwys,
     rhai ar feirch ddwys ymddiried:
 Minnau ar enw 'Arglwydd Dduw,
     mai hwnnw yw'n ymwared.
 8 Hwy a'mroisant a syrthiasant,
     yn eu nerth eifoes yno:
 Cofasom a safafom ni:
     O Dduw, a thi i'n llwyddo.
 9 Cadw ni, Arglwydd, a'th law grëf,
     boed brenhin y néf drofom:
 Gwrandawed hwnnw arnom ni,
     a'n gweddi pan y llefom.

SALM XXI.

O Arglwydd, yn dy nerth a'th rîn,
     mae'r brenhin mewn llawenydd:
 Ac yn dy iechyd, yr un wêdd,
     mae ei orfoedd beunydd.
 2 Holl ddeisifiau ei galon lân,
     iddo yn gyfan dodait:
 Cael pob dymuniad wrth ei fodd,
     ac o un rhodd ni phedlaist,
 3 Can's da'r achubaist ei flaen ef,
     a doniau nêf yn gyntaf;

SALM XXII.

Ac ar ei ben, (ddaiensus Iôn,) rhoiost goron aur o'r puraf.
 4 Ef a o'fynnodd gennyd oes, a rhodaifft hiroes iddo :
 A hon dy rôdd, dros byth y bydd, nid â'n dragwydd heibio.
 5 I'f iechydwriaeth y mae 'n byw, a mawr yw ei ogoniad :
 Gofodaifft arno barch a nerth, a phrydferth yw ei Iwydiant.
 6 Rhoiost dy fendifithion uwch pob tawl, yn rhodd dragwyddawl iddo :
 A llewyrch d' wyneb byth a fydd, yn fawr lawenydd arno.
 7 Am fod y brenhin yn rhoi 'i grêd, a'i mddiried yn yr Arglywydd :
 Dan nawdd y Goruchaf tra fo, gwn na ddaw iddo dramwydd.
 8 A thydi, Arglywydd, â th law lân, cei allan dy elynion ; Rhag dy ddeheulaw (er a wnânt) ni ddiangant dy gafeion.
 9 Di a'u gosodi 'n nôdd dy ddig, fel ffwrnais ffyrnig danlyd : Yr Arglywydd i'w lid a'u difa, a'r tan a'u hyfa 'n enbyd,
 10 Diwreiddi di eu ffirwyth o'r tir, a'u hâd yn wir ni thycian :
 11 Am swriadiu it' ddrwg dilén : heb ddwyn i ben mo'u hamcan.
 12 Ti a'u gosodi hwy 'r naill du, a thi a'th lu i'w herbyn :
 Ac a lefeli dy fwâu, at eu hwynebau cyndyn.
 13 Ymddyrecha dithau, f' Arglywydd gûn, i'th nerth dy hun a'th erfid : Ninnau a ganwn, o'n rhân ni, i foli dy gadernid.

SALM XXII.

D Angos sy Nuw, sy Nuw, a'm grîm, ba achos y'm gadewaist :
 1 Fell wyd o'm hiechyd, ac o'nâd sy mloeddiaid, llwyr y'm pellaist.
 2 Fy Nuw rwy 'n lleafin, tithau heb roi im' mòr atteb etto, Bob dîdd a nôs mae 'nghri 'n ddi-ffaef, a heb gael mo'm dihuddo.
 3 A thi wyd sanct, sanct i barhau, lle daw gweddiau 'n waftad :
 A holl dî Israel a'u chôd, a'u pwys a'e hyftod attad.
 4 Ynot gobeitiai 'n tadau ni, a thydi oedd eu bwecled : Ymddyried ynot, Arglywydd hael, ac felly cael ymwared.
 5 Lleafant drwy ymddyried gynt, da fuost iddynt, Arglywydd : Eu hachub hwynt a wnaethoifft di, rhag cyni, a rhag gw'r adwydd.
 6 Fo'm rhiffr innau megis prîf, nid fel gw'r crîf ei arfod : Fel dirmyg dynion, a gwarth gwaef, a thybiant gael eu hyftod.
 7 Pawb a'm gweleant, a'm gwtwarent, ac a'm min-gamment hefyd, Ysgwyd eu pennau yn dra hî, a chwedi hynny d'wedyd,
 8 Ar yr Arglywydd rhoes bwys a chred, doed ef i'w wared allan, Os myn ei ollwng es ar lêd, cymmered iddo 'i hunan.

9 Duw, tynnaifft fi o grôth fy mam, rhoiost ynof ddinam obaith, Pan oeddwn i yn fugno hon, ac o'i dwy fron a'm harchwaith.
 10 Arnat ti bwriwyd fi o'r bru, arnat ti bu fy'mddiried : Fy Nuw wyt ti o grôth fy mam, ffyddiais it' am fy ngwared.
 11 Oddiwrthyf fi yn bell na ddôs, tra fo yn agos flinder : I'm cymmorth i, gan nad oes neb a drotho 'i Wyneb tyner.
 12 Bustych lawer, a chryfion iawn, daethant yn llawn i'm gogylch : A theirw Bafan o bob parth, yn codi tarth o'm hamgylch.
 13 Egorant arnaf enau rhôth, i'm bygwnh, fel y llewod, Afaent yn rhuo eifiau maeth, o raib ysglyfaeth barod.
 14 Fel dwîr rwyf fi 'n diferu 'n chwyrn, a'm hefgyrn, figla'r rheini : Fy nghâlon o'm mewn darfu 'n llwyr, fel cŵyr a fai yn toddi.
 15 Fel priddlestr mae sy nerth mòr swrth, ynglyn wrth sy ngorchfannau Mae sy nhafod, yr wyf mòr drwch, sy nghyflie yw llwch angau.
 16 Can's cwn cylchafant fi, sy Nêr, a chadfa 'fgeleu ddiffaith : Cloddiasant sy nwy law a'm traed, ac felly gwnaed sy artaith.
 17 A rhifo sy holl efgyrn i, gan gulini, hawdd y gallaf : Maent hwythau 'n gweled hynny 'n wîch, bob tro yn edrych arnaf.
 18 Rhyngthynt i'w mysg y dillad mau yn rhannau dosbarthafant, A hefyd ar fy mhrif-wifg i coelbrenni a fwiariant.
 19 Tithau sy nerth, a'm Harglywydd da, nac vmbellâ oddiwrthyf, O bryfia, tydi yw sy mhorth, a thyr'd, a chymmorth ymry.
 20 O ty'r d' ac achub yr oes fau, rhag ofn y cleddau ffyrnig, A gwared o feddiant y ci fy enaid i sy'n unig.
 21 Ymddyfyn fi rhag y llêw glwth, dŵg o'i safn rhwth sy enaid, Achub a gwrandio sy yn chwyrn, rhag cyrr yr unicorniaid.
 22 Mynegaf finnau d'enw yn bûr, i'm brodyr yn yr orsedd, Lle mwya 'r gynnulleidfa lân, dy gicd a wnâ 'n gyfannedd.
 23 Hâd Iago ac Israel, chwychwi rhai ych yn ofni 'r Arglywydd, Drwy ofn y rhowch iddo foliant, a rhowch ogoniant ebrwydd.
 24 Can's ni'ch llyfodd, ni'ch dirymodd, ni chuddiodd ei Wynebryd, Eithr gwrandawodd weddi y gwân. a'i duchan yn ei adfyd.
 25 Honot ti bydd, ac i ti gwedd mewn aml orsedd sy moliant. I Dduw rhôf f' addunedau 'n llon, gar bron y rhai a'i hofnant.
 26 Diwellir y tlodian : a'r rhai a geisiai at yr Arglywydd, A'i molant ef, fe gaiff (gwir yw) eich enaid syw'n dragwydd.

S A L M XXIII, XXIV, XXV.

27 Trigolion bŷd a drônt yn rhwydd
at yr Arglwydd, pan gôfiant :
A holl dylwythau'r ddaear hon
dônt gar ei fron, ymgrymiant.
28 Can's yr Arglwydd biau'r deyrnas,
a lioll gwmpas y bydoedd :
Ac uwch eu llaw, ef unig sydd
ben hlywydd y cenhedloedd.
29 Y cyfoethogion a fwytant,
addolant yn eu gwynnyd :
Rhai a ânt i'r llwch gar ei fron,
a rhai, braint meirwon hefyd.
30 Y rhai'n oll a'u hâd, yn un fryd,
gwnânt iddo gôd wafanaeth.
A'r rhai'n i'r Arglwydd, drwy'r holl dir,
a risir yn genhedaeth.
31 Dônt, dangosant ei uniondeb,
y rhai sydd heb eu geni :
Hyn a addawodd, ef a'u gwnaeth,
hynny a ddaeth o ddisri.

S A L M XXIII.

Y R Arglwydd yw fy mugail clau,
ni âd byth eisiau arnaf :
2 Mi gâf orwedd mewn porfa frâs,
ar lan dŵr gloywlas araf.
3 Fe goledd f' enaid, ac a'm dŵg
'rhŷd llywbrau diddrwg, cyfion,
Er mwyn ei enw mawr dilys,
fe'm tywys ar yr union.
4 Pe rhodiwn (nid ofnwn am hyn)
yn nyffryn cyfgod angau,
Wyd gyd â mi, a'th nerth, a'th ffôn,
ond tirion ydwy'r arfau ?
5 Gosodaisf fy mwrdd i yn frâs,
lle'r oedd fy nghâs yn gweled :
Olew i'm pen, a chwppan lawn,
daionus iawn fu'r weithred.
6 O'th nawdd y daw y doniau hyn,
i'm canlyn byth yn hlywydd.
A minnau a breswylaf byth,
a'm nŷth yn nhŷ yr Arglwydd.

S A L M XXIV.

Y R Arglwydd piau'r ddaear lawr,
a'i llawnder mawr sy'n eiddo :
Yr Arglwydd biau yr holl sŷd,
a' bobl i gôd sydd ynddo.
2 Can's fe roes ei fail hi a'i gwedd
yn rhysedd uwch y moroedd :
Ac a'i gofododd hi yn lân,
yn drigfan uwch llif-ddyfroedd.
3 Er hyn : pwy a ddringa yn hŷ
i gyfsegr sŷr yr Arglwydd ?
A phwy a faid a thelwng wêdd,
yngorfedd ei sancteiddrwydd ?
4 Dŷn â llaw lân, a meddwl da,
ac yn ddidraha'i enaid,
Diorwag, ac ni roes un tro
er twyllo i gyfneseifiaid.
5 Gan yr Arglwydd y caiff hwn wîth
ei raslawn fenthid helaeth,
A chyflawnder i bob cyfryw,
gan Dduw yr iechydwriaeth.
6 Hon sy gan Dduw 'n genhedaeth grêf,
a'i cefiant ef yn effro,
A geisiant d'wyneb, dyma'u maeth,
sef gwir genhedaeth Iago.
7 Dyrcheswch chwi, byrth, eich pennau,
a chwthau dderau bythol,
Can's brenhin mawr daw i'ch mewn chwi,
sef pen bri gogoneddol.

8 Pwy yw'r brenhin hwn gogonedd ?
Arglwydd rhyfedd ei allu :

Yr Arglwydd yw, cyfion ei farm,
a ehadarn i ryfelu.

9 Dyrcheswch chwi, byrth, eich pennau,
ehengwch dderau bythol,
Can's brenhin mawr daw i'ch mewn chwi,
brenhin o fri gogonol.

10 Pwy meddwyd ydyw'r brenhin hwn,
a gofwn ei ogoniant ?
Iôr y lluoedd yw, brenhin hêdd,
a gogonedd, a flyniant.

S A L M XXV.

F' Arglwydd dyrchesfais f' enaid i
hyd attad ti yn union.
2 Fy Nuw, fy ngobaith, gwarth ni châ,
na lawenhâ 'ngelynion.
3 Sawl a obeithiant ynot ti,
y rheini ni ni w'r adwyddir,
Gwarth i'r rhai a wñêl am i ham
ryw dwyll neu gam yn ddibol.
4 Arglwydd, dangos im'dy ffordd di,
a phâr i mi ei deall :
Dŷs, ac arwain fi yr un wêdd
yn dy wirionedd diball.
5 Can's tydi ydwyd Dduw fy maeth,
a'm hiechydwriaeth unig :
Dy ddiwgyl yr wŷf 'rhŷd y dŷdd,
a hynny sydd i'm diddig.
6 O cofia dy nawdd a'th serch di,
a'th fawr dofturi, Arglwydd :
Cofia fod ynot ti eriôed,
lawn ddioed drugarowgrwydd.
7 Na chofia yr anwiredd mau,
na llywbrau fy ieuenctyd :
Ond, Arglwydd, cofia fy nghûr i
er dy ddaioni hyfryd.
8 Yr Arglwydd sydd union a da,
a'i ffyrrd i'm noddfa ydynt :
Fe arwain (fel y mae yn rhaid)
y pechaduriaid ynddynt.
9 Fe ddysg ei llywbrau mewn barn iawn,
i'r rhai usuddiawn ystig.
Hyddysg yw ei ffyrrd i bob rhai
a fyddai ostyngedig.
10 I'r fawl a gadwo ddeddfâu'r Iôn,
a'i union dystiolaethau,
Gwironeidd, a thrugaredd sydd
ei lywydd yn ei llywbrau,
11 Er mwyn dy enw (O Arglwydd mau)
Duw maddau fy anwiredd,
Can's fy nhrofesdiad i mawr yw,
mwy ydyw dy drugaredd.
12 Mae, pa ryw âr, yn ein mŷs ni,
sydd yn pûr qsnî'r Arglwydd ?
Fe ddengys y ffordd iddo fo,
hon a ddewiô'n ebrwydd.
13 O hyn y caiff fy enaid cu,
le i lettyu'n esmwyth :
A'r holl ddaear hon, a'i gwellâd,
a gât ei hâd a'i dylwyth.
14 Ei holl ddirgelwch a ddŷs fo
i'r fawl a ofno'r Arglwydd :
Ac o'i holl gysanneddau glân,
efo a'i gwnâ 'n gyfarwydd.
15 Tuedd u'r wŷf, fy Arglwydd mât,
yn waftad â'm golygon :
Can's ef yn unig, (yn ddioed)
rhydd fy nau droed yn rhydion.
16 Tro attaf, dôd im'nawdd diddig,
can's unig wŷf, a rhydlawd.

S A L M   XXVI, XXVII, XXVIII.

17 Gofidiau 'nghâlon ynt ar lêd,
Duw, gwared fi o'm nychedawd.
18 Duw, gwêl fy mlinder, a'm poen fawr,
a madde 'n awr fy mhechod:
19 Gwêl fy ngelynion a amhlânt,
ac a'm caffant yn ormod.
20 Cadw f' enaid, ac achub fi,
na wnelo 'r rheini 'm w'radydd:
Rhois fy mhwiws arnat ti, fy Nâf,
a rhodaf mewn perfeithrwydd:
21 Cadwed fi fy uniondeb maith,
can's rhois fy ngobaith ynod.
22 Duw, cadw di holl Isræl,
gwared, a gwêl ei drallod.

S A L M   XXVI.

B Arn fi (O Dduw) a chlyw fy llais,
mi rodias mewn perfeithrwydd,
Ac ni lithraf, am im' roi 'mhwys,
yn llonddwys ar yr Arglwydd.
2 Prawf di fy mchchedd, Arglwydd da,
a hola dduwl fy mywyd,
A manwl chwilia'r galon fau,
a phrawf f' arenau hefyd,
3 O fiaen fy llygaid, wŷf ar lêd
yn gweled dy drugaredd:
Gwnaeth dâl ar hynny ar bob tro,
im' radio i'th wirionedd.
4 Nid cîd-eistedd gyd â gwagedd,
nou goegwyr yn llawn malais:
5 Câs gennyt boo annwyl rith,
ac yn eu plith ni 'tleddais.
6 Mi olchaf fy nwy law yn lân,
can's felly byddan, f' Arglwydd:
Ac a dueddaf tu a'th gôr,
ac allor dy fanfeiddrwydd.
7 Y modd hyn teiwlwg yw i mi,
luogigi dy foliant:
Sêf, addas i mi fod yn lân,
i ddatcan dy ogoniant,
8 Arglwydd, cerasi drigfan dy dî,
lle'r eryd dy anhydedd:
9 N' âd f' enaid i a'm hoes, yngîyd
â'r gwaedlyd, llawn anwiredd.
10 Eu dwylaw hwynt sy 'fgelei iawn,
y maent yn llawn maleisiau.
A dehau law yr holl rai hyn;
fy'n arfer derbyn gwobrâu.
11 Minnau 'n ddiniweid, (felly gwêdd)
ac mewn gwirionedd rhodaf:
Gwared fi drwy dy ymgeledd,
cymmer drugaredd arnaf.
12 Fe saif fy nroedi i ar yr iawn,
ni syf o'r uniau droedfedd:
Mi a'th glodforaf, Arglwydd da,
lle byddo mwy'a'r orsedd.

S A L M   XXVII.

Y R Arglwydd yw fy ngoleu gŷd,
a'm hiechyd: rhag pwy 'r onaf?
Yr Arglwydd yw nerth f' oes: am hyn,
rhag pwy doe ddychrynn arnaf?
2 Pan ddaeth rhai anfad, sef fy nghâs,
o'm cwmpas er fy llyngau,
llithrafant, a chwymyfant hwy,
ni ddaethant mwy i fynu.
3 Ni ddoe oes ar fy nghâlon gu,
pe cyrchai llu i'm herbyn:
Neu pe codai gât y modd hwn,
mi ni wan-fyddiwn ronyn.
4 Un arch a erchais ar Dduw nâf,
a hynny a archaf etto:
Cael dyfod i dî'r Arglwydd glâp,
a bod a'm trigfan ynudo:

I gael ymweled a'i Deni dêg,
a hyfryd osteg ynddi,
Holl ddyddiau f' einioes: sef wŷf gaeth
o fawr hiraeth am dani.
5 Can's y dydd drwg fo'm cudd efe
i'w Babell neu ddirgelfa;
I'w breswylod, fel mewn craig grêf,
câf gantho ef orphwysfa.
6 Bellach fe'm codir uwch fy nghâs,
fydd mewn galanas ymy;
Aberthaf, caraf, mola'r Iôn.
yn ffyddlon byth am hynny.
7 Gwrando arnaf, fy Arglwydd byw,
brylw a chlyw fy oernad:
Trugarhâ wrthyf, gwêl fy nghlwyf,
y pryd y galwyf arnaf.
8 Fel hyn mae 'nghâlon o'm mewn i
yn holi ac yn ateb,
Ceiswch fy wŷneb ar bob tro,
fy Nuw rwy'n ceisio d'wŷneb.
9 Na chudd d'wŷneb, na lîs dy wâs,
fy mhorh a'm hurddas fuost:
Duw fy iechyd na wrthod fi,
O paid a forri'n rhydost.
10 O gwrythyd fi fy nhâd a'm mam,
a'm dinam gysfeneifiaid:
Gweddia 'r Arglwydd, ef er hyn
o'i râs a dderbyn f' enaid,
11 Duw, dîsg imi dy ffordd yn rhwydd,
o herwydd fy ngelynion,
Ac arwain fi o'th nawddol râd
yn waftad ar yr union.
12 Ac na ddyro fi, er dy râs,
wrth fôdd yr atcas elyn:
Can's ceisiodd fy nghaseion mau
dystion gau yn fy erbyn.
13 Oni bai gredu honof fi,
bûm wrth fron torri 'nghâlon.
Y cawn i weled da Duw 'n rhâd
o fewn gwylâd y rhai bywion.
14 Disgwyd di ar yr Arglwydd da,
ymwrola dy galon:
Ef a rydd nerth i'th galon di,
o's iddo credi'n ffyddlon.

S A L M   XXVIII.

A Ttad (Iôn fy nerth) y rhof lêf,
Duw nêf na fydd di fyddar:
O's tewi, rhag fy myn'd môr drîst,
a bod mewn cîst dan ddaear.
2 O Arglwydd, erglyw fy llais i,
a derbyn weddi bruddaidd;
Pan godwyf sy nwy law o bell,
Duw, tu a'th gafell sanctaidd.
3 Ac na ddarostwng fi, fy Iôr,
dan ddywlo 'r annuviolion:
Y rhai sy'n arwain minnau mîl,
a rhysel yn eu calon.
4 Yn ôl bwriad eu calon gau,
a'r twyll ddyseifiau eiddynt.
Yn ôl eu drwg weithredoedd hwy,
Duw, tâl eu gobrwy iddynt.
5 Am na 'fryriant weithredoedd Duw,
ef a wnâ ddistryw arnynt:
Am na welent ei wyrth a'i râd,
ni wnâ adeilad honynt.
6 Bendigaid fydd o'r Arglwydd nêf,
fe glybu lêf fy ngwedi:
7 Yr Arglwydd yw fy nerth, a'm rhan,
a'm tarian, a'm daion.
Ymddiriedais iddo am borth,
a chefais gymmorth ganddo:

Minnau

SALM XXIX, XXX, XXXI.

Minnau o'm càlon, drwy fawr chwant,
a ganaf foliant iddo.
8 Yr Arglwydd sydd nerth i bob thai,
a ymddiriedai 'n hlyn;
A'i enneiniog ef a fydd maeth,
ac iechydwriaeth iddyn'.

9 Gwared dy bobl dy hun yn dda,
bendithia d'etifeddaeth:
Bwyda, cyfod hwy, am ben hyn
dod iddyn' drag wyddol-faeth.

SALM XXIX.

R Howch i'r Arglwydd, a rhwch yn chwyrth,
chwi blant y cedryn, foliant:
Cydnabyddwch ei barch, a'i nerth,
môr brydferth, a'i ogoiant.
2 Rhoddwch i enw yr Arglwydd glôd,
heb orfod mwyn mo'ch cymhell,
Addolwch Arglwydd yr holl syd,
môr hyfryd yw ei Babell!
3 Llais yr Arglwydd sydd uwch dysroedd,
Duw cryf pair floedd y daran:
Uwch dysroedd lawer mae ei drwn;
nid yw ei swn ef fychan.
4 Llais yr Arglwydd, pan fyddo llwm,
a ddengys rym a chyffro:
A llais yr Arglwydd a fydd dwys,
fel y bo cymmwys gantho.
5 Llais yr Arglwydd a dyr yn fân
y Cedrwedd hirlan union,
Yr Arglwydd a dyr yn uswydd,
y Cedrwedd o Libanon.
6 Fel llwod unicorn, neu lo llon,
fe wna i Libanon lamnu,
7 A Sirion oll: llais ein Ior glân
a wna'i ffiâm dân wasgaru.
8 Llais yr Arglwydd, drwy ddyrys llyn,
a godai ddychryn eres:
Yr Arglwydd a wna ddychryn ffiâch,
drwy holl anialwch Cades.
9 Llais yr Arglwydd a piau'r glôd,
pair i'r ewigod lydnu:
Dinoetha goed: i'w deml, iawn yw
i bob rhyw ei folianu.
10 Yr Arglwydd gynt yn bennae oedd,
ar y llif-ddyfroedd cethin:
Yr Arglwydd fu, ef etto sydd,
ac byth a fydd yn frenhin.
11 Yr Arglwydd a rydd i'w bobl nerth,
drwy brydferth gyfanneddwch.
Yr Arglwydd rhwyd ei bobl ym mhliith
ei fendiff, a hir heddwch.

SALM XXX.

F Arglwydd, mi a'th fawrygaf di,
can's myfi a ddyrchesfaif,
A'm gelynion i yn llawn
uwch law fy mhen ni pheraifft.
2 Fy Nuw, pan lefais arnat ti,
y rhoddaif i mi iechyd,
3 Cedwaias fy enaid thag y bêdd:
a rhag diwedd anhyfryd.
4 Cenwch i'r Iôn, chwi ei holl saint,
a maint yw gwyrthiaw'r Arglwydd;
A chlodforwch ei gar ei fron,
drwy gofion o'i fancteiddrwydd.
5 Ennyd fechan y saf 'n ei ddig,
o gael ei fodd trig bywyd:
Heno brydhwawn wylfain sydd,
y boreu ddýdd daw iechyd.
6 Dywedais, yn fy llwyddiant kîr,
a'm syflir yn dragwydd

O'th ddaioni dodaif, Dduw Nêr,
fail crysder yn fy mynydd.
7 Cuddiaist dy wyneb ennyd awr,
a blinder mawr a gefais.
8 Arnad (O Arglwydd) drwy lêf ddîr,
fy Arglwydd, i'r ymbiliais.
9 Pa fudd (O Dduw) sydd yn fy ngwaed,
pan fwyl dan draed yn gorwedd?
A phwy a gân it' yn y llawr,
dy glod a'th fawr wirionedd?
10 Clyw fi, Arglwydd, a thrugarhâ,
dôd gymmorth da i'm bywyd.
11 Canys yn rhâd y troist fy mîr,
a'm galar, yn llawenfyd.
Am iti ddatodd fy lach grîs,
rhoist wregys o lawenyyd:
12 Molaf, a chahaf a'm tafod,
i'm Harglwydd glôd dragwydd.

SALM XXXI.

M I a'mddiriedas ynot, Nêr,
fel na'm gw'r adwydder bythoedd:
Dduw, o'th gyflawnder gwaredd fi,
a chlyw fy nghri hyd nefoedd:
2 Gogwydd dy glûst attaf ar frîs,
o'th néfod lîs i wared,
A bydd im'yn graig gadarn siŵr,
yn dî a thwîr i'm gwared.
3 Sef fy nghraig wyt, a'm castell cryf,
wyf finnau hyf o'th fawredd:
Er mwyn dy enw tywys fi,
ac arwain i drugaredd.
4 A thyn fy fi o'r rhwyd i'r lân,
a roisan'er fy maglu:
Can's fy holl nerth sydd ynot ti,
da geili fy ngwaredu.
5 Dodaf fy yspryd yn dy law,
ac âf gar llaw i orwedd,
Da y gwaredaist fi yn fyw,
(O Arglwydd Dduw i'r gwirionedd)
6 Llwyd y caseif y neb a fâg,
i'w galon orwag aifwydd,
Ac mi osodais yn llwyd faith
fy ngobaith yn yr Arglwydd.
7 Mi a'mhyfrydaf ynot ti,
canfuost fi mewn amser,
Ac adnabuost, wrth fy rhaid,
fy enaid mewn cyfyngder.
8 Llawen fyddaf finnau am hyn,
i'm gelyn ni'm gwarcheaifft;
Eithr fy nhraed i, yn eang rîdd,
da beunydd y fefyldlaift.

9 O dangos dy drugaredd, Dduw,
can's cyfyng ydyw arnaf.
Fy llygaid, fenaid, am bôl sydd
yn dioddef cyfludd gwaelaf.
10 Fy mywyd i'm gwir ofid oedd,
fy holl flynyddoedd, blinion,
Fy nerth a ballodd o'm drwg cynt,
a'm hesgyrr ydynt bydron.
11 A gwatorw i'm gelynion wyt,
fy nghyd-blwyf a'm gwatwarent:
Fy holl gym'dogion, a phob dîn,
gan ddychryn a'm gochelent.
12 Fe a'm gollyngwyd i dros gôf,
fal marw a fo efeulus:
A hawdd yw hepgor y llestr twyn,
o byddai hwn drwg-flasus.
13 Can's clywais ogan llawer dîn
o'm deutu, dychryn oerloes;
Hwy a'mgyngħorent ar bob twyn,
hwiadent ddwyn fy cinioes.

SALM XXXII, XXXII.

24 Ond yn fy ngobaith (Arglwydd byw)
 y d'wedais, fy Nuw ydwyd,
25 Y mae f' amferoedd ar dy law,
 nid oes na braw nac arfwyd.
26 Tyred, a gwaredd fi dy wâs,
 oddiwrth fy nghâs a'm herlid :
27 A dangos d'wyneb im' o'th râd,
 rhag brâd y rhai sy'm hymlid.
28 O Arglydd, na w'r adwydder fi,
 a rois fy ngweddî arnad :
 Ond i'r annuwiol gwarth a wêdd,
 yn fûd i'r bêdd o lygriad.
29 Cau gelwyddog wewfau 'rhai'n
 y sydd yn darstain crasfer,
30 O ddiyfyrwch, a thôr tŷn,
 yn erbyn y cyflawnder.
31 O môr fawr yw dy râd di-drai,
 a roist i'r rhai a'th ofnant !
32 Cai o flaen meibion dynion glôd,
 ac ynod ymddiriediant.
33 Oddiwrth syth feilchion (o'th flaen di).
 y cuddi hwynt yn ddirgel,
34 Cuddi yn dda i'r babell dau,
 rhag sen tafodau uchel.
35 Mi a fendigaf Dduw yn hawdd,
 dangofawdd im' ei gariad,
36 A gwnaeth ryfeddod dros ei wâs,
 mewn cadarn ddinas gaead.
37 Ofnais i gynt, o'm gobaith drwg,
 fy nrhoi o th olwg allan ;
38 Eithyr pan lefais arnat ti,
 y clywaiast fi yn fuan.
39 O cerwch Dduw, ei holl saint ef,
 da y clyw lêf ffyddloniaid :
40 Ac ef a dâl yn helath iawn,
 i'r beilch anghyflawn tanbaid.
41 Cymmerwch gyffur yn Nuw Iôn,
 ef a rydd gâlon ynoch :
42 Ac o's gobeithiwr ynddo ef,
 ei law yn grêf bydd drofoch.

SALM XXXII.

1 Y Sawl sy deilwng, gwyn ei sŷd,
 drwy fadde i'gyd ei drofodd,
2 Ac y cyfgodwyd ei holl fai,
 a'i bechod, a'i anwiredd.
3 A'r dŷn â gwynfyd Duw a'i liwydd,
 ni chyfrî'r Arglydd iddo.
4 Mo'i gamweddau : yr hwn ni châd
 dim twyll dichell-frâd ynddo.
5 Minnau, tra celwn i fy mai
 yn hên yr ai 'mhbillion :
6 A thrwy fy rhuad i bob dŷdd,
 cyfustudio bydd fy nghâlon.
7 Dy law dithau, y dŷdd a'r nôs,
 sydd drom drwy achos arnaf :
8 Troi ireidd-dra fy esgyrn mér
 fel sychder y gorphenhaif.
9 Yna y trois innau ar gais,
 addefais fy anwiredd :
10 Tŷst yn fy erbyn fy hun fûm,
 maddeuaist ym' fy nghamwedd.
11 Amferol weddau am hyn,
 a rydd pob glanddyn arnad :
12 Rhag ofn mewn ffrydau dyfroedd maith,
 na chair mo'r daith hyd attad.
13 Rhyw loches gadarn wyt i mi,
 rhag ing y'm cedwi 'n ffyddlon.
14 Amgylchyni fy fi ar lêd,
 â cherdd ymwared gyffon.
15 Dithau (O ddŷn) dyig gennysf fi
 y ffôrdd y rhodi'n waftad,

16 Mi a'th gynghoraf di rhag drwg,
 y mae fy ngolwg arnad.
17 Fel y march neu y môl na fydd,
 y rhai y fydd heb ddîrnad :
18 Mae yn rhaid genfa neu ffrwyn dîn,
 i ddal eu pen yn waftad.
19 Caiff annuwiolion, a wnânt gam,
 fawr ofid am eu traha :
20 A ffyddloniaid Duw, da y gwedd,
 trugaredd a'u cylchyna.
21 Chwithau'r cyffion yn dirion ewch,
 a llawenwêch yn hylwydd,
 A phob cálon sydd union lŷth,
 clodforwch syth yr Arglydd.

SALM XXXIII.

1 PA rai bynnag, yn Nuw yr Iôn,
 fy gyffion, llawenwêch :
2 I bawb y sydd yn iawn yn byw,
 gwedduw yw diolchgarwch.
3 A thannau telyn molwch ef,
 rhwch hŷd y nêf ogoniant :
4 Ar y nably gywair ei thôn,
 ac ar y gyffion ddectant.
5 Cenwch i'r Iôn fawl, a mawrhâd,
 wiw gerdd o ganiad newydd :
6 Cenwch iddo yn llafar glôd,
 bid parod eich lleferyd.
7 Am mai union ydyw ei air,
 ffyddlon y cair ei weithred :
8 Cyflawnder a barn ef a'i car,
 a'r ddaear llawn o'i nodded.
9 Gair yr Arglydd a wnaeth y nêf,
 a'i Ypryd ef eu lluoedd :
10 Casglai efe ynglyd y môr,
 a'i drysor yw'r dyfnderoedd.
11 Yr holl ddaear oifned ein Duw,
 a phob dŷn byw a'i prefwyl :
12 Ei arch a saif, a'i air a fydd,
 a hynny sydd i'w ddifgwyl.
13 Ef a ddirymmodd, (fy Nuw Iôn)
 holl gyngor y cenhedloedd :
14 A thrwy lyfiant gwnâi yn ddi rym,
 amcanion llym y bobloedd.
15 Ond ei gynenor ef oddi frŷ,
 a bery'n drag wyddoliaeth :
16 A'i gâlon-frŷ ef ei hun,
 uwch pob rhwym un genhedaeth.
17 A phob cenhedloedd, dedwîdd ynt,
 o's Duw iddynt sydd Arglywyd :
18 A'i etholion, efe a'u gwnaeth
 yn etifeddiaeth hylwydd.
19 O'r nefoedd frŷ yr edrych Duw,
 ar lwybrau pob rhwym ddynion,
20 Ac o'i breswylfa edrych ar
 y ddaear, a'i thrigolion.
21 Yr hwn a luniodd gâlon dŷn,
 a edwyn ei weithredoedd :
22 Ac ni chedwir un bydol gûn,
 o'i nerth ei hun, na'i luoedd.
23 A pheth paledig ydyw march,
 i gael parch ac ymwared :
24 Ac ni all achub o law'r Nêr,
 mo'i farchog er ei gryfed.
25 Wele lawn olwg Duw, a'i wawl,
 maent ar y fawr a'i hofno :
26 A'i drugaredd ef sydd ar lêd,
 i'r fawr a'mdiried ynddo.
27 Er mwyn gwaredd, pan fo yn rhaid,
 rhag angau, enaid adyn :
28 Ac i borthi y tlawd yn glau,
 rhag eisbau, a rhag newyñ.

SALM XXXIV, XXXV.

20 Ein henaid gan yr Arglwydd hael,
sy'n disgwyli cael ei hywyd:
Efe a byrth ein henaid gwân,
efe yw'n tarian hefyd.
21 Sêl yn unig yn Nuw yr Iôn,
mae'n calon yn llawenu:
Ac yn ei Enw sanctaidd ef,
mae hon yn grêf yn credu.
22 Duw, dy drugaredd dôd i ni,
sef ynot ti y credwn:
Dy drugaredd a' th nawdd i'n dôd,
Can's ynod ymddiriedwn.

SALM. XXXIV.

Diolchaf fi â chalon rwydd,
i'r Arglwydd bob amserau:
Ei foliant ef, a'i wir fawrhâd,
sy'n waftad yn fy ngenau.
2 Fy enaid sydd yn bosto'n rhwydd,
o'm Harglywydd, ac o'm perchen:
A phob difalch hynny a glyw,
ac a fydd byw yn llawen.
3 Molwch fy Arglwydd gyd â mi,
côd-folwn ni ei enw ef:
4 Criaus arno yn fy oin caeth,
a gwrando wnaeth fy ynglef.
5 Y lawl a edrych arno ef,
â llewyrch nêf eglurir:
Ni w'r adwyddir o honynt neb,
a'u hwyneb ni ch'wilyddir.
6 Wele, y truan a roes lêf,
a Duw o'r nêf yn gwrando
A'i gwareddodd ef o'i holl ddrwg,
a'i waedd oedd amlwg, iddo.
7 Angel ein Duw a dryn gylch,
o amgylch pawb a'i hofnant:
Ceidw ef hwynt: a llawer gwell
na chaffell yw eu gwarant.
8 O profwch, gwellwch, ddæed yw
yr Arglwydd byw i'r eiddo:
A gwyn ei fyd pob dýn a grêd,
roi ei ymddiriedd ynddo.
9 Ofnwch Dduw ei holw faint (heb gêl)
a'i gwñl ni bydd pall arnyn':
10 Nag eisiau dim sydd dda: er bod,
ar g'nawon llewod, newyn.
11 Chwychwî feibion deuwl yn nês,
gwrandêwch hanes ystyriol:
Dowch a dysgaf i chwi yn rhwydd
ofni yr Arglwydd nefol.
12 Y fawl a chwennych fywyd hîr,
a gweled gwir ddiajoni:
13 Cau dy enau rhag drwg di bwyl,
a' th faint rhag twyll a gwegi.
14 Gwrthod ddrwg, gwñl dda, a chais hêdd,
hon hŷd y diwedd dîlyn:
A chadw'r heddwch wedi ei chael,
fal dyna ddiwael deftyn.
15 Y mae yr Arglwydd a'i olwg
ar y dýn diddrwg cyfion:
A'i glistiau ef o'i lawn wir fodd,
egorodd i'r rhai gwirion.
16 Wyneb yr Iôn a'i gwch sy dýn,
yn erbyn gweithwyr diffaith:
Y coffa o honynt ef a'i tyf
ar fyr o'r ddaear ymaith,
17 Hawdd y clybu fy Naf o'r nêf,
leferudd llêf y cyfion:
A thra buan (o'i rád a'i rodd)
y tynnodd o'u trallodion.
18 Agos iawn yw ein Duw at gûr
y galon bur ddiylliedig:

A da y ceid, ef bob pryd
yr yspryd cyfuddiedig.
19 Trwch, ie ac aifwyddiannus iawn,
a fydd gwîr cyfawn weithiau:
Ei ddrygau oll, Duw, oddi frî,
a'i tyn, a'i trŷ i'r gorau.
20 Ceidw ei esgyrn ef ei hun,
o honynt un ni ddryllir:
21 A drwg a laddo y drwg wâs,
a ffrwyth ei gás y lleddir.
22 Eithr holl wal'naethwyr Duw ei hun,
yr Arglwydd gûn a'u gwaredd:
I'r fawl a'mddiriedd ynddo ef,
ni all law grêf mo'r niwed.

SALM XXXV.

P Leidia (O Arglwydd) yn fy hawl,
a'r sawl a deryn f'erbŷn:
Lle'r ymrysonant â myni,
ymwana di a'r gelyn.
2 Mae dy gymmorth? O moes ei gael,
ymafael yn y tarian:
O cyfod, cais dy astalch gron,
a dŵg dy waywffon allan.
3 Argaua ar y rhai f'ar gam,
i'm herlid am fy mywyd:
Wrth fy enaid dywaid fel hyn,
fy fi a fyn it' iechyd.
4 Gwarth a gw'r adwydd fo i bob gradd,
a geisio ladd fy enaid:
A thrwy gywilydd troed iw ôl
y fflas niweidiol gablaid.
5 Fel yr ôs o flaen gwînt y bôn,
Angel yr Iôn i'w chwalu:
6 A'r hŷd ffordd dywyll lithrig lefn,
a hwn wrth gefn i'w gyrru.
7 Cloddio pwll, a chuddio y rhwyd,
a wnaethpwyd im' heb achos:
Heb achlyfur, maglau a wnaid
i'm henaid, yn y cyfnos.
8 O deued, cwymped yn ei rwyd,
yr hon a guddiwyd allan:
Syrthied a glyned i'w delm rwyd,
a'i drapp o'i dwyll ei hunan.
9 Eithr am fy enaid i (Amen.)
bid llawen yn yr Arglwydd:
Fe a fydd hyfryd gantho hyn,
lle dâu i'r gelyn aifwydd.
10 O Arglwydd, dywaid f' esgyrn i,
pwy sydd â thi un gyflwr?
Rhag ei drêch yn gwaredd y gwân,
a'i truan rhag ei speiliwr.
11 Tyfston gau a godent yn llŷm,
a holent ym' beth anfad:
12 Drwg im' dros dda talent heb raid,
a'm henaid braint ymddifad.
13 Ond fi, tra fyddent hwy yn glâf,
rhawn i'm nefaf liein-fach:
Drwy hîr ymofstwng ac ymddydd,
cym'rais fy myd yn bruddach.
Yr un dosfuriol weddi fau,
a ddaeth o'm genau allan.
A drôes eilwaith (er fy llês)
i'm mynwas i fy hunan.
14 Mi a ymddygas môr brudd dlawd,
fel am fy mrawd neu 'nghymmar:
Neu fel arwyd dýn dros ei fam,
ni cherdai gam heb alar.
15 Hwylthau yn llawen doent yngîyd,
pan bwysodd adfyd attaf:
Ofer ddynion, ac echrys lû,
fyth yn min-ganamu arnaf,

SALM XXXVI, XXXVII.

16 Rhai'n rhagriti wyr, rhai'n watworwyr,
torrent hwy eiriau mwysaidd:
Hwy a'gyryngent arnaf fi,
bob daint, a'r rheini'n giaidd.

17 Arglwydd edrych, Ow pa ryw hŷd
yw' pryd y dôf o'u hafod?
Gwared sy enaid rhag y bêdd,
foes o ewinedd llewod.

18 Minnau a ganaf i ti glôd,
lle bo cyfarfed lluoedd:
Ac a solaf dŷ enw a'th ddawn,
wrth lawer iawn o bobloedd.

19 Na fydded lawen fy nghâs ddŷn,
i'm herbyn heb achesion:
Ac na throed (er bwrriadu mrâd)
mo gŵr ei lygad diglon.

20 Nid ymddiriedd ddim mewn hêdd
dych'mygent ryfedd gelwydd:
Dirwyn dichell, a gosod cryw,
i'r rhai sy'n byw yn lloonyd.

21 Lledu safnau, taeru yn dŷn,
a d'wedyd hyn yn unblaed
Ffei, ffei, o honot, hwnt a thi,
ni a'th welsom di a'n llygaid.

22 Tithau (O Arglwydd) gwelaist hyn,
môr daer yn ferbyn fuon:
Ac na ddôs oddiwrthyf ym mhell,
rhag dichell fy nghafeion.

23 Cyfod, deffro, fy Nuw i'm barn,
yn gadarn gyd a'm gefid:
24 Dyd i fynni'r uniondeb,
ni watwar neb o'm plegid.

25 Na âd i'r gelyn, calon wael,
ddiweddau cael ei wînyd:
Na rhodrefu fy llyngau'n grwn,
llyngasom hwn yn ddybryd.

26 GwARTH a gw'r adwydd iddynt a ddêl
fy'n codi uchel chwerthir:
Gwifger hwynt â mefi ac â ehâs,
sydd im' alanas rydin.

27 Llawen fo'r llaill a llawn o glôd,
sy'n coelio mod yn gyfion.
D'wedant, bid i'n Duw ni fawr hânt,
am roi llwyddiant i'w weision.

28 Minnau fy Arglwydd gyd a'r rhai'n,
myfyriaf arwain beunydd
Dy gyflawnder di, a'th fawr glôd,
a'm tafod, yn dragwydd.

SALM XXXVI.

W Rth gamwedd dŷn annuwiol fur,
maen' eglur yn fy nghâlon,
Nâd oes ofn Duw, na'i farn, na'i ddrûwg
o flaen ei olwg trawfion.

2 Mae yn eyd-ddwyn â'i fai ei hun,
ni weli mo'i wrthun drosedd:
Nes cael yn eglur i'r holl fyd
ei gâs wŷd, a'i anwiredd.

3 O's ei ymadrodd, mae heb wir,
ei enau dihir hydwyll,
Ni fyn wneuthur dim da ychwaith,
yr adyn diffaith dibwyll:

4 Ef yn ei wely ni chais hûn,
ond gotol llun ar gelwydd:
O's yn effro, neu yn ei waith,
ni ochel daith annedwydd.

5 Dy drugaredd (fy Arglwydd Iôn)
sydd hyd eithafon netoedd:
A'th wirionedd di sydd yn gwau,
hŷd y cymymlau dyfroedd.

6 Dy uniondeb fel mynydd mawr,
dy farn fel llawr yr eigion:

7 Dy nerth syth felly a barhâ,
i gadw dâ, a dynion,
i bawb yw dy drugaredd!
I blant dynion da iawn yw bod
ynghyf god y adanedd.

8 Cyflawn o fraesler yw'r tŷ tau,
lle llenwir hwythau hefyd:
Lle y cant ddiod gennyt lôn,
o flafus ason hyfryd.

9 Gŷd â thi mae y loyw-firwd hon,
a dardd o ffynnon einioes:
A'th dêg oleuni, ac a'th râd,
y cawn oleuad efoes,

10 O ystyn etto i barhâ,
dy drugareddau tirion:
Ni a'th adwaenom di a'th ddawn,
I'r rhai fydd uniauñ galon.

11 O Dduw i'm herbyn i na ddoed,
na fflyrdd, na throed y balch-fioli:
A llestair attaf, fel na ddaw
na gwaith, na llaw' annuwiol:

12 Felly y syrthioedd gynt, yn wir,
y rhae enwir a'u drygwaith,
Felly gwthiwyd i lawr hwynt-hwy,
heb godi mwy yr eilwaith.

SALM XXXVII.

N A ddala ddrygdyb yn dy ben,
nac o gynfigen ronyr,
Er llwyddo'r enwir, a wna'i gam:
cau weled llam yn canlyn.

2 Saf hwy a dorri fel gwêlit glâs,
neu lyfau diflas gwywon:
A hwy a grînant yn ddilwydd,
a hynny 'n ebrwydd ddigon.

3 Crêd yn yr Arglwydd, a gwnâ dda,
gobeithia yr hyn gorau:
Bydd ymarhos yn y tir,
di a borthir yn ddiau.

4 Bydd di gyffurys yn dy Dduw,
di gei bob gwiw delymuniad:

5 Dy ffyrrd crêd iddo, yn ddilys
fe rydd d'ewylls attad.

6 Crêd ynddo ef, fo'th ddwâg i'r lân,
myn allan dy gyflawnder:
Môr olau a'r haul hanner dydd,
fal hynny bydd d'eglurder.

7 Ymddiried i Dduw, disgwyl, taw,
a heb ymddigiau gronyn:
Er llwyddo i ddryg-ddyn ei fawr fai,
yr hwn a wnaï yn gyndyn.

8 Paid â'th ddig, na ofidia chwaith:
gât ymaith wylt gynddaredd:
Rhag i hynny dyfu i fod,
yn bechyd yn y diwedd.

9 O herwydd hyn disgwyl yr Iôn,
gwêl ddiwedd dynion diffaith:
A'i disgwyl ef meddianna'r tir,
a'r drwg fo'i torri ymaith.

10 Goddef y dryg-ddyn dros dro bach,
ni welir mwyaw honaw,
Ti gai weled y lle y bu,
heb ddim yn ffynnu ganthaw.

11 Ond y rhai ufudd a hawddgar,
y ddaear a feddiannant:
A'r rheini, â thangneseedd hîr,
diddinen yr eu meddiant.

12 Bwriad a'r dryg-ddyn, o'i chwerw ddaint,
ar ddrygu braint cyflawn-ddyn:

13 Duw yn ei watwar yntau sydd,
sy'n gweled dydd ei derfyn:

SALM XXXVIII.

14 Annelu bŵa, tynnu cledd,
yw, trofedd yr annuwiol,
Er lladd y truan: fel diod brawd,
i'r tlawd a'r defofynol.

15 Ei fŵa torrir yn ddiellt mân,
a'i glêdd a â'n ei galon:

16 Mawr yw golud yr ysgeler,
ond gwell prinder y cyfion.

17 Yr Arglywydd a barn bob rhyw fai,
tyr freichiau'r rhai ansauwiol,
Ac ef a gynnal yn ddi ddiig,
y cyfion, ystig, gweddol.

18 Sef edwyn Duw ddyddiau a gwaith,
pob rhai o berffaith helynt:
Ac yn dragwydd Duw a wnaeth,
dêg etifeddiau iddynt.

19 Efe a'u ceidw hwynt i gŷd,
na chânt ar ddrygfyd w'r adwydd.
Amser newynt hwynt-hwy a gânt,
o borthiant ddigonolwyd.

20 Y rhai traws enwir, heb ddim cwyn,
fel brasder wŷn a doddant:
Cafeion Duw fydd dynion drwg,
hwy gyd â'r mwâg disflannant.

21 Y gŵr annuwiol a fyn ddwyn
yn echwyn, byth ni thalai:
A'r gŵr cyfion trugarog fydd,
ac a rydd, ni's gommieddai.

22 Sawl a fendigo Duw (yn wîr)
y tir a etifeddan:
A'r rhai a felldithio, o'r tir
i gŷd a fwrrir allan.

23 Duw a fforddacia, ac a hoffa,
hŷ-ffordd y gŵr calonnoig:

24 Er ei gwympo efe ni friw,
fo'i deli llaw Dduw'n sefydlog.

25 Aethom i bellach yn wr hên,
bûm sachgen, rwy'n cydnabod:
Ni welais adu hâd gŵr da,
na cheisio'u bara'ngherod.

26 Echwyn a benthyg cair bob dîdd,
trugarog fydd y cyfion:
A'i hâd et drwy y nefol wlith,
a gaiff o'i fenthid ddiog.

27 Arfwyda ddrwg, a gwnâ di dda,
a chyfannedda rhag llaw:

28 Can's Duw a gâr y farn ddiidwn,
pinnau a roddwn arnaw.
Nid ymedy efe â'i Saint,
ceidw heb haint y rheini:
Ond hâd yr annuwiolion gau
a ddônt i angau difri.

29 Y ddaear caiff y cyfion gŵyl,
lle 'preswyl byth mewn iawndeb:

30 A'i enau mynaig wŷbodaeth,
a'i dafod traeth' ddioethineb.

31 Deddf ei Dduw y fydd yn ei fron,
a'i draed (gan hon) ni lithrant:

32 Dŷn drwg a ddisgwyl lâdd y da,
ond ni chaiff yna ffynniant.

33 Ni âd yr Arglywydd (er ei gais,
nac er ei falais lidiog):
Y gwirion yn ei waedlyd law,
i hwn ni ddaw barn euog.

34 Gobeithia yn yr Arglywydd tau,
a chadw ei lwybrau'n gywir:
Cei feddianu, cei uwch o'r âdd,
a gweled llâdd yr enwir.

35 Gwelais enwir yn llym ei bîg,
a'i frig fel gwyrdd-bren lawi:
36 Chwiliolais a cheiliolais yr ail tro,
r oedd efo wedi colli.

37 Ystyria hefyd y gŵr pâr
ac edrych dî'r cynhawedd:
Di a gei weled cyfryw ddîn,
ma'i derfyn sydd tangnefedd.

38 A gwêl y rhai drwy drais sy'n byw,
yngîyd i ddfiftryw cwymptant:
Fe a ddiwreiddir plant y fall,
i ddiwedd gwall, a methiant.

39 Iechyd y cyfion sy o Dduw Nêr,
a'i nerth mewn amser cyffro:

40 Cymorth, cediw, o ddrwg y tyn,
a hyn am gredu ynddo.

SALM XXXVIII.

FY Arglywydd, na cherydd a fi,
ym mhoethni dy gynddaredd:
Ac na chosba fi yn dy lid
oblegid fy anwiredd.

2 Can's glyn dy saethau ynof fi,
a phennau'r rheini'n llymion:
A dôdai arnaf y llaw dâu,
a rhoiit ddyrnodau trymion.

3 Nid oes mo'r iechyd, gan dy lid,
i'm cnawd, ond gofid creulon:
Ac nid oes (gan fy mhechod chwyrn)
mor hêdd i'm hesgynn fychion.

4 Can's fy nghamweddau aent i'r nèn
a thros fy mhen tyfasant,
Un wêdd â baich rhŷ drwm o bwys,
fel hyn mòr ddwys y'm llethan.

5 Fy nghleisiau sydd fal yn bwdr ddu
yn llygru gan f'ynfydrwydd:

6 Crymmais, a phellais beth bob dîdd,
sef gakr sydd ac afitwydd.

7 Can's mae fy lwyntau'n llawn o wrës;
a'm cnawd heb lës nac iechyd:

8 Llêsg-wân ac ysgig yw fy mron,
lle gwaedda calon nychlyd.

9 Clyw Arglywydd fi, herwydd o'th fiaeri
yn hollawl mae'n ymuniad,
Ni chuddiwyd mo'm hochenaid i,
oddiwrthit di fy ngheidwad.

10 Llamma'nghalon, palla fy nerth,
a'm golwg prydferth hefyd,

11 Cyntesaf, cytaill, car nid gwell,
hwy aent ym mhell i'm hadfyd.

12 A'm cafeion i yn nesfau,
a'u maglau ffûg a'u dichell,
Safai fy ngeraint i yn sŷn.
i edrych hyn o hirbell.

13 Minnau tel dŷn byddar aawn
megis pe bawn heb glywed:
Neu fel y mudan (dan dristau)
heb enau yn egored.

14 Yn fûd fel hyn y gwn fy mod,
fel un â thafod effrydd;
Heb dd'wedyd unwaith air o'n: pen,
i dalu sen a cherydd.

15 Gan im'gredu i ti yn rhwydd,
O Arglywydd Dduw goruchaf,
Rhwydd a hyfys yawn gennys fi
yw, y gwendewi arnaf.

16 Mi a ddymunais arnat hyn,
rhag bod i'm gelyn wawdio,
O llithrai fy nhoed ronyn bach,
fo fydd llawenach gantho.

17 Cloff i yn barod'rwyf yn wîr,
a dolor hîr sy'm poeni:

18 Addef yr wîf mai iawn im'fod,
sy mhechod sy'n ei beri.

19 A'm gelynion i sydd yn fyw
yn aml eu rhyw, a chryfion

SALM XXXIX, XL, XLI.

1 Sydd yn dwyn cās i mi ar gam,
sef am fy mod yn gyfion.
20 Y rhai a dalant ddrwg dros dda
a'm gwrtwlynneba'n efrudd,
A hym am ddilyn honof n
y pur ddaioni beunydd.
21 Duw, nac ymād, na fydd ym mhell,
pan ddeilo dichell ffyrniq,
22 Bryfia, cymorth fi yn y býd,
fy Nuw, a'm hiechyd unig.

SALM XXXIX.

A Ddewais gadw 'nghenau'n gu,
rhag pechu yn y neigiau,
Y dýn annuwiol lle y bo
bwriedais ffirwyna 'nghenau.
2 Tewais, tewais fel y dýn mûd,
rhag d'wedud peth daionus,
Pan y cyffroais o hir ddal,
ymattal oedd ofidus :
3 Yn fy nghalon y cododd gwres,
a'm mynwes o m myfyrod,
Fel y tân enynnau a wnaeth,
a rhýdd yr aeth fy nhafod.
4 O dangois im' (fy Arglwydd nér)
pa amfer y diweddaif,
Rifedi 'nyddiau : a pha hýd,
o fewn y býd y byddaf.
5 Rhoddaist fy nyddiau fel l'ed llaw :
i'm heinioes daw býr ddiwedd :
Díau yn d'olwg di (O Dduw)
fod pob dýn byw yn wagedd.
6 Set mewn cyfgod y rhodfa gŵr,
dan gafglu pentwr ofer,
Didid a wyr wrth dyrru dâ,
pwy a'u mwynhâ mewn amser.
7 Beth bellach a obeithiaf fi,
Duw rhois i ti fy nghalon.
8 Tyn fi o'm camweddau yn rhwydd,
n'ad fi'n w'r adwydd i ffolion.
9 Yn fudan gwaet yr aethum i,
a hyn tydi a'i parodd :
10 O tyn dy gofod oddiwrthif swrn,
sef pwys gyd ddwrn a'm briwedd.
11 Pan gosbech di am bechiod wr,
fo wywa'n siŵr ei fawredd.
Fel y gwyfyn : gwelwch wrth hyn
nad yw pob dyn ond gwagedd.
12 Clyw fy ngwedi, (O Dduw o'r nér,
a'm llêf : a gwêl fy nágrau :
Dy wâs caeth wýf (O clyw fy mloedd)
ac felly'r oedd fy nheidiau.
13 O paid a mi, gâd im' gryfhau,
cyn darfod dyddiau 'mywyd.
14 Gwnâ a mi fy'mron fy mèdd,
drugaredd a syberwyd.

SALM XL.

B Um yn dyfal ddisgwyl fy Nér,
ef o'r uchelder clybu,
Clust-ymwrandawodd ef fy llais
pan lefais ar i fynu.
2 Cododd syfi o'r pydew blin,
a'r pridd tra gerwin tomlyd,
A rhoes ar graig fy nhroed i wau,
a threfn fy nghamrau hefyd.
3 A newydd gerdd i'm genau rhoes,
clôd iddo troes yn hylwydd.
Pawb ofnaint pan y gwellant hyn,
a chredant yn yr Arglwydd.
4 Pob gŵr yn ddiau dedwydd yw
a ruddo'n Dduw ei helynt :

A'r beilch, a'r ffeils a'r chwedlau tro
nid edrych efo arnynt,
5 Aml (O Dduw) yw y gwyrthiau tau,
fel dy feddiliau ynnyn,
A heb un dýn yn dyfgu i ti,
nac yn blaenorï hynny.
Y rhai pe ceisiwn i drwy grëd,
eu rhoi ar lêd, a'u canu,
Mwy amlach ydynt nag y gall
un dýn heb pall eu traethu.
6 Ni fynnaist offrwm rhôdd, na gwerth,
na chwaith un aberth genny,
Er hyn fy nghlusiau i mewn pryd,
hwyl a egoryd ymy.
7 Hyn pan wrthodaf, d'wedais i,
Duw, wele fi yn dytodd :
Megis o honof mae gwir pûr
yn dy ysgrifur hynod :
8 Y rhyngrwn i dy fôdd yn llawn,
(O Dduw) 'rwy 'n foddlawn ddigon,
Dy ewyllys di a'th lân ddeddf
fy'n gredys yn neutu'r galon.
9 Mi a bregethais dy air cu
ynganol llu mawr anian :
Ac ni thawaf fy Arglwydd gwyn,
ti wýdost hyn dy hunan.
10 Dy iawnder, iechyd, a'th air gwir,
ni bûm chwaith hir i'w celu,
Na'th drugaredd, na'th roddion da
rhag un gynlleidfa meithlu.
11 Dithau (O Dduw) rhagof na chêl
dy dawel drugareddau,
Dy nawdd a'th wir gofod ar lêd,
bont byth i'm gwared innau.
12 Dagrau o'm hamgylch fydd uwch rhif,
a throso'n llif mae pechyd,
Amlach ydynt nâ'm gwâlit i'm brig,
a'm calon ddig sy'n dariod,
13 Tyred (fy Arglwydd) helpa'n rhôdd,
a rhynched bôdd it'hynny :
Bryfia i'm gwared, na thrig yn hwyl,
a bydd gynhorthwy ymy.
14 A chyd-w'r adwydder hwynt ar gais
a fyn drwy drais fy nifa :
A throer i'w hôl y rhai y sy
yn chwennych ymyn ddirdra.
15 Bont hwy annedd-wâg, yn lle tâl,
y rhai a' dyfal dafod,
Er gw'r adwydd im' a dd'wedant hyn,
Flei, ffei, ar destyn danned.
16 Y rhai a'th geisiant di bob pryd
bont lawen hyfryd hylwydd,
A d'wedod a'th gâr di (Dduw nér)
Mawryfer Enw'r Arglwydd.
17 Cofia (O Dduw) fy mod yn wân,
ac yn druan, a dyred,
(O Dduw fy nerth) na thrig yn hîr,
tyr'd rhag y dîr i'm gwared.

SALM XLI.

G Wŷn ei syd yr ystoriol frawd,
a wnêl a'r tlawd syberwyd :
Yr Arglwydd ystoriol o'r nér
a'i ceidw ef rhag drygfyd.
2 Duw a'i ceidw, a byw a fydd
yn ddedwydd yn ddaearol :
O na ddyro efo yn rhôdd
wrth fôdd y rhai gelynol.
3 Yn ei wely pan fo yn glâf,
rhydd y Goreschaf iechyd :
A Duw a gweiriau oddi fry
ei wely yn ei glefyd.

SALM XLII, XLIII, XLIV.

4 Dywedais innau yna'n rhwydd,
dod f' Arglywydd dy drugaredd,
lachâ di'r dolur sy dan f'ais,
lle pechais mewn anwired.

5 Traethu y gwaethaf a wnai 'nghâs
am danaf, atcas accen;
Pa brŷd y bydd marw y gwân,
a'i enw o dan yr wybren?

6 O's daw i'm hedrych, dywaid ffûg,
dan gaiglù crûg i'w galon,
Ac a'i traetha pan êl i ffwrdd
i gyfeillion.

7 Fy holl gaseion doent ynglyd,
i fradu i gŷd yn f' erbyn:
Ac i ddych' mygu i mi ddrwg,
a minnau'n ddiddygwidd yddyn.

8 Yna dywedent hwy yn rhwydd
tywalltwyd afluwydd arno,
Mae ef yn gorwedd yn ei nŷth,
ni chyfyd byth oddiyno.

9 Fanwyl gyfaill rhwym i'm wrth grêd,
fy mddiried a'm dewis-ddyn,
A fu yn bwyta' mara erioed,
a godai'i droed yn f'erbyn.

10 Eithyr dy hunan cyfod fi
o'th ddaioni Duw o'r nêf,
Felly y gallaf fi ar hynt
gael talu iddynt adref.

11 Da gwn fy med i wrth dy fôdd,
wrth hyn, na chafodd cas-ddyn,
A gwna'n chaiff un gelyn glâs
ddin urddas yn fy erbyn.

12 Felly y gwn am danaf fi,
di a'm cynheli'r berffaith:
Can fy rhoi i bŷth gar dy frôn
o fyg y dynion diffaith.

13 I Dduw Isræl boed yn fith
y fendith (Iôr goruchaf)
Yn oes oesoedd: a thrwy air llên,
Amen, Amen a draethaf.

SALM XLII.

YR un wêdd ag y brêf yr hŷdd
am yr afonydd dyfroedd:
Felly y mae fy hiraeth i
am danat ti Duw'r nesoedd.

2 Fy enaid i fychedig yw,
am fy Nuw byw, a'gariad:
Pa brŷd y dof fi gar dy frôn,
fy Nuw a'm cyfon ynad?

3 Fy nagrau oedd yd dydd a nôs
yn fwyd im', achos gofyn
I'm am fy Nuw bob pen awr bach,
ple mae fo bellach? meddyn'.

4 O gofio hyn wrthyf fy hun
fel tywallt ffûn fy einioes:
Ynglyd â theulu Duw yr awn,
pe cawn fy meddwl efoes.

Hŷd at dŷ Dduw yn ystig iawn
yr awn dan ganu cloddyd,
Fel tyrsa a fa'i cadw gŵyl,
hyn bûm i'w ddiwgwyl beunydd.

5 Trwm wyd f' enaid o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaid?
Disgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wýneb tirion cannaid.

6 Fy enaid o'm mewn pan fo prudd,
a â yn rhwyd o'th gofion,
A choilio yr Iorddonen iâch,
a'r mynydd bach o Hermon.

7 Dyfnder is dyfnderau y sydd,
ac ar eu gilydd galwant i

A dwfr pob ffîrwd, pob llif, pob tân,
hwy dros fy mron a aethant.

8 Fy Nâf a roes y dýdd im'hêdd,
a'r nôs gysfannedd ganu,
I ganmawl fy Nuw, hwn a roes
im' einioes i'w foliannu.

9 Paham y'm gedyd dros gôf cîd?
Duw, wrthyd yr achwynaf:
Er gorthrymder y gelyn cam,
mewn galar pa'm y rhodiar?

10 Trwy f' esgyrn taro cleddyf llŷm
mewn gwarthlid ym', oedd edliw
Im' o'm gelynion er fy ngwae,
dy Dduw p'le mae fo heddiw?

11 Trwm wyd f' enaid o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaid?
Disgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wýneb tirion cannaid.

SALM XLIII.

B Arn fi (O Dduw) a dadleu'n dŷn,
yn erbyn pobloedd enwir,
Rhay y gŵr twyllgar, gwaredd fi,
a rhag drygion i'r dihir.

2 Cas'n ti yw Duw fy nerth i gŷd.
paham y'm bwryd ymaith?

3 A pha'm yr âf at allor Duw,
gan bwys y gelyn diffaith?

4 Gŷr dy oleu, a moes dy wir,
ac felly t'wylir finnau,
Arweiniant fi i'th brefwylf ydd,
i'th fynydd, ac i'th demlau.

5 Yna yr âf at allor Duw,
sef goruchel Dduw hyfryd,
Ac ar y delyn canaf fawl,
Duv, Duv, fy hawl a'm gwynfyd.

6 Trwm wyd f' enaid o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaid?
Disgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wýneb tirion cannaid.

SALM XLIV.

C Lywsem â'n clustiau (O Dduw cu)
I ni dy wyrthiau gynt a oedd
yn yr amseroedd hynny.

2 Sef y cenhedloedd tynnaist hwy,
a'th bobl yn fwyfwy plennaist,
Lladd estroñiaid heb ado un,
a'th bobl dy hun a gedwai.

3 Can's nid â'u clêdd eu hun yn wir,
y cawsant dir na thyddyn,
Nid â nerth eu breichiau yn ffîwch,
y cadwyd heddwch iddyn':

4 On dy law ddeau, a'th fawr nerth,
a'th olwg prydferth effro,
O herwydd it' eu hoffi: 'hyn
a batodd iddyn' lwyddo.

5 Ti Dduw, fy mrenhin ydwyd;
Duv, pâr i lago lwyddiant:

6 Nid yn fy mŵa mae fy ngrym,
na'm cleddyf llŷm f'amddiffyn,
7 Ond tydi Dduw, achubait fi,
a rhoiñ warth i'r gelyn.

8 Am hynny molwn di bob dýdd,
Cai yn dragwydd sawredd,
Canwn i'th enw gerdd gan dant,
o glôd a moliant rhyfedd.

9 Ond ti a giliaist ymaith beth,
daeth arrom feth a gw'radwydd;

SALM XLV, XLVI.

Nad ait ef allan gyd â'n llu,
cyfagos fu i drangwydd.

10 Gwnaethost i nyni droi heb dresn,
ein cefn at y gelynion :
Felly yr aeth ein dâ o'n gwylâd,
yn lglyfiad i'n caefion.

11 Rhoiost ni yn fwyd (fel daeid gwâr)
ar wasgar i'r cenhedloedd.

12 A gwerthaist dy bobl ar bris bach,
nid hytrach dy oludoedd.

13 Rhoiost ni yn watwar (O Dduw Iôn)
i'n cymydogion gwrlhrym,
A diylifwrch oll a gwarth,
i hawb o bob-parth ydym.

14 Dodaist ni yn ddilhareb chwîfñ
ym mhlith yr holl genhedaedd :

15 Ac yn arwydd i ysgwyd pen,
a choeog gyfatgen pobloedd.

16 Fy ngwarth byth o'm blaen daw yn hawdd,
fy chwys a dawdd fy rhagdal,

17 Gan lais gwarthbruddwr, bablwr cás,
a gwaith galanas dial.

18 Er dyfod arnonn hynny i gyd
ni throes na'n bryd na'n cofion,
Ac ni buom i'th air (O Nêr)
un amser yn anffyddlon.

19 Ein calon yn ei holl ni throed,
ni lithrai'n troed o'th lwybrau :

20 Er ein gyrru i ddreigiaidd gell
a'n toi a mantell angau.

21 Os aeth enw ein Duw o'n co',
ac estyn dwylo'i arall :

22 Oni wyl Duw y gaugred hon ?
ein calon mae'n ei deall.

23 O herwydd er dy fwya yn wir.
O Dduw y'n lleddiun beunydd,
Fal y detaid ymron eu lladd,
fal dyna radd i llynydd.

24 O defro, cyfod, Dduw, mewn pryd:
pa'm yr wyd cîd yn gorwedd ?

25 A dihuna, a chlyw ty nghri;
a chofia fi o'r diwedd.

26 Paham y cuddi d'wynêb pryd?
o darbod hyd ein blinder,
Ein henaid mathrwyd yn llwch,
gan driftwch a gorthymder.

27 Wrth y llwch mae ein bol ynglŷn
fal dyna derfyn gwagedd.

28 Duw cyfod, cymorth, gwaredd ni
o egni dy drugaredd.

14 Dyd lân orsedd-faingc (O Dduw fry)
per y dragwyddoldeb,

15 Awdur-faingc dy deyrnas y sydd
awdurol, rydd uniondeb.

16 Ceraist uniondeb, easé'ist gam,
o achos pa'm, Duw lywydd,
Dy Dduw rhoes arnat ragger faint,
i'ef ennaint y llawenydd.

17 Arogla'r myrr, ac aloes da,
a chafia f' ar dy ddillad,
Pan ddelych di o'th Ifym'dai,
lle y'th lawenai'r holl-wlad.

18 Sef merched brenhinoedd yn gwâu
gyd â'th garesau cywir.
O'th du deau 'r frenhines ddoeth,
mewn gwîs aur coeth o Ophir.

19 Clyw hyn, O ferch, a hefyd gwêl,
ac a chlûst isel gwrando :
Mae'n rhaid it' ollwng pawb o'th wlâd,
a thyd dy dâd yn ango'.

20 Yra'i bydd (gan y brenhin) wîch
gael edrych ar dy degwch :
Dy Arglywyd yw, gwnâ iddo foes,
i gael i'th oes hyfrydwch.

21 Merched Tirus oedd â rhôdd dda :
a'r bobloedd appla o olud,
A ymrifsonent gar dy fron,
am roi anrhegion hefyd.

22 Ond merch y brenhin, glân o fewn,
anrhyydedd llawn sydd iddi,
A gwîs a aur a gemnatu glân
oddiallan sydd am dani.

23 Mewn gwaith gwenodwydd y daw hon
yn wîch gar bron ei harglywydd,
Ac â'i gwîryfon gyd â hi
daw attad ti yn ebrwydd.

24 Ac mewn llawenydd mawr a hêd,
ac mewn gorfoledd dibrin,
Hwynt-hwy a ddeuant wrth eu gwîs
i gyd i llys y brenhin.

25 Dy feibion yn ategion tau
yn lle dy dadau fyddant.
Tywyfogaethau drwy fawrhâd,
yn yr holl wlâd a fedant.

26 Coffâd dy enw di ym mhab oes,
tra caffwyf einioes imi :
Am hyn y hobbloedd a rydd fawl,
byth yn dragwyddawl iti.

SALM XLVI.

T Raethodd fy ngâlon bethau dâ,
i'r brenhin gwâu fyfyrdod :
Fy nhafod fel y pin, y fydd
yn llaw 'lgrifennyyd parod.

2 Uwch meibion dynion teccach wyd,
tywallwyd rhâg i'th enau,
Herwydd i Dduw roi arnat wîlth
ei fendith byth a'r radau.

3 Gwîs dy gleddau yngwâs dy glun,
O gadarn gûn gogonedd :
A hyn fydd weddol a hardd iawn,
mewn llwydd a llawn orfoledd.

4 Marchog ar air y gwîr yn rhwydd,
Hednefrwydd a chyflawnedd,
A'th law ddeau di a a drwy
bethau ofnadwy rhyfedd.

5 A thanat ti pobloedd a syrth,
gan wîrth dy saethau llymion,
Btwant hwy, a glynant yn glau
yngaronnau dy clynion,

6 Gobaith a tierth in' yw Duw hael;
mae help i'w gael mewn cyfwng.
2 Daer, mynydd, aerif hwy i'r môr :
nid ofnaf f' angor deilwng.

3 Pe ymgymylgai'r tin, a'r dwfr,
nid ofnwn gynnwrf rhuad,
Ped a'i mynyddoedd i'r môr mawr,
a'r bryniau i lawr y gwaftad.

4 Dinas Duw lle llawen a fydd,
cyfagos glennydd, afon,
Cyflegr preswylfa y rhâd,
gan ddyfal rediad Cedron.

5 Dûw sydd yn trigo o'i mewn hi,
ni âd hi 'fogigi unwaith :
Duw a'i cymmyrth ar y wawr ddýdd,
a phrefwylfeydd perffaith.

6 Y cenhedloedd pan fyddent ddig,
a ffyrnig y tyrnessydd,
Todda'i y ddaear o'i flaen ef
pan glywid llêl Duw ddofydd.

7 Y mae yr Arglywyd gyd â ni,
i'or anifeini luodd :

SALM XLVII, XLVIII, XLIX.

7 Mae Duw Iago yn ein plaid,
gŷr help wrth raid o'r nesoedd.

8 Y wlâd, O dowch i gŷd yn rhwydd,
a gwaith yr Arglywydd gwellwch,
Y modd y gosododd ef ar
y ddaear anniddanwch.

9 Gwnâ i ryfelodd beidio 'n wâr
hŷd eitha'r ddaear lychlyd:
Drylliau y bŵa, tŷr y ffon,
llŷsg y cerbydion hefyd.

10 Peidiwch, gwylbyddwch mai fi yw
eich unig Dduw a'ch gwanar,
Ym mŷsg cenhedloedd mi gât barch,
a'm cyfarch ym'r ddaear.

11 Y mae yr Arglywydd gyd â ni.
Ior anifeiri luodd,
Y mae Duw Iago yn ein plaid,
gŷr help wrth raid o'r nesoedd.

SALM XLVII.

C Enwch, a churwch ddwylaw 'sghyd
A holl bobl y bŷd cyfannedd,
A llas ar genwch i Dduw nêf,
gan leilo a liêf gorsfodd.

2 Sef oñir Duw uwch daear gron,
ef sydd dros hon yn frenhin,
3 Dŵg bobloedd danom, a phob gwaed,
a than ein traed fo'u disgyn.

4 Fe a rydd i ni feddiant siŵr,
gwylâd Iago, gŵr a garai.

5 Duw a ddyrchafoedd wrth y sain,
yr utgorn gât pan leisiai.

6 O cewnchw, cewnchw, glôd ein Duw,
ein brenhin yw, O cewnchw,
7 Duw dros y bŷd sy frenhin call,
drwy ddeall ymhyfrydwch.

8 Brenhin yw ef, a da y gwnaeth
lywodraeth ar wŷr bydol,
Ac y mae'n eistedd yn ei drwn,
gorsfoddfa iñn sancteiddiol.

9 Ymgasglant bendefigion bŷd,
ynglyd â llu Duw Abra'm,
Duw biau tariannau y tir,
drwy foliant hir yn ddinam.

SALM XLVIII.

M Awr ei enw'n ninas ein Duw,
a hynod yw yr Arglywydd;
A'i drigfan ef yno y sydd,
ym mynydd ei sancteiddrywydd.

2 Tegwch bro, a llawenydd gwlad,
Yw Seion lathriad fynydd,
Yn ystyfau y gogledd lawr,
tre'r brenhin mawr tragedwydd.

3 Adweini Duw ym mhlaef hon
yn gymmorth digon hynod.

4 Ac wele nerth brenhinoedd bŷd
doint yno i gŷd-gyfarfod.

5 A phan welfant, rhyfedd a fu,
ar frŷs brawychu rhagor:

6 Dychrynn a dolur ar bob ffaig,
fel dolur gwaig wrth trigwydd.

7 Ti â dwyreiniwynt drylli'n frau
eu llongau ar y moroedd.

8 Fel y clywgom y gwellom ni,
yn ninas rhî' yn fluoedd:

9 Sef hyn yn ninas ein Duw ni,
sicrhâ Duw hi byth bythoedd,

10 Duw, disgwyliasm am dy râs
i' th de.nl, ac addas ydoedd,

11 Duw, fel yr aeth dy enw o hŷd,
Felly drwy'r bŷd y'th solir:

Dy law ddeau y sydd gyflawn,
a chyflawn y'th adweinir.

11 A brynn Seion a lawenâ,
a merched Iuda hefyd;
A'u llawenydd hwy yn parhâu
o ran dy farnau hyfryd.

12 Ewch, ewch oddiamgylch Seion fail,
a'i thyrau adail rhifwch,

13 Ei chadarn fur a'i phlaesau draw
i'r oes a ddaw mynegwch.

14 Can's ein Duw ni byth yw'r Duw hwn,
hŷd angau credwn ynddo:
A hŷd angau hwnnw a sydd,
yñ dragwydd i'n t'wyfô.

SALM XLIX.

G Wrâdewch chwi y bobloedd i gŷd,
trigolion bŷd deallwch,

2 Gwerin, tlawd, bonheddig, a chŷr
cyfoethog hŷf ystyriwch.

3 O'm genau daw doeth air didwyll,
a'm calon pwyll fyfyrif,

4 A'm clûst gwrandawaf ddammeg ddwys
a'm llais cerdd fwys a ganaf.

5 Paham yr ofnau ddrygau'r bŷd
yn amser adfyd atcas?

Pan so anwiredd wedi cau,
wrth fy fodlau o'm cwmpas.

6 Mae llawer rhai o wyr y byd,
mewn golud a'mddiriedant,

A thrwy fiarad am werth, a rhî
y rheini y rhodresant.

7 Ond ni wareda neb mo'i frawd,
ni thâl yn ddiawl droffo,
Ac ni chymmer Duw y fath dâl,
nac iawn mor fâl am dano.

8 Sef pryniad enaid dŷn drud sydd,
a hyn byth gorfydd peidio,

9 Fel y gallo efe iyw byth,
heb fyn'd i nŷth yr amdo.

10 Gwelir mai'r bêdd yw lletty'r doeth,
y ffôl a'r annoeth unwedd:
Marw yw'r naill, a marw yw'r llall,
i' r allai gât ei annedd.

11 Meddwl am eu hadeilad bŷth,
yn ddilys y parhâant,
Am hyn wrth eu henwau yn wîr
henwau eu tir a alwant.

12 Ni phery dŷn o gnawdol drâs,
mewn urddas er ei adail,
Diau pob dŷn, pan dêl ei ddydd,
a dderfydd fa' anifail.

13 Dyma eu ffôrdd, ffôrdd ffoledd sydd,
na welant ddydd yn passio:
Er hyn eu hîl a ddêl i'w hîl,
fydd yn eu canmol etto.

14 Angau yw terfyn pob dŷn byw,
i hwn nid yw ond tammiaid:
Mynyd sydd raid o'r tŷ i'r bêdd,
yn rhwym un wêdd a'r defaid.

15 Daw ddydd i'r cyfion drannoeth teg,
daw im' ychwaneg ystyn:
Daw im' o'r bêdd godiad i syw,
deheu-law Duw a'm derbyn.

16 Er codi o wr mewn parch, neu ddâ,
nac ofna di un gronyn:

17 Ei olud ef na'i barch, na'i ddâ,
i'r bêdd nid â i'w ddilys.

18 Hwn tra fu syw yn rhodio llawr,
gwnai'n sawr o hono'i hunan,
Gwnâ honot tŷ dy hun yn fwy;
a hwyt-hwy a' th ganmolau.

19 At oes ei dadau hwn pan ddél,
a i'r bedd dirgel esrydd,
20 Dŷn mewn anrheddedd heb ddeall
(fa! llwdn o wall) a dderfydd.

SALM L.

DUW y duwiau, yr Arglwydd cu,
gan lefaru a alwodd:
O godiad haul hyd faciwl hwn,
yr holl-fyd crwn cyffroodd.
2 O fryn Seion y daeth Duw naf,
hon sydd berfleithiaf ddinas,
Mewn tegwch a goleuni mawr,
a liwyrch gwawr o'i gwmpas.
3 Doed rhagdo'n Duw, na fid fel mûd,
o'i flaen ffiam danllyd ysed,
A mawr dymhestloedd i'w gylch ef,
pan ddél o nêf i wared.
4 Geilw ef am y nefoedd frŷ,
a'r ddaear obry isom,
I gael barnu ei bobloedd ef,
fal hyn rhydd lêf am danom,
5 O cefglwch attaf fi fy faint,
y rhai drwy rydd-fraint brydserth,
A wnaethan' ammod â myf,
a'i rhwymo hi drwy aberth.
6 A phan ddangofo mintai naf
ei tarnu ef yn union,
Sef Duw fydd yn barnu ei hun,
yr unig gûn sydd gyfion,
7 Clyw di fy mholb, traethaf yn ffaeth
dyfliolaeth yn dy erbyn,
Dithau Israel: ac lawn yw,
Duw, sef dy Dduw a'th olyn.
8 Ni chei di am yr ebyrth tau,
na'th boeth offrymmanu gerydd;
Nac am na baent hwy gan fy anron,
y cyfryw roddion beunydd.
9 Ni chymmeraf o'th dŷ un llo,
na hyir a fo'n dy gorlan,
10 Mi biau'r dâ'n y maes fy'n gwau
ar fil o frysiau allan.
11 Pob aderyn erbyn ei hen,
a adw'en ar y mynydd,
Pob dâ mae sydd, y lle y maen,
y maent o'm blaen i beunydd.
12 Nid rhaid im' ddangos i ti hyn,
pe delai newynt arnaf,
Ac yn eiddof fi yr holl fyd,
a'i ddâ i gyd yn llawnaf.
13 A'i cig y teirw fydd fy mwyd?
na thŷ: nid wyd ond angall:
Ai gwaed hyfrod fydd fy niad?
dyfsg di o newydd ddeall.
14 Dôd dy oglud ar Dduw yn drwm,
a thâl yr offrwm pennaf?
Cân ei fawl ef: a dôd ar led
d'addunod i'r Goruchaf;
15 Galw arnaf yn dy ddôd blin,
yno cai fi'n waredydd;
Yna y ceni i mi glod
am droi y rhôd mor ddedwŷdd.
16 Duw wrth yr enwir dywaid hyn:
Ai 'ti perthyn fy neddfau?
Paham y cym'ri di, na'm clod,
na'm hammod yn dy enau?
17 Sef, casu fu gennyt ti iawn ddysg,
ac addysg ni chymmeraf,
A'm geriau i (fel arraith ffôl)
i gyd o'th ôl a deflaist.
18 A phan welaist leidr, rhedaist
a rhwydaist ran oddiwrtho;

Ac o's gordderchwr brwnt afian,
mynnaist ti gyfran gantho.
19 Gollyngaisf di dy lafn yn rhŷdd
yn esrydd ar ddrygioni,
A'th dafod a lithrai ym mhell
at ddichell a phob gwegi.
20 Eisteddaist di, d'wedaist ar gam
ar fâb dy fam er enlib.
21 Pan wnaethoſt hyn, ni'th gosbais di,
a thybiaſt fi'n gyffelyb.
Ond hwyl nâ hyn tewi ni wnâf,
mi a'th geryddaf bellach,
Mi a ddangosaf dy holl ddrwg
o flaen dy olwg hayach.
22 Gwrandewch: a pheidiwch tra fo'ch byw
a gollwng Duw yn ango';
Pan ni bo neb i'ch gwared chwi,
rhag osi i mi eich rhwyo.
23 Yr hwn abertho i mi fawl
yw'r fawl a'm gogonedda;
Pr neb a drefno'i ffôrdd yn wiw
gwir iechyd Duw a ddyfsga',

SALM LI.

TRUGAREDD dôd i mi,
Duw o'th ddaioni tyner;
Ymaith tyn fy anwiredd maw
o'th drugareddau lawer.
2 A golch fi yn llwyr dôd wys
oddiwrth fawr, bwys fy meiau:
Fy Arglwydd, gwna'n bur lân fyfi,
rhag brynti fy nghamweddau,
3 Can's adwaen fy nghamwedd,
a'm brwnt anwiredd yssig,
Sef beunydd maent gar fy mron i,
4 Yn d'erbhyd di yn unig,
Y gwneuthym hyn oedd ddrwg,
yn dy lân olwg difrych,
Fel y'th gyfiawer yn ôl o'dair,
yn burair pan y bernych.
5 Mewn pechôd lluniwyd fi,
ac mewn drygioni dygas,
Felly yr wyf o grôth fy mam
yn byw bob cam yn atcas.
6 Ac wele ceri'r gwir
o fewn y gywir galon:
Am hyn dyfgaif ddoethineb iâch
im' o'th gyfrinach ffyddlon.
7 Ag Isop golch fi'n lân,
ni byddaf afian mwyach,
Byddaf fi o'm golchi mal hyn,
fel eira gwyn neu wynach.
8 Par i mi weled hêdd,
gorfoedd, a llawenydd,
I adnewyddu f' esgyrn i
a ddrylliaist di a cherydd.
9 O cuddia d'wyneb-pryd
rhag fy mhechodaui i gyd,
Fy anwireddau tyn eu lliw.
O Arglwydd bid wiv gennyd.
10 Duw, crea galon bûr.
dôd i mi gyffur beunydd,
I fyw yn well tra fwy'n y byd,
dôd ynof yspryd newydd.
11 O Dduw, na ddyro chwaith,
fi ymaith o'th olygon,
Ac na chymmer dy Yspryd glân
oddiwrthif, druan gwirion.
12 Gorfoedd dwg i mi,
drwy roddi im'dy iechyd,
A chynnal a'th ysprydol ddaawn
fi, i fyw'n uniawn hafyd,

S A L M L I I , L I I I , L I V , L V .

13 A dysgaf dy ffordd wir
i'r enwir, a' th addoliad;
A phob pechadur trŷ i'r iawn,
a chyrch yn uniaawn attad.
14 Rhag gwaed gwared fi Duw,
sef Duw sy iechydwriaeth,
A'm tafod o'th gyflawnder di,
a gân gerdd wiſgi hŷ-fraeth,
15 Duw egor y mân mau,
â'm genau mi a ganaf
O Arglywydd, gerdd o'th fawl a'th nerth,
fal dyna 'r Aberth pennaf.
16 Can's Aberth ni's ceisi,
ac ni fynni offrwm poeth:
Pe y mynafis cawsit hyn,
nid rhaid it' dderbyn cyfoeth,
17 Aberthau Duw i gŷd,
yw yspryd pur drylliadig,
Ac ni ddi'r yri (O Dduw Iôn)
y galon gyfuddiedig.
18 Bydd dda wrth Seion fryn,
O Arglywydd, hym a fynni,
Ac wrth Gaersalem dréstâd
a gwân adeilad arni.
19 Cei aberth iawnedd coeth,
cei offrwm poeth yn rhagor,
Cei aberth llôg, a boddlon fych,
cei fustych ar dy allor.

S A L M L I I .

P A'm y rhodresi yn dy frâd,
a'th ddrwg fwriad (O gadarn?)
A maint trugaredd Duw bob dydd,
ac felly bydd hyd dydd-farn.
2 Dychymmyg drwg yw'r fyfyrdaud,
a gwaith y dafawd 'sgeler,
Hwn sydd fel ellyn llym o ddûr,
a'i swydd yw gwneuthur ffalsder.
3 Ni hoffaist dda, gwnait ddrwg yn haws,
a'r traws, yn fwy nâ'r union,
4 Hoffaist euriau distryw a bâr,
ti gôlyn twylgar, creulon.
5 Duw a'th ddisfrisiaid dithau byth,
fo dyn dy chwyrth o'th gaban:
Ac a dyn dy wraidd di i gŷd,
o dir y bywyd allan.
6 Rhai a'i gwellant a arswydant,
can's hwy a ydnyt gyfion.
A hwy a chwarddant am ei ben,
pan welon' ddilen greulon.
7 Gwelwyd y gŵr ni'r rôdd yn ddwys
ar Duw na'i bwys na'i oglud,
Ond ar ddrygioni yn rhoi nerth,
a rhif a gwerth ei clud
8 Minnau fel olew-wydden werdd
yn nhŷ Dduw, cerdd a ganaf,
Ymddiriedaf iddo yn hawdd,
byth dan ei nawdd y byddaf,
9 Mi a'th felaf, a gobeitiaf,
byth byhoedd drwy ymddiriedaf;
Da yw dangos gar bron dy Saint
dy enw, a maint dy weithred.

S A L M L I I I .

D Ywedai'r ynfyd wrtho 'i hun
nâd oes un Duw na dial:
Ei ddrwg ffeidd, dra a'i drais tyn,
a ddengys hyn yn ddyfal.
2 Edrychodd Duw i lawr o'r Nêr,
ar ddynion ef a graffodd,
Oedd neb yn deall, oedd un byw
yn ceisio Duw o'i wirfodd,

3 Ciliafai bawb, yn ôl ei gefn,
a hwy drachefn cyd-lygrynt:
Nid oedd neb a wnelai yr iawn,
nac un yn gyflawn' honyn.
4 Pa'm na'styria gweithwyr traha
eu bod yn bwyta 'mhobloedd,
Fel y bara? ac heb ddim bri;
ni âlwant fi o'r nefoedd.
5 Ofn heb achos arnynt a ddaeth,
y rhai a'ch caeth warchaeodd:
Can's trwy eu gwaigar i bob parth,
mewn gwarth Duw a'u gwaigarodd
6 Och fi na roid i Israël,
o Seion uchel iechyd:
Pan roddo Duw ei bobl ar lêd
o drom gaethiwed adfyd:
Yna y bydd Iago yn iâch,
ac Israël bâch yn hyfryd,
Yna y bydd Iago yn iâch,
ac Israël bach yn hyfryd:

S A L M L I V .

D Uw, yn d'enw cadw fi'n dda,
a barna i'th gadernid,
2 Duw, clyw fy ngwedd, gwrando 'nghwy
a'm liéf yn achwyn wrth.d.
3 Can's codi'm herbyn i yn chwyrn
mae cedyrn ac efroniaid:
Ac heb osod Duw gar eu bron,
môr greulon ynt i m henaid.
4 Wele Duw sydd i'm cymmorth rhag
pwy bynnag a gais ddial;
Dyw sydd gyd a'r rhai sy ar blaid
ty enaid, er ei gynnal.
5 Efe a dâl o'r achos hon
i'm gelynion eu drygedd:
O tor di ymaith hwynt (fy Iôn)
yn eigion dy wirionedd.
6 Rhôf aberth it' o'wllys da,
a chlodfora' dy enw:
Fy Arglywydd cymmwynys ydyw hyn,
sef ti wyd yn fy nghadw.
7 Gwir yw, Duw a'm gwaredodd i
o'm cyni a'm tralodion,
A'm llygad a gafodd ei fryd,
a'i wynfyd o'm caslion.

S A L M L V .

O Dduw, gwrando sy ngwedi brudd,
nac ymgudd rhag fy nghwynfan,
2 Ergylw a gwêl sy ngwael ystâd,
a lialis fy nâd a'm tuchan.
3 Hyn rhag rhuadaidd lais sy nghâs,
a phwys dŷn llym-iâs enwir:
Y rhai a daerant arnaf ddrwg,
a'u llid yn amlwg gwellir.
4 Gofid calon sy'n dwyn fy oes,
daeth angau loes hyd attaf:
5 Mae ofn ac arswyd arnaf caeth,
a dychrynn daeth ar f'uchaf.
6 O dra oñ d'edwun yn fy nghri,
gwaes fi am esgyll c'lommien,
Yna'r ehedwn i le rhîdd,
i gael im' lonydd amgen.
7 Wele, awn i grwydro ym mhell,
lle cawn ystafell fachog:
8 Yna y bryswn ar fy hynt,
rhag rhuad gwînt tymeflog.
9 Dinystryia d'hwynt (Arglywydd da)
gwâhana eu tafodau:
Sef yn y ddinas amlwg drais
a welais, a chynhennau.

SALM LVI, LVII, LVIII.

20 Dýdd a nôs ei chylchu yn dro,
 a rhodio'r hýd ei chaerâu,
 O'i mewn y mae anwiredd mawr,
 ac ar ei Hawr bechodaú.
 21 Gan faint ei hanwireddau hi,
 a maint drygioni beunydd,
 Nid ymâd twyll na dichell chwaith
 fyth ymaithli o'i heolydd.
 22 Ac ni wnaeth fy ngâs y gwaith hyn;
 pe gelyn, goddefafwn:
 A phêd dýn atgas yn ei rôch,
 yn hawdd y gochelafwn.
 23 Ond tydi wr, fy nghyfaill gwâr,
 fy nghymmar a'm cydnabod,
 24 A fu mewn cyd-gytrinach ddwys
 yn eglwys Dduw'n cyfarfod.
 25 Terfysg angau arnaw y dêl,
 i'r pwll yr èl yn llefyd:
 Sef ym mherfodd eu cartref cau
 nid oes ond drygau distryw,
 26 Minnau gweddias ar Dduw byw,
 yr hwn a'm clyw mewn amser,
 27 Hwyr a bore, a chanol dýdd,
 a hyn a fydd drwy daerder.
 28 Gwareddodd Duw yr einiôes fau
 mewn hedd yn nyddiau drygnaws,
 Lle'r oedd o'r blaen yn f' erbyn lu,
 sef ar fy nhu troes liaws.
 29 Duw a'u goftwng hwynt, ac a'm clyw,
 sef brenhin yw er cynnoes:
 Hwythau heb ymado a'u chwant,
 fy Nuw nid ofnant eisoes.
 30 Ef wedi cymmod, a rhoi llaw,
 drwy godi braw a frochodd,
 Ef a'r un llaw (yn erbyn hedd)
 yr un gyfaredd torrodd.
 31 Ei eiriau fal ymenyn gwîr,
 a'i fwriad ffyrf am ryfel:
 Pan fo oel ar ei dafod doeth
 tyn gleddyf noethi yn ddîrgei.
 32 O bwrw d'ofal ar dy Dduw,
 o mynni fyw heb syrthio:
 Duw a geydw y cyfion byth,
 a'r drwg fo'i chwîth i gwympo.
 33 Sef pob dýn gwaedlyd bradog dro
 nid oesfa fo hyd hanner,
 (Fy Arglwydd Dduw) ond ynot ti
 mae 'ngobaith i bob amser.

SALM LVI.

D Uw, dy nawdd im' rhag marwol ddýn,
 hwn yn ei wîn a'm llyngcái;
 Sef ymryfelu a mi bydd,
 a beunydd i'm gorthrymmai.
 2 Llyngcái fi beunydd o dra châs,
 (dy râs, O Dduw goruchaf)
 Rhai beulch rhy dynnion maent yn llu
 yn poeth ryfelu arnaf.
 3 Y dýdd y bai mwyaf fy ofn
 rhawn ynot ddofn ymddiried.
 4 Molaf, credaf, nid ofnaf gnawd,
 doi yn dciddawd i'm gwaredd.
 5 Yn fy ymfadrodd i ly hun,
 y ceifiant lun i'm magi:
 Ac ar bob meddwl a phob tro
 y maent yn ceisio 'nrygu.
 6 Ymgasgl, llechu, dirgel hwy,
 a diigwyl fy holl gerdded,
 Drwy ymfwriadu i mi loes,
 a dwyn i'm einiôes niwed.
 7 A ddiangant hwy? Duw tâl y pwyth,
 dôd iddynt ffrywth eu 'nwredd:
 Difgyn y bobloedd yn dy lid,
 Duw, felly bid eu diweddu.

8 Duw, rhifaif bob tro ar fy rhôd,
 fy nagrau dôd i'th gofstré:
 Ond yw pob peth i'th lyfrau di
 a wneuthum i yn ddîrgei?
 9 Y dýdd y llefyd, gwn yn wîr
 dychwelir fy ngelynion:
 Am fod drofod fy Nuw a'i law,
 mi wn y daw yn union.
 10 Gorfoeddaf yngair fy Nuw,
 gair f' Arglwydd byw a folaf,
 11 Yn Nuw y rhôf ymddiried tiwr,
 beth a wnêl gwîr nid ofnaf.
 12 O Dduw, mae arnaf fi yn ddiell
 lawer adduned ffyddlon,
 Ac mi a'u talaf hwynt yn rhwydd
 i ti fy Arglwydd cyfion.
 13 Am it' ludd dwyn fy oes a'm gwaed,
 a llestair i'm traed lithro,
 Fel y rhodwyf fy gar dy frôn
 yngoleu'r bywion etto.

SALM LVII.

D Y râs, dy nawdd (fy Nuw) im' dôd,
 sef ynod ymddiriedaf:
 Nes myned heibio'r aifwydd hyn
 dan d'edyn yr gysgodaf.
 2 Ymddiried f' enaid ar Dduw sydd,
 ar Dduw drwy ffydd y galwaf,
 Ac a gwblhâf ei air yn iawn,
 sef cyflawn yw'r Goruchaf.
 3 O'r nêf yr enfyn geidwad ym',
 rhag nerth dýn llym a'm llyngcái;
 Enfyn fy Nuw ei nawdd, a'i hedd,
 a'i lân wirionedd didrai.
 4 Ym myg y llewod mae fy oes,
 plant dynion poeth-foes eiriau,
 Eu dannedd sydd fel gwayw neu faeth,
 a'u tafod gwaeth nár cleddau.
 5 Ymddyrrcha Dduw y nêf uwchlâw,
 oddi yno daw d'arwyddion,
 A bydded dy ogoniant ar
 y ddaear, a'i thrigolion.
 6 O fiaen fy nhraed y rhoisant rwyd,
 ac fellym rhwymwyd weithian,
 Ar fy ffordd y cloddiasant glawdd,
 i'r hwn yn hawdd syrthiasan.

7 Parod yw fy nghâlon (O Dduw)
 O parod yw fy nghâlon.
 Canaf it' a datcani wawd
 o fawl fy nhafawd cyffon.
 8 Daffro qafod, a daffro dant,
 a chân ogoniant beunydd,
 Nabl a thelyn, heb aro un,
 daffrôf fy hûn ar las-ddydd.
 9 Mawl it' (O Arglwydd) pan ddeffrôf
 a rôf ym myg y bobloedd,
 A chlodfori dy enw a wnâf
 lle amlaf y cenhedoedd.
 10 Can y cyraeddyd y mae dy râs
 hyd yn nh'yrnas y nefoedd,
 A th' wirionedd di hyd at lén
 yr wybren, a'i th'yrnafoedd.
 11 Ymddyrrcha (Dduw) y nêf uwchlâw,
 oddiyno daw d'arwyddion,
 A bydded dy ogoniant ar
 y ddaear, a'i thrigolion.

SALM LVIII.

A Tr uniondeb (O bobloedd wîch)
 yr ydych yn ei dd'wedyd?
 A ydych chwi, O blant dynion,
 yn barnu'r union hesyd?
 e Hy-

SALM LIX. LX.

2 Hytrach malaus sy yn eich bron,
ac ystryw calon dwyllgar;
A gwaith eich dwylaw trawfder blin,
tra foch yn trin y ddaear.

3 Y rhai annuwiol aent ar gam,
o groth eu mam newidient,
Ac ar gyfeiliorn myn'd o'r bru,
a chelwydd fu a draethent.

4 Un wêdd a gwenwyn y sarpf yw
y gwenwyn byw sydd ynddyn:
Neu'r neidr fyddar yn trofau
dan gau ei chlustiau cyndyn:

5 Yr hon ni wrendy ddim ar lais
na'r wers a gais y rhinwyr,
Nac un gyfaredd a'r a wna
y cyfarwyddo a'f swynwyr.

6 Duw, tör eu dannedd yn eu safs,
diwreiddia' llafn o daofos:
Duw, dryllia'r bonau, a gwna'n dòn
bob grudd i'r c'nawon llewod.

7 Todder hwynt fel dwfr ar y tir,
felly diflenni'r hwythau:
O's mewn bŵa rhoi'faeth gron,
boed torri hon yn ddrylliau.

8 Boent hwy mòr ddiffryth, ac mòr hawdd
a malwen dawdd y todder:
Neu fel rhai bach ni welai'r býd,
o eisiau prýd ac amser.

9 Tâl Duw iddynt ffiwythau eu lîd,
cynt nag y llosgïd ffaglidan:
Tyn hwynt-hwy ymaith yn dy ddig
cyn twymnai cïg mewn crochan.

10 A phart welef y dali hyn,
fo chwardd y glanddyn cyfion:
Pan fo rhydd iddo olchi 'draed
yngwaed yr annuviolion.

11 Yna dywaid dynion fod iawn
a ffryth i gyflawn bobloedd,
A bod ein Duw yn farnwr ar
y ddaear, a'i therfynoedd.

SALM LIX.

FY Nuw, gwareda fi rhag brâd,
a rhag twyll fwriad gelyn,
Derbyn di drolof, rhag y rhai
a godai yn fy erbyn.

2 Ac ymddifyn fi yn bybyr
oddiwrth weithredwyr camwedd;
Achub fy fi rhag cas y býd,
a rhag gwyr gwaedlyd hygledd.

3 Ac wele, maent hwy i'm cynllwyn,
amcanent ddwyn fy mywyd,
Nid ar sy mai yr haeddais hyn,
ond tynder gelyn gwaedlyd.

4 Duw, rhedent hwy yn barod iawn,
a dim ni wnaeon i'w herblyn:
Edrych dithau, fy Arglywydd rhêd,
a thyred i'm hymddifyn.

5 Ti Dduw y llu, Duw Isræl,
O deffro, gwêl anwiredd,
I'r cenhedloedd na âd di'n rhâd,
lle gwnânt frâd eu trawfedd.

6 Maent hwy yr arfer gyd â'r hwy,
o'mdroi ar wyr o bob-parth,
A thrwy y ddinas clywch eu fwn,
un wêdd a'r cwn yn cyfarth.

7 Wele maent â thafodau rhŷdd,
awch clêdd a fydd i'w genau.
Pwy meddant hwy all glywed hyn,
ac a wna i'n herblyn ninnau?

8 Ond tydi fy Arglywydd a'm Duw,
a'u gwêl, a'u clyw, a'u gwatwar,
Am ben eu gwaith y-chwerddi-di
y cembledlaethi twyflgar.

9 Ti a atebi ei nerth ei,
a'th law grëf a'm hamddifyn:
10 Duw a'm rhagflaena innau chwâp,
câf weled trip i'm gelyn.

11 Na lâdd hwynt, rhag i'm pobloedd i
anghofi' dy weithredoedd:
Gwaigar, goftwng hwy yn dy nerth,
Dwarian prydferth lluoedd.

12 Am bechod o'r tafodau hwy,
a'u geiriau, mwyfwy balchedd,
Telir iddynt, ni ront air teg
ond celwydd, rhêg, a choegedd.

13 Duw, disa, disa hwynt i'th lîd,
a byth na fid un mwyach,
Gwybyddant mai Duw Iago sydd
drwy 'r býd yn llywydd hytrach.

14 Maent hwy yn arfer gyd â'r hwyr
o'mdroi yn hwyr o bob-parth,
A thrwy y ddinas clywch eu fwn,
un wêdd a chwîn yn cyfarth.

15 I gael ym borth crwydro a wnânt,
ac oni chânt eu digon,
Nes cael byddant ar hŷd y nôs
yn aros dan ymryson.

16 Minnau a ganaf o'r nerth tau,
a'th nawdd yn forau molaf:
Nerth im' a nawdd buoſt (O Nêr)
pan fu gorthrymder arnaf.

17 I ti canaf, O Dduw fy nerth,
a'm hymadferth rymulol,
Sef tydi yw fy Nuw, fy Naf,
fy nhwri, fy noddia rasol.

SALM LX.

O Dduw, dydi a'n gwirthodaif,
ar waſgar gyrraist ymath:
O forraist wrthym yn ddi-gel,
tro attom, dychwel eilwaith.

2 Dychrynaifit di y ddaear gron,
a holtaif hon yn ddrylliau,
Can's o'th lîd ti siglo y mae,
iachâ, a chae ei briwiau.

3 Dangosaiſt i'th elynion di
o bwys caledi ormod,
A'r ddiod a roſt yn eu mîn,
oedd megis gwin madronod.

4 Rhoddaifit faner, er hyn i gyd
i bawb o'r býd a'th osnant,
I faneru drwy dy air gwir,
dros lu y tir lle trigant:

5 Fel y gwareder drwy lân hwy,
bob rhai o'th anwyl ddynion:
O achub hwynt â'th law ddeau,
a gwrandio finnau 'n ffyddlon.

6 Yn ei sancteiddrywydd d'wedodd Duw,
llawen yw nglyfammod,
Mi rannaf Sichem 'rhŷd y glyn,
mefuraf ddyffryni Succod.

7 Myfi biau y ddwy drêf-tâd,
sef Gilead a Manasse,
Ephraim hefyd yw nerth fy mhen,
a Juda wen f'anneddile.

8 Ym Moab ymolchi a wnaf,
dros Edom tafaf f'elgid,
A chwarddedd Palestina gaeth,
a'i chwarterthi aeth yn rhybrid.

9 Duw, pwy a'm dŵg i'r ddinas grëf?
pwy a'm dŵg i drêf Edom?
10 Er it' ein gwirthod, pwy ond ti,
O Dduw, a mleddi drosom?
Ynot yn unig mae'n coel ni,
pe rhôn i ti ein gwirthod.

SALM LXI, LXII, LXIII, LXIV.

Er nad aethost o staen ein llu,
bydd ar ein tu mewn tralod.
11 O unig Dduw, bydd di 'n borth,
ofer yw cymorth undyn.
12 Yn Nuw y gwnâwn wrolaeth sawr,
fo sathra i lawr y gelyn.

SALM LXI.

ER glyw (O Dduw) fy Refain i,
ac ar fy ngwedi gwrandos:
2 Rhos lês o eitha 'r ddaear gron,
a'm calon yn Refineisio.
Dŵg ſi i dalgraig uwch na mî,
ac iddi bydd i'm derbyn:
3 Can's craig o obaith, twr diſoft,
im' fuost rhag y gelyn.
4 O fewn dy Babell y bydd byth,
fy nrhigian diliyth dewydd:
A'm holl ymddybi a fyn fod
ynglysgod dy adenyydd.
5 Sei tydi Dduw clywaith yn glau,
fy addunedau puraidd:
Rhoiſt etiſeddiaeth i bob rhai
a ofnai d'enw sanctaidd.
6 Rhoi oes i'r brenhin, nid oes fer i
fer fydd fyw lawer blwyddyn,
7 (Dduw) gar dy fron y trig yn hûr:
dôd nawd i a gwir, i'w ganlyn.
8 A thrwy y rhain y molas ſi
dy enw di'n dragwydd:
Ac felly peri i mi gwblihau
fy addunedau beunydd.

SALM LXII.

Y unig Dduw ydyw fy mhlaid,
mae f' enaid yn ei ddiigwyl,
O honaw ef, a thrwy ei rym,
daw iechyd ym' o'm hanhwy.
2 Duw yw i'w nghraig, a'm hunig nerth,
ac ymadferth fy einioes,
Ac am hyn drwy ymddyfyn hir
mi nîm ysgogir eisoes.
3 Ba hûd y mae'n eich brîd barhau,
i fwrr eich maglau astwydd?
Lleddir chwi oll; gwthir yn llwyr
fel magwyd an ei gogwyd.
4 Ymgalgent, llument gelwydd mawr
i'w rci i lawr o'f fawredd,
Ar eu tafodau rhoi bendith,
a melldith dan eu dannedd.
5 Fy enaid dôd (er hyn i gŷd)
ar Dduw dy fryd yn ddyfai,
Ynddo gofeithiaf ei fr hyn,
efô a'm tŷn o'm gofai.
6 Sei craig ymddyfyn yw ef ym',
fy nhw'r, a grym fy mywyd,
Am hynny y cedafan wir
na mawr ysgogir ennyd.

7 Yn Nuw yn unig mae i gŷd,
fy iechyd, a'm gogoniant,
Fy nghraig yw, a'm cadernid maith,
a'm gobaith yn ddilysiant.
8 Gobeithiwr ynddo, gar ei fron
tywelltwch galon bertfaith,
Ac ymddyriedwch tra foch byw:
a d'wedwch, Duw yw'n gobaith.
9 Plant Adda, gwagedd ſyt i gŷd,
plant gwyr fydd hûd a gweig,
Gwacach na gwagedd yn eu tawl,
mewn mantawl wrth eu codi.
10 Na rowch eich cool ar gam na thrais,
rhaid yw i falfais drwccio:

O's cynnydd a cyfoeth y hŷd,
na rowch mo'ch goglyd a'mo.
11 Duw a lefarodd hyn unwaith,
mi glywais ddwywaith hynny,
Sei, mai Duw biau'r nerth i gyd,
gostyngiad bŷd, neu ffynny.
12 O Arglwydd, ti hefyd a fodd
drugaredd a daoni,
I bawb dan gwmpaswybren faith,
yn ôl ei waith y teli.

SALM LXIII.

TYdi, O Dduw, yw y Duw maw,
mi geisia'n forau attad:
Y mae fy enaid yn dra sîch,
a'm cnawd mewn nîch am danad.
2 Mewn lle heb ddwfr, mewn crinder crâs,
ceisiais o'th râs dy weled.
Mal y'th welfwn yn y deml gynt,
ar heflyn nerth gogoned.
3 Can's dy drugaredd (O Dduw byw),
llawer gwell yw nâ'r bywyd,
A'm gweifau y rhôf it' fawl,
a cherdd ogo nawl hyfryd.
4 Felly tra fwyf fi fyw y gwnâs,
ac felly'th folaf etto,
Ac yn dy enw di fydd gû
y câs ddyrchafu 'nwylo.
5 Digonir f' enaid fel â mér,
a chyflawn trasder hefyd.
A'm genua 'gân y mohiant tau,
â phûr wetsafu hyfryd.
6 Tra fwy fi yn fy ngwely clŷd,
caf yn fy mryd dy gofio,
Ac yngwiliadwriaethau'r nôs
caf achos i fyfynio.
7 Ac am dy fod yn gymmorth ym',
drwy fawr rym dy drugaredd,
Fy holl orfoedd a gais fod
dan gyf god dy adanedd.
8 Y mae f' enaid wrthyd ynglyn,
dy ddeau fy'n fy nghynnal;
9 Elont i'r eigion drwy drom loes,
y rhai a'm rhoes mewn gofai.
10 Syrthiant hwynt-hwy ar fin eu harf,
fy noeth er tarf i'r gwirion.
A chwedi eo meirw hwynt-hwy dôd
yn fwyd llwynogod gwyltian.
11 Ond y brenhin yn enw ei Dduw,
boed tra fo byw yn llawen:
A phawb a dyngi i'w fawredd
a gaiff orfoedd amgen.
Ond o'r diweddu y daw yn wir,
fe a dyweldir tywod,
12 gau safnau y rhai y sydd
yn tywallt celwydd parod.

SALM LXIV.

Arglwydd Dduw, erglyw fy llês,
O a chlyw o'r néf fi'n erbyn,
O Dduw cadw fy einioes i
y sydd yn ofni'r gelyn.
2 A chuddiau fi dros ennyd bach
rhag cyfrinach y rhai drwg:
A rhag terfysg y rhai fy'n gwâs,
i wneuthur cammau amlwg.
3 Hogi tafodau fel y clêdd,
a d'wedyd buſtledd ddigon,
Saethant ergydion i'm farhau,
a'r rhai'n oedd einiau chwerwon.
4 I faethu'n ddîr gel bigau dûr,
yn erbyn pûr ei galon,

Yn

SALM LXV, LXVI, LXVII.

Yn ddisymmwth heb ofni neb,
a thrwy gasineb creulon.

5 Ymgyrfhânt hwy yngwaith y fall,
gan guddio'n gall eu rhwydau,
Yna y d'wedant pwy a'n gwêl
yn bwrw dirgel faglau?

6 Can chwilio dyfnder drygau trûch,
o fewn dirgelwch eigion:
A phawb i'w gilydd yn rhoi nôd
o geudd gwaelod calon.

7 Ond y mae Duw a'i saeth yng'hûd,
rhydd yn ddi-rybudd ergyd,
Ef a dâl adref yr hawl hon,
yn ddyfn arbolion gwaedlyd.

8 Gwaith y tafodau drwg lle bo,
a syn hwyf syrthio arnynt;
Pob dŷn a'u gwêl a dybia'n well
gilio ym mhell oddiwrthyn.

9 Yna y dywaid pawb a'i gwêl,
gwaith y Goruchel yw hyn,
Can's felly y deallant hwy
y cosbir fwyfwy'r gelyn.

10 Ond yn yr Argiwydd llawenhâ,
ac y gobeitia'r cyfion,
A gorfoddedd ynddo'n iawn
pob dŷn ag uniawn galon.

SALM LXV.

I Ti (O Dduw) y gweddi mawl
yn y sancteiddiawl Seion,
I ti y telir trwy holl grêd,
bob gwir adduned calon.

2 Pawb sydd yn pwyo attad ti,
a wrendy weddi dosfur,
Ac attad ti y daw pob cnawd,
er mwyn gollyngdawd llafur.

3 Pethau trawsfior, a geiriau mawr,
myfi i'r llawr bwriadant,
Ond tydi Dduw, rhoi am gamwedd
drugaredd a maddeuant.

4 Dy etholedig dedwydd yw,
caiff nesfes fyw i'r Babell.
Trig i'th gynteddau, ac i'th lys
a'th sanctaidd weddus gangell.

5 Duw'n ceidwad attebi i ni
o'th ofni i'th gyflawnedd,
Holl obaith wyd trwy'r ddaear hon,
a'r môr cynhyrfdon rhysedd.

6 Hwn a sicrhâ bob uchel frŷn
a'i wrengys ym gadernyd,
7 Hwn a ostega'r môr, a'r dôn,
a rhudau eigion enbyd.

8 A holl brefwylwyr eithaf bŷd
fy'n ofni gyd d'arwyddion,
I ti gan fore, a chan hwyf,
y canant lafwyr ffyddlon.

9 Dyfrhânt y ddaear fêch yr wyd,
afon Duw llanwyd drost,
Darperai lîf-ddwfr 'rhŷd ei llawr
i'w thramawr gyfoethogi.

10 Pob rhŷch yr wyt yn ei ddyfrhâu,
a'i chwylau'r wyt i'w goftwng;
A'i rhoi ym mwyd mewn safod wîth,
i'w chnwâd rhoi fendiff deilwng.

11 Coron i'r ydwyt ti fal hyn
y flwyddyn a'th ddaioni,
Y ffordd hyn a'r modd (Duw fy'nâr)
diferai lîf trafer arni.

12 Ef a ddifera ffrwyth dy serch
ar bob rhyw lanneth ddyrys,
Pob mynydd fych ym uchder gwâl
o ffâwyth dy râd y dengys.

13 Trwy dy fendiff y gwaestad dir
a guddir oll a defaid,
Crechwennant, canant bawb yng'hŷd,
a'r wlâd ag yd ei llonaid.

SALM LXVI.

Y N Nuw ymlawenhêwch i gŷd,
yr hollfyd, a dadgenwch

2 Ogoniant ei enw hŷd y néf,
a'i foliant grêf a draethwch.

3 Wrth Dduw d'wedwch, Fo bair dy law
i'th elyn oerfraw anfad,
Rhag arned yw nerth y llaw hon
a dy gafeion danad.

4 Felly'r holl syd i gŷd a'u rhî
i ti a ymoftyngant,
Canant it' fawl, ac ânt hŷd lawr,
i'th enw mawr y canant.

5 O dowch, edrychwch ofnus yw
gweithredoedd ein Duw cyfion,
Oln ei weithredoedd a rydd ddiyf
ym myf holl feibion dynion.

6 Fo droes y môr côch yn dir fych,
ai wyr yn droed-fych trwyddo,
A thrwy yr afon: llawen fu,
eu bod heb wlychu yno.

7 Ef byth bydd fywydd cadarn gwîch,
a'i olwg edrych beunydd
Ar y cenhedoedd trwy'r holl fyd,
ni chyfyd rhai anufydd.

8 O blobloedd molwch Dduw ar gais,
a moefwch lais ei foliant;

9 Hwn sy'n dâl bywyd yn y gwaed,
a ddeil ein traed na lithranc.

10 O Dduw, profaist a choethaist nâ
un wêdd a choethi arian.

11 Yn gaeth y dygaist ni i'th rwyd,
ein cyrph a waeswyd weithian.

12 Aethom trwy ddwfr a thân yn gaeth,
bu rai'n marchogaeth arnom;

O perait hyn: ni bu chwaith hîr,
i ddiwall dir y daethom.

13 Ag offrwm poeth i'th dŷ yr âf,
talaf fy addunedau,

14 Y rhai mewn cyfwng, rhag mwy traes,
addewais a'm gwelefau.

15 Poeth ebyrrth breision it' a rôf,
aroglaeth côn cyfammod,
Ychen, hyrdd, offrymmu a wnaif,
ac etto rhoddaf fychod.

16 O dowch yn nes, a gwrandêwch chwî
sy'n ofni Duw traegyfhoes,
Mi a synegaf i chwi'n ffaeth
pa les a wnaeth i'm heinioes.

17 Llefais i arno a'm genau,
a'r tafod mau a'i molawdd;

18 Pe trofwn fy nghalon at fai,
Duw a'm gwrandawfai'n anhawdd;

19 Dïau Duw a'm clybu yn hawdd,
gwrandawwdd ar fy ngweddi,

20 Bendigaid yw: fo a'm clywawd,
ni throes mo'i nawdd oddiwrthi.

SALM LXVII.

T Rugaredd Duw i'n plith,
a rhoed ei fendiff drofom,
A thywynaed ei wynaeb-pryd,
a'i nawdd, a'i iechyd arnom.

2 Fel y gwyper dy ffyredd
trwy'r ddaear gŷd-wîrdd gnydoedd,
A'th iechydwriaeth di (O Dduw)
ym myf pob rhyw gephedloedd.

3 Duw.

SALM LXVIII.

3 Duw, moled pobloedd di,
rhônt fawl a bri trwy'r holl-syd;
4 A'r holl genhedioloedd is wybren,
byddant lawen a hyfryd.
• Can's ti a ferni'n iawn
y bobl trwy lawn wybodaeth,
Ac a roi'r holl genhedioloedd ar
a ddaear mewn llywodraeth.
5 Duw, moled pobloedd di,
rhônt fawl a bri trwy'r hollsyd;
6 Yn rhôdd y tir ffrwyth i'n plith,
a Duw ei fendith hetyd.
7 A Duw, sef Duw ein tâd,
a roddo i'r âd a thyciant,
A therfynau y ddaear gron,
a phawb ar hon a'i hofnant.

SALM LXVIII.

Y Mgyfoded un Duw ein Nêr,
gwafgarer ei elynion,
Un drygddyn honyn na arhêd,
o'i flaen fioed ei gaseion.
2 O's chwâl mwg mewn gwînt sy hawdd,
o's tawdd cwyw wrth eiriaidán,
Fel hynny o flaen Duw (yn wîr)
yr enwir a ddisflannan'.
3 Ond llawenycher ger bron Duw
y cyfion, i'w orfoedd;
A'u hyfrydwch hwynt-hwy a fydd
yn llawenyd cyfannedd.
4 Cenwch, a molwch enw Duw,
sef hwn yw uwch yn neffoedd
Yn marchogeth, megis ar farch,
i'w enw rhwch barch bythoedd.
5 A gorfoeddwch gar ei fron,
Dyw tirion, tâd ymddifaid,
Ac i'r gweddwn mae'n farnwr da
yn ei breswylfa gannaid.
6 Duw a wnâ rai mewn tî'n gyttûn,
ei hun mae'n gollwng gefyn,
Ac yn rhoi trigfan mewn tî'r crâs,
i ddynion atcas cyndyn.
7 Pan aethost (Dduw) o flaen dy lu,
dy daith a fu trwy ddrifni;
3 Y ddaear crynodd o flaen Duw,
a'r nêf rhoes amryw ddefni:
Ac felly Sinai o flaen Duw,
(sef unduw Israël hawddgar)
9 Ar d'etifeddiaeth hidlaifit wlâw,
i ddisflinaw y ddaear.
10 Gwreithiaist hon, dy bobloedd di,
sydd ynddi yn prefwyllo:
O't râd darperaif (Dduw) i'r tlawd,
i gael digondawd yno.
11 Yr Arglwydd Dduw a roddai'r galr,
mawr mintai'r cantoresau:
12 Cilient gedyrn: gweiniaid arhônt,
yr ysbâl rhônt yn rhannau.
13 Pes ymdroech mewn parddu a llwch,
chwi fyddwch fel y glommen,
A'i phlu yn aur ac arian teg,
yn hedeg is yr wybren.
14 Hon, pan waigarodd Duw yn chwym
bob cedyrn o'i gaseion,
Dedd mör ddisglerwîch, ac mör wén,
ac eira'r ben brynn Salmon.
15 Mynydd Duw (sef Seion) y sydd
sef Bafan fynydd tirion:
Mynydd Bafan uchel ei grib
cyffelyb yw i Seion.
16 Chwychwi fynyddoedd cribog pa'm
y bwriwch lâm mewn cyffro?

Duw ar Seion ei serch a rees,
Ile mân ef cisoes drigo.
17 Rhif ugain mil o filoedd yw
angylion Duw mewn cerbyd:
Ynghyssegr Sinai bu ei wilth,
bydd Duw i'w plith hwy hesyd.
18 I'r uchelder y dyrchfaist,
a chaethgladaist gaethiwed,
Cymraist, dodaist ddoniau, Duw lôn,
i ddynion oedd ddiniwed.
19 Bendigaid syth fo'r Arglwydd mau,
am ddoniau ei ddaioni:
A'i iechydwriaeth i ni'n llwyth
o berffrwyth ei haelioni.
20 Efe i hun yw'n Duw ni i gîd,
sef Duw ein hiechyd helaeth,
Trwy'r Arglwydd Dduw cawn yn ddifwrth,
ddiangu oddiwrth farwolaeth.
21 Duw yn ddiamseu a dyrr ben,
a thalcen ei elynion,
A choppa walltog rhai a fo
yn rhodio mewn drwg creulon.
22 Dygaf fy mhabloedd (meddai ef)
hyd adref fel o Bafan,
A dygaf hwynt i'w hôl drachefn,
fel o'r môr dôllefñ allan.
23 Fel y gwlychech dithau dy draed
yn llif gwaed dy ddigafau,
Ac y llyfo dy gŵn heb gîl
y gwaed a ddêl o'u briwiau.
24 Gwelodd pawb (O Dduw) dy ystâd,
yn dy fynediad sanctaidd,
Mynediad fy Nuw, frenhin frî,
fel hyn i'w dî cysegraid.
25 Y cantorion, aent hwy o'r blaen,
cerddorion aen' ôl yno,
Yna'r gwyrifun, beraidd gân,
a'r tympan yn y canol.
26 Clodforwch Dduw, hynny sydd dda
ym mhob cynlleidfa ddiwael,
A chlodforwch yr Arglwydd Iôn,
chwi sydd o fynnon Israël.
27 Doed Benjamin y llywydd bâch,
doed bellach dugiaid Juda,
Doed Nephtali, a Zabulon,
a'u tywyfogion yna.
28 Dy Dduw a drefnodd i ti nerth,
a'i law sydd brydferth geidwad,
Dwad cadarnhâ etto yn faith
arnom ni waith dy gariad.
29 Er mwyn Caerfalem adail dêg,
rhydd cedym anhreg yty.
30 Difetha dyrif a gwaywifyn,
a'r rhai a fyn ryfely.
Dewr fel teirw, nwyfus fel lloï,
y rheini a roi yr arian;
Delont i'w iawn, tyn nerth a nwy',
a goftwng hwy yn fuan.
31 Y pendefiog o'r Aipht draw
a ddaw, ac Ethiopia,
At Dduw yn brysur i roi rhôdd,
ac aberth gwirfodd yna.
32 Holl dyrnaoedd y ddaear lawr,
i Dduw mawr cewch foliant,
Cenwch, cewch ei glôd yn rhwydd,
sef Arglwydd y gogoniant.
33 Hwn a farchogodd y nêf frî,
a hynny o'r dechreuaed:
Wele, daw nerthol fain ei lêf
o eitha'r nêf i waftad.
34 Rhoddwch gadernid i Dduw nêr,
sef uchder ei ragoriaeth,

S A L M L X I X , L X X , L X X I .

Y sydd ar Israël, a'i nerth
uuch wybraz prydferth gywaeth.

35 Duw, o'th gysegr y'th ofnir di,
Duw Israel dodi nerthoedd,
A chadernid mawr wyd i'th blaidd,
bendigaid fych oes oesoedd.

S A L M L X I X .

A Chub fi Dduw, (yr hwn a'm gwnaetha)
2 tros f' enaid daeth llif-ddyfrloes,
2 Yr wyf mewn dyfnder tóm ynglyn,
heb le i'mddifynn f' einioes.
O'r dyfnder daethum fel ar fawdd,
a'r ffwrdd a lifawdd uchod :
3 Sychodd fy nghêg, blinodd fy llais,
a'm llygaid pellais ganfod.
4 A hyn wrth ddisgwyl Duw a'i râs,
wele fy nghâs yn amlach.
Nâ'r gwâlât ar ben fy nghoppa frŷ,
a'r trawfion sy'n gadarnach.
Y rhai celwyddog, taerion ynt,
rhois iddynt beth ni chefais.
5 Adwaenost (Dduw) f' ynfydrwydd mau,
a'm beiau fi ni chuddiais.
6 O'm plegid i dim gwarth ni chânt,
y rhai a goeliant arnaf,
Na ad (Dduw'r lluoedd) fesl na thrais
i'r rhai a ymgais attad.
7 (Duw Israël) fes er dy fwyn,
yr wyf yn dwyn gwarthridd-deb,
A thrwy gywilydd ymarhois.
mewn chwys y tois fy wŷneb.
8 I bobl dieithr wyf fi, (gwn pa'm)
i blant f' mam fel estron :
9 A'm fod fy ferch a'm zêl i'th dŷ
i'm hysu hŷd fy nghalon.
Can's cabl y rhai a'th gablant di
ar f' ucha i mae 'n disgyn,
10 Fy nagrau, cyfudd, a'm hun-pryd,
ynt warth i gŷd i'm herbyn.
11 A phan wisgwn i liain fach,
bûm ddiystyrach lawer,
12 Bûm chwedyl drws i grŷfa a thlawd,
i'r meddw yn wawd i'w harfer.
13 Ond f' Arglwydd Dduw, gwnâf attad ti
fy ngwedi yn amferol,
O gwrando fi i'th wifawr hedd,
ac i'th wirionedd grafol.
14 Duw gwared fi, a gwnâf i'n rhŷdd,
o'r dôm y sydd i'm fuddo,
15 Sef caseion, dyfroedd dynion,
a mi nid ofnaf gyffro.
15 Na lised dwfr drosof yn ffwrdd,
na'm lyngged amrwd ddyfrnder,
Na chaued pydew arnaf chwaith,
mo'i fasn diffaith yfgeleir.
16 Gwrando fi bellach, Arglwydd Dduw,
can'da yw dy drugaredd,
Yn amlder dy dôsturi mawr
edrych i lawr rhag trawfion.
17 O'm cyfyngder oddiwrth dy wâs
na chûdd mo râs dy wŷneb,
Rwyf yn gweddio yn fy ngloes,
Duw, bryfia moes im' ateb,
18 Nefâl at f' enaid Arglwydd mau,
er fy rhuddhau a'm gwared,
Moes ymddiffyn, rhag cael o hon
gan fy ngelynion niwed.
19 Duw, di a wel i bob part
fy ngwradwydd, gwarth, a'm c'wilydd.
20 herwydd rhodio ger dy fron
mae fy ngelynion beunydd,

20 Mewn gothrwym ofid yr wyfni,
a gwarth yn torri 'nghâlon :
Disgwyd cymhorthwyr, ni ddoo neb.
ni chawn gysurdeb tirion.
21 Bufti a roisan yn fwyd i mi,
finegr i dorri syched.
22 Eu bwrrd boed iddynt sagl aifwydd,
a'u llwydd yn dramgydd bydded.
23 Ar eu llygaid dallineb doed,
i'w lwybau boed crynfeydd.
24 Tywallt arnynt dy ddig a'th lid,
doed iddynt ofid beunydd.
25 Boed eu palasau 'n wâg heb wêd,
ac anghyfannedd iddyn,
Na allo neb na dîdd na nôs
mo'r aros yn eu tyddyn.
26 Can's yr hwn a darawsfid ti
mae'r rheini yn ei erlid,
A'r doluriau y sydd o'th friw
y maent i'w hedlu hefyd.
27 Dôd gamwedd ar eu camwedd hwyl,
na ddont mwy i'th gyflawnder,
28 Ymaith o lyfr y bywyd llawn,
o syfsg y cyflawn tyner.
29 Ffînrau pan fwyl ofidus wân,
a phan fwyl druan hefyd.
Dy iechydwriaeth di (O Dduw)
elchhwyl i fyw a'm cyfyd.
30 Molianf d'enw Dduw ar gân,
fal dyna f' amcan innau ;
31 A hyn sydd gwell gan Dduw dêyrn
nag fch â chyrrn a charnau.
32 A phob truan, pan wele'r hyn,
a enyn o lawenydd,
A'ch calon chwi sy'n ceisio Duw
cyfyd i fyw o newydd.
33 Duw gwrendy dlawd, ni ddirmyg i'w
ei gaethwas ef fy fethiant.
34 Nêf, a daear, a môr, a hyn
a ymlus ynddyn, molant.
35 Can's Duw a gediw Seion dêg,
a threfna'n chwaneg Juda,
Adelada ddinesydd hon,
i ddyriyn yn brefwylfa.
36 Ie ei weision ef a'u hil,
a'u heppil a'i meddiannant,
A'r rhai a hoffa i enw fo,
yn honno a brefwylant.

S A L M L X X .

D Uw prysura i'm gwared i,
Iôn, bryfia di i'm cymmorth :
2 Gwarth a gw'r adwydd a ddêl i'r blaidd,
a gais i'm henaid ammhort.
Trwy w'r adwydd troer y rhai a ddwng
i mi ddim drwg ewyllys :
3 Mefl fo'u gwobr, a draeth, Ha, hâ,
am dana' yn ddirmygus.
4 Y fawl a'th gais calonnog fydd,
o dra llawenydd ynod,
D'wedded fawl a'th gâr bob amser,
Mawryger ein Duw hynod.
5 Minna'n dlawd, ac yn druan sydd,
Duw, bryfia, bydd yn agos :
Fy mhorth a'm ceidwad wyt yn wîr,
(O Arglwydd) na hîr aros.

S A L M L X X I .

M I a'mddiriedais yncod Nêr.
n'am gw'r adwydder byth bythoedd,
2 Duw, o'th gyflawnder gwared fi,
a chlyw fy nghri hŷd netoedd.

3 Duw

SALM LXXII, LXXIII.

3 Duw, bydd yn graig o nerth i mi
 i gyrchu atti 'n waftad,
 A phâr fy nghadw i yn well,
 ti yw fy nghastell caead.
 4 Duw, gwared fi o law'r trahâus,
 a'r gŵr trofâus, a'r trawfddyn.
 5 Ynot ti, Dduw, bu'ngoglugd maith,
 a'm gobaith er yn grynddyn.
 6 O groth fy mam y tynnaist fi,
 rhoiñ ynof egni etto:
 7 titau syth, am hyn o' hawl,
 y canaf fawl heb beidio.
 8 I lawer dŷn bûm anferth iawn,
 ti yw fy nerthlawn lywydd,
 9 Fy safn bydd lawn o' th fawl gan dant,
 ac o' th ogoriant beunydd.
 10 Nac efgelusia fi na'm braint
 yn amier henaint truan:
 Er pali'u'r nerth, na wrthod fi,
 Duw, edrych di ar f' oedran.
 11 Medd fy nghaseion 'r wylf yn wân,
 hwy a ddisgwili'an' f' anaf:
 Ymgynghoraſant yn ddiſyn,
 gan ddywed ym am danaf:
 12 Duw a'i gwirthododd (meddant hwy)
 erliiwrch fwyfwy bellach,
 A deliwrch ef, nid oes trwy'r bŷd
 yr un a'i gweryd hayach.
 13 Er hyn o frâd, (Dduw) bydd di well,
 na ddôs ym mhell oddiwrth,
 Fy Nuw prifura er fy morth,
 ac anfon gymmorth ymmy.
 14 Angau gwarthus pob rhai a gânt,
 a wrthwyeant t' einioes,
 Gw'radydd a gwarth iddynt a drig,
 a gynnig i mi ddrygloes.
 15 Fy ngobaith innau a saif byth
 yn ddiſylt a safadwy,
 Ymddiried ynot (Dduw) a wnâf,
 ac a' th foliannaif fwyfwy.
 16 Dy iechydwríaeth f' i'm genau,
 yr hwn ni thau fynudyn,
 A' th gyflawnder, ac ni wn i
 ddim o'r rhifedi arny'n.
 17 Yngladernid yr Arglywydd Dduw
 tra fwy fi byw y credaf:
 A' th gyflawnder di hyd y brîg,
 yn unig hyn a gofiaf.
 18 Duw, di a ddyliagait i mi hyn,
 do, er yn blentyn bychan:
 A hyd yn hyn 'r wyl yn parhâu
 i osod d'wyrthiau allan.
 19 O Dduw, na wrthod fi yn hên,
 a'm pen, a'm gân yn llwydo,
 Nes i'm ddangoſ i'r rhai sy'n ôl
 dy wyrthiau nerthol etto.
 20 Dy gyflawnder yn uchel aeth,
 yr hwn a wnaeth bob mawredd:
 Duw, pwyl y sydd debyg i ti?
 nid ydym ni ond gwagedd.
 21 Duw, gwnaethost di im' syw yn brudd,
 a gweled cystudd mynich,
 Troiſt fi i syw, dychwelais fi,
 trwy 'nghodi o' feddrod-rych.
 22 Mwy lydd fy mawredd nag a fu,
 troi i'm diddau'n innau.
 23 Yna y molaf d' air am hyn,
 ar nabl offetyn dannau.
 O Sanct Isiæl canaf hyn,
 ar delyn, ac a'm genau:
 24 Am i ti wared f' enaid i,
 gwnâf i ti hyfryd leisiau.

24 Canaf it' hesyd gyfion glôd
 â'm tafod: wyt i'w haeddu,
 Am it' warthâu a gwarthruddiaw,
 fy nghâs sy'n celiaw'nrygu,

SALM LXXII.

D Uw, dôd i'r brenhin farn o'r nêf,
 dôd i'w fâb ef gyflawndeb,
 2 Yna y rhudd rhwng pobl iawn frawd,
 ac i'r dŷn tlawd uniendeb,
 3 Hêdd a chyflawnder yn ôl hyn,
 cair ym mhob bryn a mynydd,
 4 Y gwân a'r llêsg achub a wnâf,
 fe ddryllia y gorthrymmydd.
 5 Hwy a' th ofnant byth ar bob tro,
 tra treiglo haul a lleuad,
 6 Fo ddiſyg fel gwâl ar wêl glâs,
 neu gawod frâs ar waftad,
 7 I'w ddyddiau ef cerir yr iawn,
 a'r cyflawn a floedu,
 Ac aml fydd hêdd ar ddaear gron,
 tra fo'r lloer hon yn para.
 8 Llywydd a efe o fôr hyd fôr,
 o'r ffrwd hîd oror treded,
 9 Ei gâs ymgrymmant, llyfiant lûch,
 hyd yr anialwch cyrredd,
 10 Cedyrn o Tarsus frenhinoedd,
 ac o'r ynyfoedd canol,
 O Seba ac Arabia dêg,
 doe pawb a'i anrheg reiol.
 11 Yr holl frenhinoedd doent yn llu,
 a than ymgrymmu atro,
 A'r holl genhedloedd, fel yn gaeth,
 a wnânt wafanaeth iddo,
 12 Can's y dŷn rheidus, a'r gŵr gwân,
 fo'i gweryd pan weddio,
 Bydd i bob dŷn yn nerthol dŵr,
 a'r ni bo pleidiwr gantho.
 13 Ef a erbyd y tlawd mewn rhaid,
 fo achub enaid glanddyn:
 14 Fo a'u gweryd rhag twyll a drwg,
 gwerthfawr i'w olwg ydny.
 15 Felly bydd byw: rhoir iddo ddâ,
 sef aur o Seba ddedwîdd,
 Hwy a weddiant arno fo,
 gan ei fendithio beunydd.
 16 'Rhîd pen y mynydd yd a gân,
 fel brîg coed Liban sigiant,
 A'r plant cyn amled a'r gwêl glâs,
 o'r ddinas a flagurant,
 17 O's haul cylch wybren byth a drî,
 byth pery enw iddaw,
 Pawb a'i bendithia ef yn wir,
 pawb a fendithir ynddaw.
 18 Bendigaid fo yr Arglywydd Dduw,
 (sef Duw yr Israeil dirion)
 Efa'n unig byth sy'n parhâu,
 i wneuthur gwyrthiau mawrion.
 19 Bendigaid fyddo i' enw byth,
 gogoneidd dîlyth iddo,
 A'i glôd llenwir y ddaearon:
 Amen, Amen, hyn fyddo.

SALM LXXIII.

Y S da yw Duw i Iāl,
 wrth bawb a wnâf yn union:
 2 Minnau lîlthrais, braidd na fyrthiais,
 fwrth-wael fu fy amcanion.
 3 Can's cynfigennais wrth y ffôl,
 a'r dŷn annwylol dihir,
 Braidd na chwÿmpais pan y gwelais
 eu hêdd a'u golud enwir.

SALM LXXIV.

4 Can nad oedd arnynt rwyman caeth,
i gael marwolaeth ddynol:
Lle maent yn byw yn heini hŷf,
yn iraidd grŷf ddigonol.
5 Ac ni ddoi arnynt lafur blin
hyd y bawn i'n eu deall,
Na dim dialedd na dim gwŷn,
fel y doe ar ddŷn arall.
6 Am hynny sŷth maent yn ymddwŷn,
fel o fewn cadwyr balchder,
A gwysgant am danynt yn dŷn
(megis dilledyn) drawfder.
7 A'u llygaid hwyt-hwy wrth dewhâu
doent yn folgymmau drosedd,
A'u golud hwy, er hyn o wŷn,
uwch meddwl dŷn a dyfodd.
8 Treuthu eu trawsfder, bod yn dŷn,
a bostio hyn ar waſgar;
9 Egori safn at wybren frŷ,
a thafod cry'r trwy'r ddaear.
10 Am hyn rhai o bobl ef â chwânt
a ymddyghwelant yma,
Yn gweled y dwyr yn loyw lân,
a thybio y cân' eu gwala.
11 Can's ymrefymmant hyn yn syw,
Pa'm? ydyw Duw yn canfod
Pwy sydd yn ddrwg, a phwy sy'n dda?
ydyw'r gorucha'n gwŷbod?
12 Wele y drygodyn mwya i'ch wânt
caiff fwyaf llwyddiant gwaſtad;
Yn caſglu golud a mawr ddâ,
hwnnw sydd fwyai godiad.
13 Ofer iawn fu i mi warhâu,
a llwyf lanhâu fy nghâlon:
Golchi fy nwylaw, caru gwir,
a bod yn hir yn gyfion:
14 Cael fy maeddu ar hŷd y dŷdd:
ond trwstan fydd uniondeb,
O's y boreu, ac o's pryd nawn,
myfi a gawn wrthwŷneb.
15 Hyn o's d'wedwn, a feddyliwn,
o ryw feddalaid ammau,
Wele, â'r blant di y gwnâwn gam,
i ddwyn un llam a minnau.
16 Pan geiſiwn ddeall hyn yn llwyr,
o nerth fy synwyr ddynol,
Hynny i'm golwg i oedd flin,
nes cael rhyw rin ysbrydol.
17 Ond pan euthum i gysflegr Dduw,
lle ceſaiſ amryw olau,
Yna deallais i pa wêdd,
y bydd eu diwedd hwythau.
18 Gwybûm i ti eu godof hwy,
lle caen i am mwy'n y diwedd,
Sef mewn lle llithrig rhwydd-gwymp trwch,
anialwch anghyfannedd:
19 Ond gwedi dodaift iddynt wth,
disymmiwth y pallasant,
Mynd o'r bŷd heb na llŵn,
o'u hloſn eu hun darfyddant.
20 Fel breuddwyd pan ddihunai un,
y gwnâi di iddun f' Arglwydd,
C'r newid hon y caiff fy nghâs,
trwy yr holli ddinas w'r adwyd.
21 Eûm i ddig wrthyf fi fy hun,
ac oerni fu'n fy nghâlon,
22 Na's dealaswn hyn yn gynt,
bûm ffôl un hynt ac eidion.
23 Er hyn etto bûm gyd â thi,
lle y'n twysin' ddilysiant
24 Wrth fy llaw ddeau: wedi hyn
fy nerbyn i ogoiant.

25 Pa'm? pwy (O Dduw) sydd genyif â
ond tydi yn y nefoedd?
Dim ni ddymunw gyd â thi,
wrth weini daear leoedd.
26 Fy nghâlon i, a'm nerth, a'm cnawd,
y sydd mewn palldawd beunydd;
Ond tydi Dduw sydd ar fy rhan,
a'm tarian yn dragwydd.

27 A elo 'mhell oddiwrthyd ti,
y rheini gwnaent yn ddiſfaith:
Ac a butteiniant rhagot ti,
y rheini torrir ymaith.
28 Ond mi dclof nesnes at fy Nuw,
fy ngobaith yw i'm calon,
Y traethaf fi ei nerth, a'i writh,
o fewn dy byrth, merch Seion.

SALM LXXIV.

PA ham (O Dduw) oddiwrthym ni
y cili yn dragwydd?
Pa ham y digi môr danbaid
wrth ddefaid dy borfeydd?
2 Cofia y bobl a brynaſit gynt,
rhoiſt iddynt etifeddiaeth,
Mynnyd Seion, dy brefwylfa,
i'r rhai'n yn drigfa helaeth.
3 Ymddyrycha (Arglwydd) taro'n drwan,
pob gelyn gorthwm difa
Yn dragwydd, a wnaeth na thrais,
na dytais i'th gysfiegria.
4 Dy elynion daethant i'n mŷsg,
rhuasant derfysg greulon:
A godofasant dan gryfhâu,
fanerau yn arwyddion.
5 I'w cherfio'i faeri goreu gynt,
a roesfan' wînt i'w bwiſl:
6 Drylliant i'r llawr gerfadau hon
ag eirf, gyfeillion erchyll.
7 Lloſgafant oll dy eglwys lân,
a'i phyrth â thân yn ulw,
A halogalant mewn dull dig,
y noddſa lle trig d' enw.
8 Awn, gwnâwn gŷd-artaith, meddant hwy,
a dinysr trwy'r holl-wlad:
Lloſgafant holl demlau y tîr,
gwnaethant yn wir eu bwriad.
9 Nid oes un arwydd in' i'w gael,
na phrohwyd diwael deſtyu,
Na gwybedydd, a wîr pa hŷd,
y pery'r bŷd i'n herbŷn.
10 Dywaid di pa hŷd (O Dduw Iôn)
y gwna d'elyniſon warthrud?
A rydd dy gâs ei gabledd fri
arnat ti yn dragwydd?
11 Paham y tymni'n ôl dy law,
(tet dy ddeheulaw berfffaith,
Hon sydd i'th fynwes) allan tŷn,
a difa d'elyn diffaith.
12 Can's o'r dechreuaed Dau ei husr
ydyw fy nghûn a'm brenhin,
Fe a wna techydwríaeth hir,
i bawb trwy'r tîr a'i dilyn.
13 Parthu a wnaethost di â'r nerth
y môr, a'i anferth donnau,
Gwahenaiſt, torraſt, uwch y dòn,
bennau y blinion ddreigiau.
14 Drylliaſt di ben, (nid gorchwyl gwân)
y Letiathan anferth,
I'r bobl yn fwyd dodaift efô,
wrth dreiglo yn y ddifeth.
15 Holltaſt y graig, tarddodd ffynnon,
ac aeth yn aſon ffrwd-chwyrn,

S A L M LXXV, LXXVI, LXXVII.

A dlysbodaifft yn dra sîch
afonydd dyr-grych cedryn.
26 Ti biau'r dîdd, ti biau'r nôs,
goleu a haul dios genwedd:
27 Seiliait y ddaear, lluniaist hâf;
a gauaf, o'th ogoedd.
28 Fy Arglywydd, bellach cofia hyn,
i'r gelyn gynt dy gablu,
Ac i'r ynsydion roi drwg fri,
a'th enw di dirmygu.
29 Oes dy durtur na ddôd ar gawdd,
dan nawdd anifail creulon,
Na âd o'th gof (O Arglywydd da)
dy dyrfa, y rhai tlodian.
30 Duw, edrych ar dy gyfammod,
a gwel waelod y gwledydd:
Mae ym mhob mân drigfa dýn traws,
mae honyt liaws efrydd.
31 **N**a ddychwelod y truan tlawd
mewn difrawd ac mewn gw'r adwydd,
Y dýn anghenius, llêsg, a gwân,
a ddatcan dy enw, Arglywydd.
32 Cyfod, dadieu dy ddadi (O Dduw)
dy enw yw 'n dragwydd:
Coffa galledd, yr hon twy'r býd
a gait gan ynyd beunydd.
33 Duw, nac anghofia lais a sôn
d'elylion y cenhedloedd,
Eu sŵn, a'u rhodres, a'u dâdwrdd
a ddring i g'wrdd â'r netoedd.

S A L M LXXV.

Clodforwn di (dragwyddol Dduw)
a'th enw yw yn agos.
Maint yw dy enw a'th nerth i'th hynt
dy wyrthiau ynt i'w ddangos.
2 D'wedaifft, Pan dderbyniwyd y llu
mi rof farn gu ac union:
3 Fel y nerthais sylfeini'r býd
oedd rydd, a'i gyd-drigolion.
4 Minnau a dd'wedaits hyn o'm brýd
wrth y rhai ynsyd, Peidiwch,
Wrth annuwiolion poethion chwyrn,
Eich mebcynn na ddyrchebwch.
5 Och, na ddyrhefchwch chwi mo'ch cyrn,
na figlwch rychwyrn ragdal,
Ac na dd'wedwch chwi yn wár-syfth,
Nid rhaid in'f syth mo'r gofal.
6 O herwýdd, nid o'r dwyraint draw
i ddýn y daw dyrchafiad,
Nid o'r gorllewin, na'r deau,
y daw i chwththau godiad:
7 Can's ar law Duw y mae y farn,
na fid gŵr cadarn rygry,
Goftwng heddyw y naill heb ball,
a chodi'r llall y fory.
8 Can's yn llaw'r Arglywydd phiol sydd
cymmysg-win hyd wýdd ynddi,
Tywalldodd hwn; drûg ddynion býd
yflant i gýd o honi.
9 Mynegaf finnau, ac i'm côn,
ei gerdd (Duw Iago) canaf:
10 Torraf gynn yr annuwiolawn,
a phen y cyfawn codaf.

S A L M LXXVI.

YN Juda ac Isræl dfr
adwejnir ein Duw cyfion,
2 Ei babell ef yn Salem sydd,
a'i brefwyl sydd yn Seion.
3 Yno drylliodd y bwâ a'r saeth,
a'r frwydr a wnaeth yn ddarnau:

A thorrodd ef yn chwifriw mân
bob tarian, a phob cleddau.
4 Trawfion fu cedryn mynydd gynt,
mewna y'pal helynt uchel,
Uwch a chryfach wyt nâ hwynt-hwy.
nid rhaid byth mwy mo'u gôchel.
5 Pob cadarn galon a ymroes,
ac ni ddefroes o'i gyntyn:
Pawb a ddiffrythodd pan ddaeth braw,
ni chai un llaw ei dderbyn.
6 O'th waith (Duw Iago) a'th ammhârach,
cerbyd a'r march rho'i huno.
7 Ofnadvy wyt, pwy i'th lid wâg,
a saif i'th olwg effro?
8 Pan ddaeth o'r nefoedd dy farn di,
yr wyt yn peri i chym'ryd,
Y ddædar ofnodd, a'i holl lu,
rhoist i osteg ennyd.
9 I farnu pan gyfododd Duw
i gadw yn fyw y gwirion,
A'r rhai oedd lonydd yn y tîr,
yr oeddyn' gywir galon.
10 Can's poethder dýn yw dy fawl di,
felly gofsteig drallod:
Eu gwres, i'r da a fâg grêf ffydd,
i'r drwg a fydd yn ddyrmod.
11 Eich rhôdd i'r Arglywydd Dduw addewch,
a llawn gwblhêwch eich gobrwy,
Pawb sydd o amgylch Seion dêg,
rhowch anrheg i'r ofnadvy.
12 Ef a oftyngodd uchel frýd,
ac ysbryd gwyr rhyfelgar:
Fo a yrr ofn ynganol hedd,
ar holl frenhinoedd daear.

S A L M LXXVII.

FY llais at Dduw, pan roddais lêf,
fy llais o'r néf fo'i clybu;
A'm llais gweddiais ar Dduw Nêr,
pan oedd blinder yn tarddu.
2 Y dýdd y rhedai 'mriw, a'r nôs
ni pheidiai achos llafur,
Mewn blîm gyfyngder gwn fy môd,
a'm hoes yn gwirthod cyffur.
3 Yna y cofiwn Dduw a'i glôd,
pan syrthiai drallod enbyd:
Yna gweddïwn dros fy mai,
pan derfyfgai fy ysbryd.
4 Tra fawn yn effro, ac mewn fân,
heb allel allan d'wedyd,
5 Ystyriaus yna'r dyddiau gynt,
ar helynt hêr o'r cynfyd.
6 Cofiwn fy ngherdd y nôs fy hun:
heb gael amrant-hun, chwiliwn,
A'chalon effro, genau mûd,
a'm hysbryd ymddiddanwn:
7 A'i dragwydd y cilia'r Iôn?
a fydd ei boddlon mwyach?
8 A ddarfu byth ei nawdd a'i air?
a gair ei addaw bellach?
9 A anghofiodd Duw drugarhâu?
a ddarfu cau ei galon?
A baid efe byth (meddwn i)
fal hyn a forni'n ddiglon?
10 Marwolaeth im' yw'r meddwl hwn:
a throis yn grwn i gofio
Ei fawr nerth gynt: cofio a wnâf
waith y Goruchaf etto.
11 Cofiaf dy weithredoedd (f' Arglywydd)
a'th wyrthiau hylwydd cofiaf,
12 Am bob rhyfeddod a phob gwaith,
a myfyr mait y traethaf.

SALM LXXVIII.

13 O Dduw, pa Dduw sydd fal ti Dduw ?
dy ffordd di yw'n sancteiddiol :
14 Dy waith dengys dy nerth i'r býd,
pair in' i gýd dy ganmol.
15 Dy nerth fawr hon a ro'ist ar lêd,
wrth wared yr hén bobloedd,
Iago, a Joseph, a fu gaeth,
a'u holl hiliogaeth luodol.
16 Y deisr gwefant, ofnafant hyn,
a dychryn cyn eu fymydd :
17 Cymymlau dwfr cyleb wybr yn gwâu
a méllet fal faethau enbyd.
18 Dy daran rhoedd frýr'n y nén,
dy féllet gwaent wyrben olau,
Y ddaear isod a gyffrodd,
ac a dychrynnodd hithau.
19 Yn eigion môr mae y ffordd dau,
a'th lwybrau mewn deisr fughedd,
Ac ni adweinir byth mo'th ôl,
yn dy anfeidrol fawredd.
20 Dy bobloedd a dywyfaist di
trwy anial dd'rysni efrudd,
Can law Mofes, a'i frawd Aron,
fel desaid gwirion llyndd.

SALM LXXVIII.

1 Fy mholb i gýd gwrandêwch fy neddf,
a boed fy ngreddi i'ch calon;
Clust ymotsyngwch a'm genau,
i yfyr geiriau ffyddlon.
2 Mewn diarhebion, i barhâu,
fy genau a egoraf:
A hén ddamhegion oedd ar hýd
, y cynfyd, a ddangosaf ;
3 Y rhai a glywgom gynt eu bôd,
ac ym yn gwybod hefyd,
Ac a synegodd yn ddiau
ein tadau er y cynfyd.
4 Heb gêl mynegwn ninnau'n ffaeth,
hyn i'w hiliogaeth hwythau;
Canmolwn Dduw i'r oes a ddêl,
ei nerth a'i uchel wyrthiau.
5 Felly gorch'mynodd ef fod côf,
yn Iago: ac i'r hynaf
Yn Ifraél ddyfsgu i'w blant,
ogonian y Goruchaf.
6 Fel y gŵypid o es i oes,
y rhoes ef ei dyffioalaeth:
O dâd i fab, o fab i wyr,
i gadw llwyd wýbodaeth.
7 Gobeithio 'n Nuw, cofio ei waith,
y sydd mal rhaith eneidiol :
1 Gael cadw ei orchymmyn,
rhoes Duw'r wers hyn yn rheidiol.
8 Rhag ofn myn'd o'r genhedaeth hyn
yn gyndyn ac anfydd :
A cholyn wan ac yfbyrd gwael,
heb afael gyd â'u llywydd.
9 Eu tadau, fel plant Ephraim,
yn artog lym er iaethu,
Troifant eu cefnau ym gâd,
ymroi a dadannelu.
10 Cyfammod Duw a wrthodent,
ni rodient yn ei Gyfraith,
11 Anghofio 'i wyrth a welfent gynt,
a'i ddeddfau oedd yn berffaith.
12 Yn nhir yr Aipht, ym maes Soan,
gwnaeth Duw gyflaen fwyfwy:
13 Rhoi dwfr y môr yn ddau dwr crûch,
a'r llawr yn lîch i drammwyr.
14 Y dýdd mewn niwl, y nôs a thân,
tywyliol lân ei bobloedd :

15 Holldi'r creigiau a'u troi'n llynniau,
a llenwi ei lu a dyfroedd.
16 Er tynnu dwfr o'r garreg lâs,
er llithro'n loyw fras ffrydau :
17 Yn yr anialwch digient Dduw,
'chwanegent amryw feiau;
18 Yn y diffeithwch profent Dduw,
Oes fywyd i fyw? meddylient :
19 A all Duw gael in' yma fywyd
mewn cyfryw lochwyd? d'wedent.
20 Er taro'r graig a rhedeg dŵ'r
yn ffrydau, cyflwr diball:
A eill ef roi in' fara a chig,
i'n cadw yn ddiddig ddiwall?
21 Pan glybu Duw yr araih hon,
fel tân yn wrechion 'nynnodd,
Yn Iago ac yn Ifraél,
gan lid yn uchel digiodd.
22 A'i ddig oedd am na chredent hwy,
i Dduw a'i fwyfwy fawredd,
Ac na welent pa iechyd oedd
yn ei weithredoedd rhyfedd.
23 Gorhymmyn wybren, a'i gwarhau,
egor y dryfau'r nefoedd :
24 A Manna 'i fywyd, fel gwenith nêf,
a wlawiodd ef i'w luoedd.
25 Rhoi i ddŷn gael rhyw luniaeth da,
sef b'r a yr Angylion :
26 Gyrru rhŷd wybren ddwyrein-wŷnt,
gyd a'r deheu-wynt nerthlon.
27 Fel y llwch y rhoes gîg i'w hél,
ac adar fel y tywod :
28 Ynghylch eu gwerfyll a'u trigfydd,
y gwlawiai beunydd gawod.
29 Bwyta digon o wlêdd ddiwael,
a chael eu bwyd dynunol :
30 Ac heb ommedd dim ar eu blîs,
nac mo'u hewyllys cnaudol.
31 A'u tammeidiau hwy i'w safnau
(ys ofnwn y Goruchaf:)
Yn Ifraél laddodd i'w ddig
wyr etholedig brasaf.
32 Er hyn pechent, ac ni chredent
hwy, i'w iâch radau rhyfedd :
33 Treuliodd Duw eu hoes hwy am hyn,
mewn dychrynn ac oferedd.
34 Tra fyddai Duw yn eu llâdd hwy,
o's cofient dramwy atto:
O's doen trwy hiraeth at ei râs,
yn fore glâs i'w geisio.
35 O's cofient fod Duw i'w holl hynt,
graig iddynt a gwareddydd :
36 (Er ceisio siommi Duw'n y daith,
a'u gwenniaith, ac a'u celwydd :
37 Er nad oedd eu calon yn iawn,
na ffyddlawn i'w gyfammod :)
38 Er hyn trugarhâi Duw o'r nêf,
a'i nodded et oedd barod.
Rhag eu difa, o'i lid y trees,
ac ni chyffroes i'w hartaith :
39 Cofiodd ddŷn, o's marw a wnâi,
na's gallai ddychwel ei waith.
40 Pa fawl gwaith y cyffroisant hwy
wrth fyned trwy'r anialwch ?
Gan ddigio Duw a'i lwyd driftâu,
yngreigiau y diffeithwch.
41 Troifant, profasant Dduw a'u chwânt,
gan demio Sant yr Israel,
42 Anghofio eu cadw hwynt fal hyn,
rhag cael o'u casddydd afael.
43 Rhoisai'n yr Aipht arwydd o'i râs,
a'i wyrth yn ninas Soan.

S A L M LXXXIX.

44 Y mōdd y troes eu dŵr yn waed,
ni chaed dim glân-ddwyr allan.
45 Rhoes Duw yngwlâd yr Aipht i'w plau,
waed, gwybed, llau, a llyffaint:
46 Lindys, locuit, i ddilâ'r ffrwyth,
a chenlysg lwyth, a mall-haint.
47 Distrywiodd Duw eu hŷd, gwêlît, gwŷdd
48 Eu coedydd, a'u han'feiliaid:
A chenlysg cefnair, mîlît a roes,
bu wrth eu heinioes danbaid.
49 Rhoes arnynt bwys ei lîd, a'i fâr
ac ing anghreugar diglon:
Ffrwyth ei lidiowgrwydd ef, a'i wâg,
anfonodd ddrwg angylion.
50 Rhyw ffordd a hon i'w lîd a droes
heb ludd i'w heinioes angau,
Ond dwyn eu bywyd hwy trwy haint,
yn ei ddigofaint yntau.
51 Yna tarawodd un Duw Nâf
y plant cyntaf-anedig:
Yn nhîr yr Aipht, a phêbyll Cam,
sef am ei fod yn llawnndig.
52 Ond (gan droi at ei bobl yn hawdd,
fo'u t'wysfawd trwy'r anial-fan,
Fel arwain defaid, lwybrau pell,
yn wael ddiadell lechan.
53 Arweiniodd hwynt-hwy yn ddiofn,
trwy'r môr (ffordd ddfon) heb wlychu;
A'i holl elynion heb fwy'r stôr,
fe wnaeth i'r môr eu llyngcu.
54 Rhoes hwy i etifeddu'n rhudd,
ym mynydd ei sancteiddrwydd:
Yr hwn a ddarfu ei warhâu,
a llaw ddeau yr Arglywyd.
55 Rhoes ef y wlâd i ddwyn pob ffrwyth,
rhos i bob llwyth ei gyiran
O Israël, ac yn eu plaid,
rhoi'r hén drigolaid allan.
56 Er hyn temtient, a digient Dduw
twn unig yw sancteiddiol:
Ac ni fynnynt mo'r usfudhâu,
i'w dystiolaethau nefol.
57 Ond myn'd ar gîl ac ymlaccâu,
fel eu holl dadau twyll-naws:
Megis bŵa a fai mewn cäd,
ac ynddo dafliad gŵydraws.
58 Hwynt-hwy yn fynych a'i cyffroent,
mewn camwedd troent oddiwrtho
At wylfa nôs, a delw o bren;
fai hyn y digien' efo.
59 Ond y Gorucha'n gweled hyn,
a ddigiodd wrthyn' hwythau:
Felly dirmygodd Israël,
a gadel ei ammodau.
60 Yna'r ymadwodd efô,
a chyflegr Silo dirion:
Ei bebbyl a'i brif ysgol ddîsg,
lle b'afai 'mîsg ei ddyrion.
61 Ei nerth a roes i garchar caeth,
dan elyn daeth eu mawredd:
62 Ei bobl ei hun i'r cleddau llym,
(fâl dyna rym ei 'ddigedd:)
63 Ei wîr ieuangic fo'u rhoes i'r tân,
gwîryfon glân rhoes heibio:
64 Ei offeiriad i'r cleddyf glâs,
a'i weddw ni chafas. wyo.
65 Yr Arglywyd gwedi hyn deffroe,
fal un a ddoe o gyfgru:
Neu fal gŵr cadarn wedi gwîn,
yn erwin i'w dychrynu.
66 Taflodd y gelyn yn ei ôl,
rhos mewna tragwyddol w'r adwydd.

67 Rhos wîryon Joseph dan un pwyth,
ac Ephraim lwyth i dramgydd,
68 Gwedi cwlio y rhai'n i gyd,
fo roes ei fryd ar Juda:
Ar fynydd Seion (ei dreftâd)
o gariad i'w breswylfa.
69 Yna yr adeiladodd ef
adeilad grêf a hawddgar,
Yn gyflegr-lys byth i barhâu,
fel hén feiliadau'r ddear.
70 Etholodd ef Ddafydd ei wâs,
yr hwn oedd ddfifas fugail:
Ac a'i dûg ef i'r maes yn lân,
o'i gorlan a'i ddefeid-gail:
71 O borthi defaid mammau wîyn,
i'w ddwŷn i borthi dynion:
Iagof, ac Israël, a'u plant,
dyna ei feddiant ffyddlon.
72 Yntau a'u porthodd hwynt yn ôl
ei berffaith reiol galon:
Ac a'u trinodd hwy yn brydferth,
o nerth ei ddwylaw cyfion.

S A L M LXXXIX.

1 Lawer cenedl (O Dduw) a ddaeth
i'w etifeddiaeth unig:
Rhoed Caerfalem a'i chyflegr hi,
yn garnoddi o gerig.
2 Rhoi cyrph dy weision, wrth eu rhaid
i'w hedaid y flurfaen:
T'neiliaid maes rhoi cîg dy saint,
fel dyma fraint afaewan.
3 Fel ffrydiau dwfr tywallt a wnaed,
eu gwaed o amgylch dinas
Caerfalem, heb roi corph mewn bêdd,
fel dyna ddiwedd atgas.
4 Yn ddîrmyg, gw'r adwydd, ac yn warth,
i bawb o'n pob parth ydym.
5 O Dduw pa hŷd? wyt byth yn ddig?
ai fel tân ffyrnig poethym?
6 Tywallt dy lîd ar bobl estron,
rhai nid adwaenon' m' onot:
Ac ar d'yrnafodd ni eilw,
(Dduw) ar dy enw hynod.
7 Can's wîryon Iagof, (bobl oedd gu)
y maent i'w hysu 'n rhŷfedd:
Ac a wnaethant i'r rheini'n fod
preswylfod anghyfannedd.
8 Na chofia'n camwedd gynt i'n hoes,
Dduw, bryfia, moes drugaredd:
Dy noddod a'n rhagflaeno ni
fy mewn trueni'n gorwedd.
9 O Dduw ein hiechyd, cymorth ni,
er mwyn dy tri gogonol:
A gwared er mwyn dy enw tau,
ni rhag pechodaun marwol.
10 Pan y gofynnant p'le mae'n Dduw,
dod arnynt amryw ffônnoedd:
I ddil gwaed dy ddwyfol blant,
ac yno càn hwy' wîbod.
11 Dduw, doed ochenaid ger dy fron
dy garcharorion rhŷgaeth:
Ac yn dy ddirfawr ogoniant,
ymddiffyn blant marwolaeth.
12 Ein cym'dogion a' th gabloddi di,
tâl i'r rheini yn gwblol
Eu cabledd i'w mynwefau i hun,
O Arglywyd gûn gorchesol,
13 Ninnau dy bobl a' th ddefaid mân,
a wnaawn it' gân ogonawl,
O oes i oes byth i barhâu,
at i'th fawrhâu 'n dragwyddawl.

S A L M

SALM LXXX.

C Lyw di fugail i Israël,
C sy'n arwain fel y defaid
Hil Iago, a llewyrcha di,
a 'fsteddi ar Gerubiaid.
2 Fel y gwelo Ephraim hyn,
Benjamin a Manasses:
Cyfod, cymorth a gwared ni,
o'th fawr ddaioni cynnes.
3 Llewyrcha d'wyneb, dychwel ni,
Duw, di a'n cedwi'n gyflym:
4 Duw y lluoedd, clyw ein gweddi,
pa hŷd y forri wrthym?
5 Llewa' u bara, trwy wyllo 'n dôst
a wnaethoſt di i'r eiddod:
A rhoi iddynt dagrau bob awr,
trwy fesur mawr yn ddiod.
6 Duw, i'n gelynion o bob parth
rhoiſt ni yn warth i'n gwatwar:
7 Llewyrcha d'wyneb, dychwel ni,
felly y'n cedwi'n gynnau.
8 Dygaſt o'r Aipht winwydden ūr,
rhoiſt iddi dir i dyfu:
A'r holl genhedloedd o bob mân,
troiſt allan cyn ei phlannu.
9 Arloefait y tir o'i blaen hi,
a pheraift iddi wreiddio:
10 Llanwodd, cuddiodd bob bryn a llawr,
fel cedrwydd mawr yn brigo.
11 A'i hiraidd frig ystyn yr oedd
hyd foroedd ac afonydd:
12 Pa'm y rhwyaſit gae'r fath bêr Iwlyn
i bawb i ddwyn ei ffiwythydd?
Pawb ai heibio 'n tynnu ei grawn,
pan oedd hi'n llawn ffrwyth arni:
13 A'r baedd o'r coed yn turio 'r llawr,
a'r bwyſfil mawr i'w phori.
14 O Dduw y lluoedd, edrych, gwêl,
a dychwel i ymg'leddu
Y wîllan hon a blennaift di,
â'th law, a'i rhoddi 'dyfu.
15 Lle cadarnhêit i ti dy hun,
dy brif blanhigyn dedwyd:
16 Llygrwyd a'r clêdd, a'r tân yn faith,
a hyn o waith dy gerydd:
17 I gryfhau gŵr dy ddehau-law,
boed droſtaw dy fraich nerthol:
Hwn a sicrhêit i ti dy hun,
sef dros fâb dŷn dewiſol,
18 Tros hwn tra' rhoddych di dy law,
oddiwrthau ni ddychwelwn:
O Dduw, dadebra, bywhâ ni,
ar d'enw di y galwn.
19 A dadymchwel nyni i fyw,
O Arglywydd Dduw y lluoedd.
Tywyna arnom d' wyneb pryd,
ni a gawn iechyd bythoedd.

SALM LXXXI.

O Cenwch fawl i Dduw ein nerth,
cerdd bryderth cewch iddo:
A llafar lais, a genau ffræth,
gerddwriaeth i Dduw Iago.
2 Cymerwch gath y fallwyr lân,
a moeswch dympa hafydf:
A cheifiwch ganu gyd â hyn,
y nabl a'r delyn hyfryd.
3 Cenwch udcyrrn ar loer newydd,
y pryd fydd nodol iddo:
4 Set deddf yw hon ar wyl uchel,
Dduw Israël a Iago.

5 Yn Joseph c'lymmodd hyn yn ddŷsg,
pan ddaeth o fyſg yr Aiphtwyr:
Lle clywais iaith oedd dd'ieithr im',
heb ddeall dim o'i hystyr.
6 D'wedodd fy Nuw, Trwy nerth fy mraich
tynnaſiſ faich eich yſgwyddau,
Ac felly tynnaſiſ eich dwy law,
i' madaw a'r fſwrneſiau.
7 I'r flunder gelwaſt arnaf fi,
gwaredaiſ di ſut yma:
Wrth lais taran fy mhraſiad oedd,
ynglân dyfroedd Meriba.
8 Fy mholb Iſraël gwando fi,
o's yſtyri yn fyddlon:
9 Na fid ynot arall yn Dduw,
na chrymma i gaudduw eſtron.
10 Myfi yr Arglywydd Dduw a'th ddûg
o'r Aipht-dir caddug allan:
Llanwaf dy ſol heb ddiffig dafn,
lleda dy ſafn yn llydan.
11 Ni choelaiſ Iſrael fy rhybudd,
ni fyddent uſudd ymy:
12 Gollyngais hwynt i'w ffyrrd eu hun,
i'w cyngor cyndyn hynny.
13 Och na wrandawſai Iſraël,
gan rodio 'n flêl fy llwybrau:
14 A phwys fy llaw llethafwn fron
eu holl elyriſion hwythau.
15 Caseion ein Duw, yn ei lid,
a oſyngteſt iddaw.
Ac ef a roſai yn y tir
ammodau hir i'r eiddaw.
16 Ein Duw a roſai iddynt borth,
trwy fraſder cymorth rhadol:
Rhoi mîl o'r graig, rhoi llaeth yn fîth,
a gwenith yn ddigonol.

SALM LXXXII.

H Oll farnwyr bŷd mae Duv'n eu myſg,
Duv yw ym myſg y duwiau mân,
a'i farn y lân heb wyro.
2 Pa hŷd y rhoddwch farn ar dro,
gan bleidio gyd a'r trawfion?
3 I'r tlawd, ymddifad, rheidus trŵch,
pa ham na fernwch union?
4 Gwrandêwch chwi ar y gwân a'r gwael,
a'r tlawd heb gael mo'i gyfraid:
(Pan ddêl y rheini gar eich bron)
o ddwylaw'i trawfion diriaid.
5 Gwyr heb wybod heb ddeall chwaith
fy'n rhodio taith tywyllni:
Ni syfient hwy, pe ſiglai'ng'hŷd,
yr hollfyd a'i ſylfeini.
6 D'wedais mai duwiau ſych yn ſiŵr,
a phlant i'r Gŵr goruchaf:
7 Er hyn mal dŷn marw a wñewch,
un gwypm a gewch â'ch hynaf.
8 Duw, cyfod, a dyro farn ar
y ddaear a'i thyrnaſoedd:
Can's mawr yw d'etifeddiaeth, ti
a feddi'r holl genhedloedd.

SALM LXXXIII.

N A oſtega, na thâw, na fydd
di lonydd, Duw y lluoedd:
2 Wele, d'elyniſion yn cryfhau,
gan godi 'pennau i'r nefoedd.
3 Ymgyfrinachu dichell yn',
y lle mae ganthyn' fwriad,
A dychymygu diben brudd,
I ni fy'n ymgudd danad.

† C 2

4 D'wed.

SALM LXXXIV, LXXXV, LXXXVI.

4 D'wedasant, Dewch, difethwn hwynt na byddo honyt gened: Ac na byddo byth (meddant hwy) am Israel mwy mo'r chwedl.
 5 Ymgynghorasant bawb ynglyd, ac yn un fwyd i'th erbyn,
 6 Edom, Ismael, Moab blaidd, a'r holl Hagariaid cyndyn.
 7 Gebal, Ammon, Amaleciaid, Philistiaid a gwyr Tyrus:
 8 Assur, yn gyd-fraich â phlant Lot, fal dyna gnor maleisus.
 9 Tâl dithau adref yn y mân, megis i Madian greulon,
 10 Sifera, ne'i Jabin swrth, a laddwyd withi lan Cilon.
 11 Yn Endor gynt bu laddfa fawr, ar hyd y llawr ar waigar: Gwnâ honyn hwythau laddfa ail, a'u cyrph yn dail i'r ddaear.
 12 Gofod eu bennedd hwy fel Zeb, ac Oreb yr un diwedd: A'u tywyfogion fel Zeba, a Salmurna i orwedd.
 13 D'wedent y mynnent yn eu byw gysflegrfa Duw i'w meddiant:
 14 Fel troad rhôd, neu wîl mewn gwînt, dyna yr hynt a gaffant.
 15 Fal y llîg y tan bôb pren erin, a'r fflam yr eithin mynydd;
 16 Felly â th'ifrom, ymlid hwy'n gynt nâ dychryn corwyt efrydd.
 17 Llanw eu tâl o warth a chwŷs, ceisiant ar frys yr Arglwydd.
 18 Ac yn drag wyddol iddynt bydd, gywilydd, mefl, a gw'r adwydd.
 19 Difether hwynt: gwyped dŷn byw mai d' enw di yw Jehofa: Ac mai ti unig Dduw sydd ar y ddaear yn orucha'.

SALM LXXXIV.

D Y babell di mîr hyfryd yw (O Arglwydd byw y lluoedd.)
 2 Mynych chwennychais weled hon, rhag mîr dra-thirion ydoedd. Mae f' enaid i (fy lôn) mewn blîs, i'th gysflegr lîs duedd: Fy nghalon i a'm holl gnawd yw, yn Nuw byw'n gorfoedd.
 3 Aderyn-y to casodd dŷ, a'wennol frî i'w chywion Le wîth dy allor di i'w trîn, fy Nuw a'm brenhin tririon.
 4 Gwîn ei syd a drig yn dy dŷ, caiff dy foliannu ddiglon: 5 Ac ynot ti sy'n cadarnhâu, a'th lwybrau yn eu calon.
 6 Pe rhon a gorsod ar y rhai'n rhîyd glîn wylfain dramwy: Gofedant ffynnon iddyn nhw, a'r gwlâw a leinw fwyfawy.
 7 Ant rhagdydd bawb, o nerth i nerth, nes cael yn brydferth ddyfod: Ymddangos i Dduw gar ei frôn, Yn Seion ei brefwylfod.
 8 Arglwydd Dduw y lluoedd, clyw fi, a'm gweddi, O Dduw Jagof:
 9 Gwîl wîneb d'eneiniog, a'i fîstâd, Duw'n tarian n'âd fi'n anghof.
 10 Gwell yw nâ mil, un dîed i'th dŷ, am hynny rawy dewisol.

Im' fod ar riniog y drws tau, nâ phlasau yr annuwiol.
 11 Sef, haul a tharian yw Duw mât, a rydd râd a gogoniant: Ni leitar ef ddaioni maith, i'r rhai a berfaith rodiant.
 12 O Argwydd Dduw y lluoedd mawr, anfon i lawr dy gymmod: Dedwyd yw'r dŷn a rotho'i grêd, a'i holl ymddiried ynod.

SALM LXXXV.

D A wyt i'th dir (Jehovah Nêr) dychwelaist gaethder Iago: 2 Maddeuaist drawedd dy bobl di, mae'u camwedd wedi 'guddio. 3 Tynnaist dy lid oddiarom ni, troist dy ddiglloni awchlym. 4 O Dduw ein nôrth, tro ninnau'n well, a'th lid bid bell oddiwrthym.
 5 Ai byth y digi wrthym ni? a forri di hyd ddiwedd;
 6 A safid dy lid o oes i oes? Duw, gwrando, moes drugaredd.
 7 Pa'm? oni throi di a'n bywâu, a llawenhâu yr eiddod?
 8 O dangos in' dy nawdd mewn pryd, felly cawn iechyd ynod.
 9 Beth a ddywaid Duw am danaf, mi a wrandawaf hynny:
 10 Fe draetha hêdd i'w bobl, a'i Saint, rhag troi ym mraint ynfydu.
 11 I'r rhai a ofnant Arglwydd nêf, mae i' iechyd ef yn agos:
 12 Felly y caiff gogoniant hir, o fewn ein tir ni aros.
 13 Ei drugaredd, a'i wirionedd, ar unrwaith cyfaruant;
 14 Ei uniondeb, a'i hêdd ynglyd, trwy'r tir a'mgîd-gufanant.
 15 Gwirionedd o'r ddaear a dardd, uniondeb chwardd o'r netoedd:
 16 Duw a ddenfyn in' ddaioni, a'n tir i roddi cnydoedd.
 17 Uniondeb oedd o flaen Duw nêf, a'r cyfion ef aed rhagddo:
 18 A Duw a rodia yn ei waith, fel i'r un daith ag efo.

SALM LXXXVI.

G Ostwng, O Arglwydd, y glust dau, clyw fy ngweddiau trymion: Gwrando fi fy druan a thlawd, o'th barawd drugareddion.
 2 Cadw fy oes, gŵr cynnwys wy', ac iti'r ydwy'n credu:
 3 Duw, bydd achubwr da i'th wâs, o'th râs tyr'd i'm gwaredu.
 4 Trugarhâ wrthys Arglwydd mât, can's arnald llefa'n ddibaid:
 5 Einoes dy wâs, Duw, llawenhâu, can's attad coda', f' enaid:
 6 Can's ti, O Arglwydd, ydwyd dda i'th bobloedd a thrugarog,
 7 I'r rhai a alwant arnat ti, mae dy ddaioni'n bleidiog.
 8 O Arglwydd, clyw fy llais mîr llym, a'm gweddi y'm myfyrdod:
 9 Clywi fy llais, gweli fy nghlwyf, y dîed y bwyt i'm traillod.

S A L M LXXXVII, LXXXVIII, LXXXIX.

3 Ym mysg y duwiau nid oes un,
     fel dydi, gun gogoned;
 Ym mysg gweithredoedd cymmain un,
     nid oes yr un un weithred.
 9 Y bobloedd oll a wnaethoedd (Iôn)
     o'th flaen don' ac addolant:
 A pha le bynnag a'r y bônt
     i'th enw rhônt ogoniant.
 10 Can's tydi ydwyd fawr a phur
     yn gwneuthur rhyfeddodau.
 A thydi 'n unig wyt yn Lduw,
     ni cheisiwn amryw dduwiau.
 11 Dŷsg i mi dy ffodd (O Arglywydd)
     câf yn rhwydd dy wirionedd:
 Gwnâf fy nghalon yn un â thi,
     ac osnaf fi dy fawredd.
 12 Ff Arglywydd Dduw, molianaf di
     â holl egni fy nghalon:
 Ae i'th fawr enw bŷth gan dant,
     y rhof ogoniant cyffon.
 13 Can's mawr yw dy drugaredd di,
     tu ag atfaf fi yn barod,
 Gwaredaist f' enaid i o'r bêdd,
     ac o'r gorddyfniedd isod.
 14 Duw, daethant arnaf fi wyr beilch,
     fel illu o weich ewin-ddrud:
 Ceisient ddwyn f' einioes o'r bŷd hwn.
     i'w golwg gwn nad oeddud.
 15 Ond tydi'n unig wyt hawddgar
     a chlaiar dy drugaredd.
 Hwy'r i'th lid, ac i gymmod hawdd,
     llawn o nawdd a gwirionedd.
 16 O edrych arnaf, moes dy râs
     i'th wâs y fydd i'th orlwyn:
 Dod i'n dy nerth, cadw fal hyn
     fi, plentyn dy law-forwyn.
 17 O Dduw, dôd o'th serch im' arwydd,
     er gwradwydd i'm caseion:
 Pan welant dy fod yn rhoi nerth
     im', ac ymadferth ddigon.

S A L M LXXXVII.

S'eilfeini hon (sef Seion) sydd,
     ar gyflegr fynydd ucho':
 2 Ac ar dy byrth rhoes Duw ei serch,
     uwch pol trig-lannerch Iago.
 3 O ddinas Duw, preswylfa'r Iôn,
     mawr ydyw'r son-am danad:
 A gogoneddus air it'fydd,
     uwch trigfennydd yr holl-wlad.
 4 Rahab, Babel, a Phalestin,
     a Thyrus flin, a'r Mwriaid,
 A fu i'th blant elynion gynt,
     mae rhai o honynnt unblaid.
 5 Ond d'wedir hyn am Seion bêr,
     Fo anwyd llawer ynddi,
 Nid ymbell un: can's swccwr da
     yw Duw gorucha' iddi.
 6 Fe rydd yr Arglywydd yn ei rif,
     y neb fo cyfrif hono:
 Efe a esyd hyn ar lêd,
     ff, Hwn a aned yno.
 7 Cantor tafod; a cherddor tant,
     pob rhai it' canant fawrglod;
 A thrwy lawenydd mae'n parhâu,
     fy holl ffynhonnau ynod.

S A L M LXXXVIII.

O Dduw fy iechyd, nôs a dŷdd
     mae 'ngweddi 'n ufydd arnaf,
 2 Gostwng d'v glüst, O Arglywydd nêf,
     a dœd fy lîl hyd attad.

3 Can's mae fy enaid mewn dull caeth,
     a'm heinioes aeth i'r beddrod:
 4 Fel gŵr marw y rhifwyd fi,
     a'm nerth oedd wedi darfod.
 5 Môr farw a rhai wedi eu lladd,
     a'u taflu 'nghladd mewn anghot,
 A laddit di môr siŵr a hyn,
     na bai byth honyn' argof.
 6 Gofodaist fi mewn dynder trŵch,
     ac mewn tywyllwch eithaf,
 7 Rhoist hwys-dy ddig ar y corph maw,
     a'th holl fôr-donnau arnaf.
 8 Pellhêist fy holl gydnabod da,
     'r wyl yn ffieidd-draiddyn':
 Ni chaf fi fyned at un cár,
     yr wyl mewn carchar rhy-dyn.
 9 Y mae fy ngolwg (gan dy lid)
     mewn gofid o fawr gystudd.
 Duw, llefais arnaf yn fy mraw,
     gan godi 'nwylaw beunudd.
 10 Ai i'r meirw 'dangosi wyrth?
     a ddônt i'th byrth i'th foli?
 11 A draethir dy fawl yn y bêdd,
     a'th lân wirionedd heini?
 12 Ai mewn tywyll y mae dy râd?
     a'th iowndeb yngwlâd anglo'?
 13 Fal hyn (Duw) llefais arnat ti,
     O clyw fy ngwedi etto.
 14 Pa'm (O f'Arglywydd a'm Duw) i'm rhaid
     y rhoi f' enaid ar wrthod?
 Ac y cuddi dy wýneb pryd?
     fy nghoel i gyd sydd ynod.
 15 Trauau ymrôn marwolaeth wyl,
     mewn trymglywyd o'm hieuenclyd:
 A'th ofni bûm yn nytheth gwael,
     gan ammeu cael mo'r iechyd.
 16 Dy ddig a lifodd drosof fi,
     d'ofn sydd i'm torri'n esrydd,
 17 Fel deifir y daethant yn fy nghylch,
     do, do, o'm hamgylch beunydd.
 18 Ym mhell oddiwrthyf rhoit bob cár,
     pob cyfaill hygar heibio,
 A'm holl gydnabod a fu gynt,
     yr ydynt yn ymguddio.

S A L M LXXXIX.

M Yfyrifaf gerdd byth i barhâu,
     o drugareddau'r Arglywydd:
 A'i wirionedd i'm genau fydd,
     hyd dragwydd yn ebrwydd.
 2 Sef, d'wedais hyn: cair byth yn wir,
     addeledir trugaredd:
 I barhâu byth cair yn y nêf
     dy gardarn grêf wirionedd.
 3 Fal hyn (O Dduw) atebaiast ym',
     Mi wneuthym rwym gan dyngu
 I Ddifydd f' etholedig wâs,
     a'r gair o'm grâs yn tarddu.
 4 Fal hyn sicrhâd dy hâd di byth,
     a gwnâf wehelyth drefniad.
 I'th gadarn faingc o oed i oed,
     mi rôf bob troed yn waftad.
 5 Am hyn y sicrwyd trag'wyddawl
     y nêf o fawl dy wyrthiau:
 Yngoredd Saint, ynglyrchfa hedd,
     am bur wirionedd d'eiriau.
 6 Pwy sydd cystal a'n Harglywydd cu,
     pe chwiliid llu'r wybrennau?
 Ym mysg Angylion pwy mal Iôn,
     sef ym mhliith meibion duwiau?
 7 Trwy gynnulleidfa ei Saint ef,
     Duu o'r nêf sydd ofnadwy:

SALM LXXXIX.

1 A thrwy'r holl fyd o'n hamgyleh ni,
ei ofni sydd ddyladwy :

2 Pwy sydd debyg i ti Dduw byw,
O Arglywydd Dduw y lluoedd ?

3 Yn gadarn Jör, a'th wir i'th gylch,
o amgylch yr holl nesoedd.

4 Ti a ostyngi y môr mawr,
a'r dôn hyd lawr yn ystig :

5 A nerth dy fraich curi dy gás,
yr Aipht, fal gwás lludedig.

6 Eiddot nêf a daear i gýd,
feiliaist y byd a'i lanw :

7 Gogledd, deau, Tabor, Hermon,
fy dirion yn dy enw.

8 I'th fraich mae grým, mae nerth i'th law,
a'th gréf ddeheu-law codi :

9 Nawdd a barn yw dy orsedd hîr,
a nawdd, a gwîr a geri.

10 Eu gwînfyd i'r holl bobl a sydd,
a fo'u llawenyyd yn oed;

11 Ac yn llewyrch dy wyneb glân
y rhodian i gyfarfod.

12 Yn d' unig enw di y caint,
fawr a gogoniant beunydd :

13 Yn dy gyflawnder codi wñânt,
ac felly byddant ddedwydd.

14 Can's ti wyt gryfder eu nerth hwy,
lle caffent fwy o dyciant :

15 Tydi a ddyrchesi eu cyrn,
ac felly cedyrn fyddant.

16 Can's o'r Arglywydd a'i ddaioni,
y daw i ni amddiffn :

17 O Sanct Israëli trwy ei law,
oddiyno daw ein brenhin.

18 I'th sanct y rhoiost gynt wýbodaeth,
trwy weledigaeth nefol:

19 Gosodaf gymmorth ar grýf gûn,
drychesfai un dewisol.

20 Cefais (enneiniais ef yn ôl)
fy ngwâs dewisol Dafydd

21 Ag olew sanct : Braich a llaw gréf,
rhoiost gyd ag ef yn llywydd.

22 Ni chaffi gelyn ei orthymmu,
na'i ddryguu un mât enwir :

23 O'i flaen y coetha'i elynion,
a'i holl gafeion dihir.

24 Fy ngwirionedd, a'm trugaredd,
rhof fi trwy gariad iddo,

25 Ac yn fy enw i yn ddior, dyrchesfai ei gorn eso.

26 Gofodaf ei law ar y môr,
ac o'r goror bwgyliyd;

27 A gofodaf ei law ddeau
hyd derfynau'r asonydd.

28 Ef a weddia arnaffi
i'w galeti, gan dd'wedyd,

29 Ti yw fy nhâd, fy Nuw, fy ngharn,
yn gadarn ym lieuenytyd.

30 Minnau gwnâf yntau im' yn fâb,
yn gynfab ac etifedd,

31 Ar frenhinoedd y ddaear lás,
yn uwch ej râs a'i fawredd.

32 A chadwaf iddo (yr un wêdd)
drugaredd yn dragwyddol :

33 A'm cyfammod iddo yn llawn,
yn ffyddlawn, ac yn nerthol.

34 Gosodaf hefyd byth i'w hâd,
nerth a mawrhâd uwch bydoedd :

35 A'i orsedd-faingf ei barhâu,
un wêdd a dyddiau'r nesoedd.

36 Ond o's ei blant ef (trwy afrôl)
nid ânt yn ôl fy nghyfraith,

37 O's hwy ni rodiant, gan barhâu,
i'm beirn a'm llwybrau perffaith,

38 O's fy neddiau a halogant,
ni chadwant fy holl eirchion,

39 Yna ymwelaif â'u cam gwrs,
â gwial scwrs, neu goedifon.

40 Ond ni thorraf ag ef un nôd,
o'm hammod a'm trugaredd :

41 Ac ni byddaf fi ddim yn ôl,
o'm hyftyriol wirionedd.

42 Ni thorraf fy nghysammod glân,
a ddaeth allan o'm genau ;

43 Ac ni newidias air o'm llw,
mi a rois hwnnw 'n ddiau.

44 Yn fy sancteiddrywydd tyngais im'
na phallwn ddim i Ddafydd :

45 Bydd ei hâd a'i drûn, yn ddi draul
o'm blaen fel haul tragedwydd.

46 Yn dragwydd y sicrheir ef,
fel cwrs (is nêf) planedau

47 Haul neu leuad, felly y bydd
ei gwrs tragedwydd yntau.

48 Ond ti a'n ffieiddiaist ar fyr,
ac yn ddiyfyr lliodiog,

49 Ti a gyffroaist yn dra blîn,
wrth dy frenhin enneiniog.

50 Diddymmaist di dy air i'th wâs,
a'th râs a'th addewidion :

51 Ac a'i halogaist ef yn fawr,
gan daflu i lawr ei goron.

52 A drylliaist ei fagwyrydd ef,
a'i gaer gréf rhoiost yn adwy,

53 Yn egored felly y mae
yn brae i bawb sy'n tramwy.

54 I'w gym'dogion gwarthridd yw ef,
a than law gréf ei elyn,

55 A llawen iawn y codent floedd,
bob'rhai a oedd i'w erbyn.

56 Troist hefyd fin eu gleddau ef,
a'i law oedd gréf a blygaist :

57 Darfu ei lendif ef a'i wawr,
a'i drûn i'r llawr a fwriaist.

58 Pyrd ei ieuenctid heibio'r aeth,
a thi a'i gwnaeth cyn fyrred.

59 A bwriaist drosto w'radwydd mawr,
o'nenn hyd lawr y torred.

60 Pa hýd, fy Nuw, y byddi 'nghûdd ?
ai byth, fy llywydd nefol ?

61 A llysg dy lid di fel y tân
yn gyfan yn dragwyddol ?

62 O cofia f' oes ei bod yn fær,
ai'n ofer gynt y gwnaethost

63 Holl blant dynion ? O dál dy law,
ac in' ni ddaw yn rhydost.

64 Pa wr y sydd a'i oes dan fêl,
na ddêl marwolaeth atto ?

65 Pwy a all ddiangc, ac ni ddaw
y gaib a'r rhaw i'w guddio ?

66 O mae dy-nodded Arglywydd gynt ?
mae helynt dy drugaredd ?

67 Mae dy Iw, o ystyriol ffydd,
i Ddafydd i'th wirionedd ?

68 Pa wr y sydd a'i oes dan fêl,
na ddêl marwolaeth atto ?

69 Pwy a all ddiangc, ac ni ddaw
y gaib a'r rhaw i'w guddio ?

70 O mae dy-nodded Arglywydd gynt ?
mae helynt dy drugaredd ?

71 Mae dy Iw, o ystyriol ffydd,
i Ddafydd i'th wirionedd ?

72 Cofia, Arglywydd, yn w'radwydd llŷm
lle'r ydym ni, dy weision :

73 Yr hwn a dawdd i'm mynwes i,
gan ffrôst y Cawri mawrion.

74 Yr hwn warth 'r oedd d'elyniion di
it' yn ei roddi 'n lliodiog,

75 (Fy Arglywydd Dduw) a'i un farhâd
i droediat dy enneiniog.

76 Molet yr Arglywydd byth, Amen,
a byth Amen, hyn syddo.

SALM XC, XCI, XCII.

Moler yr Arglywydd byth, Amen.
a byth Amen, hyn fyddo.

SALM XC.

DUW! buoſt in' yn Arglywydd da,
ac yn brefwylfa i drigo,
O brŷd i brŷd, felly yr aeth
pob rhyw genhedaeth heibio.
2 Er cyn rhos fail un mynydd mawr,
cyn llunio llawr ewmpas-fyd,
Dwū! o dragwyddol wyt cyn neb,
hŷd dragwyddoldeb hefyd.
3 Weithiau i ddinuſtr y troi ni,
troi dithau wedi 'n rhyyda:
A d'wedi cyn ein myn'd i'r llwch,
Dychwelwch meibion Adda.
4 Can's deg cān mlynedd fel doe ŷnt,
pan elo 'i helyni heibio,
O'r flaen di megis gŵyliau nôs,
ni chaiff ymddangos etto.
5 Nid yw dŷn ond fel hûn, neu ail
i addail, neu liseiriant,
Neu megis glâs lyfieun gwân,
môr tuan y newdiant.
6 Yr hwn y bore gwyrddol sydd
a gwawr o newydd arno:
Ond pan y torrer ef brydnawn,
yn tuan mae'n gwywo.
7 Can's yn dy lîd difethwyd ni
gan ofni dy ddiſgoſaint:
8 Roifft di ein beiau gar dy fron,
a'n holl ddirgelion dryg-haint:
9 Can's trwy dy ddîg mae'n dyddiau ni
a'n tegwch gwedi darfod,
A'n holl flynyddoedd ŷnt ar ben,
fel gorphen hên chwedi gorſod.
10 Ein holl flynyddoedd yw faith ddeg,
daw bump'chwaneb o's bydd grym;
Yna ein nerth a'i'n boen blin iawn,
i flordd yr awn yn gyflym.
11 Ond pwy a edwyn nerth dy lîd?
mawr ofid sydd o'th forri:
Sef, fel y mae dŷ ofn di'n fawr,
dy ddîg sydd ddirfawr ini.
12 Dŷsg felly 'n rif o'n dyddiau gwael,
i'n calon gael doethineb.
13 Duw pa hŷd? ty'r dôd yn hawdd
i'th weifion nawdd ac undeb.
14 Yn fore iawn diwalla ni
a'th fawr ddaioni eisoes,
Fely caffom ni lawen fyd,
yn hyfryd dros ein heinioes.
15 Gwnâ ni yn llawen, buom brudd
pan oedd in'gyfudd dybryd:
A chwedi llawer blwyddyn drom,
y rhai a gawfom adfyd.
16 O Dduw, gwnâ weled dy fawr waith,
a'th wyrthiau mait i'th weifion,
A'th odidowgrwydd, a'th ffyniant,
ym myſg eu plant a'u hwyriion.
17 Arnom ni doed rhâd Duw a'i nerth,
ei allu prydferth weithiau:
Dwû, dôd ein gwaith mewn trefnïd dda,
Dwû, trefina waith ein dwylaw.

SALM XCI.

YSawl a drigo, doed yn nês,
yn lloches y Goruchaf,
Ef a ymerys i gael bod
ynglysgod hwn sydd bennaf.
2 Fy holl ymddifynn wyt a'm llwydd,
wrth fy Arglywydd y d'wedaf,

A'm holl ymddiried trâ fwy fyw
fydd yn fy Nuw Goruchaf.
3 Can's ef a weryd yr oes dau,
oddiwrthfaglau yr heliwr,
Ac hefyd oddiwrth bla, a haint,
echrys-haint, ac anghyflwr.
4 Ei eſgyl droſot ef a rydd,
dan ei adenyyd byddi
Yn ddiogel: a'i wiredd grêd
fydd gylch a bwccled i ti.
5 Ni ddychryni er twrf y nôs,
na'r dydd o achos hêd-saeth,
6 Er haint, neu blâ, mewn tywyll sydd,
neu hanner dydd marwolaeth.
7 Wrth dy yſtlys y cwympa mil,
a dengmil o'th law ddeau;
Ac ni ddaw drwg yn dy gyfyl,
a thi a'i gwyl yn ddiau.
8 A'th lygaid y gwelj di dâl
i'r enwir gwammal anian,
9 Sef fy holl obaith wyt (O Dduw,
ac uchel yw dy drigfan,
10 Ni ddigwydd niweid it', ond da,
na phlâ, na dim echrylon,
I'th Eglwys a'th gynlleidfa nawdd;
11 can's archawdd i'w Angylion,
I'th ffyrdd dy gadw, a'th gynllwyn,
a'th ddwyn a'u dwylaw hardd-deg,
12 Rhag digwydd it' ddrwg (hyd yn oed)
tar o droed wrth garreg,
13 Dy sangfa sydd ar y llêw dig,
a'r asp wenwynig fethri;
Ar greadlon genau'r llêw o'r graig,
ac ar y ddraig y fengi.
14 Mi a'i gwaredaf ef rhag brâd,
am roi ei gariad arnaf,
Am adnabod fy enw mau,
yn ddiau y dyrchafaf.
15 Geilw arnaf, m'a'i gwrandawaf;
mewn ing y byddaf barod;
Gwaredaf hefyd rhag ei gâs,
a chaiff trwy urddas fawrglod.
16 Fo gaiff fyw yn ddigon o hŷd,
caiff yn y bŷd hîr ddyddiau;
Dangolaf iddo radlawn faeth,
a'm hiechydwriaeth innau.

SALM XCII.

Moliannu 'r Arglywydd da iawn yw,
a chyfarach Duw yn bennaf;
A chanu i'th enw di fawl,
a'th ganmawl (y Goruchaf).
2 Y bore am dy drugaredd,
a'th wirionedd fôn y nôs,
3 Ar ddectant, nabyl, a thelyn,
myfyrio hyn a'i ddangos.
4 Sef, trwy dy weithred llawen wy',
ennym o nwy 'n fy Nuw Naf,
Yngwaith dy ddwylaw, fy Nuw Iôr,
beunydd y gorfoleddaf.
5 Dy weithredoedd, ond mawrion ŷnt?
6 Dy helynt ni's gŵyr anghall:
Dy feddyliau o ddwfn iawn fryd,
hyn ni's gŵyr yntyd ddeall.
7 Pan fiofeuo yr enwir ddŷn,
megis llyfieun iraidd,
Pan fo drygweilch yn gref eu plaid,
Dwû, yno rhaid eu diwraidd.
Y drwg flagur uchel yr ânt,
a hwy a syrthiant beunydd:
8 Tithau yr Arglywydd yn ddigel,
wyt uchel yn dragwydd.

SALM XCIII, XCIV, XCV.

9 O Arglywydd, wele d'elynnion,
dy gaseion difethir;
A holl weithredwyr traes a cham,
yn ddinam a waferir.
10 Tydi a ddyrchedi sy nghorn,
fel yr unicorn perffaith,
Hefyd a gwerthfawr olew ir,
y'm taenellir i eiwaith.
11 Fy llygaid a welant hefyd,
fy ngwynfyd o'm gelynion.
A'm clustiau a glywant ar frys
f'ewylls am ddrwg ddynion.
12 Y cyfion blodeua i'r nenn,
fel y balmwŷdd union.
Cynnyddu yn iraidd y bydd,
fel cedrwŷdd yn Libanon.
13 Y rhai a blannwyd yn nhŷ Dduw,
yn goedwŷdd byw y tyfant,
Ac ynghynteddau ein Duw ni
y rheini a flodeuant.
14 A dwyn eu ffrywth a wnânt o faint,
yn amser henaint etto,
Tirfion, iraidd, a phrosadwy
a fyddant hwy yn hilio.
15 I ddangos nad traws, ac nad cam
yw f'Arglywydd a'm cadernyd,
Ac nad oes ynddo na chamwedd,
na dim anwiredd hefyd.

SALM XCIII.

Teyrnas y mae yr Arglywydd,
mewn ardderchowgrwydd gwisgodd:
Ymwigodd f'Arglywydd yn brydferth,
a nerth yr ymgregyfodd.
2 Fe a fiscraodd fail y bŷd
heb syfyd, yn ddihareb;
Dy faingc erioed a ddarparwyd,
ti wŷd er tragwyddoldeb.
3 Y llifeiriaint, (fy Arglywydd) faint
y llifeiriaint yn codi,
Tyrfa a llif yn rhwyo'r llawr
a thonau mawr yn coethi.
4 Cadarn yw tonnau ymoroedd,
gan dyrau dyrroedd lawer,
Cadarnach yw yr Arglywydd mau,
yn nhyrâu yr uchelder.
5 Dy dystiolaethau ynt fiwr iawn;
sef cyfawn yw sancteiddrywydd,
A gweddus yn dy di fydd,
byth yn dragwywyd, f'Arglywydd.

SALM XCIV.

O Arglywydd Dduw, Duw mawr ei rym,
O dialwr llŷm pob traha,
O Dduw y nerth, ti biau'r tâl,
a'r dial, ymddigleiria.
2 Ymddyrrcha di farnwr y bŷd,
a thâl i gŷd eu gobrwy,
Tr beilchion a'r trahâs dôd
y tâl a fo dyladwy.
3 Pa hŷd? (O Arglywydd) O pa hŷd,
y chwardd gwyr byd drygionus?
4 Yr ymfalchiant yn eu drwg,
gan fygwyd amlwg ffroitus?
5 A't bobl di Arglywydd a faeddant,
a chyffuddiant dy dreitâd,
6 Y weddw, a'r dieithi a laddant,
lliafant yr amddifad.
7 D'wedasant hyn heb geisio
Ein gwaith ni wêl yr Arglywydd
Ac ni ddeall Duw iag ym
i ni ni ddisgyn aifwyd.

8 Ym mŷsg y bobloedd difraw dôn,
ystyriwch ddynion anghall.
Chwithau ynfydion, O pa brŷd
y rhowch eich brŷd ar ddeall?
9 Hwn a wnaeth y giâst i bob byw,
oni chlyw ef yn amlwg?
Ac oni wêl hwnnw, yn hawdd
a luniau wdd i ni olwg?
10 Oni cheryddha hwnnw chwi
sy'n cosbi pob cenhedlaeth?
Ac oni wyr hwnnw y fy'n
dysgu i ddŷn wŷbodaeth?
11 Gŵyr yr Arglywydd feddyliau dŷn
mai gwagedd yd yn diffaith,
12 Duw, dedwŷdd yw a gosbech di,
a'i fforddi yn dy gyfraith:
13 Yr bon a ddŷl i ddŷn warhâu,
i fwyr dyddiau dihir,
Tra foer yn darparu y clawdd,
y fân y bawdd yi enwir.
14 Can's ein lôr ni ei bobl ni âd,
a'i wir dreftad ni wrthyd,
15 Ef at sarn iawn a gadarnhâ,
a phob dŷn da a'i dilyd.
16 Pwy a gyfyd gyd â myfi,
yn erbyn egni trawfodd?
Pa rai a safant ar fy nnu
yn erbyn llu anwiredd?
17 Oni bai fod Duw i mi 'n borth,
ac ystyn cymmorth i mi,
Braidd fu na ddaethai im' y loes
a roifai f' oes i dewi.
18 Pan fawn yn cwymo dan drymhâu,
rhag bod i'm camrau lithro;
Fy Arglywydd, o'th drugaredd drûd,
di a'm cynhelud yno.
19 Pan fo ynof amlaf yn gwâu,
bob rhyw feddyliau trymion,
Doe dy ddiddanwch di ar dro,
i gyfuro fy nghâlon.
20 A oes gyteillach i ti Dduw,
a maint yr annuwiolion?
Hwn a luniau anwiredd maith
yn lle y gyfraith union.
21 Y rhai sy'n ymdyrriu yngŷd,
ar frŷd dwyn oes y cyfion:
Ac yn eu cyngor yr ymwnâed
i geisio gwaed y gwirion.
22 Ond yr unig lôr sydd er hyn,
yn llwyr ymddifynn f' enaid:
Ef yw fy nerth o'm hól a'm blaen,
a sylfaen fy ymddiriaid.
23 Efe a dâl i bob dŷn drwg,
yn amlwg am ei gamwedd:
Y maleisus tŷn Duw o'r bŷd,
am ei chwŷd o anwiredd.

SALM XCIV.

O Dowch, a chanwn i'r Arglywydd,
O efe yw llwydd ein bywyd:
Ac ymlawnenhâwn yn ei nerth,
ef yw ein prydferth iechyd.
2 O down yn unfryd ger ei fron,
a châlon bûr ddiolchgar:
Bryiwn at Dduw, dan lawenhâu,
a chanwn falmau 'n llafar.
3 Herwŷdd yr Arglywydd nêf a llawr,
y sy Dduw mawr yn ddiau:
Twyfog mawr yw ef mewn trin,
a brenhin yr holl dduwiau.
4 Efe biau'r holl ddaear gron,
a'r dyfnder eigion danaw:

Uchelde

SALM XCVI, XCVII, XCVIII.

Uchelder hefyd, eithafoedd,
mynyddoedd sydd yn eiddaw.
5 Ef biau'r moroedd uwch pob traeth,
ac ef a'u gwnaeth i ruo:
Ei ddywlaw ffurfasant yn wir
y sychdir ac sydd ynddo.
6 Dowch, addolwn, cýd-ymgrymmwn,
ac ymofstyngwn iddaw:
Ef yw ein Harglywydd unben rhi,
ei a'n gwnaeth ni a'i ddywlaw.
7 Can's ei i ni y sydd Ddudw da,
a phobl ei borfa ydym:
A'i ddefaid ym, o's chwi a glyw
ei air ef heddyw'n gyffinym.
8 Meddyliwch fod eich bai ar llêd,
na fyddweh galed galon:
Fel yn nydd prawf, mewn anial dir,
ille' confi bod ymryfon.
9 Y lle temtiodd eich tadau fi,
a'm profi i'm hadnabod:
Faint ydoedd y gweithredoedd mau,
yn ddiâu cawiant wýbod.
10 Dros ddeugain mlynedd a'r llin hon
trwy fawr ymryfon, d'wedi,
Pobloedd ynt cyfeiliornus iawn,
a'u calon yn llawn malais.
Can's nid adwaenent y ffyrdd mau,
onid amlhâu eu tuchan:
11 Wrhynt i'm llid y tyngais hyn,
na ddcelyn i'm gorlhwysfan.

SALM XCVI.

1 Cenwch glôd i'r Arglywydd mân,
a moeswch ganiad newydd:
Yr holl ddaear dadgenwch fawl,
yr Arglywydd nefawl beunydd.
2 Cenwch chwi glôd i'r Arglywydd nêf,
a'i enw ef bendigwch,
A'i iechydriath trwy grefydd,
o ddýdd i ddýdd cyhoeddwch.
3 Dadgenwch byth ei glôd a'i rád,
yngwlâd y cenhedlaethedd,
A'i ryfeddodau ef ym mhleth,
pob arryw, amriath bobloedd.
4 Can's ein Harglywydd ni sydd Dduw mawr,
a rhagawr camnoladwy:
Uwch yr holl dduwiau y mae ef,
yn frenhini nêf ofnafnau.
5 Duwiau y bobl eulynnodd ynt,
ni ellint mwya nâ chyfod:
A'n Duw ni a wnaeth nêf a llawr,
fel dyna ragawr gormod.
6 Can's mawr ydyw gogoniant nêf,
ac o'i flaen ei mae harddwch;
Yn ei gyfflegr ef y mae nerth,
a phrydferth yw'r hyfrwyd.
7 Chwi dylwythau y bobloedd, trowch,
yn llawn rhowch i'r Arglywydd,
I'r Arglywydd rhowch ogoneedd frî,
a nerth, a hynny 'n ebrwydd.
8 Rhowch ogoniant i'w enw ef,
yr Arglywydd nêf byth bythoedd,
A' bwyd offrwm iddo a rowch,
a chwi dowch i'w gynteddoedd.
9 Addolwch f' Arglywydd ger ei fron
i'w gyfflegr, digon gweddol:
A'r ddaear rhagddo, hîd, a llêd,
dychryned yn aruthrol.
10 I'r holl genhedioedd d'wedwch hyn,
Yr Arglywydd sy 'n teyrnasu:
Nid ysgog y byd sy 'n sicr iawa
ef a wyr uniauñ farnu.

11 O llawenhaed nefolaiand do,
i'r ddaear bo gorfoedd;
Rhued y môr a'i donnau llawn,
a'r pýsgr sy' mewn ei annedd.
12 A gorfoledded y maes glâs,
ei dŵs, a'i addas ffyniant:
A phob pren gwyrdd sydd yn y coed,
i'r Arglywydd rhoed ogoniant.
13 Am ei ddyfod, am ei ddyfod,
a'i farm sydd hynod iawnwedd:
Barna yn gyffion yr holl fyd,
a'r bobl a'i gýd-winonedd.

SALM XCVII.

YR Arglywydd ydyw ein pen rhâth,
bo perffaith y ddaearon:
Ynysedd cedyrn yr holl fyd,
bont hwy i gýd yn llawen.
2 Niwl a thywyllwch f'i'w gylch ef,
hyfrydwch nêf gysannedd:
Iawnder a barn ydnt yn fail,
ac adail maingc ei orfeedd.
3 Tân a o'i flaen ef, ac a lîfg
ym mysg ei holl elynion:
4 A'i felît yn ffiamio trwy'r holl fyd,
oedd olwg enbyd ddigon.
5 O flaen Duw, fel y tawdd y cwyrs,
y bryniau 'n llwyr a doddant:
O flaen hwn (fef yr Arglywydd) ar
y ddaear y difflant.
6 Yr holl nefoedd yn dra hysbys
a ddengys ei gyhawnedd,
A'r holl genhedioedd a welsant
ei fawr ogoniant rhyfedd.
7 Gw'radydd i'r rhai a waesnathan
y delwau mân ceriedig:
Addolwch ef (nid eilun gau)
holl dduwiau darfodedig.
8 Dy farnedigaeth (O Dduw Iâ)
a glybu Sélon ddedwîdd:
Merched Juda (o herwydd hyn)
fy'n enny o lawenydd.
9 Can's ti (O Arglywydd) wyt, fy Nâf,
oruchad dros y ddaear:
Rhagorol yw'r dyrchafiad tau
uwchlâw'r holl dduwiau twylgar.

10 Pob drygioni chwi a gafewch,
caru a wnewch yr Arglywydd,
Hwn sydd yn cadw oes ei Saint,
i'w dwyn o ddrygraint afrwydd.
11 Mewn daear yr egina i'hâd,
goleuad daw i'r cyfion,
Yn ôl tristwch fo dry y rhôd,
i lân gydwybod union.
12 Yn yr Arglywydd, o'r achos hon,
chwi gyffion llawenychwch,
Trwy goffa ei sancteiddrwydd ef,
a llais hŷd nêf molienwch.

SALM XCVIII.

CEnwch i'r Arglywydd newydd gân,
ei waith fu lân ryfodod:
Ei law ddeau a'i fraich a wnaeth,
in' iechydriath parod.
2 Yr Arglywydd hysbys in' y gwnaeth
ei iechydriath gyhoedd,
A'i gyflawnder ef yn dra hawdd.
dadguddiawdd i'r cenhedloedd.
3 Fe gofiodd ei drugaredd hir,
a'i wir i dî Ifrael,
Fel y gwelood terfynau'r bîd
ei iechyd yn ddiyngel.

SALM XCIX, C, CI, CII.

4 Tr Arglywydd b'chaniad llafar,
chwi, yr holl ddaear, cewch.
A llafar lais, ac eglur lëf,
frî hîd y néf y lleiswch.

5 Cenwch i'r Arglywydd Dduw fel hyd
a'r delyn, a chywirdant;
A chyd a'r delyn lais a thôn,
rhowch iddo gyllon foliant.

6 Canu yn llafar ac yn rhwydd,
o flaen yr Arglywydd frenhin:
Ar yr udgyrn, a'r chwythgyrn pres,
fel dyna gyffes ddibrin.

7 A rhued y môr mawr i gîd,
a'r bîd, ac oll sydd yndynt;
8 Y llif-ddyfroedd, a'r mynyddoedd,
y mae yn addas iddynt.

9 Curant, canant, o flaen Duw cu,
y hwn sy'n barnu'r bydoedd.
I'r bîd y rhîdd ei farn yn iawn,
ac yn uniaawn i'r bobloedd.

SALM XCIX.

YR Arglywydd Dduw yw ein brenhin,
er main yw trin y bobloedd;
Mae'n eistedd rhwng dau gerubyn,
fe gryn pob daear-leoed.

2 Canys brenhin mawr ydyw i'r lôn
yn Seion o'i ddyrchedol:
Ac uwchlaw pobloedd yr holl syd,
y sydd o ryddyd uchel.

3 Cyd-foliannant o'r néf i'r llawr,
dy enw mawr rhagorol:
Ofnadwy, sanctaidd, yw i'w drin.
4 Tithau (O frenhin néorthol)

A geri farn, darperi iawn;
yn gyflawn heb draws-oso,
A barnedigaeth hûr ddiidol,
a wnaethol di yn lago.

5 Dyrchesfwrth yr Arglywydd ein Duw,
fel sanctaidd yw i'w fawredd:
Ymgrymmwch o flaen ei stôl-draed,
felly parhaed ei fawledd.

6 Moes, ac Aron sanctaidd blaidd,
ymmhliith offeiriad gyrrodd:
Samuel galwai ei enw ef,
yntau o'r néf atebodd.

7 Mewn colofn o niwl y bu wiw,
gan Dduw lefaru wrthiyn,
Tra fuant hwy yn cadw ei fodd,
a'r ddeddf a roddodd iddynt.

8 Gwrandewaist arnynt, dodaist gêl,
a'u harbed, gan ymattol:
Dw ein Nâf, dy nawdd parod fu,
a hwythau'n haeddu dial.

9 Dyrchesfwrth ein Duw iôr am hyns,
yn Seion fryn-cysfegraidd,
Ymgrymmwch iddo yn eich byw,
fel unig Dduw sydd sanctaidd.

SALM C.

YR Arglywydd cénwch llafar glôd,
a gwnêwch usudd-dod llawen fryd:
2 Dowch o flaen Duw a pheraidd dôn,
trigolion y ddaear i gîd.

3 Gwybyddwch mai'r Arglywydd sydd Dduw,
a'n gwnaeth ni'n syw fel hyn i fôd,
Nid ni'n hunain; ei bôbl ym ni,
a defaid rhî' ei borff a'n nod.

4 O ewch i'w hîrth a diolch brau;
yn ei gynteddau molwch ef:
Bendithiwrh enw Duw llynnod,
għowch iddo glôd i'r llafar.

5 Can's da yw'r Arglywydd, awdur hedd,
da ei drugaredd, a dilyth,
A'i wirionedd i ni a roes,
o oes, i oes, a bery bîth.

SALM CI.

D Adganaf drugaredd a barn,
i'r Arglywydd cadarn canaf.
2 Byddaf ddeallus mewn ffôrdd wîch,
hîd oni ddelych attaf.
A rhodas yn sy nhî yn rhwydd,
a thrwy berfffeithrwydd calon.
3 Pob peth drwg sydd gennys yn gâs,
a childyn ddiras ddynion.
4 Calon gyndyn ynof ni bydd,
drwg weithydd ni 'dnabyddaf.
5 Sglandwr dirgel, a'r balch uchel
o'r achos ni oddefaf.
6 Ar ffyddloniaid mae 'ngolwg i,
fe lîn y rheini wrth i:
A'r hwn a radio mewn ffôrdd dda,
hwn a wâs'naetha i mi.
7 Ni chaffi aros o fewn sy nhî,
un dîn ag sy dwyllodrus,
Yn sy ngolwg un dîn ni bydd,
a lunio gelwydd trefnus.
8 Holl anuwionion sy ngwlâd faith,
ya fore ymath torraf:
Fel na ddelont i ddinas Dduw,
y cyfryw a ddiwreiddiaf.

SALM CII.

O Arglywydd erglyw sy ngweddi,
a doed fy nghri hîd attaf:
2 Na chudd d'wyneb mewn ing tra fwyi,
clyw, clyw, pân alwyf arnaf.
3 Fy nyddiau aethant fel y mwsg
fel cynddrwg ym cystuddiwyd:
Fy eigrwm poethant achos hyn,
fel 'tewyn' ar yr aelwyd.
4 Fy nghâlon trawyd â chryn jâs,
ac fel y gwelt-glas gwywod:
Fel yr anghofnais fwytra 'mwyd
dirmygwyd fi yn ormodd.
5 Glyndd fî eigrwm wrth fy nghroen,
gan faint fy mhoen a'm tuchân:
6 Fel un o'r anialwch, lle trig
y pelig, neu'r dyluan:
7 Neu fel un o adar y to,
a fai yn gwyllo i sywyd,
Yn rhodio 'n unig ben y ty,
wyf anhy ac anhyfryd.
8 Fy ngelynion â thaod rhîdd,
hwy beunydd a'm disenwant:
A than ynfyd ym eu gwyn,
i'm herbym y tyngaint.
9 Fel llwch a lludw yn sy mhlâ,
fu'r bara a fwyteais.
Yr un wedd ym y ddiod faw
ty nagrath a gymmyl gâs.
10 A hyn fu o'r ddigolaint di,
am it' fy nghodi unwaith;
Ac herwydd bod dy ddig yn y fawr,
i'r llawr ym tenaith elwaith.
11 Fy nyddiau troifant ar y rhôd,
ac fel y cyfgod cilant;
Minnau a wywais achos byn,
fel y glaswelltyn methiant.
12 Ond tydi Dduw, fy Arglywydd da,
a barhei yn dragwyddol,
O oes i oes dy Enw a'neb
mewn coffadwriaeth grifol.

SALM CHI, CIV.

13 O cyfod-bellach, trugarhâ,
 O Dduw, bydd dda wrth Seion:
 Mae'n fadws wrthi drugarhâ,
 fel dyma 'r nodau 'n union:
 14 Can's hoff iawn gan dy weision di,
 ei meinai a'i magwyrau;
 Maent yn toftrio wrth ei llwch,
 a'i thristwch, a'i thrallodau.
 15 Yno yr holl genhedaeth byw,
 yr Arglwydd Dduw a ofnant:
 A'r holl frenhinoedd trwy y byd,
 a rônt it' gôd-ogoniant.
 16 Pan adeilader Seion wych,
 a hon yn dôr ych i'r gwlydd:
 Pan welet gwaith yr Arglwydd ne',
 y molir e'n dragwydd.
 17 Edrychodd hwn ar weddi'r gwael,
 rhoes iddynt gael eu harchau:
 18 Sgrifenni hyn: a'r oes yn ôl
 a gaiff ei ganmol yntau.
 19 Can's Duw edrychodd o'r nêf frî,
 ar ei gysgrif-dî, Seion:
 20 Clybu ei griddfan, er rhuddhau
 plant angau 'i garcharorion.
 21 Fel y cîd-leisient hwy ar gân,
 yn Seion lân, ei foliant;
 Ac yng Nghaersalem yn un wêdd,
 ei fawredd a'i ogoniant.
 22 Hyn fydd pan gafglo pawb yngîyd,
 yn unfryd i'w foliannu:
 A'r holl deyrnasoedd dônt yngîwydd
 yr Arglwydd, i'w was'naethu.
 23 Duw, ar y ffordd lleihâdd fy nerth,
 byrhâdd fy mhrŷdferth ddyddiau,
 A mi'n diwgwl rhuddhâd ar gais,
 yna d'wêdais innau;
 24 O Dduw, na thorr fy oes yn frau,
 ynganol dyddiau f'oe dran;
 Dy flynyddoedd di sydd eriôd,
 o oed i oed y byddan.
 25 Di, yn y dechreu dodaist fail,
 oddi'fod adail daear:
 A chwmpas wybren uwch ein llaw;
 yw gwaith dy ddwylaw hawddgar.
 26 Darfyllant hwy, parhêi di byth,
 treuliant fel llyth drwysiadu.
 27 Troi hwynt fel gwïg, llygru a wnaent
 felly newidiant hwythau:
 Tithau, Arglwydd, yr un wyt ti,
 a'ch flywydau ni ddarfyddant.
 28 Holl blant dy weision ger dy fron,
 a'u hwyrtion a breswynt.

SALM CIII.

F^Y enaid mawl Sanet Dow yr Iôn,
 a chwbl o'm heigion ynof.
 2 Fy enaid n'ad fawr i'r Arglwydd nêf,
 na'i ddoniau ef yn anghof.
 3 Yr hwn fy'n maddeu dy holl ddrwg,
 yr hwn a'ch ddwg o'th lefgedd;
 4 Yr hwn a weryd o'es yn llon,
 drwy goron o'i drugaredd.
 5 Hwn a ddiwalla d'enau di
 a'i lawn-ddaieni pybyr:
 Trwy adnewyddu it' dy nerth,
 môr brydferth a'r hén eryr.
 6 Yr Iôn cyflawnder, barn a wnaent
 i'r rhai sydd i'r thirymmedig.
 7 Dangos a wnaeth ei brif ffydd hi'n
 i Foefen yn nodedig:
 Ac i Ifraïel ei holl ddawn.
 8 Duw llawn yw o drugaredd.

Hwyr yw ei lid, parod ei râd,
 fel dyna gariad rhyfedd.
 9 Nid ymryson ef a'i ni byth,
 nid beunydd chwŷth digofaint.
 10 Nid yn ôl ein drygau y gwnâi
 â ni: ni'n cosbai cymaint.
 11 Cyhyd ac yw'r ffurfaen fawr
 oddiar y llawr o uchder,
 Cymaint i'r rhai a'i hofnant ef
 fydd nawdd Duw nêf bob amser.
 12 O'spell yw'r dwyraen olau hin
 oddiwrth orllewin fachlud;
 Cyn bellod ein holl bêchod llym,
 oddiwrthym ef a'i symud.
 13 Ac fel y bydd nawdd, serch a chwant,
 tâd da i'w blant naturiol,
 Felly cawn serch ein tâd o'r nêf,
 o's osfwn ef yn ddwyo.
 14 Efe a'n hedwyn ni yn llwyd,
 fe wyr mai llwch yw 'n defnydd:
 15 Oes dŷn fel gwêlît-glâs sy'n teghau
 neu ddail, neu flodau mae ydd.
 16 Yr hwn, cyn gynted ac y dêl
 y gwînt a'i awel drôfodd,
 A chwŷthir ymaith felly o'i le,
 na wyddis p'le y tyfodd.
 17 Ond graflawn drugaredd a fydd,
 yn lân dragwydd feddiant,
 Oes i oes heb drang, heb drai,
 gan Dduw i'r rhai a'i hofnant.
 18 A'i gyflawniwr i blant y plant
 a gadwant ei gyfammod:
 O choiant ei orchymynion ef,
 mae teyrnas nêf yn barod.
 19 Yno mae ei orseddolia ef,
 sef yn y nêf tragwyddol:
 A llywio y mae ef hoh peth,
 drwy ei frenhiniâeth nesol.
 20 Bendithiwr chwi yr Arglwydd Iôn,
 angylion, a'i holl gedyrn:
 Ei lân orchymyn ef a wñewch,
 a'i lais gwrandewch yn drachwyrn.
 21 Bendithiwr chwi yr Arglwydd Nôr,
 ei luodd tyner tision.
 Ei 'wyllys gwnêwch, canlynwch wîr,
 chwychwi ei gygwr weision.
 22 Bendithiwr chwi yr Arglwydd nêf,
 ei holl waith ef sy hylwydd:
 Ym mhob mân oll o'i drein a'i hawl,
 O f'enaid mawl di'r Arglwydd.

SALM CIV.

F^Y enaid mola'r Arglwydd byw,
 O'r Arglwydd, Dduw y mawredd,
 Mawr wyt, gogoniant a'gai di,
 ymwi gl y anrhŷdodd.
 2 Megis ei ddiillad y gwïg fo
 am dano y goleuad:
 Rhŷd ym ei gylch yr wybr ar dân,
 yn llydan, fel lîen waftad.
 3 Ar ddei'r rhoes sail ei stefyll cau,
 gwnaeth y cymyglau iddo
 Yn drwn olwynog: mae ei hynt
 uwch esgyll gwînt yn rhodio.
 4 Gwnaeth bob chwŷthad iddo'n gennad,
 gogonedd y ffurfaen;
 A'i weinidogion o ffâm dân,
 a wibian'rhyd yr wybren.
 5 Crëyr rhoes sail y ddaear gron,
 fel na fyf hyn oddiyno:
 Ar hon a bery fel y rhoes,
 o es i oes heb ffigo;

S A L M C V .

6 Tydi (Dduw) a ddilledaist hon
a'r eigion yn faneillau,
Ac oni bai dy ddeheu-law,
a'i'r deifr uwchlaw y bryniau.

7 Gan dy gerydd maent hwy yn ffo,
fel pan y synio taran :
Trwy fraw a brŷs ar hŷd y ddol,
y deifr i'w hŷl a lithran'.

8 Weithiau y codai 'r deifr yn fryn:
weithiau fel glyn pannylent,
Lle'r trefnaisit iddynt bannwl cau,
ac weithiau y gorphwysent.

9 Gosodaiſt derfyn lle 'r arhont,
ac fel nad eloſt droſto :
Ac na ddelont hwy syth dros lawr
y ddaear fawr, i'w chuddio.

10 Rhoes Duw ffynnon i bob aſon,
a phawb a yfant beunydd :
A rhed y ffrydau 'rhŷd y glyn,
a rhwng pôb bryn a'i gilydd.

11 Yfant yno 'nifeiliaid maes,
afsynnod myng-laes gwyltton,
Heb ymadael â llawr y nant,
hŷd onid yfant ddiogon.

12 Ac adar awyr dônt ger llaw,
i leislaw rhwng y coeddyd :
Yn canu 'fawl o bren i bren,
cethlyddiaeth lawen ufydd.

13 Dwfr ar fynyddoedd lle ni ddaw,
fo wlŷch â gwylaw oddiaro :
A'r gwaſtad dîr efe a'i gwylŷch,
bob grwn a rhŷch i ffrywtho.

14 Parodd i'r gwylt dyfu wrth raid
anifeiliaid : a'r llyfiau,
Er da i ddŷn : lle rhoes o'r llawr,
ymborthiant mawr rhag angau.

15 A gwîn llawena calon dŷn,
ag olew tywyn wîn.
A bara aerthir calon gŵr,
mewn cyflwr digonoldeb.

16 Prennau 'r Arglywydd o fugh llawn,
o'i unig ddawon y tŷfan ;
Sef y coed cedrwydd brigog mawr,
a roes e'n llawr y Liban.

17 Lle'mae myneth yr adar mân,
mewn prennau glân cadeirir :
Lle mewn ffynnidwyr gwyfwydd glŷn
mae tŷ'r aderyn trwynhîr.

18 Y mynydd uchel a'r bryn glâs,
yw llwybr y danas fychod :
Ogof y dolllraig a wna lês,
yn lloches i'r cwningod.

19 Fe roes i'r lleuad ei chwrs clau,
a'i chyflwmiaid hefyd :
A'r haul o amgylch y byd crwn,
fo edwyn hwn ei fachlyd.

20 Tywyllwch nôs a roed wrth raid
i ffwyfiliad y coeddyd,
21 Y llewod thuant am gael maeth,
gan Dduw, ysglyfaeth beunydd.

22 A chwedi cael yr ymboeth hyn,
pan ddêl haul attyn' unwaith,
Ymgafiant hwy i fynd i'w ffau,
ac i'w llochesau eilwaith.

23 Y pryd hwn cyfyd dŷn i'w waith,
ac i'w orchwyliaeth eifgyd ;
Ac felly 'r erys dan yr hwy,
lle'caiff yn llwy ei fywyd.

24 O Dduw, mor rhwydd yw dy waith,
o'r synwyr berffaith dradoeth !
Gwaethost bob peth â doethder dawn,
a'i'r tir sy lawn o'r gyfleoedd.

25 A'r llydan fôr, y deifr ym mîsg,
lle amf yw pîg yn llemann :
Lle yr ymlusgant, rif yr ôd.
bwysfilod mawr a bychain.

26 Yn yr â y llongau glân
dros y Lefiathan heibio,
Yr hwn osodaiſt di, lle 'mae
yn cael ei chwarae ynddo.

27 Hwylt oll disgwiliant yn ei brîd
am gael oddiwrthyd borthiant :
I gael dy rôd ymgasglu 'nghŷd,
ie am eu bywyd byddant.

28 Duw, pan agorech di dy law,
oddi yno daw daioni :
Pob anifail a phob rhyw beth,
a ddaw yn ddiſeth i ni.

29 Pan gudiech di dy wîn neb prîd,
a chaiglud d'y sbryd allan,
Crynant, trengant, ac ânt i'w llwch,
mewn diwedd trwch a thwrstan,

30 Duw, pan olyngech di dy râd,
fel rhoddi cread newydd,
Y modd hyn wîn neb yr holl dir
a adnewyddir beunydd.

31 Yr Arglywydd gogoneddus fydd,
trwy fawr lawenydd bythoedd.
Yr Arglywydd yn ddiau a fêd,
orofledd yn y neſoedd.

32 Ein Duw o'r nêf a edrych ar
y ddaear, a hi 'ddychrym :
O's cyffwrdd a'r mynyddoedd draw,
y mîwg a ddaw o honyn'.

33 Canaf i'r Arglywydd yn fy myw,
canaf i'm Duw tra fyddwyf :

34 Mi a lawenhaf yn fy Iôn,
bydd ffyddlon hyn a wnelwyf.

35 Y trawsfion oll o'r tir ânt hwy,
ni bydd mwy annuwiolion :
Fy enaid, mola Dduw yn rhôdd :
mae hyn wrth fôdd fy nghâlon.

S A L M C V .

C Llodfored pawb yr Arglywydd nêf,
ar ei enw ef y gelwch,
A'i weithredoedd ym mîsg pobloedd,
yn gyhoedd a fynegwch.

2 Cenwch ei gerdd, clodforweh hwn,
a'i ddidw'n ryfeddodau.

3 Y rhai a gais ei enw, (y Sant)
llawenant â'u calonau.

4 Ceiswch yr Arglywydd, a'i nerth mawr,
a'i fôdd bob awr yn rhadlon.

5 Cofiwch ei holl ryfeddodau,
a barn ei enau cyflon.

6 O hâd Abraham ei wâs fo,
o feibion Iago'r ethol :

7 Ef yw ein Duw, a'i farn ef aeth
dros holl diriogaeth fyadol.

8 Bob amser cofiodd ei gyngrair,
ei air, a'i rwywm ammodau

9 Ag Abraham, Isac, a'i hil,
a mil o genhedaethau.

10 Fe roes i Iago hyn yn ddeddf,
ac yn rwywm gredff dragwyddol.

11 Ac i Israël y rhoes lân
wlâd Canan yn gartrefol.

12 Pan oedd yn anaml iawn eu plaid,
a hwy 'n ddiethriad ynddi ;

13 Ac yn rhodio o'r wlâd i'r llall,
yn dioddef gwâll a chyni :

14 Llesteiriodd iddynt gami yn dŷn :
o'r achos hyn brenhunoedd

SALM CVI.

A geryddodd ef yn eu plaid :
 a'i air a gaid yn gyhoedd,
 15 A'm henneiniog na chyffyrddwch,
 na ddrwgwch fy mhrwyddi.
 16 Galwedd am newyn ar y tir ;
 yn wir dûg fara' honi.
 17 O flaen ei blant y gylrodd râs,
 Joseph yn wâs a werthwyd.
 18 Ar ei draed y rhoed hiaiarn tyn,
 mewn gefyn y cystuddiwyd.
 19 Gwifgodd y gefyn hŷd y byw,
 nes i air Duw amseru :
 Trwy Dduw y casas ef ryddhâd,
 a phrifiaid er ei garu.
 20 Yna gyrrwyd i'w gylchu fo
 ger bron hén Pharo frenhin :
 Ac y gollyngwyd ef ar lied,
 o'i gam gaethi wed ryflin :
 21 O hyñ ei osod ef a wnaeth
 yn bennaeth ar ei deulu,
 Ac o'i holl glysoeth ef a'i wlâd,
 ys da fawrhâd oedd hynny.
 22 I ddysgu rheolwyr ei llys
 ei 'wyls a'i fodlonddeb :
 I fforddio henuriaid y wlâd,
 yn waftad mewn doethineb.
 23 Daeth Ifraël i'r Aipht, tir Cam,
 lle'r oedd yn ddinam estron ;
 24 Lle llwyddodd Duw hil lago bâch
 yn amlach nâu a casieon.
 25 Yna y troes eu calon gau,
 i lwyf gafau ei bobloedd :
 I'w weifion ef i wneuthur twyll,
 a llid (nid ammhwyll) ydoedd.
 26 Duw gylrodd Fofeen, ei wâs hên,
 ac Aron llên dewisolf,
 27 Yn nhîr Ham i arwyddocâu
 ei nerth a'i wyrthiaw nodol.
 28 Rhoes Duw dywylwch dros y wlâd,
 er hyn ni châd ufud-dod.
 29 Eu dyfroedd oll a droed yn waed,
 a llâd a wnaed eu pysgod.
 30 I'w tir rhoes lyffaint, heidau hyll
 yn 'fesyll eu brenhinoedd :
 31 Daeth ar ei air wybed, a llau,
 yn holl fannau eu tiroedd.
 32 Fo wlawiodd arnynt genllysg mân,
 a'u tir â thân a ysod ;
 33 Eu gwinwydd a'u ffugyfwydd mân,
 a choed y wlâd a ddrylliodd.
 34 Ceiliog rhedyn, a lindys brŵd,
 yn difa cnwd eu meusydd,
 35 Uwchlaw rhif, trwy yd, gwêllt a gwair,
 a hyn trwy air Duw ddfydd.
 36 Cyntaf-anedig pob per llwyth,
 a'u blaenffrwyth ef a drâwodd ;
 Ym mhob mân trwy holl dir ei gâs ;
 a'i bobl o'i râs a gadwodd :
 37 Ac a'u dûg hwynt yn rhŷdd mewn hêdd,
 o'winedd eu caiseion,
 Heb fod o honyn un yn wân,
 ag aur ac arian ddogon.
 38 A llawen fu gan wyr y wlâd,
 o'r Aipht pan gâd eu gwared :
 Daeth arnynt arwyd y llaw grêf,
 a ddaeth o'r nêf i'w waredu.
 39 Rhoes Duw y dîdd gwymwl uwch ben,
 fel mantell wén y töodd ;
 A'r nôs goleuodd hwynt â thân,
 fal hyn yn lân y t'wyfodd.
 40 Fo a roes iddynt ar y gafr
 gig soff-iair i'w boddioni ;

A bara, o'i orchymmyn ef,
 a ddaeth o'r nêf i'w porthi.
 41 Holltodd y graig, daeth deifr yn liif,
 fel pe baent brif afonydd :
 Cerddodd yl hedif, a rhoes wlîch
 'rhŷd pob lle fych o'r gwledydd.
 42 Cofio a wnaeth ei air a'i râs,
 i Abram ei wâs ffyddlon.
 43 A thrwy favr nerth yn rhŷdd o gaeth
 y gwaeth ei ddewlisoliol.
 44 Tir y cenhedloedd iddynt rhoes,
 a'u llafur troes i'w meddiant :
 45 Er cadw ei air a'i gyfraith ef,
 rhwch hŷd y nêf ei foliant.

SALM CVI.

M^Wolwch yr Arglywydd, can's da yw,
 moliennwch Dduw y llywydd :
 O blegid ei drugaredd frŷ
 a bery yn dragwydd.
 2 'R Arglywydd pwy all draethu ei nerth,
 a'i holl dirion-ferth foliant ?
 3 A wñel gyflawnder gwyn eu bŷd,
 ei farn i gyd a gadwant.
 4 O Arglywydd, cofia fi dy wâs,
 yn ôl dy râs i'r eiddod :
 Ymwêl â mi i'm cystudd caeth,
 â'th iechydwriaeth barod.
 5 Fel y gwelwyf ac y chwarddwylf,
 wîch urddas d'etueddiaeth.
 Ac y cîd-ganwyf fawl un dôn,
 â'th ddewlisoliol o diaeth.
 6 Pechod, camwedd, ac annoethedd,
 a wnaethom gîd a'n tadau :
 Ef a gaed arnom ormod gwall,
 heb ddeall dy fawr wyrthiaw.
 7 Yngwlâd yr Aipht, wrth y môr côch,
 yn gyndyn grôch anufydd :
 Heb gofio amled fu dy râs,
 haeddafom atgas gerydd.
 8 Etto er mwyn ei enw ei hun,
 Duw cûn a ddaeth i'n gwared :
 I beri i'r bŷd gydnabod hyn,
 ei fod ef cyn gadarned.
 9 Y dyfynfor côch a'i ddyfrlyd wlîch,
 a wnaeth e'n fych a'i gerydd :
 Trwy dyfynnder eigion aent ar frys,
 fel mynd 'rhŷd yfllys mynydd.
 10 Fel hyn y dûg hwynt trwedd draw,
 o ddwylaw eu casieon :
 Ac y twyfodd ef ei blant
 o feddiant eu gelynion.
 11 Y deifr a guddiodd yr Aipht ryw,
 nid oedd un byw heb foddi :
 12 Yna y credent i'w air ef,
 a'i gerdd hŷd nêf a'i'n wiigi.
 13 Er hyn dros gôf mewn amser bŷs,
 y rhoent ei bybyr wyrthiaw :
 Heb fesyll wrth air un Duw lôr,
 na'i gyngor, na'i ammodau.
 14 Ond cododd arnynt chwant a blîs
 yn nryrs yr anialwch :
 Gan demtio Duw â rheibus fol,
 ynganol y diffeithwch :
 15 Rhoes iddynt lewsi eu holl flys,
 rhoes anhyccianus aifwydd.
 16 Lle digient Foses wrth eu chwant,
 Ac Aron Sant yr Arglywydd :
 17 Egorai 'r ddaear yn y mân,
 a llyngcái Ddathân ddybryd ;
 Ac a gynhuliodd i'r un llam,
 holl lu Abiram hesyd.

SALM CVII.

28 Ac yn ei ddigennynnodd tân,
 yn fuan yn eu canol:
 Llosg i rhain, eu terfyn fu,
 yn ulw, y llu annuwiol.
 29 Yn Horeb gwnaethant dawddlun llo
 ac iddo ymgrymmasant:
 30 I lun llo a borai wêlt mân,
 y troisan'eu gogoniant.
 31 Anghofient wyrthiau Duw ar hynt,
 (a f'asei gynt achubwr)
 32 Yngwlâd yr Aipht, Môr côch, tir Ham)
 heb feddwl am eu cyflwr.
 33 D'wedodd mai eu difetha wnâi,
 oni bai i'w wâs Moesien
 Trwy sefyll o'i flaen i'w lid maith
 droi ymaith eu drwg ddilen.
 34 Dirmygant hwy y prydferth dir,
 ac i'w air gwir ni chredent:
 35 Ond yn eu pebbyl grwgach tro,
 ac arno ni wrandawent.
 36 Yno' dyrchafodd Duw ei law,
 i'w cwympiau trwy'n anialwch:
 37 'Rhôd tiroedd a phobloedd anghû,
 i'w tanu mewn di'fyrwch.
 38 A Bâl-Peur aent yngŷd,
 ymgredu i gŷd ag elo:
 Ebryth y meirwon a wytent,
 a Duw a roddent heibio.
 39 Fal hyn digiasant f'Arglwydd Dduw,
 a chyfrwyd goeg ddych mygion:
 Yntau anfonodd bla'n eu myig,
 fal dyna derfysg greulon.
 40 Yna cyfododd Phinehes,
 mewn cyflawn wrês i ddial:
 A phan roes hwn ei farn yn dda,
 Duw ar y bla roes attal.
 41 A chyfriswyd y weithred hon,
 yn weithred gyfion ynddo,
 O oes, i oes (trwy air Duw lôn)
 pan ddelai sôn am dano.
 42 Ac wrth lân dwfr Meribba gynt,
 yno cyffrôynt gynnion,
 Lle digient Dduw âu'r crasder ffaeth,
 am hyn bu'n waeth i Foesien;
 43 Wrth gythruddo ysbryd y Sant,
 hwy a barafant hefyd
 I'w enau draethu gair ar fai,
 a'r na pherthynai i dd'wedyd.
 44 Ni laddent chwaith bobloedd y wlâd
 wrth archiad Duw y lluodd,
 45 Ond ymgymmysgu â hwynt yn gu,
 a dysgu eu gweithredoedd.
 46 Gwafanaethu eu duwiau gau,
 y rhai fu faglau iddu.
 47 Aberthu eu plant, yn fâb, yn ferch,
 o ferch i'r cythraul eilun.
 48 A thywallasant wirion waed,
 dan draed gau-dduwiau Canan.
 Y tir (wrth aberthu eu plant)
 a gwaed llygrafant weithian.
 49 Felly o'u gweithredoedd eu hun,
 yn un ymhologasant:
 Putteinio wrth eu cwrs a'u bryd,
 ac felly cîd-lygrafant.
 50 Wrhynt enynnodd Duw mewn dig
 an hyn â ffrynig gyffro:
 Cas a ffiadd felly yr aeth
 ei etifeddiaeth ganddo.
 51 O'r achos hyn eu thoddi a wnaeth
 dan bob cenhedaeth gyndyn,
 Mewn cyflwr cas dan estron blaidd,
 a'u cas yn feistriaid aryn.

42 Eu gelynion aethant yn ffrom,
 a'u llaw fu drom a ffrynig,
 Felly y darostyngwyd hwy,
 a mwyfwy fu eu dirnig.
 43 Mynych-wareddodd Duw ei blant,
 hwy a'i digiasant yntau
 A'u cwrs eu hun: daeth cystudd hir
 am waith eu henwir feiau.
 44 Pan welai aryn' ing na thras,
 fo glywai lais eu gweddi:
 45 Gan gofio' air, rhoi nawdd a wnaeth
 o'i helaeth-fawr ddaioni.
 46 A throi yn drugarog a wnaeth,
 y gwyr yn gaeth a'u cludynt,
 Y rhai y b'asei'n fawr eu cás:
 cael mwy cymmwynas ganddynt.
 47 Achub ninnau o blith y rhain
 i arwain d'enw hyglod,
 O Arglwydd Dduw, cymhell ni'n gu,
 i orioleddu ynod.
 48 Duw Israël bendigaid fydd,
 yn dragwydd Jehofa:
 A d'wedded y i'w holl bobl Amân,
 molwch Dduw llêr gorucha'.

SALM CIVIL.

MOLWCH yr Arglwydd, can's da yw,
 moliennwch Dduw ein llywydd;
 O blegid ei drugaredd frŷ,
 a bery yn dragwydd.
 2 Y gwareigion canent fawl,
 i Dduw gerdd nodawl gyffon:
 Y fawl' achubwyd, caned hyn,
 o law y gelyia creulon.
 3 A gasglodd o bedwar-ban bŷd,
 dowch chwi i gŷd ganeuau:
 O dir y dwyrain dowch mewn hedd,
 gorllewin, gogledd, deau.
 4 Trwy yr anialwch, wyrdraws hynt,
 y b'afent gynt yn crwydro
 Allan o'r ffordd: heb dref na llân,
 lle caent hwy fan i drigo.
 5 Trwy newyn, syched bu'r daith hon,
 a'u calon ar lewysu:
 6 Ar Dduw y galwent y pryd hyn,
 pan oeddyn' yniron trengu.
 Yna eu gwaredu hwynt a wnaeth,
 o'u holl orthrymgaeth fodion,
 7 'Rhôd yr iawn ffordd fe'u dûg, mewn hedd,
 i dref gyfannedd dirion.
 8 Addefant hwythau g'er ei frôn,
 ei fwynion drugareddau:
 Ac er plant dynion fel y gwnaeth
 yn helaeth ryfeddodau:
 9 Ddiwallu honau einioes dŷn,
 rhag newyn, a rhag syched:
 Ac o'i fawr iâs eu cadw i gŷd,
 pan oedd y bŷd yn galed.
 10 Y rhai mewn tywyllwch a drîg,
 yngnyfod llewyg angau,
 Yn rhwym mewn nychdod, ac mewn bâr,
 a heiyrn ar eu fodlau.
 11 A hyn o herwydd iddynt fôd,
 mewn anfudd-dod eithaf,
 A llwyr ddîrmygu gair Duw lôr,
 a chyngor y Goruchaf.
 12 A thrymder calon cwympwyd hwy,
 nid oedd neb mwy a'u cododd.
 13 Ar Dduw mewn ing y rhoisan' lêf,
 ac yntef a'u gwareddod.
 14 Ef a'u gwareddod hwynt o'u drwg,
 sef o dywyllwg caethglud,

O gyfod

SALM CVIII, CIX.

¶ gyf god angau eu rhyddhâu,
a thorri'r rhwymau hefyd.

15 Addefant hwythau ger ei fron,
ei fwynion drugareddau,
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.

16 Can's y pyrth près torrodd yn chwyrn
a'r barrau heiyrn hefyd:

17 Am eu bai a'u camwedd yn wir,
y poenir y rhai ynfyd.

18 A hwynt yn 'laru ar bob bwyd,
fe'u dygywyd at byrth angau,

19 Ar Dduw mewn ing y rhoisant lêf,
achubodd ef hwynt hwythau:

20 Gan yrru ei air i'w hiachâu,
ac i'w rhyddhâu yn fuan:
A hwynt a'i air tynnau a wnaeth
o'u methodig aeth allan.

21 Addefant hwythau ger ei fron,
ei fwynion drugareddau:
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.

22 Aberthant hefyd aberth mawl,
i'w ogoneddawl fawredd,
A mynegant ei waith a'i wyrth,
yn ei byrth mewn gorfoedd.

23 Y rhai ânt mewn llongau i'r dôn,
a'u taith uwch mawrion ddyfroedd,

24 A welfant ryfeddodau'r lôn,
a hyn mewn eigion moroedd.

25 A'i air cyffroe dymhestoedd gwînt,
y rhain a godynt donnau.

26 Hyd awyr frî, hyd eigion llawr,
ac ofn bob awr rhag angau.

27 Gan ysgwyd a phendroi, fel hyn,
dull meddwyn, synnai arnynt.

28 Ar Dduw mewn ing y rhoisant lêf,
daeth ef a chymorth iddynt.

29 Gwnaeth ê'r ystom yn dawel dêg,
a'r tonnau 'n osteg gwaftad.

30 Yn llawen ddistaw doen' i'r lân,
i'r mân y bai 'dymuniad.

31 Cyffesent hwythau ger ei fron,
ei fwynion drugareddau,
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.

32 Holl gynnulleidfa ei bobl ef,
clôd Duw hîd nêf dyrchafant:
Holl eistedd ydd penaethiaid hîn,
yn llawen a'i moliant.

33 Y ffrydau'r ddyrys dir a wnâi,
fe sychai ddywfr lle tardd.

34 A thir ffrythlawn a wnâi'n ddi-ffryth,
lle trig drwg dylwyth ynddo.

35 Troes yr anialwch yn liyn glâs,
a'r tir cras yn ffynhonnnydd,

36 Lle gwnâi ef drigfan i'r gwael ddyn,
i dorni 'newyn beunydd.

37 Lle yr hausant faefydd glân,
a llawer gwinllan dyner,
Y rhai a roddant lawnder ffryth,
a chnydlywyth yn ei amser.

38 Can's cynyddafant hwy gan wîth
grafol fendifth un Duw cun,
A'u hanifeiliaid hysb a blith,
rhœs yn un fendifth arnun.

39 Daeth caethder gwedi hyn i gîd,
a drygyd er eu gofswng:
Gadawodd eu gorthrymmu, a'u plau,
cawfiant flunderau teilwng.

40 Eu dirmyg ar y beilchion troes,
ac ef a'u rhœs i grwydro

Mewn d'rysni heb lun ffordd i'w chael,
lle buant wael eu gortho.

41 Yna rhoes y tlawd i well fri,
dûg o'r trueni allan,
Gan iwyddo 'i deulu, a'i holl blaidd,
fel detaid wrth y gorlan.

42 Y rhai cyfawn a welant hyn,
a chanddyn' bydd yn hyfryd:
A'r enwir ceuir ei ddwy èn
ar ei gynfigen fawlyd.

43 Pa rai sy ddoeth i ddeall hyn,
fe roddir iddyn' wîybot
Faint yw daioni f' Arglywydd yn',
wrth hyn y can' gydnabod.

SALM CVIII.

P Arod yw fy nghâlon (O Dduw)
O parod yw fy nghâlon,
Canaf it' a dasganaf wawd
o fawl fy nhatawd ffyddlon.

2 Daffro dafod, a daffro dant,
a chân ogoniant beunydd,
Y nabl a'r delyn yn gyttûn,
daffrof fy hun ar lai-ddydd.

3 Mawl iti f' Arglywydd, pan ddeffrîd,
a rôf ym mîf y bobloedd:

A chlodfory enw a wnâf,
lle amlaf y cenhedloedd.

4 Can's cyrhaeddyd y mae dy râs,
hîd yn nheyrnas y nefoedd;

A'th wirionedd di hyd at lèn

yr wybren a'i therfynoedd.

5 Ymddyrycha Dduw y nêf uwchlaw,
oddioyng daw d'arwyddion.

A bydded dy ogoniant ar
y ddeaeaf a'i thrigolion.

6 Fal y gwareder trwy hon hwy,
bob rhai o'th anwyl ddynion:

O achub hwynt â'th law ddehau,

a gwrando finnau'n ffyddlon.

7 Yn ei sanfœtiddrywyd d'wedodd Duw,
Llawen yw fy nghyfammod.

Mi rannaf Sichem, rhîd y glîn,
mefuraf ddyffryn Succod.

8 Myfi biau y ddwy dreftâd,
sei Gilead a Manasse:

Ac Ephraim yw nerth fy mhen,
a Juda wén f' anneddle.

9 Ym Moab ymolchi a wnâf,
dros Edom taflaf f' esgid.

A chwarddedd Palestina gaeth,
ei chwerthiñ aeth yn rhybrid.

10 Duw, pwy a'm dwg i'r ddinas grêf,
pwy a'm dwg i drêf Edom?

11 Er it' ein gwirthod, pwy ond ti,
O Dduw, a'mleddi drosom?

12 O unig Dduw, bydd in' yn borth,
mae 'n ofer cymorth undyn.

13 Yn Nuw y gwnâwn wrolaeth fawr,
fe fathr i lawr ein gelyn.

SALM CIX.

O Dduw fy moliant i na thau:

2 Can's genau'r annuviolion,
A'u taflod twyllgar, a'u safn rhwth,
arnaf fy'n bygwth digon.

3 Daethant i'm cyrchâ a geiriau cás,
rhoent ddiflas fén anynad.

4 Fal hyn ym' talent ddrwg dros dda,
f a châs a ga' am gariad.

SALM CX, CXI.

Ac fel yr oedd ynt hwy fal hyn,
i'm herbyn wedi codi,
Fy wýneb attad ti a drois,
ac arnat rhois fy ngweddii.
6 Bid Satan ar ei ddehau-law,
i'r fwydd y daw yn barod,
7 A phan roer barn, yn euog boed,
a'i weddi trôed yn bechod.
8 Bo'i oes yn fer ac yn ddilwydd,
a'i fwydd arall i'w chym'r yd,
9 Poed yn amddifaid y bo'i blant,
a'i weddw yn fethiant hefyd.
10 A boed ei blant yn crwydro býd,
i gym'r yd mân gardodau :
A cheifiant hyn 'rhýd dyrys dir,
lle byddo hir eu prydiau.
11 Yn rhwyd y ceisiad ei ddâ synth
a'i lafur pyrth ddeithriadau :
12 Na ddêl iddo'n frawdd am ei fai,
na chwaith i'w rai amddifaid.
13 Doed distryw dial ar ei hil,
a'i eppil a ddiléer,
14 Am bechodau ei dâd a'i fam
y caiff ei lâm ryw amfer.
15 A bydded hyn i gýd ger bron
yr Arglwydd gyfion farnwr,
Yr hwn a'i torro, fel na bo
mwy gofio ei anghywflwr.
16 Eriôed ni cheifiodd wneuthur hédd,
na thrugaredd i ddýn gwân,
Ond erlid tlawd a'r isel rádd,
a cheifio llâdd y truan.
17 Hoffodd feldith, a hi a ddaeth,
ac fel y gwnaeth bid iddo :
Casaodd fenthid ac ni chai,
ond pell yr a'i oddiwrtho.
18 Gwifgodd feldith fel dillad gŵr,
a daw fel dŵr i'w galon,
Fel olew doed i'w esgyrn fo,
hyd oni chaffo ddiglon.
19 A'r felldith bid i'w gylch yn dýn,
fel yn ddilledyn iddo :
A'i gwifgo hi bid iddo'n dâsg,
fel gwregys gwâsg am dano.
20 A hyn gan Dduw a gâf yn dâl,
i'r gelyn gwammal enbyd,
A dd'wetto neu a wnelo gam,
neu niweid am fy mywyd.
21 Dithau Dduw er mwyn d'enw gwnâ,
herwydd mai da d'ymwared;
Gwnâ y drugaredd a myfi :
a bryfia di i'm gwared.
22 O herwydd tlawd a rheidus wýf,
a dirfayr glwyf i'm calon,
23 Symmudiad cysgod a fai'n ffo,
hyn er na welo dynion.
Môr anfesydlog yw fy 'fâd ;
a'r iudriad geiliog rhedyn,
24 Fy nghnawd yn gûl, fy ngliniâu'n wân
a figlan, o dra newyn.
25 GwARTH wýf i'm cás yn fy ngwael ddrých,
a hwynd wrth edrych arnaf
A'm diystyrent dan droi tro,
a than bensiglo attaf.
26 Cymorth di fi Arglwydd fy Nuw,
cadw fi'n fyw â' th nodded :
27 Fel y gwyper mai gwaith dy law,
yw'r lles a ddaw i'm gwared.
28 Melldithiant nac eiriachant hwy,
dôd fenthid fwy i minnau,
Bid gwARTH i'm gwrthwnebwyr cás,
gorfoedd i'th wâs dithau.

29 A gwARTH a gw'r adwydd gwišger hwy,
ac fwyfwy y dêl attynt :
A mantell laes o g'wilydd mawr,
gwišg di hýd lawr am danyst.
30 Ond fi, gan ddiolch i'm lór mau,
â'm genau mawl a ganaf:
Ac a rof glôd i'w enw cu,
lle bytho'r llu yn amlaf.
31 O herwydd ar ddeheulaw'r tlawd
y safi ddýdd brawd yn gefnog ;
I gadw ei enaid ef yn gu,
rhag ei farnu yn euog.

SALM CX.

D'Wedai'r Arglwydd wrth f'Arglwydd mau,
ar fy llaw ddehau eistedd :
Nes rhoddi'r rhai a gais dy waed
yn faingc draed it', i orwedd.
2 R Arglwydd denfyn firewyll dy nerth
o ddinas fawrwerth Seion,
Pan lywodraeth bech yn eu mîsg,
gwnâ derfyg ar d'elynion.
3 Yn nýdd dy nerth dy bobl a ddaw,
ag aberth llaw'n 'wylyggar,
Yn fanfataid hardd daw'r cynnrych tau
o wîth y borau hawddgar.
4 Yr Arglwydd tyngodd, ac ni wâd,
Ti sy'n offeiriad bythol,
Wrth urdd Melchisedech odd' frî
a bery yn dragwyddol.
5 Yr Arglwydd ar dy ddehau-law,
brenhinoedd draw a friwa,
Yn nýdd ei ddig gwnâ'n archollion
frênhinoedd cryfion, medda'.
6 Ar y cenhedloedd rhýdd farn iawn,
a'u gwylâd gwnâ'n llawn celanedd :
A llawer pen dros wledydd mawr,
a dyrr i lawr yn unwedd.
7 O wir frîs i'r gyflafan hon,
fe yf o'r afon nefâ'
A gaffo ar ei ffôrdd yn rhwydd,
a'r Arglwydd a'i dyrchafat.

SALM CXI.

C'Lodforaf fi fy Arglwydd Iôn,
co'wyllys cálón hollo,
Mewn cynnuleidfa ger eu bron,
mewn tyrfâ gyfion rasol.
2 Mawr iawn yw gwyrthiau'n Harglwydd ni
hybys i bawb a'i hoffant.
3 Ei waith a'i iawnder pery byth,
a'i wehlyth ogoriant.
4 Yr Arglwydd a wnaeth ei goffau,
am ryfeddodau nerthol :
Can's Arglwydd noddfawr yw i ni,
llawn o dofturi grafol.
5 Ef i bob rhai a'i hofnant ef,
rhydd gyfran grêf at fywyd :
Ac yn dragwydd y myn fod
côf o'i gyfammod hefyd.
6 Mynegodd ef i'w bobl i gyd,
gaderny ei weithredoedd :
A rhoddi iddynt hwy a wnaeth
'tisfeddiaeth y cenhedloedd :
7 Gwirionedd a barn ydyw gwaith
ei ddwy law berffaith efo :
A'i orchymynion fy ffyddlon iawn,
a da y gwnâwn eu gwrando.
8 Y rhai'n fy gwedi eu sicrhau,
dros byth yn ddeddfau cyfion :
Gwedi eu gwneuthur hwy mewn hédd
a thrwy wirionedd union.

SALM CXII, CXIII, CXIV, CXV.

9 Anfonodd gymmorth i'w bobl ef,
cysfammod grëf safadwy,
Archodd hyn: bo i'w enw fawl,
sancteiddiawl ac ofnadwy.

10 Dechreuaed pob doethineb ddofn
i bawb yw ofn yr Arglywyd,
Da yw deall y fawl a'i gwnai,
a'i ofn a fai'n dragwyd.

SALM CXII.

D Edwyddol yw mewn buchedd dda,
y fawl a ofna'r Arglywyd,
A'i orchymynion anwyl ynt,
bydd iddo helynt hylwydd.

2 Ei hâd fydd nerthol yn y tir,
bendithir hil rhai union:

3 Golud a chyfoeth yn ei dî,
dros byth y pery'n gyfion.

4 Yr union yn y tywyll cau
caiff fod i olau weled:
Ystyriol, a thosturiol iawn,
a chyflawn fydd ei weithred.

5 Gwr da a fydd trugorog fwyn,
rhîdd echwyn a chymwynas,
A'i ari mewn pwyll a barn a rydd,
a'i weithred fydd yn addas.

6 Ni'foggor byth y cyflawn, gwnâ
ei goffa yn dragwydd;

7 A châlon ddisegl, ddwys, ddiofn,
a fail ddofn yn yr Arglywyd.

8 Hwn yn nerth Duw diofnog fydd,
ac ateg fydd i'w glân:
Hyd oni chaffo trwy lawn wŷs,
o'i wyllys o'i elynion.

9 Rhannodd a rhoes i'r tlawd yn hŷ,
byth pery ei gyflawnedd,
A chryfder ei goron yn wir,
dycrhef mewn gogoneidd.

10 Yr anwir edrych, ffromma o ddig,
trwy ffyrniq ysgyrniq giad:
Yr annwiol a dawdd: fal hyn
fydd terfyn eu dyfuniad.

SALM CXIII.

C Hwi weision Duw molwch yr Iôn,
Molwch ei enw a llafar dôn,
2 Bendigaid fyddo ei enw ef.

3 O godiad haul hŷd fachlud dîdd,
Mawr enw yr Iôn moliannus fydd,
yn y bŷd hwn, ac yn y néf.

4 Dyrchafodd Duw uwch yr holl fyd,
A'i foliant aeth uwch néf i'g yd,
5 pwyl fy gysfelyb i'n Duw ni?
Yr hwn a breswyl yn y néf,
6 I'r ddaear hon darostwng ef,
gwêl ef ein cam, clyw ef ein cri.
7 Yr hwn sy'n codi'r tlawd o'r llwch,
A'r rheidus o'i ddiyffyrwch,
8 i'w gosod uwch pennaeithiaid bŷd.
9 I'r ammlhantadwy mae'n rhoi plant,
Hil têg, a thylwyth, a llwyddiant;
am hyn moliennwch Dduw i'g yd.

SALM CXIV.

P An ddaeth Israël o'r Ajpt faith,
A thy lago o esfron iâth
2 Juda oedd ei sancteiddiwrwyd ef,
Israël oedd bennaeithiaeth Iôr,
3 Gweodd hyn a chilioedd y môr,
a throes i'w hól lorddonen grëf

4 Neidai'r mynyddoedd megys hyrdd,
A'r bryniau fel wyn llament ffyrdd,
cawfant waftad megis llawr dôl.
5 Ciliait (O fôr) dywaid pa ham?
Tithau lorddonen lathraidd lâm,
pa'm y dadredaist dithau'n d'ol?

6 Chwychwi fynyddoedd pa'm y ffœch
Fel hyrddod? a pham nad arhoech
a chwthau fryniau fel wyn mân?
7 Am mai rhaid ofni Duw lago,
8 Yr hwn sy'n troi'r graig yn llyn tro,
a'r callestr yn ffynnon ddwfr glân.

SALM CXV.

N Id i ni, Arglywyd, nid i ni,
y dodi y gogoneidd,
Ond i'w enw dy hun yn hawdd,
er mwyn dy nawdd a' th wiredd.

2 Pa'm y d'wedant a'm danat ti
y cenhedaethi esfron:
A thrwy edliw hynny yn fwyl,
P'le' mae eu Duw hwy 'r awrhom?

3 Sef ein Duw ti mae yn y néf,
lle y gwnaeth ef a fynnod.

4 Eu delwau hwy, aur, arian yn,
a dwylaw dýn a'u lluniodd.

5 Safn heb draethu: llân llygaid glân,
y rhoi'n ni welan ronyn:

6 Trwyn heb arogl, clustiau ar llêd
heb glywed, y fydd ganddyn'.

7 Ac i bob delw y mae dwy law
heb deimlaw, traed heb tymmyd:
Mae mwnwg iddynt heb roi llais,
fal dyna ddyfais ynsyd.

8 Fel hwynt-hwy ydyw'r rhoi a'u gwnânt,
a'r rhoi a gredant iddynt:
Am hyn ni ddylai neb trwy grêd
roi mo'r ymddiried arnynt.

9 O Israël, dôd ti yn rhwydd:
ar yr Arglywyd dy holl-fryd:
Ef yw eu nerth a'u dwg i'r lân,
eu porth a'u tarian hefyd.

10 O ty Aron, dôd dithau'n rhwydd,
ar yr Arglywyd dy holl-fryd:
Ef yw eu nerth a'u dwg i'r lân,
eu porth a'u tarian hefyd.

11 'Rhoi a ofnwch yr Arglywyd Iôn,
rhwch arno'ch union holl-fryd:
Efe y'w'r neb a'ch dwg i'r lân,
eich porth a'ch tarian hefyd.

12 Duw naf a'n cofiodd, ac i'n plith
fo roes ei fendift rhadion,
I dŷ Israël rhŷdd ei hêdd,
ac unweddi dŷ Aron.

13 Sawl a'i hofnant bendithiant ef,
yr Arglywyd néf canmolan,
A'i enw sanct o'r nef i'r llawr,
bendithiad mawr a bychan:

14 Yr Arglywyd arnoch, arnoch chwi,
a wñâ ddaioni amlach:
Ac a chwanega ar eich plant
ei fwyniant yn rymmuafach.

15 Y mae iwch' fendith a mawr lwydd
gan y gwir Arglywyd cyflawn:
Yr hwn a wnaeth y nefoedd frî,
a'r ddaear obry'n gyflawn.

16 Y néf, ie'r nefoedd uwchlaw;
sy yn eiddaw Duw yr Iôn,
A'r ddaear, lle y prewyliant,
a roes ef i blant dynion,

SALM CXVI, CXVII, CXVIII.

17 Pwy a folant yr Arglwydd? pwy?
gwn nad hwynt-hwy y metrwon,
Na'r rhai a ânt i'r bedd yn rhwydd,
lle'mae distawrwydd ddigion.
18 Ond nyti daliwn yn ein co'
suth futh sendithio'r Arglwydd.
Molwch yr Arglwydd yn un wêdd,
â mawl gyfannedd ebrwydd.

SALM CXVI.

D A gennys wrando'r Arglwydd nêf
ar lais fy llêf a'm gweiddi:
2 Am iddo fy nghlywed i'n hawdd,
byth archaf ei nawdd i mi.
3 Mae maglau angau i'm cynllwyn,
ym mron sy nwyn i'm heddrôd:
4 Cefais ing; ond galwas fy Nêr
i'm hoes, moes dyner gymod.
5 Cyfion yw'r Iôn, trugarog iawn,
ein Duw sy lawn o nodded.
6 Duw a gediw' gwrion: bûm i,
mewn cyni, daeth i'm gwared.
7 O f'naid dadymchwel o'r llwch,
tyr'd i'th lonyddwch bellach;
Am i'r Arglwydd fod i ti'n dda,
sef i'th orphwysfa háyach.
8 O herwydd i Dduw wared f'oes,
a'm cadw rhag gloes angau.
Fy nhraed rhag llithro i lam drwg,
a'm golwg i'r hag dagrau.
9 Yn y ffydd hon o flaen fy Nuw,
ym myf gwy'r byw y rhodia',
10 Fel y credais felly tytiais
i ar y testyn yma.
11 Yn fy ffrwst d'wedais i fel hyn,
Mae pob dŷn yn gelwyddog,
12 Ond, O Dduw, beth a wnat i ti,
am dy cdaiont cefnog?
13 Mi a gymneraf, gan roi mawl,
y phiaawl iechydwaeth.
Ac a alwaf, er mwyn fy llwydd,
ar enw yr Arglwydd bennaeith.
14 I'r Arglwydd talaf yn forau,
fy addunedau ffyddion,
Y pryd hyn o flaen ei holl lu,
y modd y bu'n fy nghâlon.
15 Marwolaeth ei faint gwerthfawr yw
yngolwg Duw: O cenydd,
16 Dy wâs, dy wâs wyt, mewn dirmyg
mâs dy forwynig ufydd.
17 Dattodaist fy rhwymau yn rhîdd,
fy offrwm fydd dy foliant.
Enw'r Arglwydd nad â o'm co',
i hwnnw bo gogoniant.
18 I'r Arglwydd bellach tala'n frau
fy addunedau cyfion.
19 Yng Nghaer-Salem dy sanctaidd dŷ
o flaen dy deulu ffyddion.

SALM CXVII.

O Cenwch fawl i'r Arglwydd nêf,
moliennwch ef genhedioledd,
Molwch ei enw ef trwy'r bŷd,
chwithau i gŷd y bobloedd.
2 Am ei fod ini yn ddâ iawn,
yr Arglwydd llawn trugaredd,
A'i air ef fydd yn parhau byth,
sef ei ddilys wirionedd.

SALM CXVIII.

M Olwch yr Arglwydd, can's da yw
moliannu Duw y llywydd,

O herwydd ei drugareddau,
fydd yn parhau'n dragwydd:
2 D'weded Israël, Da yw ef,
a'i nawdd o nef ni dderfydd.
3 D'weded ty Aron mai da yw,
trugaredd Duw 'n dragwydd.
4 Y rhai a'i hosnant ef yn lân,
a ganan' yr un cywydd,
Rhon' i'w drugaredd yr un glôd,
sef ei bod yn dragwydd.
5 I'm hing gelwais ar f'Arglwydd cu,
hawdd ganddo fu fy nghlywed:
Ef a'm gollyngodd i yn rhîdd
o'i lân dragwydd nodded.
6 Yr Arglwydd sydd im' gyd â mi,
nid rhaid im' ofni dynion.
7 Yr Arglwydd sydd ynglyd â mi,
er cosbi fy ngelynion.
8 Gwell yw gobeithio yn Nuw Cûn,
nag mewn un dŷn o'r aplaf:
9 Gwell yw gobeithio yn yr Iôn,
nâ'r tywyfogion pennaf.
10 Doed y cenhedloedd arna'i gŷd,
a'u brîd ar wneuthur artaith:
Ond yn enw y gwir Arglwydd Nâf,
myf a'u torraf ymaith:
11 Daethant i'm cylch fel gwynd mân:
ac ar berwylau diffaith,
Ond yn enw yr Arglwydd Nâf,
myf a'u torraf ymaith.
12 Daethant i'm cylch fel gwynd mân:
fel disfodd tân mewn goddaith,
Yn enw yr Arglwydd yr wyf fi
yn eu diffodd ymaith.
13 Fy nghafodd y gwthiaist atta'n grif
i geisio gennys syrthio.
14 Duw a'm cadwodd, sef Iôn fy ngrym
fy iechyd ym', ac etto.
15 Am orfoedd Duw y bydd sôn
yn nhai thai cyfion dwyfol,
Mai'r Arglwydd Dduw a'i law ddehau,
a wnaeth y gwyrthiau nerthol.
16 Deheulaw'r Arglwydd trwy ei nawdd
ef a'i dyrchafawdd arnom,
A dehau lâw yr Arglwydd Nêr,
a wnaeth rymmufer drosom.
17 Nid marw onid byw a wnaef,
mynegaf waith yr Arglwydd,
18 Hwn a'm cosbodd, ond ni'm lladdodd,
yn hytrach lluddiodd aifiwydd.
19 Agorwch im' byrth cyflawnder,
o'u mewn Duw Nêr a safol.
20 Porth yr Arglwydd fel dyma fo,
ânt iddo'r rhai cyflawnaf.
21 Minnau a'th folaf yn dy dŷ,
o herwydd yty 'nghlywed,
Yno' y canaf nefol glôd
it' am dy fod i'm gwared.
22 Y maen sy ben conglaen i ni,
a ddarfu'r seiri wrthod.
23 O'r Arglwydd Dduw y tyfodd hyn
sy gan ddŷn yn thyfeddod.
24 Yr Arglwydd a'i gwnaeth, dyma'r dŷdd,
er mawr lawenydd yny,
Yn ddo cym'rwn orfoedd llawn,
ymlawenhwân am hynny.
25 Attolwg Arglwydd y pryd hyn
yr ym yn erbyn feibiant:
Attolwg Arglwydd Dduw pâr yn,
y pryd hyn gaffael llwyddiant,

SALM CXIX.

16 Bendigaid yw y fawl a ddêl yn Enw yr uchel Arglywydd.
O dôl Dduw bendithiafor. chwi, trwy weddi a fanfeiddwrwydd.
27 Yr Arglywydd sydd yn Dduw i ni, rhoes in' oleuni ragor.
Deliwch yr oen a rhôwch yn chwyrn yn rhwym wrth gynn yr allor.
28 Tydi, O Dduw, wyt Dduw i mi, am hyn tydi a folaf:
(Da gwedd it' fawl, fy Nuw mawr fi)
a thydi a ddyrhefa.
29 Molwch yr Arglywydd, can's da yw moliannu Duw y llywydd,
O herwydd ei drugaredd frî, a bery yn dragwydd.

SALM CXIX.

ALEPH. Rhan 1.

Pob cyfryw ddîn y sydd a'i daith yn berffaith, mae fe'n ddedwîdd,
Y rhai 'n fucheddol a rodian' ynglyfraith lân yr Arglywydd.
2 Y rhai i gôl gwyn syd a gânt, a gadwant ei orchymynion:
Ac a'u ceifiant hwy yn ddilys, â holl ewyllys calon.
3 Diau yw nad â y rhai hyn, i ganlyn llwybrau gwammali.
4 Ond cadw dy air (a erchaisit yn') a dilym hyn yn ddyfal.
5 Och fi na chawn unioni'n glau, fy llwybrau at dy ddeddfod;
6 Byth ni'n gw'r adwyddid y modd hwn, tra cadw'n dy gyfammod.
7 Mi a'th glodforaf di er neb, ac mewn uniondeb calon:
Pan ddysgwyt adnabod dy farm, fy gadarn, ac sy gyfion.
8 Am dy farm mae fy holl amcan, dy ddeddfau glân a gadwaf,
Na âd fyth fyth i yn fy nîch,
O tro, i edrych arnaf.

BETH. Rhan 2.

9 Pa fodd (O Dduw) y ceidw llang, sydd ieuangc, ei holl llwybrau?
Wrth ymgadw yn ôl dy air, pob llwybr a gair yn olau.
10 Dy orchymynion â'm holl galon, a'u dirgelwch ceisiais oll,
O lluddias fi ar ofer hynt, oddiwrthynt ar gyfargoll.
11 I'm calon cuddiais dy air cu, rhag i mi bechu 'n d'erbys:
12 O Arglywydd, bendigaid wyt ti, O dîsg i mi d'orchymyn,
13 Dy gyflawn feirn, a'r gŵir air tau a mawl gwefusau traethais,
14 A'th dy fflolaethau di i gôl, uwch holl dda'r bŷd a hoffais.
15 Dy ddeddfy myfyr yw a'm drîch, dy ffyrrd 'rwy' i edrych arnyn,
16 Môr ddigrif imi yw dy air, o m'côf ni's cair un gronyn.

GIMEL. Rhan 3.

17 Bydd dda i'th wâs, a byw a'wnâ, a'th air a gadwa'n berffaith:
18 A'm llygaid egor di ar llêd, i weld rhin dy gyfraith.

19 Dieithr ydwyf fi yn y tir, dy ddeddfi wir na chudd rhagof,
20 O wir awydd i'r gyfraith hon, mae'n dôn fy enaid ynof.
21 Curait felich: daw dy felldith dî i'r rhai sy'n torri d' eirchion:
22 Tro oddiwrthyf fi fel ar gais, can's cedwais dy orchymynion.
23 Er i swyddogion roi barn gâs, rhoes dy wâs ei ffyrrdod.
24 Yn dy ddeddfi, hon fydd im i gôl, yn gyngor hyfryd ynod.

DALET H. Rhan 4.

25 F' enaid ym mron llîch y bêdd yw: O'th gwnâ fî'n fyw eilwaith:
26 Mynegais fy ffyrrd, clywaist fi, O dîsg i mi dy gyfraith,
27 Par i mi ddeall ffôrdd dy air, ar hynnw cair fy myfyr,
28 Gan ofid f' enaid fu ar dawdd, â'th air gwnâi 'n hawdd fî'n bybyr.
29 O'th nawdd oddiwrthyf tyn ffyrrd gau, a dîsg im' ddeddfau crefydd.
30 Dewisfaen ffôrdd gwirionedd, hon fydd ger fy mron i beunydd.
31 Glynnais wrth dy air, O Arglywydd, O lludd im' w'r adwydd digllon.
32 Yn dy ddeddfau fy rhodiad fydd pan wne'ych yn rhîdd fy nghalon.

H E. Rhan 5.

33 Duw, ffôrdd dy ddeddfau dîsg i mi, dros f' einioes hi a gadwaf.
34 O par im' ddeall y ddeddf hon, o'm calon mi a'i cyflawnaf.
35 Par i'm s yn'd lwybr dy ddeddf ar frîs, hyn yw fy 'wyllys deiliwng;
36 A'm calon at dystiolaeth dda, nid at gybydd-dra goftwng.
37 Tro fi rhag gweled gwagedd gwael, bywhâ fi 'gael dy ffôrdd di.
38 Cyflawnna d' air a mi dy wâs, yna caf râs i'th ofni.
39 Ofnais warth, O tro heibio hon, da yw d'orchymynion tyner.
40 Wele, f' awydd i'th gyfraith yw, gwnâ i'n fyw o'th gynawnder.

FAU. Rhan 6.

41 Arglywydd, dôl dy drugaredd ym', a hyn o rym d' addewid.
42 Trwy gredu'n d'air rhof ateb crwn i'm cablwr hwn a'm diliid,
43 O'm genau na ddwâg dy air gŵir, i'th farnau hir yw 'ngobaith.
44 Minnau' waftadol cadwaf byth dy lân wehelyth gyfraith.
45 Mewn rhîddid mawr rhodio a wnaf, a cheisiaf dy orchymynion.
46 A'th dystiolaethau rhôf ar g'oedd, o flaen brenhinoedd cryfion.
47 Heb w'r adwydd llawen iawn ym' cais yn d'air yr hwn a hoffais.
48 Codaf fy nwylaw at dy ddeddf trwy ffyfyr, gredaf a gerais.

ZAIN. Rhan 7.

49 Cofia i'th wâs dy air a'th raith, lle rhois fy ngobaith arno,
50 Yn d'air mae 'nghysfur ior i gôl, yr hwn mae mywyd yndeo.

SALM CXIX.

51 Er gwatwar beilch ni throis ychwaith,
oddiwrth dy gyfraith hoyw-bur,
52 Cofiai (O Dduw) dy ddeddf erioded
yn honno rhoed im' gyffur.
53 Y trawfion a ofnais yn faith,
fy'n torri'r gyfraith eiddod,
54 O'th ddeddf y cenas gerdd yn hŷ,
yn nhŷ fy mhererindod.
55 Cofiai dy enw (fy Iôn) bob nôs,
o ferch i'th ddiddos gyfraith.
56 Cefais hynny am gadw o'm bron
dy ddeddf; ief hon sydd berffaith,

CHETH. Rhan 8.

57 Ti Arglywydd wyt i mi yn rhan,
ar d'air mae f' amcan innau.
58 Gwediadis am nawdd ger dy fron
o'm calon yn ôl d'ciriau.
59 Meddylias am ffyrdd dy ddeddfau,
a throis fy nghamrau attynt.
60 Dy eirchion ar frâs a gedwais,
nid oedais ddim o honynnt.
61 Er i draws dorf fy 'lbeilio i,
dy gyfraith ni anghofiai.
62 Gan godi ganol nôs yn frau,
dy farnau a gyffesais.
63 Cyfaill wŷf i'r rhai a'th ofnant,
ac a gadwant dy eiriau.
64 Dy nawdd trwy'r tir fy lawn i'n mŷsg,
Duw, dŷsg i mi dy ddeddfau.

TEETH. Rhan 9.

65 Arglywydd gwnaethost yn dda âth wâs
yn ôl dy râs yn addo:
66 Dŷsg im' ddeall dy air yn iawn,
'r wŷ'n credu'n gyflawn ynddo.
67 Cyn fy goftwng aethum ar gam,
yn awr wŷf ddinam eilwaith.
68 Da iawn a graflawn ydwyt ti,
O dŷsg i mi dy gyfraith.
69 Dy air, er beilch yn clyttio ffûg,
a'm calon orug, cadwaf.
70 Breision ynt hwy, er hyn myfis,
dy gyfraith di a hoffaf.
71 Fy mlinder maith da iawn im' fu,
i ddyfsgu dy 'statudoedd.
72 Gwell fu im' gyfraith d'enau glân,
nag aur ac arian filoedd.

JOD. Rhan 10.

73 A'th eddwylaw gwnaethost fi dy hun
a rhoiſt im' lun yn berffaith:
O pâr im' ddeall dy air di,
a dŷsgaf fi dy gyfraith.
74 Y fawl a'th oinant gwelant hyn,
bydd llawen ganddyn' weled,
Am fod fy ngobaith yn dy air,
yr hwn a galr ei glywed.
75 Duw, gwn fod dy farnau 'n deilwng,
a'm goftwng i yn ffyddlon:
76 Dod nawdd er cyffur im' dy wâs,
o'th râs a'th addewidion.
77 Dod im' dy nawdd, a byddaf byw,
dy gyfraith yw yn felys.
78 Gw'radwydder beilch a'm plîg ar gam,
myfyriaf am d'ewyllas.
79 Y rhai, O Dduw, a'th ofnant di,
tröer y rheini attaf:
A'r rhai 'adwaenant er eu maeth,
dyfioiath y Goruchaf,

80 Bydded dy nghâlon yn berffaith,
yn dy lân gyfraith, Arglwydd,
Fel na's gorchuddier yn y bŷd,
fy wŷneb-pryd â gw'radwydd.

CAPH. Rhan 11.

81 Gân ddisgwyl am dy iechyd di,
mae f' enaid i mewn diffyg:
Yn gwiliad beunydd wrth dy air,
O Arglwydd cair fi'n ddiddig.
82 Y mae fy llygaid mewn pall ddrych
yn edrych am d'addewid,
Pa brûd (O Arglwydd, d'wedais i)
y'm diddenni a'th iechyd ?
83 Can's wŷf fel costrel mewn mwâg eau,
cofiai dy eiriau cyfion.
84 Pa hŷd yw amser dy wâs di?
pa brûd y berni'r trawfion ?
85 Cloddiai'r beilchion im' byllau : hyn
fy'n erbyn dy gyfreithiau.
86 Gwirionedd yw d'orch'mynion di,
cymorth i rhag cam faglau.
87 Braidd na'm difent o'r tir ar gais:
ond glynais wrth d'orch'mynion.
88 Bywâh fi Dduw, i gadw'n glau,
dyfioiath d'enau ffyddlon.

LAMED. Rhan 12.

89 Byth yn y Nêf y pery d'air,
go O Dduw. Cair dy wisionedd
O oes i oes: sicrhêist y tir
na sigfir mo'i amgylchedd.
90 Safant byth wrth dy farnau di,
maent i ti'n weision uudd.
91 Oni bai fod dy ddeddf yn dda,
i'm difa b'afai gyfstud.
92 A'th orch'mynion y bywheist fi,
am hyn y rheini a gofiai.
93 Eiddot ti wŷf, Duw achub fi,
dy ddeddfau di a geisiais.
94 Disgwyl fy llâdd mae'r anwir fûr:
'r wŷ'n ystyr dy dyfioiath.
95 Ar bob perfeithrwydd mae terfyn,
ond ar d'orchymynion helaeth.

MEM. Rhan 13.

97 Môr gu (O Arglwydd) gennys fû,
dy ddeddf di a'th gyfammod:
Ac ar y rhain o ddýdd i ddýdd,
y bydd sy holl ffyrdod.
98 Gwnaethost fi a'th orch'mynion iâch,
yn ddoethach nâ'm gelynnion:
Can's gyd â mi yn dragwydd,
y bydd dy holl orch'mynion.
99 Gwnaethost fi'n ddoethach (O Dduw Iôn)
nâ'r athrawon a'm dŷsgynt;
O blegid fy myfyrdod 'mau,
dy dyfioiathau oeddynt.
100 Am gadw o honof dy ddeddf di,
mwy nâ'm rhieni de'ldais:
101 Rhag dryglwybr, fel y cadwn d'air
fy nraed yn ddiwair cedwais.
102 Rhag dy farnau ni chiliais i,
can's ti a'm dŷsgaist ynddynt.
103 Môr beraidd gennys d'ciriau iâch,
nâ'r mîl melyfach ydnynt.
104 O Arglwydd a'th orch'mynion di,
y gwnaethost fi yn bwylawg,
Am hynny 'r ydwyf yn casâu
pob cyfryw lwybrau geuawg:

NUN,

SALM CXIX.

NUN. Rhan 14.

103 Dy air i'm traed i llufern yw,
a llewyrch gwyw i'm llwybrau.
106 Tyngais, a chyflawni a wnâf,
y cadwaf dy lân ddeddfau :
107 Cyftuddiwyd fin' fawr, Arglwydd da:
bywâh fin' o' d'addeuwid :
108 Boddloner di, O Arglwydd mau,
ag offrwm genau diwyd.

A dîsg im' dy holl farnau draw.
109 F' enaid sy' m llaw'n waftadol :
Am hynny nid anghofais chwaith,
dy lân gyfraith fainteiddiol.
110 Yr annwiliofion i'r ffordd fau,
rhodasant faglau geirion :
Ni chyfeiliornais i er hyn,
ond dilyn dy orchymion.

111 Cym'rais yn etifeddiaeth lân,
byth weithian dy orchymion ;
O herwydd mai hwyn-t-hwy y sydd,
lawenydd mawr i'm calon.
112 Goftyngais i fy nghâlon bur,
i wneuthur trwy orioledd.
Dy ddeddfau di tra fwy'n y býd,
a hynny hýd y diwed.

SAMECH. Rhan 15.

113 Dych'mygion ofer cafeas i,
a'th gyfraith di a hoffais.
114 Lloches a tharian im' y'th gair :
wrth dy air y disgyliais.
115 Ciliwch rai drwg oddiwrthys fi,
fy Nuw cadwaf ei gyfraith,
116 Cynnal fi a'th air, a byw a wnâf,
ni wridaf am fy ngobaith.
117 O cynnal fi, fy Arglwydd Nâf,
a byddaf iâch drag wycodol :
Ac yn dy ddeddfau iâch y bydd
fy llawenydd gwaftadol.
118 Sethraint, O Arglwydd, yr holl rai
a ai oddiwrth y ddeddfau :
Am mai oferedd ger dy fron
oedd eu dych'mygion hwythau.
119 Disfethaist holl rai drwg y tûr,
fel y disfethir sothach.
Am hyn dy dystiolaethau di,
a gerasi i'n anwylach.
120 O Arglwydd Dduw, rhag ofn dy ddig,
ty nghawd a'm cîg a synnodd.
Rhag dy farnedigaethau di,
ty yspryd i a oinodd.

AIN. Rhan 16.

121 Barn a thrugaredd a wneuthym,
na ddod fi y'm cafeion :
122 O Arglwydd, dîsg ddaioni i'th wâs
achub rhag cás y beilchion.
123 Pallai 'ngolwg yn disgwyl llawn
iechyd o'th gyflawn einiau.
124 Yn ôl trugaredd a'th wâs gwnâ,
dîsg i mi'n dda dy ddeddfau.
125 Dy wâs wyf fi, deall im' dôd,
i' wybod dy ammodau.
126 Madws it' (Arglwydd) roddi barn,
torrwyd dy gadarn ddeddfau.
127 Mwy nag aur hoffais dy ddeddf di,
pe rhôn' a'i goethi 'n berffaith.
128 Yn uniawn oll y cyfrifais,
cafeais llwybrau diffaith.

PE. Rhan 17.

129 Rhyfedd yw dy dystiolaethau,
f' enaid innau a'u cadwodd.
130 Egoriad d'air yn oleu caid,
i weinaiad pwyll a ddysgodd.
131 Dyheais gan chwant (O Dduw Iôn)
i'th lân orchymion croyw.
132 Edrych di arnaf megis ar
y rhai a gâr dy enw.
133 Yn ôl d'air cyfarwyddha 'nhoed,
anwiredd na ddoed arnaf.
134 O gwared fi rhag trawfedd dŷn,
a'th orchymmyn a gadwaf ;
135 Llewyrcha d'wyneb ar dy wâs :
dîsg i mi fiâs dy ddeddfau.
136 Dagrau o'm golwg llifo 'wnânt,
na's cadwant dy gytreithiau.

TSADI. Rhan 18.

137 Cyflawn ydwyt (O Arglwydd Dduw)
ac uniawn yw dy farnau.
138 Dy dystiolaethau yr un wêdd,
ynt mewn gwirionedd hwythau.
139 Fy ferch i'th air a'm difaodd,
pan anghofiodd y gelyn.
140 D'ymadrodd purwyd trwy fawr râs,
hoffodd dy wâs d'orchymmyn.
141 Nid anghofais dy gyfraith lân,
er bod yn fychan f'agwedd.
142 Dy gyflawnder di cyflawn fydd :
a'th ddeddf di fydd gwirionedd.
143 Adfyd cefais, a chyfudd maith :
dy gyfraith yw 'nigriwch.
144 Gwnâ im' ddeall cyflawnder gwyw :
a byddaf syw mewn heddwch.

KOPH. Rhan 19.

145 Llefais a'm holl galon, O clyw,
a'th ddeddfau, Duw, a gadwaf.
146 Arnat ti llefais, achub fi,
a'th llwybrau di a rodiaf.
147 Gwaeddais, achubais flaen y dîdd,
wrth d'air yn usydd gwiliains.
148 Deffroi sy llygaid ganol nôs,
o achos d'air a hoffais.
149 Clyw fi'n ôl dy drugaredd dda,
bywâh fi'n ôl dy farnau.
150 Arnaf rhai 'fgerol a nefant :
trofeddant dy gyfreithiau,
151 Tithau bydd agos, Arglwydd Dduw :
gwirionedd yw d'orchymion,
152 Gwyddwn fod dy dystiolaethau,
gweidi'fscrâu yn gryphon.

RESH. Rhan 20.

153 Gwêl sy nghyfudd, gwared ar gais,
can's cofais dy gyfreithiau.
154 Dadleu sy nadol, rhyddhâ fi'n rhôdd,
yn ôl ymadrodd d'enau.
155 Ffordd iechydwríaeth sydd bell iawn,
oddiwrth anghyflawn ddylion,
Am nad ydynt yn ceisio'n glau.
mo llwybr dy ddeddfau union.
156 Dy drugaredd Arglwydd aml yw,
gwna im' fyw 'n ôl dy farnau.
157 Llawer sy'm herlid, 'r wyf er hyn,
yn dilyn dy lân ddeddfau.
158 Gwelais y traws, a grefyn fu,
iddynt ddirmygw d'ciriau

SALM CXX, CXXI, CXXII, CXXIII, CXXIV.

159 Hoffais dy ddeddf, bywhā fi, Arglwydd,
herwydd dy drugareddau,
160 Dechreu dy air gwirionedd yw,
O Arglwydd Dduw y llywydd:
A'th gyfawn farnedigaethau,
sydd yn parhāu 'n dragwydd.

SCHIN. *Rban 21.*

161 Y crŷf ar gam f' erlid a wnâi:
rhag d'ofn y crynai 'nghâlon.
162 O blegid d'air wŷf lawen iawn,
fel pe cawn dylfau mawrion.
163 Celwydd ffeidd-dra a gas'ais.
a hoffais dy gyfreithiau:
164 Saith waith bob dýdd y rhôf it' glôd,
am fod yn dda dy farnau.
165 Y fawl a gâr dy air, caint hedd,
drŵg ni's goddiwedd mo'nyn,
166 Gwyliais Arglwydd wrth dy iechyd,
gan wneuthyd dy orchymmyn.
167 Dy ddeddf cadwodd fy enaid i,
a hi yn fawr a hoffais.
168 Am fod fy llwybrau ger dy fron,
d'orch'mynion nid anghofiai.

T A U. *Rban 22.*

169 O'th flaen, Arglwydd, nesaed fy nghri,
dýsg i mi ddeall d'eiriau.
170 Gwared fi'n ôl d'ymadrodd rhâd,
del attad fy ngweddiau.
171 Dy fawl a draetha 'nghenau'n wŷch
pan ddysgych im' dy ddeddfiau.
172 Datgan fy nhafod d'air yn rhwydd,
herwydd dy gyfawn eiriau.
173 Cymhorthed dy law fi ar gais,
Dewifais dy orch'mynion.
174 Ceraias dy iechyd, a'th ddeddf sydd
lawenyyd mawr i'm calon.
175 Bo f' enaid byw, a mawl it' rhoed:
dy farn boed i'm handdifyn,
176 Crwydralis fel oen, dy wâs O cais,
can's cofiaiis dy orchymmyn.

SALM CXX.

I'M hing y gelwais ar f' Arglwydd,
1 ac ef yn rhwydd a'm clybu.
2 Duw, gwared fi rhag tafad gau,
a genau yn bradychu,
3 Dywaid i mi oes lès neu fael,
i'w gael, Oh dafod distryw?
4 Geiriau fel llymion saethau cawr,
yngŷd a marwawr meryw.
5 Gwae fi aros honof yn llêch,
yngŷd a Mesech dwyllgar:
A chytannedd u'nm gwerthyll,
yn nhrawfion bebyll Cedar.
6 Hir y bu f' enaid y sut hoh
ym mŷsg caseion heddwch.
7 O's fôn am lonydd a wnâwn i,
rhyfelai'r rheini 'n rhyffliwch.

SALM CXXI.

D Isgwyliaf o'r mînyddoedd draw,
lle 'daw im' help 'wyllygar.
2 Yr Arglwydd rhŷd im' gymmorth grêf,
hwn a wnaeth nêf a daear.
3 Dy dfoed i lithro ef hi's gât,
a'th Geidwad fydd heb huno:
4 Wele, Ceidwad Israël lân,
heb hûn na hepiâr arno.

5 Ar dy law ddeau mae dy Dduw,
yr Arglwydd yw dy geidwad,
6 Dy lygru ni'chaiff haul y dýdd,
a'r nos nid rhŷdd i'lleuad,
7 Yr lôn a'th geidw rhag pob drwg,
a rhag pob cilwg anfad:
8 Cai fyn'd a dyfod byth yn rhwydd,
yr Arglwydd fydd dy geidwad.

SALM CXXII.

I Dŷ'r Arglwydd (pan dd'wedent) awn,
im' llawen iawn oedd gwrando:
2 Sai'n traed o fewn Caer-Salem byrth,
yr un ni synth oddiyno.
3 Caersalem lân ein dinas ni,
ei sail sydd ynddi 'i hunan,
A'i phobl sydd ynddi yn gyttûn,
a Duw ei hun a'i drigfan.
4 Can's yno y daw y llwythau 'nzhŷd,
yn unfryd, llwythau'r Arglwydd:
Tyfioeth Israël a'i drig-fod,
a chlôd i'w fawr sancteiddrwydd.
5 Can's yno cadair y farn sydd:
eisteddfod Dafydd yno.
6 Erchwch i'r ddinas hedd a mawl:
a llwydd i'r fawl a'th garo.
7 O fewn dy gaerau heddwch boed,
i'th lysoedd doed yr hawddfyd.
8 Er mwyn fy mrodyr mae'r arch hon,
a'm cymddygiion hesyd.
9 Ac er mwyn tŷ'r Arglwydd ein Duw,
hwn yntc yw'n rhagorol:
O achos hyn yr archaf fi,
i ti ddaioni rhadol.

SALM CXXIII.

T Uedda 'ngolwg at y ne',
(fy Nuw) dy le trigiannol.
2 Fel y trŷ gweision eu llygaid
at ddwylo 'u meistriaid bydol.
Llygaid llaw-forwyn ar bob tro,
a ddilyn ddwylo i meistries
Dîsgwyliwn arnat (Dduw) 'r un wêdd,
am dy drugaredd gynnes.
3 Dy nawdd Arglwydd, dy nawdd yn rhôdd,
dygafom ormodd dirmig.
4 Gan watwar y tŷn a'r balch iawn,
yr ym yn llawn boenêdig.

SALM CXXIV.

D Yma'r amser yn ddi ymgâl,
gall Israël, fynegi,
Yr Arglwydd nef oni bai fod,
a'i arfod gyd a nyni.
2 Gyd a ni oni bai ei fod,
pan ddaeth gwrth-draffod dynion:
3 Pan gododd eu llid i'n poeni,
llyngasent ni yn fywion.
4 Y dysfroedd a'n boddafent ni,
a'n hoes dan gefnlli buan:
5 Chwyddafent drolom, fel chwydd dŵr:
fel dyna gyflwr truan.
6 Bendigaid lôn ei law a droes:
ac ef ni roes mo honom
Yn ysglyfaeth i'n rhwygo'n frau,
i'w gwâg efeiliau llymion.
7 Ein henaid aeth yn rhŷdd o lŷn,
fel yr aderyn gwirion,
Rhwyd yr adarwr torri wnaeth,
a ninnau aeth yn rhydion.

SALM CXXV, CXXVI, CXXVII, CXXVIII, CXXIX, CXXX.

8 Ein holl gynhorthwy ni, a'n llwydd,
fy'n nerth yr Arglwydd hawddgar,
Yr hwn trwy waith ei ddwyliaw ef,
a greawdd néf a daear.

SALM CXXV.

Sawl a'mddiriedant yn Nuw Iôn,
byddant fel Seion fynydd,
Yr hwn ni syf: a'i sylwedd frî
a bery yn dragwydd.
2 Fel y laif sail Caersalem frî,
a'i chylchy mae mynyddoedd:
Fellyr Arglwydd yn gaer sydd,
dragwydd cych ei bobloedd.
3 Er na orphywys rhwyfsg clêdd hir
yr enwir ar gyflawniaid,
Rhag i'r rhai cyflawn ystyn llaw,
i deimlawn campau diriaid.
4 O Arglwydd Dduw, yn brysur gwnâ
i bob dîn da ddaioni;
Sef union attat ti yn glau
y bydd calonau'r rheini.
5 Onid y drygddyn Duw a'i gîr
gyd â gweithwyr anwired;
Mewn drwg ymdroes, felly ymdroed,
ar Israel boed tangnafedd.

SALM CXXVI.

Pan ddychwelodd ein gwir Dduw Iôn
gaethi wed Seion sanctaidd;
Môr hyfryd genym hyn hob un,
a rhai mewn hûn nefolaidd
2 Nyni a'n genau yn dda'n gwêdd,
gorfoedd ar ein tafod
Ym mhlið cenhedloedd d'wedynt hyn,
Fe wnaeth Duw drostyn ystod.
3 Ystod fawr a wnaeth Duw yn wir,
ein dwyn i'n tir cynnefin:
O gaethi wed y gelyn llîm,
am hyn yr ym yn chwerthin.
4 O cynnull ein gweddillion ni,
tro adre'r rheini eilwaith,
Gan dy lif-ddyfroedd fel y gwylch,
y dehau fych a diffaith.
5 Y rhai sy'n hau mewn dagrau blin,
hwynt-hwy dan chwerthin medant:
Fellyr Arglwydd dan droi y byd,
dwg ni i gyd i'r mediant.
6 Y rhai dan wyllo aeth o'r wlad,
fel taflu hâd 'rhîd gryniau?
Trwy lawenydd y dônt ynglyd,
fel casglu yd yn dyrrau.

SALM CXXVII.

Y Tŷ ni adeilado'r Nêr,
ai'n ofer gwaith y seiri;
A'r ddinas hon ni's ceidw efo,
ni thycia gwilio ynddi.
2 O's bore godi, o's hûn hwyd,
a byw trwy lwyf oñidio.
Ofer i gîd: Duw a'r yd hûn
i bob rhyw un a'i caro.
3 Wele, y plant a roir i ddîn,
hiliogaeth yn i'r Arglwydd:
Ac o'i rôdd ef daw ffrwyth y bru,
i'w magu mewn sanctaiddrwydd.
4 Fel gwyl crîf, p'le bynnag y daw,
ac yn ei law ei saethau:
Plant yr ieuengïd felly 'maen'
yn barch o flaen y tadau.

5 Sawl' honi sydd a'i wifr yn llawn,
mae'n ddedwydd iawn ei foddio:
Hwy ni's gw'r adwyddir pan ddêl mân
i'mdiddan â'u gelynion.

SALM CXXVIII.

A Ofno'r Arglwydd gwyn ei syd,
a rhodio'r hyd ei jwybrau,
2 Bwyttai o ynnill gwaith dy law,
a blith y daw i titau.
3 Dy wraig ar du dy dîs nèn,
fel pêr winwydden ffrwythlon,
Dy blant ynglych dy fwrd a sydd
fel olew-wydd blanhigion:
4 Wele, fel dyma'r môdd yn wir
bendithir y gwyr cyfion,
A ofno'r Arglwydd Dduw yn ddwys,
rhîdd arno bwys ei galon.
5 Cei gyflawn fendif gan Dduw Iôn,
bydd dithau Seion ddedwydd;
Fel y gwelch a goleu drem,
Gaersalem mewn llawenydd
6 Holl ddyddiau d'einioes. Plant dy blant,
cei weled llwyddiant iddynt,
Ac ar holl deulu Israël,
daw hedd diogel arnynt.

SALM CXXIX.

L Lawer gwaith cefais gyftudd mawr,
Israel yn awr dywed, O'm hieuengïd hyd yr awr hon,
fe wyr sy mron eu trymmed.
2 A lawer gwaith y cefais lid,
o'm gwân ieuengïd allan,
A blin gyftudd ar lawer tro,
ac etto ni'm gorfuan.
3 Yr arddwyr arddent y cefn mau,
trwy rwygo cwylau hirion:
4 Y cyfion Nêr torrodd yn frau,
blêth-didau'r annuwiolion.
5 Pa rai bymag a roisant gâs
ar degwch dinas Seion,
Gw'r adwydder hwynt, cilient i'w hâl,
y rhai annuwiol creulon.
6 Byddant fel y glâs wêl a fai
ar bennau tai yn tyfu,
Yr hwn sydd, cyn y tyner so,
yn gwywo, ac yn methu.
7 Ni leinw'r medelwr ei law,
ni chair o honaw ronynt:
I'r casglwr ni's tâl ddim mo'i droi,
na'i drin, na'i roi mewn rhwymyn:
8 Fel na bai byth gwiw gan y rhai
na'r dramwyai heibio,
D'dwedyd unwaith, Duw a ro llwydd,
neu, i'r Arglwydd a'ch bendithio.

SALM CXXX.

O R dyfnder gelwais arnat, Iôn,
2 O Arglwydd tirion goftwng
Dy glûst, ystyria y llais mau,
clyw sy ngwediadu teilwng.
3 Duw, pwys a fai yn d'wyneb di,
o's creffu ar anwired?
4 Ond fel y't ofner di yn iawn,
yr wyt yn llawn trugaredd.
5 Disgwylais f' Arglwydd, wrth fy rhaid,
digwyliodd f' enaid arno.
Rhois fy holl obaith yn ei air,
f' enaid a gair yn effro.

SALM CXXXI, CXXXII, CXXXIII, CXXXIV, CXXXV.

Ac an yr Arglwydd, gwylio y bydd,
fwy nā gwyliedydd disri,
A edrych blygain bob pen awr,
a welo'r wawr yn codi.

7 Un wêdd disgwylied Israël,
yn ddirgel am yr Arglwydd,
Can's mae nawdd gyd a'r Arglwydd nêf,
mae ynddo ef rywiowgrwydd.

Ei drugareddau ânt ar llêd,
fe rydd ymwared in,

8 Fe weryd Israël; fel hyn,
fo'i tyn o'i holl ddrygion.

SALM CXXXI.

YN fy nghalon ni. bu falch chwydd,
O Arglwydd, na diai tynder,
Ni chodais chwaith drathäus w̄g
i'm golwg o dra uchder.
Ac ni rodiai yma a thraw,
i dreiglaw pethau mawrion;
Ni fanwl chwiliais am 'wybod,
rhyfeddod a dirgelion.

2 Gostyngais i'f enaid mewn pryd,
fel pan ddiddysnyd herlod:
Fy enaid sydd fel un a fu
gweidi 'ddiddysfni'n barod.

3 Ond disgwylied tŷ Israël
wrth wir Imanuel beunydd,
Sef wrth yr Arglwydd o'r pryd hyn,
heb derfyn yn dragwydd.

SALM CXXXII.

O Cofia Ddafydd, fy Nuw Nêr,
a'i holl wrth-flinder hefyd;

2 Pa lŵ addundon a roes fo
i Dduw Iago, gan dd'wedyd;

3 Nid â o fewn papell fy nhŷ,
a'm gwely mwyn ni's dringaf:

4 Ni roddaf i'm dau lygad hûn,
amrantun chwaith ni chyngaf:

5 Nes caffwyf gyfle yn ddi rûs,
i Arglwydd grymmus Iago.

6 Wele'n Ephrata clywgom fod
lle o breswylfod iddo.

Cawson hi ym meusydd y coed.
7 Pawb doed i'w bebyll tirion,
Awn ymgrymmwn, pawb usuddhaed,
wrth ei faingc draed yn union.

8 F'Arglwydd, cyfod i'th esfwyth lŷs,
a'th arch o rymmus fawredd,

9 Gwifged d'offeiriad gyfion faint,
gwifged dy Saint wirionedd.

10 Er mwyn Dafydd dy ffyddlon wâs,
na thŷn dy râs yn lliodiog:

Ac na wrth'neba di er neb,
mo wyneb dy enneiniog.

11 I Ddafydd rhoes yr Iôn lŵ gwir,
a chedwir hwn heb wŷredd,

O ffrywth dy gorff rhôf ar dy faingc,
it' iraidd gaingc i eistedd.

12 Fy neddfau a'm cyfammod i,
dy feibion di o's cadwant:

O blân i blân, o gaingc i gaingc,
hwyl ar dy faingc a farnant.

13 Can's fy Arglwydd, o ferch a bôdd,
a rag-ddewisodd Seion:

I drigo ynddi rhoes ei fryd,
gan dd'wedyd geiriau tirion;

14 Hon syth fydd fy ngorffwysfa i,
o hoffder ynddi triga'.

15 Bendithiaf hi â bwyd di ball,
â'i thlawd diwall o fara.

16 A iechydwrach, medd Duw Nâf,
y gwifgaf ei heglwyfwr,

A rhoddaf yngennau pob Sant
o'i mewn, ogoniants fallwyr.

17 Paraf hyn oll, ac felly bydd,
corn Dafydd yn goronog:
Felly darperais, gan fy mhwyl,
brif ganwyll i'm henneiniog.

18 Am ei elynion, o bob parth,
y gwifgaf warth a gw'r adwydd,
Paraf hefyd i'w goron fo
fioleuo: medd yr Arglwydd.

SALM CXXXIII.

WEle, fod brodyr yn byw 'nghyd
môr dda, môr hyfryd ydoedd.

2 Tebyg i olew o fawr werth,
môr bryderth ar y gwifgoedd:
Fel pe diygynai draw o'r nèn,
'r hŷd barf a phen offeiriad,
Sef barf Aron a'i wîsg i gŷd,
yn hyfryd ei arogliaid.

3 Fel pe diygynai gwlith Hermon
yn dô dros Seion fynydd,
Lle rhwymodd Duw fywyd, a gwlith
ei fendifth, yn dragwydd.

SALM CXXXIV.

WEle, holl weision Arglwydd nêf,
bendithiwrch ef, lle'r ydych
Yn sefyll, yn nhŷ Dduw y nôs,
a'i gynted diddos trefn-wych.

2 Dyrchewrwrch chwi eich dwylaw glân
yn ei gyffegr-lân annedd:

A bendithiwrch â châlon rwydd,
yr Arglwydd yn gyfannedd.

3 Yr Arglwydd, â'i ddeheulaw grës
hwn a wnaeth Nêf a daear,
A roddo ei fendifth a'i râs,
i Seion ddinas hawddgar.

SALM CXXXV.

O Molwch enw'r Arglwydd Nêf,
ei weision ef molienwrch,

2 Y rhai a saif i'w dŷ a'i byrth,
i'n Duw a'i fawrwrwrh cewch.

3 Molwch yr Arglwydd, can's da yw,
clôd i'r Iôr byw a berthyn:
Cenwrch ei glôd dros yr holl fyd,
a hyfryd yw y testyn.

4 Oblegid yr Arglwydd â'i nawdd,
ef a etholawdd Iago,
Ac Israël, i'w mîsg y trîg,
yn deulu unig iddo.

5 Can's mawr yw'r Arglwydd yn ei lŷs,
mi wa yn hybys hynny.
Ym mhell uwch law'r holl dduwiau mân,
mae'r Arglwydd glân a'i allu.

6 Hyn oll a fynodd a wnaeth ef,
yn uchder Nêf eithafon:

A'r ddeear, ac yn y môr cau,
a holl ddyfnderau'r eigion.

7 O eithaf daear cyfyd tarth,
daw'r mîllt o bob parth hwythau,
Ac oer dymhestoedd, gwlâw a gwint,
a godynt o'i drysorau.

8 Yn nhîr yr Aipht, dynion, a dâ,
â llawer plâ y t'rawodd,

SALM CXXXVI, CXXXVII.

Cyntaf-anedig o bob un,
 a'i law ei hun a laddodd.
 9 Ith ganol di, O Aipht greulon,
 rhoes Duw arwyddion rhyfedd,
 Ar Pharo a'i holl weision i gŷd :
 dûg trwy'r holl fyd orfoledd,
 10 O nerth ei fraich efe a wnaeth,
 lawer cenhedlaeth feirwon :
 A laddodd lawer yr un wêdd
 o ben brenhinedd cryfion.
 11 Sef o'r Amoriaid Sehon fawr,
 ac Og, y cawr o Bafan :
 A'r un ddinnyfriad arnynt aeth,
 a holl frenhiniaeth Canan.
 12 A'u holl diroedd hwynt-hwy i gŷd :
 gyd a'u holl fywyd bydol,
 I Israël ei roi a wnaeth,
 yn etifeddiaeth nerthol.
 13 Dy enw (O Arglywydd) a'th nerth cry',
 a bery yn dragwywyd,
 Ac o genedl i genhedlaeth
 dy goffadwriaeth, lywydd,
 14 Can's ar ei hobl y rhŷdd ef farn,
 yr Arglywydd cadarn cyfion,
 Ae yn ei holl wylodraeth bur,
 bydd dosfur wrth ei weision,
 15 Y delwau oll, gwaith dwylaw yn',
 a dyfais dŷn anffyddlon.
 O aur ac arian, dyn a'u gwnaeth,
 o hil cenhedlaeth weigion.
 16 O waith dŷn, genua rhŵth y sydd,
 heb ddim lleferydd iddyn ;
 Ac mae llun llygaid mawr ar llêd,
 a'r rhai'n heb weled gronyn ;
 17 Dwy glûst dynion sydd i bob un,
 heb glywed mymrwn etto,
 Eu safn yn ehangu, ac ni chaid
 na chwŷth nag enaid ynddo.
 18 Un fôdd a'r delwau fydd y rhai
 a'u gwnelai hwynt a'u dwylo,
 Ac nid yw well nâ'r rhai'n yr un,
 ynddun a ymdelriedio.
 19 Tŷ Israël, na choeliwch chwi,
 tŷ Aron, Lefi utudd,
 20 I'r rhai'n ddim, ond i'r Arglywydd nê',
 bendithiwrch e'n dragwydd.
 21 Bendithier fyth mawr Enw'r Iôn,
 o Seion hên a barchem,
 Bendithier, moler ei enw fo,
 fy'n trigo yng Nghaer-Salem.

SALM CXXXVI.

Môlwrch yr Arglywydd, can's da yw,
 molienwch Dduw y llywydd,
 Can's ei drugaredd oddi frŷ,
 a bery yn dragwyddydd.
 2 Molwrch chwi Dduw y duwiau'n rhwydd,
 3 ac Arglywydd yr arglywyddi,
 4 Hwn unig a wnaeth wyrthiau mawr,
 trwy ei ddirfawr ddaioni,
 5 Gwnaeth a'i ddoethineb nêf uwch ben,
 6 a'r ddaearen a'i dyfredd,
 Y rhai yw prif sylwedd y bŷd,
 ac i gŷd o'i drugaredd.
 7 'R hwn a wnaeth oleuadau mawr,
 o'r nêf hyd lawr a'i fawredd ;
 8, 9 Haul y dŷdd, a'r lleuad y nôs,
 i ddangos ei drugaredd.
 10 'R hwn a d'rawodd yr Aipht i'w ddig,
 a'r blaen-anedig ynddi,

11 Ae a ddûg Israël i'r daith,
 ac ymaith o'r holl gyni.
 12 A hyn trwy law grêf, a braich hâr,
 o'r ym ei wir ogoneedd :
 13 A holldi'r môr côch yn ddwy ran,
 o anian ei drugaredd.
 14 Dûg Israël i'r lân yn wŷch,
 fel dyna ddrôdla gorfoledd :
 15 Ysgyttio Pharo, a'i holl lu,
 a hyn fu ei drugaredd.
 16 A dwyn ei bobloedd yn ddi-chwŷs,
 trwy wledydd dyrys anian :
 17 Taro brenhinoedd er eu mwyn,
 ac felly 'dwyn hwy allan.
 18 Lladd llawer brenhin cadarn llon,
 19 sef Sehon yr Amoriaid :
 20 Ac Og o Bafan yn un wêdd,
 o'i fawr drugaredd dihaiid.
 21 A'e holl diroedd hwynt-hwy i gŷd,
 eu rhoi yn fywyd bydol
 22 I Israël ei wâs a wnaeth,
 yn etifeddiaeth nerthol.
 23 Hwn i'n cystud a'n cofiodd ni,
 o'i fawr ddaioni tirion.
 24 Ac a'n hachubodd yn ddiswrth
 oddiwrth ein holl elynion.
 25 Yr hwn a ymbyrth bob rhyw gnawd,
 yn ddiawl o'i drugaredd,
 26 Clodforwch Dduw, brenhin y nêf,
 rhowch iddo ef ogoneedd.

*Molwrch Arglywydd yr arglywyddi,
 uwchben pob rbi o Fawredd,
 Dduw'r duwiau, Ior uwchben pob Iôn,
 a ffynnon y drugaredd.*

SALM CXXXVII.

P An oeddym gaeth yn Babilon,
 ar lân prîf afon groyw,
 Mewn coffadríaeth am Seion,
 hidlafon ddagrau'n loyw.
 2 Rhoddafom ein telynau 'nghrôg,
 ar goed canghenog iorion,
 Lle yr oedd prenniau helyg plân,
 o ddeutu glân yr afon.
 3 Y rhai a'n dûg i garchar caeth,
 i ni yn ffaeth gofynnen,
 A ni'n bruddion, gerddi Seion,
 ysywaeth peth ni's gallen.
 4 O Dduw, pa fôdd y canai neb,
 (rhomae ateb yn ystoriol)
 I chwi o gerdd ein Harglywydd Dâd,
 a ni mewn gwylad efronol ?
 5 O's â Caersalem o'r côf mau,
 anghofied dehau ganu ;
 6 Na throed fy nhafod, oni bydd,
 hi'n ben llawenydd imi.
 7 Cofia di Dduw, blant Edom lem,
 yn nydd Caersalem hawddgar :
 Noethwch, dinoethwch (meddei rhai'n)
 ei mûr a'i main i'r ddaear.
 8 Bydd gwyn eu bŷd i'r fawl a wnei
 i ti, merch Babel rydost,
 Yr unrhyw fesur, gan dy blau,
 i ninnau fel y gwnaethost.
 9 Y fawl a gym'r o dy blant di,
 bo'r rheini fendigedig,
 Ac a darawo'r eppil tau,
 a'u pennau wrth y cerrig.

SALM

SALM CXXXVIII.

R Höf sawrglod i ti, fy Nuw lôn,
o ddyfnder càlon canaf :
Yngwydd holl Angylion y nêf,
a'm hoflef y'th foliannaif.
2 Ymgrymmaf tu a'th sanctaidd dŷ,
dan ganu o'th drugaredd,
A'th enw mawr uwch-law pob peth,
a'th air difêth wirionedd.
3 Y dydd y gelwais arnai ti,
gwendewaifft yn fuan :
Yno y nerthaifft â chref blaif,
fy enaid i oedd egwan.
4 Doed brenhinoedd y ddaear hon,
a rhoen it' union foliant :
Addolent oll ein gwr-Dduw ni,
can's d'eiriau di a glywsiant.
5 Yn ffyrdd yr Arglwydd yr un wêdd,
ac am ei Fawredd canant :
Gan ddangos trwy'r holl fyd ei faint,
a maint yw ei ogoniant.
6 Uchel yw'r lôn, etto fe wêl
yr ufudd ifel ddynion :
A gwêl o hirbell, er eu plâu,
y beilch a'r gwarrau sythion.
7 Pe bai yn gysyng arnai'r bŷd,
ti a'm bywlleyd eilwaith :
Gan ystyn llaw i ddwyn dy wâs
oddwrth rai atcas ymaith.
8 Yr Arglwydd a gyflawnna â mi,
Duw, dy ddaioni rhag-llaw,
Ac yn dragwyd y mi dôd :
na wrthod waith dy ddwylaw.

SALM CXXXIX.

A Rgwydd, manwl y chwiliaifft fi,
da y'm hadwaen hefyd :
2 Eisteddiad, codiad, gwyddost hyn,
a'm meddwl cyn ei dd'wedyd.
3 Yr wŷd yngylch fy lloches i,
a'm ffyrdd fydd i ti'n hybys :
4 Nid oes air na's gwyddost ei fôd
ar flaen fy nhafod ofnus.
5 O'm hól ac o'm blaen y'm lluniaifft,
dy law a ddodaifft arnaf :
6 Gwybodaeth ddieithr yw i mi,
a'i deall hi ni's medraf :
7 I ba le'r âf fi i roi tro,
i'mguddio rhag dy Ysbryd ?
I ba le ffoaf rhag dy wŷdd,
trwy gael ffordd rwydd i lathlyd ?
8 O's dringaf tu a'r nefoedd frŷ,
wyt yno i'th dý perffaith :
O's tu a'r dyfndwr, goftwng tro,
yr wyt ti yno eilwaith.
9 Pe cawn adenyydd bore wawr,
a myn'd i fôr mawr anial,
10 Yno bydd dy ddeheulaw di,
i'm tywys i a'm cynnal.

11 A phe meddyliwn, yr ail dro,
ymguddio mewn tywylwg.
Canol y nôs fel hanner dydd,
môr oleu fydd yn d'olwg.
12 Nid dim tywylach nôs i ti
nag yw goleuni hafddydd,
A'r ddau i ti mnaent yr un ddull,
y tywyl a'r goleuddydd.
13 Da'gwyddost y dirgelwch mau,
f'arenau a fediennaifft,

Ynghrôth fy mam pan oeddwn i,
yno tydi a'm cuddiaifft.
14 Can's rhyfedd iawn y gwnaethbwyd fi,
a' thwaith di sy ryseddod,
A'm henaid a wyr hynny'n dda,
a hon a wnaâ it'fawrglod :
15 Ni chuddiwyd fy ngrŷm rhagot ti,
pan wnaethost fi yn ddîrgei,
Fel llunio dŷn o'r ddaear hon,
o fewn pridd eigion ifel.
16 Dy lygaid gwelfant fy nhreñn waei,
cyn i mi gael perffeithlun :
'R oedd pob peth yn dy lyf yn llawn,
cyn bod yn iawn un gronyn.
17 Môr anwyl dy feddyliau ym',
mor fawr yw fum y rheini :
18 Wrth fwrv, amlach gwn eu bod
nâ'r tywod o risedi.
Myfyrio pan ddeffrôwyd fi,
'r wŷf gyd â thi yn gwblol.
19 O Dduw, pa achos yn dy lid,
na leddid yr annuwiol ?
O Dduw, pe coibid rhai o'r rhain
y fydd yn arwain traha,
Wrth y gwaedlyd fo gaid d'wedyd,
Dydi dôs oddi yma.
20 Y rhai am danad, f' Arglywydd cu,
fy'n traethu pethau 'fgeier,
A'th elynion dibris eu llw,
cym'rasant d'enw'n ofer.
21 Ond câs yw gennys, O Dduw lôn,
dy holl gafeion gwaedlyd ?
Ond ffiaindi gennys fi bob dŷn,
a ai yn d'erbyn hefyd ?
22 A llawn gâs y cafeais hwynt,
ynt fel ar bwyt gelynion.
23 O chwiliai fi, O Dduw, yn hŷ,
cei hynny yn fy nghâlon.
Duw, prawf fy meddwl i'n fy mol,
24 Oes ffordd annuwiol gennys ;
Gwêl fi, tywys, dŵg fi yn f' ôl,
dôd ffordd dragwyddol ymy.

SALM CXL.

R Hag y gŵr drwg gwaredd fi (Nêf)
rhag gŵr y prawfder efrudd,
2 Rhai sy'n bradychu yn ddîrgei,
a chasglu rhyfel beunydd.
3 Fel colyn farph yn llithrig wau,
yw eu tafodau llymmion :
Gwenwyn yr asp fydd yn parhau
dan eu gwefusau creulon.

4 Rhag y dŷn drwg, rhag y gŵr traws
sy'n myfyri lliaws faglau.
Duw, gwaredd fi, rhag gofod brâd,
yngylch fy ngwtaid lwybrau.
5 Y beilch euddafant fagl a rhwyd,
wrth hon gofodwyd tannau ;
Ar draws fy ffyrdd i ddâl fy nroed :
yng'hûdd y rhoed llinynnau.

6 D'wedais wrth f' Arglywydd, Fy Nuw wŷd,
tyn fi o'u rhwyd a'u maglau ;
O gwrando'n fuan, f' Arglywydd nêf,
ar brudd lêf fy ngweddiau.
7 Fy Arglywydd yw fy nerth i gŷd,
a'm coel a'm iechyd càlon ;
Ti a roist gûdd dros fy mhen mau,
yn nôdd yr arfa gloywion.

8 F'r dŷn annuwiol, Duw, na âd
dymuniad drwg ei'willys ;

Rhag

SALM CXLI, CXLII, CXLIII.

1 Rhag ei wneuthur eso yn grý';
a'i fyn'd yn rhý drahaus.
2 A'u holl ddymuniad drwg i mi,
a'u rhegain weddi greulon,
Y rhai'n yn llwyr a ddônt ym mhen
y capten o'm caseion.
10 Syrthied arnynt y marwor tân,
ac felly llosg in' ymaith,
Bwrier hwyt mewn ceufosydd nant,
fel na chyfodant eilwaith.
11 Dýn llawn siarad fydd anwaftad,
ni eistedd ef yn gryno:
A drwg a ymlid y gwr traws,
o hyn mae'n haws ei gýwmpo.
12 Da gwn y rhýdd yr Arglywydd dál
i ddíal cam y truan;
Ac y iawn farna y dýn tlawd
sy'n byw ar gwardawf fechan.
13 Y rhai cyflawn trwy yr holl fýd,
dy enw a gyd foliannant,
A'r holl rai union, heb ofn neb,
o flaen dy wýneb trigan,

SALM CXLI.

O Brysia, Arglywydd, clyw fy llais,
o brysur gelwais arnau;
O'r mân lle bwyl, gwrando fy llêf,
a doed i'r néf hyd attad.
2 Fy ngweddî ger dy fron a ddaw,
gan godi dwylaw'n uchel,
Yn arogl darth ac aberth hwyr,
fel union ddiwyr lefel.
3 O Arglywydd, gosod, rhag gair ffaeth,
gadwrach ar fy ngenau;
Rhag im' gam-dd'wedyd, gosod ddôr
ar gyfor fy ngwesfuau.
4 Na phwyfa 'nghâlon at ddrwg beth,
yngnyd-bleth a'r annuwiol:
Nac mewn cýd-fwriad gwaith neu wêdd,
rhag twyl eu gwledd ddaienteithiol.
5 Boed côsb a cherydd y cyflawn,
fel olew gwerthlawn arnaf:
Ni friw fy mhen, po mwyafo,
mwy trosto a weddias.
6 Eu barnwyr pe bwrid i'r llawr,
ar greigiau dirfawr dyrys:
Gwrandawent ar f' ymadrodd i,
a chlywent hi yn felys.
7 Fel darnau cynnud o goed mân,
a fwrian 'r hyd y ddæcar,
Mae'n hesgyrn ninnau yr un wêdd,
ym mron y bêdd ar wasgar.
8 Mae 'ngolwg a'm holl obaith i,
Duw, arnat ti dy hunan:
Duw, bydd di'n unig yn fy mhlaid,
na fwyr f'enaid allan.
9 Cadw fi, Arglywydd, rhag y rhwyd,
hon a olodwyd ymy,
Telm yr annuwiol, hoenyn main,
rhag ofn i'r rhai'n fy magly.
10 Yr anwireddŵyr 'b ado un,
cwympant eu hun i'w rhwydau,
Ymddiniad ynot ti a wna;

ac felly diangaf innau.

SALM CXLII.

R Hois weddi ar yr Arglywydd néf,
yn llým fy llêf ymbiliais;
2 A'm holl fyfyrdd ger ei fron,
o'm calon y tyweltais.

3 Ond pan syneigais it' fy nghur,
a'm dolur o'm meddyliau,
Da gwyddit ti bob ffordd a'r mân,
y rhoefan' i mi faglau.

4 O'r tu deau nid oedd im' neb,
trown f' wýneb, a'm hadwaenai,
Na nawdd, na neb, o du'n y byd,
ty mywyd a'mgeleddai.

5 Arnad llefais, wrthyd d'wedais,
Duw, ti a ydwyd union:
Fy nghwbl obaith wyt ti yn wir,
a'm rhan yn nhir y bywion.

6 O ystyr, Arglywydd, faint fy nghri,
wýf mewn trueni diglon:
Rhag fy erlidwyr gwared fi,
mae'r rheini yn rhý gryphon.
7 O garchar caeth, fy enaid týn,
dy enw am hyn a folaf:
Pan weler dy fod ar fy rhan,
y cyfion twysgan attaf.

SALM CXLIII.

E Rglywyd fy arch, O Arglywydd mân,
Wyt arnad yn gweddio:
O'th wirionedd, a'th gyflawnedd,
gofynnaf it' fy ngwando.
2 Ac na ddos i'r farn a'th wâs gwael,
(pa lès im' gael cyflawnider?)
Am nad oes dýn byw ger dy fron
yn gyfion pan ei teimler.
3 Y gelyn a erliddodd f' oes,
mewn llwch y'm rhoes i orwedd:
Fel y rhai meirwen a fai'n hir,
is tywyl dir, a'u hannedd.
4 Yna fy ylbryd, mewn blin ing,
a fu mewn cyfing-gyngor:
5 Ac ar fy nghâlon drom daeth braw:
ond wrth fyfyrriaw rhagor,
Mi a gofiais y dyddiau gýnt,
a helynt gwaith dy ddwylo,
Am hyn myfyriais, fy Nuw Nâf,
am hyn myfyriaf etto.
6 Fy nwyllaw attaf rhois ar lêd,
lle 'mae f' ymddiried unig,
Am danad f' enaid fydd yn wir,
un wêdd a'r tir sychedig.
7 Yn ebrwydd gwrando fi yn rhôdd,
O Arglywydd, palodd f' ylbryd:
Rhag i mi fyned i'r pwll du,
fel rhai a ddarfu 'bywyd.
8 Par im' ar frýs gwydded dy nawdd,
can's ynot hawdd y credais:
A dyfog im' radio dy ffyrdd rhâd,
can's f' enaid attad codais.
9 A gwared fi fy Nuw, a'm Hiôn,
rhag fy ngelynion a夫rus,
Am fod fy lloches gyd a thi:
10 O dyfog i mi d'ewyllys:
Can's tydi ydwyd y Duw mau,
boed d'Ysbryd tau i'm tywys
Ar yr uniondeb yn y tir.
dyna dy wir ewyllys.

11 Duw, er mwyn d' enw fi bywhâ,
a helpa f' enaid tyner,
Allan o ing, Duw, cais ei ddwyn,
ac er mwyn dy gyflawnder.
12 A gwnâ ar yr elynol blaidd,
caseion f' enaid, gerydd:
Difetha hwyt er mwyn dy râs,
can's mi wýf dy wâs usydd,

SALM

SALM CXLIV, CXLV, CXLVI.

SALM CXLIV.

Bendigaid fo'r Arglwydd fy nerth,
môr brydferth yr athrawa
Fy nwylo i ymladd, a'r un wêdd,
fy mysedd i ryfela.
2 **F**y nawdd, fy nerth, fy nûg, fy nghred,
fy nhw'r, fy ymwaed unig;
Can's trwyddo ef fy mhobl a gâf
danaf yn oftyngedig.
3 **P**a beth yw dîn, dywaid, O Dduw,
pan fyddit i'w gydnabod?
A mab dîn pa beth ydyw fo,
pan fych o hono'n darbod?
4 **P**a beth yw dîn?, peth yr un wêdd
â gwagedd heb ddim' hono;
Ai ddyddiau'n cerdded ar y rhôd,
fel cysgod yn myn'd heibio.
5 **G**oftwng y nefoedd, Arglwydd da,
ac edrych draha dynion:
Duw, cyffwrdd â'r mynyddoedd frî,
gwnâ iddynt fygu digon,
6 **I**'w gwasgar hwynt, gyrr fellt i wâu,
i'w lladd gyrr saethau tanbaid.
7 **D**isgyn, tyn fi o'r dyfroedd mawr;
hyn yw, o law'r estroniaid.
8 **D**uw, gwared fi, geneuau'r rhain
a fydd yn arwain gwegi:
A'u deheu-law fy yr un bwyll,
ddeheulaw twyll, a choegni.
9 **I** ti, Dduw, canaf o fawrhâd,
yn llafar ganiad newydd,
Ar nabyl, ac ar y deg-tant,
cei gerdd o foliant beunydd.
10 **D**uw, i frenhinoedd, rhoi a wnaeth,
ei swraeth at iawn-reol:
Dan ymwared Dafydd ei wâs,
rhag cleddyf cas niweidiol.
11 **D**uw, gwared, achub fi wrth raid,
rhag plant estroniaid digus,
A'u safn yn llawn o ffâlfer gau,
a'u dehau yn dwyllodrus.
12 **B**ydd ein meibion fel planwydd cu
o'r bôn yn tyfu'n iraidd:
An merched ni fel cerrig nâdd,
mewn conglau neuadd sanctaidd.
13 **A**n conglau'n llawnion o bob peth,
a'n safaid, difeth gynnydd,
Yn fileodd (mawr yw'r llwyddiant hwn)
a myrddiwn i'n heolydd.
14 **A**n hychen cryfion dan y wêdd
yn hywedd, ac yn llonydd:
Hêb dorr na forriant i'n mysg ni,
na gwaeddi i'n heolydd:
15 **D**edwydd ydyw y bobl y fy
a phob peth felly ganddynt:
Bendigaid yw'r bobl y rhai'n yw
a'r Arglwydd yn Dduw iddynt.

SALM CXLV.

Mi a'th fawrygaf di, fy Nuw,
can's tydi yw fy llywydd,
Bendithio dy enw byth a wnaâf,
mi a'i molaf yn dragwydd.
2 **D**y enw a folaf fi bob dîdd,
a'th glôd â fydd heb orphen.
3 **Y**r Arglwydd fydd glodfawr heb wêdd,
a'i fawredd sydd heb ddiben.
4 **C**enedl wrth genedl a rônt fawl
i'th ogoneddawl wyrthiau;
Gan dânu dy nerth 'r hîd y byd,
a d'wedyd dy gynheddau.

5 **A**m dy ogonedd mawr, fy Nâf,
mynegaf, a'th gadernid.
6 **S**ôn am dy bethau ofnadwy,
gwnânt hwy a minnau hefyd.
7 **L**liwyr goffadwriaeth 'honor ti,
a'th fawr ddaioni 'draethant;
Ac o'th gyflawnder, fy Nuw Iôn,
â llafar dôn y canant:
8 **S**ef graflawn yw ein Harglwydd ni,
ac o dôsturi rhyfodd:
Hwyr ac anniben yw i ddig;
llawntrydig i drugaredd.
9 **D**a yw yr Arglwydd i bob dîn,
a'i nodded sy'n dycciannol:
Ac ar ei holl weithreodoedd ef
daw nawdd o'r nêf yn rafol.
10 **D**y holl weithreodoedd di i'th Iwydd,
O Arglwydd, a'th glodforant:
Dy wyrth pan welo dy Saint di,
y rheini a'th fendithiant:
11 **G**an sôn am drugaredd a grâs
dy d'yrnas, a'i chadernid:
Fel dyna'r gerdd sydd yn parhâu,
yn eu geneuau hyfryd.
12 **F**el y paront trwy hyfryd glôd,
gydnabod â'th deyrnasiad,
A'th nerth ym myïg holl ddynol blant,
a'th lawn ogoniant gwaftad.
13 **B**renhiniaeth dy d'yrnas di frî,
a bery yn waftadol,
A'th lywodraeth o oed i oed,
hon a roed yn dragwyddol,
14 **Y**r Arglwydd cynnal ef yn llon,
y rhai fy mron eu cwympod:
Ac ef a gyfyd bawb yn wir,
a'r a oftyngir isod.
15 **W**eles, mae llygaid yr holl fôd
yn difgwyd wrthyd, Arglwydd,
Tithau a'u porti hwynt i gyd,
bawb yn ei bryd yn ebrwydd.
16 **A**phan agorech di dy law,
o honi daw diwall-faeth:
D'ewyllys da yw ymborth byw,
a hynny yw eu lluniaeth.
17 **H**oll ffyrdd yr Arglwydd, cyfion ynt,
a'i wyrthiau dydnt sanctaidd:
18 **A**gos iawn i bawb ydyw fo,
a eilw arno'n buraid.
19 **S**ef at y gwîr a'i hofnant ef,
fo glyw eu llêf i'w gwared,
Fo rydd eu h'willys hwynt a'u harch,
o'i wir barch, Iôn gogoned.
20 **P**ob dîn a garo 'r Arglwydd nêf,
caiff ganddo ef ei 'mddiffyn:
A chan ddifetha rhudd oes fer,
i bob yfgele'r cyndyn.
21 **F**y enaid traethed fenthid rwydd,
a mawl yr Arglwydd nefol:
A phob cnawd rhoed i'w enw, y Sant,
ogoniant yn dragwyddol.

SALM CXLVI.

FY enaid, mola'r Arglwydd nêf,
2 Mi a'i molaf ef i'm bywyd;
Dangosaf glôd i'm Harglwydd Dduw,
tra gallwyf fyw na symmyd.
3 Na wñewch hyder ar d'wyfogion,
nae ar blant dynion bydol:
Am nad oes ynddynt hwy i gyd,
na help na iechyd nerthol.

SALM CXLVII, CXLVIII.

4 Pan el y flun o'r genau gwael
a'r corph i gael daearlan
Felly dychwel, fel dyna'r dydd
y derfydd ei holl amcan.
5 Y pryd hwn gwyn ei fydd ei
a roddo ei holl obaith
Ar Dduw Iago yn gymmorth da,
pan el oeddyma ymaith.
6 Hwn Dduw a wnaeth nêf, daear, môr
a'r holl ystôr sydd ynddynt:
Hwn a saif yn ei wir ei hun,
pryd na bo an o honyt.
7 Yr hwn i'r gwael a rydd farn dda,
a bara i'r newynllyd,
Fe ollwng Duw y rheidus gwâr,
o'i garchar ac o'i gaethyd.
8 Yr Arglwydd eg yr lygaid dall,
ef a dyr wall gwael ddyntion:
Yngheddwr gwan mae'n Harglwydd ni,
a hoffi y rhai cyfion.
9 Dieithriaid, a'r ymddifad gwân,
a'r weddw druan unig,
Dw a'u pyrth: ond dyryfu wnâi
holl ffyrdd pob rhai cythreulig:
10 Yr Arglwydd yn teyrnafu a fydd,
dy Dduw tragywydd Seion:
O oes i oes pery dy lwydd:
molwch yr Arglwydd tirion.

SALM CXLVII.

Molwch yr Arglwydd, can's da yw,
canu i Dduw yn llafar:
O herwydd hyfryd yw ei glêd,
a da yw bod yn ddiolchgar.
2 Caerfalem dinas gyflawn fydd,
yr Arglwydd fydd i'w darpar:
Gan galglu Israël ynglyd,
a fu trwy'r bŷd ar wasgar.
3 Yr unig Arglwydd sy'n iachâu,
yn rhŷdd o friwiau'r galon;
Yr Arglwydd rhwym eu briwiau'n iawn
y rhai dolur-lawn cleifion.
4 Yr Arglwydd fydd yn rhiso'r fêr,
a phob rhyw nifer 'honynt:
Ef a'u geilw hwyn yll yn glau,
wrth briod enwau eiddyn.
5 Mawr yw ein Harglwydd ni o nerth,
a phrydferth a rafoldeb;
Ac mae'n bell iawn uwch ben pob rhif,
fôn am ei brif ddoethineb.
6 Yr Arglwydd unig fydd yn dâl
i gynnal y rhai gweinaiad.
Ac ef a oftwn yd y llawr
y dorf fawr annuwioliaid.
7 Cenwch i'r Arglwydd mal y gwêdd,
clodforedd iddo 'berthyn:
O cenwch, cenwch gerdd i'n Duw,
da dydw gyd a'r dynol.
8 Hwn a chymylau toes y nèn,
a gwlâw'r ddaearen gwlychodd,
I wêl gwnaeth dyfu ar y frôn,
a llyfiau i ddyntion parodd.
9 Hwn i'r anifail ar y brynn
a rydd yr hyn a'i portho:
Fe bortha gywion y cigfrain,
pan fo'nt yn llefain arno.
10 Nid oes ganddo mewn grîm un march,
na serch, na pharch, na phlefer:
Nac mewn esgair, neu forddwyd gŵr,
fel dyna gyflwr qfer,

11 Yr Arglwydd rhoes ei serch ar ddŷn,
yr hwn y sy'n ei hoffi:
Ac fydd yn dîfgywl cael ei nawdd,
caiff hwn yn hawdd ddaioni;
12 O Caerfalem, gyflawn o lwydd,
molianna'r Arglwydd eiddod;
O Seion-Sanctaidd, dod un wêdd
i'r Dduw gledforedd barod;

13 Herwydd yr Arglwydd, a'i fawr wyrth,
a wnaeth dy byrth yn gryfion:
A rhoes ei fendifith, a thyciant,
ym mhliith dy blant a'th Wyrion.
14 Hwn a roes heddwch yn dy fro,
fel y cynnyddo llwyddiant,
Ac a ddiwallodd yn eich plith,
o frasder gwenith, borthiant.
15 Ei orchymmyn ef a ddenfyn,
o'i ddawnfawr air cymhesur,
Hwn ar y ddaear â ar lêd,
ac yno rhêd yn brysur.
16 Eirch i'r eira ddisgyn fel gwlân:
eirch rŵl fel tân, fel lludw
17 Eirch iâ, fe ddaw yn defyll cri;
pwyr'erys oerni hwnnw?

18 Wrth ei air eilwaith ar ei hynt,
fe bair i'r gwînt och'neiddio
I doddi'r rhain, ac felly bydd
i'r holl afonydd lifo.
19 Grîm ei air, a'i ddeheulaw grîf,
a ddengys ef i Iago,
A'i ffyrdd a'i farn i Israël,
a'r rhai a ddêl o hono.

20 Ni wnaeth efe yn y dull hwn,
a neb rhyw naflawn arall:
Ni wyddent farnau'r Arglwydd nêf,
O molwch ef yn ddiball.

SALM CXLVIII.

O Molwch yr Arglwydd o'r lîf,
rhwch lef i'r uchel leoedd.
2 Molwch mewn holl angylion nêf,
molwch ef ei holl luoedd.
3 Yr haul, a'r lleuad, a'r holl fêr,
y gloywder, a'r goleuni,
4 Nêf y nesoedd, a'r ffurfafen,
a'r deirf uwch ben y rheini.
5 Moliant enw'r Arglwydd nêf,
hwyt a'i air ef a wnaethbwyd.
D'wedodd y gair, a hwy fel hyn
ar ei orchymmyn crêwyd.
6 Rhoes reol iddynt i barhâu,
fel deddfau byth i'w dilym:
Rhœs bob peth yn ei le'n ddi o's,
nad elo dros ei derfyn.
7 Molwch yr Arglwydd o'r ddaear,
chwychwi yfrywgar ddreigiau,
8 Y tân, a'r cenlysg, eira, a tharth,
a'r gwînt o bob parth yntau,
9 Mynyddoedd, bryniau, ffrywthlon wîdd,
a'r tirion gedrwîdd brigog,
10 An'feiliaid, ac ymluigiaid maes,
ac adar llaes afgellog.
11 Brenhinoedd ddaear, barnwyr bŷd,
swyddwîr ynglyd a'r bobloedd,
12 Gwîr ieuangc, gwîryfion, gwîr hên,
pob bachgen ym mhob oesoedd.
13 Molant ei enw ef ynglyd,
uchel a hyfryd ydoedd,
Ei enw ef fydd uchel ar
y ddaear oll, a'r nesoedd,

S A L M C X L I X , C L .

14 Can's corn ei bobl a ddyrchafawdd,
yn fawl a nawdd i'r eiddo,
I Israël ei etholedig,
a drig yn agos atto.

S A L M C X L I X .

C Enwch i'r Arglwydd, ac iawn fydd,
ryw ganiad newydd rhyfedd :
A chlywer ynglyn'leidfa'r Saint,
ei fawr faint a'i orfoledd.
2 Boed Israël lawen a firaeth,
yn Nuw a'i gwnaeth yn ddibrin :
A byddant hyfryd blant Seion,
yn Nuw eu tirion frenhin.
3 Molant ei Enw ar y bell, a thympanell, a thelyn ;
4 Can's boddion yw i'w bobl i gŷd,
rhydd iechyd i'r lledneis-ddyn.
5 I'w Saint ef doed gorfoedd iawn,
a hon yn llawn gogoniant,
Yn eu gwelâu, (yn llawen ddull)
ac yn eu 'stefyll canant.
6 Yn eu genau bydd cerdd bob awr,
ein Duw a'i fawr ryfeddod,
Ac yn eu dwylaw bydd i'w drin,
y cleddyf deufin parod.
7 Ar estroniaid i'n dial ni,
ac i gosb-boeni'r bobledd :

8 I roi mewn caethder cadwyn dre,
i'r wrymo eu brenhinoedd.

I roi eu pendefigion chwyrn,
mewn gefyn heim ffyrniq,
9 I wneuthur arnynt union farn,
yn gadarn 'sgrifenedig ;
Dyma'r glân arderchowgrwydd fydd
i'w saint y fydd yn credu :
Clodforwch oll yr Arglwydd nêf,
O molwch ef am hyunny.

S A L M C L .

M Olweh Dduw yn ei gyflegr lén,
sef ei ffurfaen nerthol,
2 Molwch ef i'w gadernid llŷm,
ac amlader grym rhagorol.
3 Ar lais udgorn rhowch y mawl hyn
ar nabyl, telyn, tympan.
4 Molwch chwi ef â llawn glod glau,
â thannau, pibell, organ.
5 Ar y symbolau, molwch ef,
a'r rhai'n â'u llef yn sein-gar :
O molwch ef â moliant clau,
ar y symbolau llafar.
6 Holl bethau molent un Duw byth,
fydd ynddynt chwŷth y bywyd ;
Rhoent gyd-gerdd foliant i barhau :
clodforwn ninnau hesyd.

T E R F Y N S A L M A U D A F Y D D .

26 11 55

E M Y N A U .

EMYNAU.

Veni Creator.

TY'r'd, Ysbryd Glân, i'n c'lonnau ni,
A dod d' oleuni nefol.
Tydi wyt Ysbryd Crist, dy ddawn
Sy fawr iawn a rhagorol.

Llawenydd, bywyd, cariad pur,
Ydynt dy eglur ddoniau,
Dod eli n' llygaid fel i'th Saint,
Ac ennaint i'n hwynabau.

Gwasgara di 'n gelynion trŵch,
A heddwch dyro ini.
O's T'wyfog i ni fydd Duw Nêr,
Pob petifyd er daioni.

Dýsg in' adnabod y Duw Tâd,
Y gwîr Fâb rhâd, a thithau,
Yn un trag'wyddol Dduw i fod,
Yr hynod dri Phersonau.

Fel y molianer, ym mhob oes,
Y Duw a roes drugaredd,
Y Tâd, y Mâb, y'r Ysbryd Glân,
Da dadgan ei anrhynedd.

Neu fel byn.

TY'r'd, Ysbryd Glân, trag'wyddol Dduw,
Yr unrhyw â'r Tâd nefol,
Yr unrhyw hefyd â'r Mâb rhâd,
Duw cariad tangnafeddol.

Llewyrcha 'n c'lonnau ni â'r Râs
Fel byddo gâs in' bechu,
Ac i ni, mewn fancteiddrwydd rhîdd,
Bob dydd dy wafanaethu.

Y Diddanydd wyt ti yn wîr
Ym mhob rhyw hir orthrymder,
Dy holl ddaioni di, a'th glôd,
A thaftod ni adrodder.

Y Ffynnon i'r Llawenydd glân,
Y gloywlwys Dân cariaodol,
Ac i'r Enneiniad, mawr ei lês,
Sy 'n rhoddi gwreis Ysbrydol.

Dy ddoniau di ýnt aml a dwys,
Y rhai i'th Eglwys rhoddi.
Ynghlonnau pur, dy Ddeddi ddiilys,
Tydi â' th tîs 'lgrifenni.

Tydi addewaist ddyfsgu, Iôn,
Dy weision i lefaru,
Fel ym mhob mân y caffo 'n rhwydd
Yr Arglwydd ei foliannu.

O Ysbryd glân, i'n c'lonnau ni,
Y gwîr oleuni danfon;
A hefyd zel tra fôm ni byw,
I garu Duw yn ffyddlon.

Ein gwendid nertha di, O Dduw,
(Mawr ydyw ein breuolder)
I ddiawi, i'r bîd, na chwaith i'r cnawd,
Na ffyddom wawd un amser.

Cîr ein gelynion yn eu hôl,
Bydd di heddychol â ni.
Gwnâ i bob dîn ein caru 'n bur,
(Mael eglur a ffydd hynny.)

Ein T'wyfog wyt, O Arglwydd maw,
Rhag maglau pob rhyw bechod,

A rhag llithro oddiwrthyt mwy,
Cynhorthwy bydd in' parod.
Dod fesur mawr o'th Râs yn rhwydd,
O Arglwydd Dduw gorachaf,
Diddanwch i ni felly bydd
Yn y brawd-ddydd diwedda.

I ffoi ymbleidiau ceccreth câs,
Dôd i ni râs, Dduw nefol.
Dôd gariad, a thangnafedd mâu,
Ym mhob rhyw wlâd Grist'nogol.

Attolwg i ti, dyro râd,
Y Tâd, i ni adnabod,
A'r Arglwydd Iesu, ei Fâb hael,
Ac yn y nêf cael canfod,

A chyffesu, â pherffaith ffydd,
Dydi bob dydd yn ddiau.
Ysbryd y Tâd a'r Mâb wyt ti,
Un Duw, ond tri Phersonau.

I'r Tâd, i'r Mâb, i'r Ysbryd da,
Un gogyd a gogyfuvch,
Bid moliant: hwn yw 'r gwir Dduw nêf,
Ei enw ef bendithiwr.

A bid i'n hunig Arglwydd Dduw,
Fod gwîw ganddo roi 'n hylwydd,
I bob rhyw Gristion yn y bîd,
Ei Ysbryd yn dragywydd.

Tân Sant Ambros, neu, Te Deum.

TYdi (O Dduw) a folwn ni;
addefwn di yn Arglwydd,
Y ddaear oll, (drag'wydd Dâd)
gwnâ it' addoliad hylwydd.
Arnat ti holl Anglion nêf
a rônt eu llêf heb dewi,
Y nefoedd hefyd oddiar hyn,
a'r nerthoedd sy 'n y rheini.

Cerub, a Seraphin, a ffydd
yn llêfain beunydd attat,
Sanct, Sanct, Sanct, Arglwydd Saboth glân,
fel hym y galwan' arnat.
Nefoedd, a daear, ffydd yn llawn
o'r wirddawn, a'th ogoianant.
Yr Apostolion, hyfryd gôr,
a rôn' it' ragor foliant.

Moliannus rîf y Prophwydi,
sy 'th foli o'r dechreuaed,
A'r Merthyrion, ardderchog lu,
sydd i'th foliannu'n waftad.
Dy Eglwys wîr Gatholig lân,
(hon sydd ar dân trwy'r hollsyd)
O Arglwydd, a'th addola di,
yn Un ac yn Dri hefyd.

Y Tâd o anfeidrol fawredd :
gwir Fâb gogonedd unig :
A hefyd y glân Ysbryd pur,
sydd i ni 'n gyffur diddig.
Ti wyt (O Grist yr unig Sant) .
frenhin gogonian grafol,
Wyt hefyd i'r trag'wyddol Dâd
yn wirsab rhâd trag'wyddol.

Pan gym'râist arnat wared dîn
o feddiant gelyn anfwyn,

Dilyffyr

E M Y N A U.

Diyfstryr gennyt ti ni bu
dy eni o fru y forwyn.
Pan sethraist angau, Teyrnas nêf,
i bob ffydd gref, agoraiſt.
Yngogoniant yr hael-Dad byw,
ar ddeau Duw, eisteddaist.

Credu yr ym, â disigl ffydd,
mai ti fydd barnwr arnom :
Am hyn, er ein cynnorthwyaw,
bid dy ddeheulaw drolom.
Dy bobl di ym (O Dduw ein nerth)
Prid wrth dy waed sancteiddiol;
Par gael ein cyfrif gyd â'r faint
mewn gogoniaint tragwyddol.

Cadw dy bobl (O Arglywydd da)
bendithia d'etifeddiaeth.
Dyrcha hwyt byth, gwnâ iddynt fod
dan gyfod dy lywodraeth.
O ddydd i ddydd y'th glodforwn :
mawrygwn dy enw bythoedd.
Teilyngia ein cadw ni heddyw
rhag pechu, (O Dduw'r lluoedd.)

O Arglywydd, wrthym trugarhâ,
trugaredd gwñâ â'r eiddod.
Dy ferch di arnom tywynned,
bydd ein ymddiried ynod.
Mewn dim ni ymddiriedais i,
ond ynot ti, (O Arglywydd)
Nâd byth im' g'wilydd achos hyn,
O Dduw, na derbyn gw'r adwydd.

¶ Cân y tri Llanc, neu, *Benedicite opera omnia.*

CHwi holl weithredoedd Arglywydd nêf,
bendithiwr ef, ein llywydd.
Gogoneeddwch, a chlodforwch,
mawrygwrch yn dragwydd.
Chwi yr Angylion glân o'r nêf,
moliennwch ef yn hyfryd.
Chwithau nerthoedd, a ffurfaen,
a'r dyfroedd uwch ben hefyd.
Chwithau nesoedd mawr: haul, a lloer,
Cawodau oer, a gwynoedd,
Chwi dàn a gwîres; gauaf, a hâf;
a gwîlith araf o'r nesoedd.
Chwithau oerfel, noethni, ac iâ,
a rhêw, ac eira tewdrwch.
Chwi nolweithiau a dyddiau, chwi
oleuni a thywylwch.

Mellt, cymymlau, a daear gron,
ac fydd ar hon yn tyfu:
Mynyddoedd uchel, a'r bryniau,
a'r gloyw ffynhonnau obru.
Y moroedd, a'r llifeiriant mawr,
'r hŷd eigion llawr, a'u helyt:
Morfilod braisg, a physgod mân,
y rhai a nolian' ynddynt.
Holl adar is yr awyr lén,
a phob perchen adenyydd,
An'feiliaid mae, bwyftfilod coed,
i'r Arglywydd doed a'i gywydd.
Chwi holl Ddynion, eu plant, a'u hil,
a'u heppil darbodedig,
Tŷ Israël yn anad un,
ei bobl ei hun enwedig.
Chwi Offeiriad sydd i'w Demi wén,
a'i hollawl lawen weision.
Chwi 'sbrydoedd ac eneidiau glân,
a phawb sydd burlan galon.

Ananias, Azarias,
y sy a'r awen dduwio!,
Tithau yn drydydd Misael,
o Israël ddeuwlol.

¶ Cân Zacharias, neu, *Benedictus.*

68 **H**wn sydd dros Israël, Arglywydd Dduw,
bendigad yw uwch oesoedd :
Am ymweled â ni môr gu,
ac am brynu ei bobloedd.
69 Yr hwn a rees gorn a nerth faeth,
yn iechydwríaeth ddedwydd,
A'i godi i ni, o'i air a'i râs,
o deulu ei wâs Dafydd.
70 Yr hwn addewid nid oedd gau
o enau y prophwydi,
Yrhai oedd o ddechreu y byd :
wele ei gîd-gyflawni.
71 Sef, rhoe ini'r ymwared hon,
rhag ein gelynion hynny :
A'n gwared o ddwylaw 'n holl gâs,
wel dyna'i râs yn ffynny.
72 Yr hwn sawdd i'n tadau nyni,
a chofio'i fanct ddygymmod,
73 A'i lw i Abraham ein Tâd,
yn rhwymiad o'r cyfammod:
74 Sef, gwedi 'n rhoddi ni ar fêd
oddiwrth gaethiwed gelyn:
Cael heb ofn ei was'naethu ef,
heb un llaw grêf i'n herbyn.
75 Holl ddyddiau'n heinioes ger ei fron,
yn union, ac yn fanctaidd,
Holl ddyddiau'n heinioes ger ei fron,
yn union, ac yn fanctaidd.
76 Tithau, fab bychan, fo'th elwir
yn brophwyd i'r Gorucha';
Can's ai o'i flaen i barottôi
ei fflyrdd, a'n troi i'w noddfa.
77 I roi gwybodaeth i'w bobl ef
ddyfod o'r nêf ag iechyd,
Trwy ei faddeuant i'n rhwyddau
oddiwrth bechdau enbyd.
78 O ferion trugaredd Duw Dâd,
a'i ymwelediad tyner,
Tywynnodd arnom, ym mhob mân,
yr haulgan o'r uchelder.
79 I roddi llewyrch disglair glôd,
i rai sy 'nghylgod angau,
A chyfeirio ein traed i'w ôl,
ar hyd heddychol lwybrau.

¶ Cân Mair forwyn, neu *Magnificat.*

46 **F**Y enaid a fawrhâ'r Arglywydd,
yr unswydd gwñâ fy ysbryd,
47 Yr hwn ynof fi hyfryd yw,
trwy gredu'n Nuw fy iechyd.
48 Can's edrychodd ar ifel wêdd,
a gwaeledd ei law-forwyn :
A dedwýd syth y gelwir fi
gan bob rhieni addwyn,
49 Can's hwn sydd alluog Benhaeth
a'm gwnaeth i yn fawrhygar:
Bendigaid syddo ei enw ei,
yr Arglywydd nêf a daear.
50 A'i drugaredd ef byth a fai'
dros bob rhai a'r a'i hofnant:
51 A'r beilch gwaigarodd ef, a'i nerth,
mae'n brydferth ei ogoniant,

E M Y N A U.

52 Fe dynnodd y thai cedyrn mawr
i lawr o'u holl gadernid;
Fe a gododd a'c a fawrhadd
y rhai ifel-radd hefyd.

53 A phethau da y llanwodd râ
a fyddai yn newyngôg:
Ac ef a anfonodd yn wâg,
trwy nâg, y rhai goludog.

54 Fe helpiodd Israël ei wâs,
gan gofio i'r a'm modd:
55 I'n tadau (Abraham a'i hâd)
hîd byth, a'i râd gyfammod.

¶ Cân Simeon a'r Iesu yn ei freichiau, a elwir,
Nunc dimittis.

29 A Rglwydd, bellach gollwng dy wâs
Yn olyd air, hwn oedd yngîyd
a'm hysbryd i'm diddany.
30 Can's gwelais i'r golwg hyn
y Crist a brynn ein hiechyd,
31 Hwn a roifft ini yn Arglwydd,
a hyn yngwydd yr hollfyd.
32 Hwn a osodaifft di yn ddrôch,
i lewch i'r Cenhadloedd:
Hefyd i Israël dy blant
yn ogoniant byth bythoedd.

¶ Neu fel byn.

29 W Rth d'air caf bellach, Arglwydd cu,
ymadu yn heddychlon,
30 Canys i'm golwg i y daeth
dy iechydwríaeth dirion:
31 Hon a ddarperaift yn ddi-ddrwng,
yngolwg pawb o'r hollsyd,
32 Yn oleu i'r byd, i Israël blant
yn fawr ogoniant hyfryd.

¶ Gweddi'r Arglwydd, neu Pater noster.

E In Tâd o'r Nêf, ein Duw a'n Rhi,
dy Enw di sancteiddier.
Dy Deyrnas hylwydd doed i'n plith,
trwy Râd y Fendith dyner.
Bid d'wyllys ar y Ddae'r yn grêf
fel mae 'n y Nêf heb ballu.
I'n rho heddyw fara i'n bôl,
beunyddiol i'n diwallu.
Ein holl Ddylelion maddeu di,
fel yr ym ni yn erfyn;
Gan roi maddeuant i bob rhai,
a wñêl ar fai i'n herbry.
I Brofedaigeth byth na'n dwg,
ond rhag pob drwg gwnâ'n gwared:
Can's ti biau'r Deyrnas, Nerth a'r Mawl,
byth yn dragwyddawl drwydded. Amen.

¶ Credo'r Apostolion.

YN Nuw Dâd Creuwr Dae'r a Nêf,
a gwir ffydd grêf y credaf;
Ac yn ei Fâb ef, Crist ein myd,
a gaed o'r Ysbryd glanaf:
O'r Wîryf Fair y ganed hwn:
dan Bilat, trwm ddioddefodd.
Marw, claddwyd, bu'n Uffern gaeth,
dîdd trydydd, aeth i'r Nefoedd.
Lle ar ddeheu-law Dduw ei Dâd,
mae ei eisteddiad cyson:
Oddiyno daw yn niwedd byd,
i'n barnu'gyd yn gyfion.
Yn'r Ysbryd glân mae 'nghrêd a'm ffydd,
a'r Eglwys sydd Catholig.

Cyfundeb Saint wy'n gredu fod,
Maddeuant pechyd ystig.

Gwir Adgyfodiad bydd i'n Cnawd
pan ddéi Dîdd-brawd i'n barnu.
A bywyd perffaith hîr di-dawl
tragwyddawl i'w feddiannu.

¶ Y Dengair Deddâs.

D Uw a lefarodd y Ddeddf hon
ar goedd ger bron y Dyfra,
Gan ddwe'yd, Myf yw'th Dduw, dy Iôr,
a'th dynnodd o'r Cyfyngdra.
Duwiau eraill ger fy mron i
na fid i ti eu gwneuthur.
Cerfiedig Ddelw i ti dy hun
na wñâ, na Llun Creadur.

Na Llun dim arall a'r y sy
'n y Nefoedd frî, i'w 'ddoli,
Nac yny Ddaear ifod faith,
na'r Dwr na'r Gwaith sydd ynddi.
Nid ynt ond Pethau dilefad,
na wñâ Ymgrymmiad iddynt,
Ac na addola'r fath beth gwael
'd oes Borth i'w gael oddiwrthyst.

Can's Mi yw'r Arglwydd Nâf, dy Bôr,
a'th gadarn lôr haelionus,
A Myf hefyd (cofia, clyw)
yw d'Arglwydd Dduw eiddigus,
Wylf yn ymwl'd â Phechyd cant
o Dadau'r Plant anynad,
I'r drydedd a'r bedwaredd Qes
o'r rhai nid oes Diwygiad.

Yn trgarhâu wrth Blant a Hîl,
hyd fil o Genhedlaethau
Y rhai a'm carant i yn gu,
a gadwant fy nghyfreithiau.
Na chymmer Enw Duw yn swrth,
yn ofer wrth ymbyngio;
Can's nid dieuog gan Dduw Nêr,
yn ofer a'i cymmero.

Sancteiddia byth y Sabbath maith,
gwnâi dy holl Waith priodol
O fewn chwê Dîdd, a'r seithfed yw
Sabbath dy Dduw 'n bennodol.
Na wñâ'r Dîdd hwnnw Waith trwy serch,
na'th Fâb, na'th Ferch, na'th Weision,
Na'th Forwyn, na'r Anisail syrth
o fewndy Byrth yn gyfion.

Can's mewn chwê Dîdd y gwnaeth Duw Iôr.
Nef, Daear, Môr, ac f' ynddynt,
Sancteiddioed ef y seithfed Dîdd,
a'i Fendith sydd i'r iddynt.
Rho Barch anrhydedd ar bob cam
i'th Dad a'th Fam yn berffaith,
Fel y bo i ti Einioes hîr
i fyw ar Dîr dy Ymdaith.

Na lâdd. Na wñâ Odineb chwîth,
na Lladrad byth anfoddog.
Na ddwng gam Dîft, er Bâr na Brîn,
yn erbyn dy Gymmydog.
Ac na chwennych byth mo ei Dî,
na'i Wraig sy'n gu i'w fynwes,
Na'i Wâs, na'i Ych, na'i Forwyn wñâ,
na'i Afon sy'n ei Lloches.

¶ Arglwydd, wrthym trugarbâ,
a gwnâi n' gadw 'tb Ddeddfau.
Ac y grifennau di'r Ddeddf bon
yn eigion ein Calonau.

EM Y N A U.

¶ Galernad Pechadur.

¶ w ganu fel y cweched salm.

NA thro dy wyneb, Arglwydd glân,
oddiwrth un truan agwedd,
Y sydd o flaen dy borth yn awr
mewn cystudd mawr yn gorwedd.
Yr wyl yn gorwedd wrth dy ddôr
attolwg egor imi :
Er bod fy muchedd yn ddi-rôl,
'rwy'n edifeiriol, gweli.

Na alw mo'nof si ger bron
i roddi union gyfrif :
Yr wy'n cydnabod, fy Nuw hael,
y bywyd gwael oedd gennif.
Nid rhaid i mi addef ychwaith
bob enwir waith fu rydost,
Y sut a'r môdd yr oedd fy nghlwyf,
ac fel yr wyl tiwydost.

Tiwydost sydd yn awr, Dduw cu,
a'r hyn a fu yn fanwl,
Tiwydost helyd beth a ddaw,
mae ar dy law di'r cwbwl.
Ti wnaethest nefoedd yn un mân,
a daear dan wybrennau :
Tiwydost beth sydd wedi hyn,
a pheth oedd cyn y dechrau.

Ac felly fy holl feiau i
byth ragot ti ni chuddiwyd,
Ohti a'i gwydost hwynt i gyd,
y lle a'r pryd y gwnaethbwyd.
Trwy ddeigr hâllyt y dof si, am hyn,
i erfyn a dy munio,
Megis y bachgen a wnaï ddrwg
ya oini gŵg i'w guro.

Felly y deuaf at dy borth,
i ddifgwyl cymmorth ddigon,
Sef dy drugaredd, i lanhâu
fy holl weliau budron.
Y peth a geisiaf sy rodd wîch
nid rhaid mo'i mynuch henwi,
Tydi a'i gwydost fy Nuw gwyn
cyn darfod gofyn iti.

Trugaredd, f'Arglwydd, heb ddim mwy,
yw'r cwbwl'rwy'n ei geisio,
Trugaredd yw fy newis lwydd,
trugaredd, f'Arglwydd, dyro.

¶ Yr Emyn ojadedig gan yr Eglwys i'w chanu ar
el y Cymmun.

IDduw Gogoniant syth a fo,
sy frŷ'n y Goruchafon :
Bid ar y Ddae'r Tangneseff rhâd,
Ewyllys mân i Ddnyonion.
Tydi, O Dduw, a folwn ni,
bendithiwn di'n dragwydd ;
Addolwn, gogoneddwn byth,
dy Enw dilyth dedwydd.

I ti diolchwn, Dduw, bob awr,
am dan dy fawr Ogoniant.
O nefol Dâd, iôr Frenin cu,
Duw, Hollalluog feddiant.
Duw, Arglwydd Iesu Crist, Fâb rhâd
unig y Tâd, anedig :
Oen Duw, Fâb Nêr, sy'n tynnu i gyd,
Bechodau'r Byd yn ddiddig.

Ti sy'n dileu Pechodau'r Byd,
maddeui ni gyd ein Biau.

Dileu Pechodau'r wyt, Dduw Rhi,
Crist, derbyn di'n gweddiau.
Ti'r hwn wyt ar Ddeheu-law'r Tâd,
y gwir Fâb rhâd sancteiddiol ;
Ti'r hwn wyt unig Arglwydd Dduw,
ein Gweddi clyw'n dofturiol.

Ti'n unig sanctaidd Crist bob pryd,
gyd â'r glân Yshryd haelaf ;
Wyt yng Ngogoniant y Duw Tâd,
yn waftad, y Goruchaf. Amen.

¶ Emyn i'w chanu mewn Cynbebiung, neu wylino.

MYf yw'r Adgyfodiad mawr,
Myf i yw Gwawr y Bywyd ;
Caiff pawb a'm crêd, medd f'Arglwydd Dduw,
Er trengu, fyw mewn eilfyd
A'r fawl fyw mewn usudd grêd
I mi, caiff drwydded Nefel,
Na allo'r Angau, Brenhin Brâw,
Ddrwg iddaw yn dragwyddol.

Yn wir yn wir, medd GWIR ei Hun,
Peb cyfryw ddyn sy'n gwrando
Fy Ngain, gan gredu'r Tâd a'm rhoes,
Mae didranc Einioes ganddo.
A wnêl ei oreu'r usuddhâu
Trwy fydd i'm Geiriau hyfryd,
Ni ddaw i Farn, ond trwodd f' aeth
O Angau caeth i Fwyd.

Mi wn, medd yob, o'r cynfyd cudd,
Mai byw'm Gwareddyd hawddgar,
Mi wn y daw fy Mhrynwyr drud
Ar ddiweddi býd i'r Ddaear.
Ac er fy mod i'n awr mewn poen
Ac wedi 'nghroen i'r pryd
Ddifetha hesyd fy Ngororff hwn,
Er hynny gwn caf weled

Y Duw Anfeidrol, yn fy Ngnawd,
Ar Ddýdd Gollygawd Seintiau ;
A'm llygaid i fy hun a'i gwêl
Ar dirion Uchelderau.
Ac medd Sant Ioan, a fu'fai'n nes
A'i ben ar Fynwes IESU,
O wýnfydedig Entrych nêf
Mi 'glywais lêf yn traethu,

Sgrifenna ; O hyn allan mai
Gwŷn fýd y rai fu feirw,
Yn Fydd yr Arglwydd, gwŷn eu byd
O'r glân ddiweddi-bryd hwnnw :
Felly 'dywaid yr Yspryd Glân,
Can's maent yn diddan orphwys
Oiddiwrth eu llafur, mewn Rhyddhâd,
Dedwyddol 'Stad Paradwys.

Na fyddwn anobeithiol drift
Am neb yng Nghrist a hunant,
Medd Pauli, o'r Corph maent gyd ag Ef,
Ynghartref y Gogoniant.
O's mynnwn, fel na ddug ond hûn
Ysbryd ein dŷn at Seintiau :
Mewn ennyd bâch cawn ninnau hûn
A'n dŵg i'r un Trigfannau.

¶ Gloria Patri.

Gogoniant syth a fo i'r Tâd.
I'r Mâb rhâd, a'r Glân Ysbryd ;
Fel y bu, y mae, ac y bydd,
un Duw tragywyd hyfryd.

¶ Ac fel byn ar el Salm 51, a 67.

Gogoniant fo i'r Tâd,
I'r Mâb rhâd, a'r Glân yspryd ;

Fel

TABL y SALMAU.

Fei y bu, y mae, ac y bydd,
Un Duw tragicwydd hyfryd.

¶ Ac fel byn ar ôl Salm 113, a 114.

Gogoniant, moliant, parch, a bri,
i'r Un a Thri, tragicwyddol fych,
Y Tâd, a'r Mâb, a'r Ysbryd Glân,
fal gynt, tra bo na chân na chwŷth.

¶ Ac fel byn ar ôl Salm 113, a 114.
Gogoniant fych a fyddo i'r Tâd,
A bid Gogoniant i'r Mâb Rhâd,
I'r Ysbryd Glân, Gogoniant fo:
Megis gynt yn y dechreu 'r oedd,
Ac y bydd byth yn oes oesoedd,
D'wedwn, Amen, poed felly bo.

TABL i ddangos pa le y ceir pob un o'r SALMAU, wrth eu dechreuad a'u rhifedi.

A.
Achub fi Dduw yr hwn a'm gwnaeth. 69
Addewais gadw 'ngenu'n gu. 39
Ai 'r uniondeb, O bobloedd wych. 58
A ofno'r Arglwydd gwŷn ei fŷd. 128
Arglwydd, clwy 'ngwedi yn ddiball. 5
Arglwydd, manwl y chwiliaist fi. 139
Attad, lôn fy nerth, rhôf lêf. 28

B.
Barn fi, O Dduw, a chliw fy llais.
Barn fi, O Dduw, a dadleu n' dynn.
Bendigaid fo'r Arglwydd fy nerth.
Bûm yn dysal ddisgwyl fy Nêr.

C.
Cadw fi Dduw, can's rhois fy mhwyd.
Cenwch, a churwch ddwylaw'nghyd.
Cenwch i'r Arglwydd, ac iawn fydd.
Cenwch i'r Arglwydd newydd gân.
Clodforaf fify Arglwydd lôn.
Clodfored pawb yr Arglwydd nêf.
Clodforwn di, drag wyddol Dduw.
Clyw di fugail i Israël.
Clywom a'n clustiau, O Dduw cu.
Credaf i'r Arglwydd yn ddi nâm.
Chwi weision Duw, molwch yr lôn.

D.
Da gennyf wrando o'r Arglwydd nêf.
Dangos fy Nuw, fy Nuw, a'm grîm.
Datganaf drugaredd a barn.
Datgan y nefoedd fawredd Duw.
Da wyt i'th dîr, Jehofa Nêr.
Dedwŷddol yw mewn buckedd dda.
Diolchaf fi a chalon rwydd.
Disgwyliaf o'r mynyddoedd draw.
Duw, buost in' yn Arglwydd da.
Duw, dôd i'r Brehin farn o'r nêf.
Duw, dy nawdd im' rhag marwol ddŷn.
Duw fy nghyflawnder, clywaist fi.
Duw, prifura i'm gwared i.
Duw y Duiwiau, yr Arglwydd cu.
Duw, yn d'enw cadw fi 'n dda.
D'wedai'r Arglwydd wrth f'Arglwydd maw.

E.
Erglyw fy arch, O Arglwydd mân,
Erglyw, O Dduw, fy llesfain i.

F.
F'Arglwydd, dyrchefais f'enaid i. 25
F'Arglwydd, mi a'th fawrygaf di. 30
Fy Arglwydd, na cheryddâ fi. 35
Fe dd'wedai'r ynyd nad oes Duw. 14
Fyenaid mawl Sant Duw yr lôn. 103
Fyenaid mola'r Arglwydd byw. 104
Fy enaid mola'r Arglwydd nêf. 146
Fyllais at Dduw, pan roddais lêf. 77
Fy mhobl i gîd, gwrandêwch fy neddf. 78
Fy Nuw, gwareda fi rhag brâd. 59
Fy unig Dduw ydyw fy mhlaid. 62

G.
Gobaith a nerth in' yw Duw hael. 46
Gofwng, O Arglwydd, y glûst dau. 86
Gwrandawed di yr Arglwydd Nêr. 20
Gwrandêwch chwi y bobloedd i gîd. 49
Gwyn ei fyd yr ystyriol frawd. 41

H.
Holl farnwyr bŷd mae Duw'n en mîsg. 8

I.
I dî'r Arglwydd, pan dd'wedent, awn. 122
I'm hing y gelwais ar f'Arglwydd. 120
I'r Arglwydd cenwch lafar glod. 109
I ti, O Dduw, y gweddai mawl. 65

J.
Llawer cenedl, O Dduw, a ddaeth. 79
Llawer gwaith cefais gyftudd mawr. 129

Ll.
Mawr ei enw'n ninas ein Duw. 48
Mi a'mddiriedais ynod Nêr. 31 a 71

M.
Mi a'th fawrygaf di fy Nuw. 145
Moliannu'r Arglwydd da iawn yw. 92
Molwch Dduw yn ei gyffêgr lôn. 150
Molwch yr Arglwydd, can's da yw. 106, 107,
118, 136 a 147

N.
Myfyriaf gerdd byth i barhâu. 89

O.
Na ddala ddrygdyb yn dy ben. 37
Na ostega, na thaw, na fydd. 33

P.
Nid inî, Arglwydd, nid i ni. 115

Q.
O achub bellach, Arglwydd cu. 12
O achub fi, fy Nuw, fy Nêr. 7

R.
O Arglwydd, amled ydyw'r gwîr. 3

S.
O Arglwydd Dduw, Duw mawr ei rym. 94

T.
O Arglwydd Dduw, erglyw fy llêf. 64

U.
O Arglwydd, ein lôn ni a'n nerth. 8

V.
O Ar.

TABL y SALMAU.

O Arglywydd, erglyw fy ngwedi.	102	Rhois weddi ar yr Arglywydd nêf.	142
O Arglywydd, na cherydda fi.	6	Rhawch i'r Arglywydd, a rhawch yn chwyrn.	119
O Arglywydd, pa'm y sefi di.	10		
O Arglywydd, yn dy nerth a th'rín.	21		
O bryisia Arglywydd, clyw fy llais.	141	Sawl a'mddiriedant yn Nuw Iôn.	123
O efenwch fawr i Dduw ein nerth.	81	Seilfeini hon, sef Seion, sydd.	87
O cewnuch fawr i'r Arglywydd nêf.	117		
O cewnuch glôd i'r Arglywydd mât.	96	T.	
O clyw gyflawnwr, Arglywydd mât.	17	Teyrnas y mae yr Arglywydd.	93
O eofia Ddasydd, fy Nuw Nêr.	132	Traethedd fy nghâlon bethau da.	45
O Dowch a chanwn i'r Arglywydd.	95	Trugaredd dôd i mi.	51
O Deiuw, tydi a'n gwrrhodaiast.	60	Trugaredd Dduw i'n plith.	67
O Dduw fy iechyd, nôs a ddydd.	88	Tuedda 'ngolwg at y nêf.	123
O Dduw fy moliant i, na thaw.	109	Tydi, O Dduw, yw y Duw maw.	63
O Dduw, gwrrando fy ngwedi brûdd.	55		
O ior fy ngrym, caraf di 'n sawr.	18	W.	
O molwch enw'r Arglywydd nêf.	135	Wele, fod brodyr yn byw'nghyd.	133
O molwch yr Arglywydd o'r nêf.	148	Wele holl weision Arglywydd nêf.	134
O'r dyfnder gelwais arnat, Iôn.	130	Wrth gamwedd dŷn annuwiol fûr.	36
		Y.	
Paham, O Dduw, oddiwrthym ni.	74	Ymgysoded un Duw ein Nêr.	68
Paham y terfysg gwyr y bŷd.	2	Yn fy nghâlon ni bu falch chwydd,	831
Pa hyd fy Arglywydd. Dduw dilŷth.	33	Yn Juda ac Israël dir.	76
Pa'm y rhodreù yn dy frâd.	52	Yn Nuw ymlawen'hêwch i gŷd.	66
Pan daeth Israël o'r Aiphth faith.	114	Y-tŷ ni adeiladol 'r Nêr.	127
Pan ddychwelodd ein gwir Dduw Iôn.	126	Yr Arglywydd Dduw yw ein Brenhin.	99
Pan oeddym gaeth yn Babilon.	137	Yr Arglywydd piau'r ddaear lawr.	24
Pa rai bynnag, yn Nuw yr Iôn.	33	Yr Arglywydd ydyw ein pen rhaith.	97
Parod yw fy nghalon, O Dduw.	108	Yr Arglywydd yw fy mugail clau.	23
Pleidia, O Arglywydd, yn fy hawl.	35	Yr Arglywydd yw fy ngolau'gŷd.	27
Pob cyfryw ddyd y llyd a'i daith.	119	Yr unwedd ag y bref yr hydd.	42
Rh.	140	Yfawr a drigo, doed yn nes.	91
Rhag y gŵr drwg gwared fi, Nêr.	138	Yfawr ni rodia, dedwydd yw.	1
Rhef fawrglod iti, ty Nuw Iôn.		Yfawr sy deilwng, gwyn ei fyd.	32
		Ys da yw Duw i Israël.	73

TABL yr EMYNAU.

Veni Creator.
 Cân Sant Ambros, neu, Te Deum.
 Cân y tri llâng, neu Benedictus opera omnia.
 Cân Zacharias, neu Benedictus.
 Cân Mair forwyn, neu Magnificat.
 Cân Simeon, neu, Nunc dimittis.
 Qwedi'r Arglywydd, neu, Pater noster.

Credo 'r Apostolion.
 Y dengain Deddf.
 Galarnad Pechadur.
 Emyn i'w chanu ar ôl y Cymmun.
 Emyn i'w chanu mewn Cynhebrwng neu Wylnos.
 Gloria Patri.

26

GWEDDIAU.

G W E D D I A U.

Efurf Gwedd i'w harfer mewn Teulu, Fore a Hwyr.

Boreuol Weddi.

Holl-alluog Dduw a thrugarocaf Dâd, nid ydym ni'n ymgynnyrcholi yma ger bron dy Fawredd di, gan ymddiried yn ein haeddiant a'n Teilyngdod ein hunain, eithr, dy aml Drugaredd di, yr hwn a addewaist wrando 'n Gweddiau, a chaniattâu ein Gofynion a gyflion attat yn Enw dy anwyl Fâb Iesu Grist ein Harglywyd, yr hwn hefyd a orchymynodd i ni ymgynnull yn ei Enw ei, mewn gwir-ddiogel, trwydd y bydd efe nid yn unig yn ein canol ni, eithr hefyd yn Gyfryngwr a Dadleuwr drosom at dy Fawredd di, modd y caffom bob peth a welo 'th fendigedig ewylls di fod yn suddiol i'n Hangenrheidiau ni. Ni a attolygwyn i ti gan hynny, drugarocaf Dâd, droi dy Wyneb caredig tu ag attom, ac na chyfrifech i ni ein haml bechodaau a'n hanwredd, herwydd pa rai yr ym o wir gyflawnder yn haeddu dy Ddigofant a' th ddfolym Gosbedigaeth, eithr yn hytrach derbyn ni i' th Drugaredd er mwyn lefu Grist, yn yr hwn yn unig y' th foddlon; gan gymmervd ei Angau a'i Ddioddefaint ef, trwy ba un ni ell i fod yn ddig wrthym, megis cyflawn daledigaeth am ein holl anwreddau ni. A chan ddarfod i ni trwy dy ddiarfawr Drugaredd di dreulio 'r Nôs hon mewn Llonyddwch a Diogelwch, caniattâ, O nefol Dâd, fod i ni roi aban y Didd hwn yn holol yn dy Wafanaeth di; fel y bô 'n holl Feddyliau ni a'n Gweddiau a'n Gweithredoedd er Gogonianyt dy Enw mawr di, no yn Enfampl dda i bob dîn, yr hawl a hwy yn gweled ein Gweithredoedd da ni, a' th ogoneddant di, ein Tâd nefol.

A chan ddarfod i ti o'w'r Ffâfr a' th Gariad nid yn unig ein creu ni ar dy Lun a' th Ddelw dy hun, eithr hefyd ein dewis i fod yn Gyd-eifedion a' th anwyl Fâb Iesu Grist o'r Deyrnas dragwyddol a barottoaist i ni er Dechreud y Bôd: Ni a attolygwyn i ti chwanegu 'n Ffîdd a'n Gweddiaethini, a golicuo 'n calonau ni a' th Lân Ysbryd, fel yn y cyfarmer y byddom byw mewn gwasuol Ymarweddiaid a glendid buchedd, gan wybod na chaff Eilun-addolwyr, Godinebwyr, Cybyddion, Ysrysenwyr, Meddwen, Glythion, a'r cyffelyb, etifedu Teyrnas.

A chan i ti orchymwyn i ni weddio dros ein gilydd, ni alwn arnat, Arglywyd, nid yn unig drosom ein hunain, a'r fawr a elwaist ti eisoes i lawr Wybodaeth o' th ewylls nefol, eithr dros holl Bobloedd a Chenhedloedd y Bôd; y rhai megis y maent yn gwybod wrth dy Weithredoedd rhyfddol mai ti fydd Deluw uwch law pawb, felly a llant gael eu dysgu gan dy Lân Ysbryd i gred ynot ti eu hunig Iachawdwr a'u Prynwr. Ond gan na llant gredu oddieithr iddynt glywed, ac na llant glywed ond trwy bregethu, ac na ddicħon neb bregethu o ni anfonir hwynt; cyfod gan hynny, O Arglywyd, Wyr a gyfrannol dy Ddirgeledigaethau di yn ffyddlon, gan fwrw heibio bob amcanion bydol, a cheisio dy Ogeianyt di yn unig yn eu Buchedd a'u Hathrawiaeth. Gwaradwydd a satan ac Anghrist, a phob Gŵr gebr a gwerth, a ro-

ddaisit i synu yn barod i seddwl anghymmeradwy, fel na astonyddont dy Braidd bychan di a' Sectau, Siifmau, Heretiau, ac Amryfuleddau. Ac o herwydd ein bod ni, O Arglywyd, wedi syrthio i'r dyddiad diwedda, ac i amferoedd peryglus, ym mherai y mae Anwybodaeth wedi cael y llaw dremaet, a Satan a'i Weinidogion yn ceisio trwy bolloedd ddiiffoddi. Llewyrch dy Efengyl di, ni a attolygwyn i ti gynnal dy Achos yn erbyn y Bleiddiaid rheibus hynny, a nerthud y holl Weision y maent yn eu cadw mewn Caethiaw a Charchar. Na fid dy hir-ymaros di yn achos nac i chwanegu eu creulonned hwy, mwy nag i ddiglonni dy Blant di; ac na fid ein Pechodau a'n Drygioni ni chwaith yn rhwystr i' th Drugaredd di, eithr yn ddiatlreg, O Arglywyd, yfryd y'r trueni difawr yma. Canys dy Bobi Israel a' th ddigiasant di lawer gwaith a'u Pechodau, a thi a'u cobaid, gynt a'm gynawn Farnedigaethau: Etto er dygymuned fer oddi wrth eu hanwredd, Ti a'u derbynnyt i Drugaredd. Nyni gan hynny, Bechaduriaid traun, ydym yn wylod herwydd ein haml Bechodaau, ac yn ddisrifol edifarhâu am ein drygioni gynt, a'n hymddygiad annuwiol tu ag attat ti. A chan na allwn o honom ein hunain brynu dy Bardwn di, etto yn ostyngedig ni a attolygwyn i ti, er mwyn Iesu Grist, ddangos dy Drugaredd arnom, a'nddyn drachefn i'r hawl. Caniattâ i ni, anwyl Dâd, ein herfynion hawl a phob peth arall a fo angenrhediol i ni ac i'w ddiwys oll, yn ol dy Addewid yn Iesu Grist ein Harglywyd, yn Enw pa un y galwn arnat megis ymrodeolaethi, gan ddywedyd.

Ein Tâd yr hawl a'w ddiwys oll, &c.

Trwydded i'r Gwedd.

O Arglywyd Dduw, Dâd trogywyddol a llawn o dolduri, ni a addefwn ac a gyffeswn nad ydym deilwng i ddyrchafu ein golygon tu a'r Nef, chwaethach i rymddangos ger bron dy Fawredd di, trwy hydera arnat wrtho 'n Gweddiau a chaniattâ 'n herfynion, o's yfryiwn ein haeddiant ein hunain: Canys ein Cydwybodau a'n cybuddant ni, a'n Pechodau a dyldio laethant i' n herbyn, a ni a wyddom mai Barnwr cyflawn wyt ti, yr hwn ni chyflawnhâi Bechaduriaid a Dydion drygionus, eithr a gosbi seiau pawb a'r a drofeddant dy Orchymynion. Etto, drugarocaf Dâd, gan deilngi o honot erch i ni alw arnat yn ein holl drallod a'n blinffyd, gan addaw ein cymorth pan glywom ein hunain megis wedi ein llyngau gan Angau ac Anobaith, nyni a lwyd-ymwthiodau a phob bydel hyder, ac a redwn at dy dramawr Ddaioni di, megis ein hunig Atteg a'n Noddia; gan attolygu i ti na alwech i' th Gof ein hamryw Bechodaau a'n Hanwredd, trwy hir rai yr ydym yn wafadol yn anog dy ddigolant a' th far i'n herbyn. Na chwif i'n hegeuliedra a'n hanniechgarwch ni, y ritai i'n wnaethom na chyflis yn deiliwng, na dangos ymddigonal ynein bucheddau felus gylfur dy Efengyl di a ddadguddiwyd i ni; eithr yn hytrach derbyn i'w ddiwys a Marwolaeth dy Fâb Iesu Grist, yr hwn

G W E D D I A U.

trwy offrwm ei Gwryb yn Abergynllyn a Borth yngwnn a
hawb, a wnaeth Iawn digonol dros eis holl Bechodaun
ni. Trugarthi wrthym gan hynny, O Arglywyd,
a madden ni em hanwiredau. Dŷg ni
trwy dy Lân Ysoryd eu hiawn ystyried hwynt, ac
edifari hau yn eddismol am ddynt. A hynny yn hy-
trach, O Arglywyd, am na ddioch yng Nghym-
meradwy, a'r cyffwrwag a wrthodai sti, dy foliannu
di na galw ar y ddiwr Enw, eithr y Galon eddifeiniol, y
Meddwl trist, y Gydwybod orthrymmedig yn
newynt ac yn fychedu am dy Râs di, a ddagdan
dy Fawl a th' Ogoniant di yn wasdadol. Ac er nad
ydym ni end Pryfed a Llŵch, etto ein Creawdwr
ni wyt ti, a ninnau ym Waith dy Ddwylaw; i e,
etin Tâd ni wyt ti, a ninnau ym dy Blant di; ein
Bogail ni wyt ti, a ninnau ym dy Braidd di; ein
Duw ni wyt ti, a ninnau ym dy Enfediadeth. Na
chosta ni gan hynny, O Arglywyd, yn dy llo, ac
na cherydeta ni yn ôl ein Haeddiant; eithr cosba
ni yn drugiarog a thadol Gariad, fel y gwypodd holl
tyr pan eddys hao Pachadur o eigion ei Llawn am
ei Bechodaun, yr anghofni di ei holl Anwreidd es,
fel yr addewaist trwy dy Brophwyd sanctaidd.

Yn ddiweddaf; Gan deilyngu o honcebnew
a hysbys y Nôs i Ddîn i orphwys ynddi, ac ordinebnew
Dywed i ffordd i hysbys ynddi, ac ordinebnew
y Nôs i Ddîn, fod i ni felly gymmeryd cin Goron
na corfforol, fel y bo i'n Henfeliau wledig
wledigol am yr Amser yr ymddangofo 'n
Llywodraeth Grist i'n gwardi mîr Ffcheddol
hysbys, ac yn y cyfamer fod i ni, hysbys
gwybodaeth gan unghyw Weledigaethau Prent
ion, na Phrofesiogaethau eraill, ofod cin M
aen yn synhawn arnaat ti, dy garu, dy ofni
a phwys, a not. Ac am ben hyn, na bo'n Cwmg
i'n gwybodaeth na gormod, yn ôl awyddus chwbrau
Grawd, eithr yn unig yn gymhesur i ddiweddaf
Matur egwan ni, fel y clywom amom ym well
yw mewn pob diuiwol Ymarweddiaid, er Gogo
miant dy Enw lanteiddiaf di, a llês ein Brody
na felly.

*GWEDDI i'w dywedyd cyn i Ddyn
ddecbreu ei Orchesu*

niau corphorol, ond yn enwedig â th Drysorau nefol ac ysbrydol, fel ybo i ni achos mwy bob amser i ddiloch i ti, ac felly i fwrrw'n pwys yn hellol ar y Drugareddau. Clyw ni, O Argwydd trugarog, er lelo Grifft dy Fâb ein Harglwydd a'n Hiachawwr, *Amser.*

Gweddi Feunyddiol.

A Nrhydedd a mawl a' rodder i ti, O Arglywyd
Dduw Holl-allus, anwylaf Dâd nêfol, am
dy holl drugareddau a'th gariadus fwynder a
ddangefais i ni; gan i'th ratol ddaioni weled yn
dda, yn rhad ag o'thewyllys dy hun, ein hetiol
a'n dewis ni i lechydwriaeth, cyn dechreuaed y
bîd. Actiaw, a byddod yr unrhyw ddilbaid ddiolch
ti, am eisiau ni yn ol dy ddelew dy hun; am
eprynu gwerthawr waed dy anwyl fab, pan
oeddym yn llwyr-golledig; am ein fancteiddio a'th
Yspryd gian yn nadguddiad a gwybodaeth dy air;
am ein cymmorth a'n cynnal yn ein holl eisiau ac
angenherdaiou; am ein hachub oddiwrth holl be-
ryglon corph ac enaid; am ein cyfluro môr dad-
wyd yn ein holl gystudiau ac erliadau; am ein
arwod cyhyd, a rhoddi i ni gymmaint amser i
dilwarch. Y trugareddau hyn, O drugaroedd
id, iechyd ym yn addef eu derbyn o'r unig dda-
oni, fel y yr attolygwn i ti, er mwyn dy anwyl
ab iach. Grist, caniatâi i ni'n oesfaid dy lân Ys-
gylfa, a y cynnyddom yn ddilbaid mewn diolch-
tu a'r aciad ti, i'n tywysôl i bob gwir-
iadd, a'n cyfluro yn ein holl flinerau. O Ar-
gwyd, orfâd ein ffydd, enny'n hi mewn mwy
wres a chariad i'n ag aciad ti, a neymyndogion er
dy fwyndi. Na fad i ni, anwylaf Dâd, dderbyn dy air
i mwyach yn ofer, ond caniatâi m'n waftadol
cymmorth dy râs a th lân Yspryd, mal y sancte-
ddiom ac yr addolom dy enw mewn meddwl,
a gweithred. Cymmorth i heladau a chyn-
hydau dy deyrnas, a pha beth bynnag a ddan-
onych y byddom ni yn llwyr foddion i'th blefer
a'n ddywyllys. Na fydded arnwm eisiau, O Dâd,
yngîn heb ba un ni allwn dy wafanaethu di, ond
senhathia di fel y holl weithroedod ein dwylaw,
a y gweithredolgonedd, ac na byddom yn bwys, ond
i'w hysbys yn gymmorth i traill. Bydd drugareg
O Arglywyd, wrth ean camweddau, a chan weled
nai mawr ein dyledys, hon a fadenstaed i ni yng
Eristref Iesu, gwnâ i ni o hynny yn fwy dy garu
i'n cymmorthogion. Bydd di, ein Tad, ein tad-
eon i'n hamddiffynnu'r ynghinob profedigaethau,
yngnai ni a th law drugarog, mal y'n gwareder
ddiwrth bob anghysfleidra, ac y diweddom ein
oes yn fancteiddio ac anrhydeddu dy enw ben-
igedig, trwy Iesu Grist a'n Harglywyd a'n hunig
aonawdwyr.

Bydded y gadarn law a'th eftynedig fraich, O
Argiwydd, byth ein Hymedifyn, dy drugaredd
a'th ganiadus fwynder yn Iesu Grist dy anwyl y
diechydwniaeth, dy wir a'th sanctaidd Air ein
gawiaeth, dy ras a'th lân Yspryd ein Cyfisur
iddanwch, hŷd y diwedd, ac yn y diwedd,

Cyffes i bob cyflwr ac amserau.

Dragwyddol Dduw a thrugarocaf Dâd, yr
ym yn cyfeiriad yn adder yma o flaen dy
dwrwiau hawdd, mai pechaduriaid truaen ydym,
edi ein bennuol, a'n geni mewn pechad a dry-
bol, fal nad oes dai on yn ym: oblegid y cnawd
bob amser yngwch trifyela 'n erbyn yr Yspryd,
al yr ym yn hawdd, yn trofesedd yd a thrawiaeth
orchymynion, ac felly yn ennill i ni ein hu-
trwy dy gyflawn farn di, Angau a Cholle-
digaeth,

G. W. Z. D. D. I. A. U.

Gwedan dros holl-yn. Elin

Holl-alluw. Dduw, diriug, roedd
y mudiudd ddaear o'r cerdd hwn. Cwymysedd i lawr o ddeunydd iuwiol Ffwrnais yw
gan ddeunydd i'r gart, o'r waliau, o'r llofnod, fed
i'w dduw i'r dduw. Yn eiddo'r cerdd
gwrwedd mör i'r cerdd, na all o'r cerdd
erlynnedig i'r cerdd, na all o'r cerdd
hwn ei'n ddiwedd.
tir da, ymddyb
ei dri-ugain, ymddyb
dy ddogfen, ymddyb
aethos ymbydd
di, ni a a tollo
fol, addoli mi o'r cerdd, ymddyb
ein ymobilau, ymddyb i'r gart o'r cerdyr (eddwl
gwrwedd, erlynnedig, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd,
caf eu cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd,
neth, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd,
nad wy, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd,
brofedig, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd,
bob tu wesi, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd,
i'w gaderi, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd,
weol i'n hyndd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd,
yn ddiogel rhan, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd,
megis llew mawr, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd,
geisio ein dduw. Cymysedd i'w ddiwedd
arog, falana wyrom unig, cerdd, cerdd,
air; ond ychwanegi ymddyb
gofalus gau wedi yacth
na bo i ddilid gau wedi yacth
want llygaid, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd,
ymaith i annifudd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd,
yn yr amseroedd, cerdd, cerdd, cerdd, cerdd.

trwy offiwrw ei Gorph yn Aberth unwaith dros hawb, a wrach lawn digonol dros eim holl Bechodaui ni. Trugarai writhym gan hynny, O Arglywyd, a maddew ni o'n hanwreddau. Dyg ni trwy da Lan Yn y cyd eu hiauwn ystyried hynny, ac eddarhau yn eddurnol am danynt. A hydny yn hytrach, O Arglywyd, am na ddiochon yr Anghymmeradwy, a'i cyfrwyg a writhodaif-ti, dy foliannu di na gawr ardy Enw, eithr y Galon eddurnol, y Meddwl trist, y Gydwybod orthrymmedig yn newyndu ac yn fychedu am dy Râs di, a ddadgan dy Fawl a th Ogoniant di yn waudadol. Ac er nad ydym ni end Prysed a Llŵch, etto ein Creadwdr ni wyt ti, a ninnau ym Waith dy Dowylwys; ie, ein Tâd ni wyt ti, a ninnau ym dy Blant di; ein Bagail ni wyt ti, a ninnau ym dy Braidd di; ein Duw ni wyt ti, a ninnau ym dy Llifeddiacth. Na chosha ni gan hynny, O Arglywyd, yn dy lid, ac na cheryddau ni yn ôl ein Haeddiant; eithr cosb ym ym drudrog a thadol Garriad, fel y gwypor holl fynd pan eddys, hao Pachadur o sgoron ei Galon am ei Bechodaui, yr anghofu di ei holl Anwredu ef, fel yr addewant trwy dy Brophwyd sanctaidd.

Yn ddiweddaf; Gan deiliynu o honeddu
i'r Nôs i Ddîn i orphwys ynddi, ac ond
Dydd Iddo i fyned allan i Waith, caniatâd
o'r 1860au, fod i ni felly gymmeryd ein Goron
i'r corfforol, Icl y bo i'n Henaidiau wledig
am yr Amser yr ymddangofo'n
a Grist i'n gwared mîr Ffchedd
yn y cyfamser fod i ni, heb i
dgan unrhwyd Weledigaethau
Phrofesiynol ethau eraill, ofod i'n
Mae'r tyfawn arnef ti, dy gars, dy
dewys, dy not. Ac am benn hyn, na bo'n Cwmg
i'r gormod, yn ôl awyddus chwntau
chwawd, cithr yn unig yn gymhetur i'r gwallt
a gât egwan ni, fel y clywom arnomi yn wel
yw'n bnewn pob ddiwol Ymarweddiaid, er Gog
iant, dy Enw uniceiddiaf di, a llês em Brod
a fel y.

GWEDDI i'w dywedyd cyn i Ddyn
ddecbren ei Onbau

O Argwydd Ddiuw, drudw a cefn Ddadi a lach
dwr, gan deingugu a manot ond ymmyrryn i ni
weithio er diwallu a ffwrdd, ni a attolygwn i ti
o'r rhâs selyf fenthidio 'n Llafurion, fel yr elynner
y Fenthid attom, heb ba un ni allwn ni barnau
fel y bo 'n ffafir mawr yma yn Dyst i ni o'r
daleni di a th Gymmorth, modd trwy hynny y
gwybom ym dydol ymteledi o drosom m. Ni a
attolygwn i ti helyd, Argwydd, ein nerth i'r rhâs
Ysbyty Glan, fel y cymmerom boem yn dyddon
an em 'siaid a'n Galwedigedd heb na thwyll na
toccoed; ac fel y gwni olin eun wyrn ar dylonyd
anfaentid. Ond oedd ddyrn hytrach na chelus digon
mewn Gwymant a waddod, neu chwint Ew. Ac o
weli da i ni ydym, O Argwydd, lwyddo n
dwalli ni dydol oedd i'n nerth i Gymmorth a
tawt ymwybodol ym olyn Galu a rodded i
o'r rhâs Drugared i'r Achan wyrion o'r holl fed
yng Neth da yn ddiwalli wrth y ddi, canuata fod
i'n ymddyw yn ddiwalli godi i'r cymydoedd, ac
yng neswm un modeu ymddywchafha gorau y llo
mdderbyrrasiant o Gymmauau cyrran ag a ro
si o'r rhâs Drugared i ni. Ac o'r ystyd a fynni
yng neswm ymddywchafha, a'r rhâs Drugared
i'r Achan wyrion o'r holl fed yng Neth da

niau corphorol, ond yn enwedig â’th Drysorau nefol, ac ysbrydol, fel y bo i ni achos mwy bob amser i ddiolch i ti, ac felly i fwrrw’n pwys yn hellol ar dy Drugareddau. Clyw ni, O Arglwydd trugarog, er teu Grifit, dy Fâb ein Harglwydd a’n Hiachawdwr. *Amser.*

Gweddi Feunyddiol.

A Nrhydedd a mawl a' rodde i ti, O Arglywyd
Dduw Holl-alluæg, anwylaf Dâd nefol, am
dy holl drugareddau a' th gariadus fwynder a
ddangefaisf i ni; gan i' th raiol ddaioni weled yn
dda, yn rhad ac o' th eflyllys dy hun, ein bethol
a'n dewis ni i lochydwriaeth, cyn dechreuaed y
byd. Actus byddedbyr unrhyw ddibaid ddiolch-
i' th amser i' reu ni ym'ol dy ddelw dy hun; am
am prynhaf gwerthawr waed dy anwyl fab, pan
eddym ym llwyr goledig; am ein fanctoidio a' th
Yspryd glân yn nadguddiad a gwybodaeth dy air;
am ein cymmorth a'n cynnal yn ein holl eisfau ac
angenorheadiau; am ein haechus oddiwrth holl be-
ryglon corff ac enaid; am ein cyflisio mör dadd-
u; yn ein holl gystudiau ac erliadau; am ein
triod cyhyd, a rhoddi i ni gymmaint amser i
llawer. Y trugareddau hyn, O drugarocaf
ynglŷn ym' ym addet eu derbyn o' th unig ddai-
on, fel yw attolygwn i lu, er mwyn dy anwyl
ynglŷn. Grist, caniatâu i ni'n oesfâd dy lân Y-
spraed a ym ynglyddom ym ddibaid mewn diolch-
i' th, tu'n atcad ti, i'n twyfio i bob gwir-
iadau, a'n orffuro yn ein holl thinderiau. O Ar-
glwydd, orffina ein fwyd, enny'n hi mewn mwy
wres a chaniad tu ag atcad ti, a'n cymmynodigion er
dy fwynti. Na'r dîm, anwylaf Dâd, dderbyn dy air
a mwyach yn ofer, ond caniatâu i ni'n waftadol
cymmorth dy râs a' th lân Yspryd, mai y sancte-
idolm ac yr addolom dy enw mewn meddwl,
a gwateithred. Cymmorth i helacthu a chyn-
hyddu dy deyrnas, a pha bech bynnag a ddan-
onwyd i byddom ni yn llwyr foddion i' th bleier
a' th eflyllys. Na fydded arnom eraill, O Dâd,
y mae bob heb ba un ni allwn dy wafanethu di, ond
oerdiadu di fel y holl weithyroedd ein dwylaw,
ebyd a safn o ddogoneedd, ac na byddom yn bwys, ond
mhynach ym gymmorth i eraill. Bydd drugarog
O Arglywyd, wrth ean camweddau, a chan weled
oai mawr ein dyled ym' hyn a faddenniast i ni yng
Nathol Iesu, gwna i ni o hynny yn fwy dy garu
i a'n cymmynodigion. Bydd di, ein Tâd, ein cad-
eon a'n hanmdifffynwyr ym mhob profedigaethau,
ynnal ni a' th law drugarog, mai y'n gwareder
ddiwrth bob anghysfleuriâr, ac y diweddom ein
oedd yn fanctoidio ac anrhydeddu dy enw ben-
igedig, trwy Iesu Crist ein clarglywyd a'n hunig
aethawdr.

Bydded y gadarn law a'r estynedig fraich, O
Argwydd, byth ein Hymeddifyn, dy drugaredd
a'r gariadus fwynder yn Jesu Crist, dy anwyl fâb,
a diechydwrnaeth, dy wir a'r sanctaidd Air ein
twiaeth, dy râs a'r lân Yspryd ein Cyflwr
ddiwedd, hŷd y diwedd, ac yn y diwedd,

Cyffes i bob cyflwr ac amserau.

Dragwyddol Dduw a thragoroccaf Dâd, yr
ym ym caffelu ac yn adder yma o flaen dy
lawniwr lawer i di, mai pechaduriaid truain ydym,
edi ein comediol, a'n geni mewn pechod a dry-
boni, iai na ges daioni ymnon: obiegyl a cnewd
bob amser yngwch ychryfle 'n erbyn yr Yspryd,
al ym ym ddiwr ym trofesdu dy aethrawiaeth
orchymynion, as felly yn ennill i ni ein hu-
trwy dy gyflawn farn di, Angau a Cholle-
digaeth,

digeth. Eith, O Ddu mae, yd
bod yn anfonidau wrth ym
y pechedau a'r gaeffwrdd yn dy
bod wrth y darfarn yn ddolennu
yn llawn ymwyddig yn ymholi
Crist ieu, osaungs dy i
i ei ein hell bechoda
yn omen, fel a'i 'n cyd
i ein hlainghinau a ddyfodol
a llawn mae'n ymddygiad
a llawn mae'n ymddygiad
gwyniau pechedur, a nod hefyd o wylwyr
cyflym wrth ymddygiad a ydwe gytudias i'w
gedicaf ewyllys, mae'r ran eu osailyngdod
o ran rhylglyd i'w gytudias i'w
Grist, ein hanner ymddygiad hwn a roedd i
eisoes yn offeiriad i'r gaeffwrdd
a'r gaeffwrdd
omnibus
dy ewyllys
en ydwy i'w gan mae
i'w yn ein garsu'n
i'w llawn i'w
i'w dam ddi o ymddygiad
i'w gan hymyn, O Ddu, yd
i'w llawn i'w
i'w ybdu'n r'wneud i'w ddog
i'w bythodd, amc

Grewia dros. boh.

Holl-alloes. Dduw, drwg,
a uffud ddaeth ym h
cwymys i law o ffwrdd y gwiol. Fa i dyd
gan dduw, a mat, a
died dy a, a dduw
gwiol, a mor, a
cwymys ddaeth
hwn e
tir da,
ei dri-ug
dy ddog bin
mhos yn oesfa
di, a'r atoly
fol, addi, ni o
em i ambiliau
gwydr
caf i
nenth
nao wyr
brefediga
bob tu wed
i'th gader
wedi i yndu
yn ddioge, rhe
megis llew m
geinio eun dila. Cy
arog, falna Wyrom
air; ond schwangeg
gofalus gadwodigaeth
na bo i ddid mae drwg
want llygaid
ymaith i anuifudd
yn yr amseroedd m